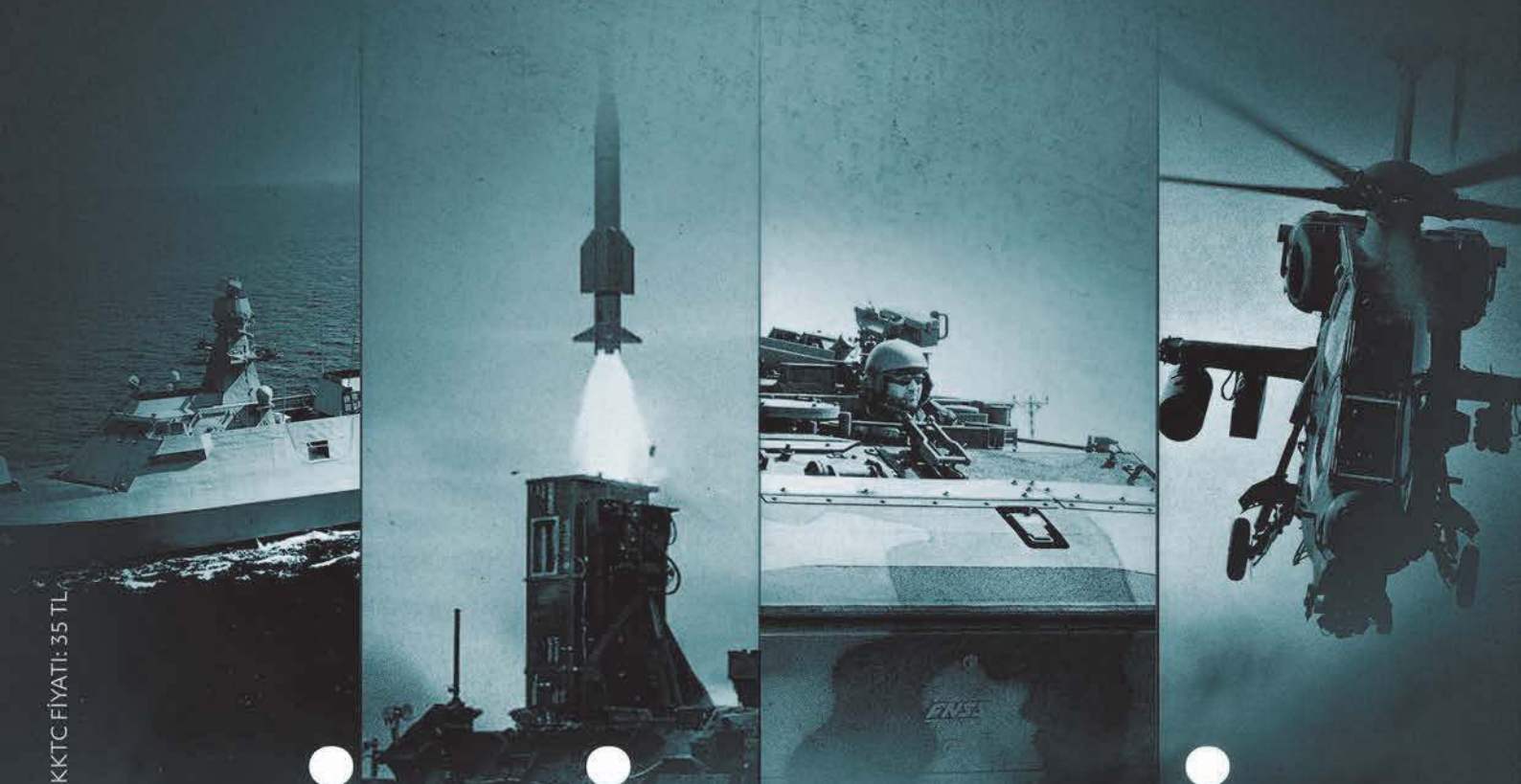
M5

SAVUNMA, STRATEJİ VE ULUSAL GÜVENLİK

ASİMETRİK SAVAŞTA
"OYUN BOZAN" ATAKLAR:
DERMAN VE DİZDAR

TÜRKİYE **"KURT PENÇESİ"**
İLE HANGİ HEDEFE YÜRÜYOR?

MİLLİ-YERLİ
SAVUNMA SANAYİ
TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ARKASINDAKİ GÜÇ

İSRAİL
YÜKSELEN FAŞİZM SAVAŞ ÇIKARDI

MERAKLISI İÇİN:
"YİVLİ AV TÜFEĞİ... AVCILIK... VE UZUN MENZİLLİ İSABETLİ ATIŞ!.."

TÜRKİYE'NİN AVRUPA'DAN
ORTA ASYA'YA **DİRENÇ HATTI**

YIL: 47 SAYI:358 MAYIS 2021 FİYATI: 30 TL • KKTC FİYATI: 35 TL

ISSN 2618-6276

300
Saati
BAYKAR
/baykarmakina
/baykar_savunma
/baykarsavunma

1.000
Geride Bıraktık
BAYRAKTAR TB2
300
Bin Saat
/baykar
baykarsavunma.com
baykardefence.com

TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.
TSKGV'nin Bağlı Ortaklığı ve SSB'nin İştirakidir.
tusas.com

T129 ATAK

TAARRUZ VE TAKTİK
KEŞİF HELİKOPTERİ

TURKISH AEROSPACE

M5

SAVUNMA, STRATEJİ VE ULUSAL GÜVENLİK
YIL 47, SAYI 358 - MAYIS 2021
ISSN: 2618-6276
YAYGIN SÜRELİ YAYIN

İmtiyaz Sahibi
Dolmabahçe Basın Yayın A.Ş. adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Abdülkadir Özkan

Genel Yayın Yönetmeni
Ardan Zentürk / azenturk@m5dergi.com

Başdanışman
Mete Yarar

Yayın Danışmanı
Ceyhun Bozkurt
Gökhan Ertaş

Yayın Koordinatörü
Abdullah Şentürk / asenturk@m5dergi.com

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Murat D. Erker

Ankara Temsilcisi
Yusuf Alabarda

Washington Temsilcisi
Anıl Sural

Danışma Kurulu
Em. Tümg. Beyazıt Karataş
Prof. Dr. Mesut Hakkı Caşın
Prof. Dr. Turan Erol
Prof. Dr. Cengiz Şişman

Haber Merkezi
Haber Merkezi İletişim / haber@m5dergi.com
Ela Türkmen / eturkmen@m5dergi.com
Abdullah Şentürk / asenturk@m5dergi.com
Gökhan Ertaş / gertas@m5dergi.com
Adem Kılıç / akilic@m5dergi.com

Video ve Sosyal Medya Editörleri
Abdullah Bahia / abahia@m5dergi.com
Lin Maasfeh / linmaasfeh@m5dergi.com

IT Manager
Mustafa Yücel

İdari Mali İşler Direktörü
Işıl Türegün Balaban

Kurumsal İletişim Müdürü
Berna Keklik Kaya / reklam@m5dergi.com

Dağıtım ve Operasyon Müdürü
Sezgin Erdoğan

Reklam Satın Alma
Dolmabahçe AŞ

Yönetim Merkezi
İstiklal Caddesi Asmalı Mescit
Suriye Pasajı No:166 K:5 D:48
Beyoğlu / İSTANBUL
Tel. +90 212 812 92 45

Ankara Büro
Konutkent, 3035. Cd. No: 74 Suit Tower D: B Blok/71
Çankaya – Ankara-TÜRKİYE
Tel. +90 312 424 10 22 / +90 312 424 10 23

Baskı
BPC Matbacılık San. Tic. A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad. No: 17
Esenyurt/ İSTANBUL
Tel: 0 212 886 83 30 • Sertifika No: 48745

Dağıtım
Dünya Eko Basım Yayın Dağıtım San. Tic. A. Ş.
Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad.
No: 37/ 8 Sarıyer /İstanbul
Tel: 0212 285 10 12/14

© M5 Dergisi, Dolmabahçe Basın Yayın Dağıtım Reklam ve Organizasyon A.Ş. tarafından Türkiye Cumhuriyeti yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. M5 Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Dolmabahçe Basın Yayın Dağıtım Reklam ve Organizasyon A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. Bu içeriğin tamamı veya bir kısmı, her ne şart altında olursa olsun izinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

HIZLI DEĞİŞEN DÜNYA İÇİN YENİ FİKİRLER…

Küresel telaşın belirsizliklerle yüklü dünyasında yaşıyoruz. Devletler, bir sistem tıkanıklığının farkındalar ve bireyleri rahatsız eden kararlar almak zorunda kalıyorlar.

"Savaş" kavramının yaşamın bütün alanlarına yayıldığı, çocukların sokaklarında oynadıkları mahallelerin, bir gece içinde manşetlere tırmanan yeni bir "bölgesel savaşın" cephesi haline geldiği bir süreç yaşanılan…

Tarihinin en derin gelir adaletsizliği dönemini yaşayan insanlık, bu sistem tercihi ile önüne çıkan ağır sorunları ne kadar halının altına süpürmeye çalışırsa çalışsın yaşam mücadelesinin zorladığı çatışma kaçınılmazdır.

21'nci yüzyıl, kentlerin tahrip olduğu genel güvensizlik ortamında kendi tarihini yazıyor. Derme-çatma tekneler ile Akdeniz'in sularını dolduran Afrikalıları önlemek için ayrılan bütçelerin "mülteci veren bölgelere" yatırım olarak yönlendirilmesinin daha kalıcı çözüm üreteceğini düşünmeden atılan adımlar ve sonuçlarını yaşıyoruz.

Hayır, devletlerin silahlanma bütçelerinin bir seferde dünyadaki sosyo-ekonomik tüm sorunları çözeceğini söylemiyorum, bu konuda Carl von Clauswitz'in (1780-1831) devletlerin gerçeklerine soğukkanlı yaklaşan "Savaş Üzerine" kitabının satır aralarında kalmayı tercih ederim. Hayaller güzeldir ama günün gerçekleri kararlarımızın ana zeminidir.

Bu nedenle, Yusuf Alabarda'nın, "BİR DIŞ POLİTİKA DESTEK UNSURU: SAVUNMA SANAYİ…" ve Doç.Dr.Levent Yılmaz'ın "ASKERİ HARCAMALAR VE EKONOMİ GÜVENLİĞİ" yazılarını günümüz dünyasının gerçekçi yüzünü anlamamız açısından önemli görüyorum. Tarihçi Koray Şerbetçi, küresel dengelerde, kendi savunma sanayini tarihin bir kırılma noktasında devre dışı bırakan bir devletin çok kısa bir zaman diliminde nasıl zorlandığını "Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında yükselen ülkü: MİLLİ-YERLİ SAVUNMA SANAYİ HAMLELERİ…" yazısında bizlere aktarıyor zaten… Ela Türkmen'in hazırladığı araştırma dosyası Türk savunma sanayi için hedef rota: KÖRFEZ ise bu alanda kendini toparlamış bir devletin günümüzde ulaştığı boyutu gösteriyor.

Amerika Birleşik Devletleri gibi bir "süper gücün" stratejik önemdeki petrol boru hattına dönük siber saldırının "burada güvenlik açığımız neden kaynaklandı" sorusundan çok "bu saldırıyı hangi düşman güç gerçekleştirdi" sorusuyla karşılandığı, teknolojik gelişme ile öfkelerin harmanlandığı bir dönem yaşıyoruz. Bu nedenle Mete Yarar'ın, "ASİMETRİK SAVAŞIN LOJİSTİK OYUNBOZANI DERMAN" başlıklı, Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Kaan Saltık söyleşisi, "soğukkanlı ve kararlı bir gücün" lojistik gibi hayati önemdeki bir alanda yarattığı başarı öyküsünü anlamak için önemli. Yine, özellikle anti-terör harekatlarda yetişmiş personelin güvenliği açısından büyük önem taşıyan "TÜRKİYE'NİN YAPAY ZEKA BEKÇİSİ: DİZDAR" ile Abdullah Şentürk'ün "Türk S/İHA'larının Gelişim Serüveni" yazıları da barındıkları bilgiler ile "teknolojik strateji/güvenlik" alanları için önem taşıyorlar.

Bütün bu çabalar, ulusların kendilerini güvende hissettikleri bir küresel system denklemi için kuşkusuz, bu nedenle, "milli stratejilerin" öne çıktığı, atılan her adımın, kısa bir zaman diliminde çok yönlü sonuçlara rotalandığını görüyoruz.

Coşkun Başbuğ'un, Türkiye'nin sınırlarının ötesine taşıdığı "beka mücadelesi"nin anti-terör harekatlarını değerlendiren "TÜRKİYE "KURT PENÇESİ" İLE HANGİ HEDEFE YÜRÜYOR?" ve Ceyhun Bozkurt'un "TÜRKİYE'NİN AVRUPA'DAN ORTA ASYA'YA DİRENÇ HATTI" yazıları yeni stratejik denklemlerin ipuçlarını veriyorlar. Türkiye'nin çok hareketli bir bölgede bir yanda terörle mücadele ederken, diğer yanda, Macaristan'dan başlayıp Azerbaycan-Pakistan üzerinden Asya'nın derinliklerine kadar uzanan stratejik yapılanmasını gösteren önemli araştırmalardan söz ediyoruz.

Bu satırların yazarı, QUO VADİS, UNITED STATES OF AMERİCA? yazısında, Türk-Amerikan ilişkilerinin gelecekteki sisli kulvarlarını ele almaya çalışıyor.

Kuşkusuz, Murat Erker'in "özel dosya haberciliğine" örnek oluşturan "YİVLİ AV TÜFEĞİ… AVCILIK… VE UZUN MENZİLLİ İSABETLİ ATIŞ!.." yazısı, çok özel meraklara hitap eden kimliğiyle bütün bu yayın akışına ayrı bir renk katıyor…

M5'in yayıncılık öyküsü, "milli hedefler rotasında" ve gerçekler zemininde sürüyor.

Ardan Zentürk

İçindekiler

20

Mete YARAR

ASİMETRİK SAVAŞIN LOJİSTİK OYUNBOZANI "DERMAN"

46

Abdullah ŞENTÜRK

TÜRK S/İHA'LARININ GELİŞİM SERÜVENİ

90

Ardan ZENTÜRK

QUO VADIS, UNITED STATES OF AMERICA?

28 SAVAŞIN GELECEĞİ: YÖNLENDİRİLMİŞ ENERJİ SİLAHLARI

32 TÜRKİYE'NİN YAPAY ZEKA BEKÇİSİ: DİZDAR

36 "MESKÜN MAHAL MUHAREBESİ"NİN ETKİLİ SİLAHLARI: SAR 56 VE SAR 56

40 YİVLİ AV TÜFEĞİ… AVCILIK… VE UZUN MENZİLLİ İSABETLİ ATIŞ!.."
Murat EKER

64 CUMHURİYET'İN KURULUŞ YILLARINDA YÜKSELEN ÜLKÜ: MİLLİ-YERLİ SAVUNMA SANAYİ HAMLELERİ
Koray ŞERBETÇİ

68 BİR DIŞ POLİTİKA DESTEK UNSURU: SAVUNMA SANAYİ…
Yusuf ALABARDA

74 ASKERİ HARCAMALAR VE EKONOMİ GÜVENLİĞİ
Doç. Dr. M. Levent YILMAZ

80 TÜRK SAVUNMA SANAYİ İÇİN HEDEF ROTA: KÖRFEZ
Ela TÜRKMEN

94 TÜRKİYE'NİN AVRUPA'DAN ORTA ASYA'YA DİRENÇ HATTI
Ceyhun BOZKURT

102 TÜRKİYE "KURT PENÇESİ" İLE HANGİ HEDEFE YÜRÜYOR?
Coşkun BAŞBUĞ

107 SICAK BÖLGELER

AB'nin 7,9 Milyar Avroluk Savunma Fonu Kabul Edildi

Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliğinde (AB) savunma iş birliğinin desteklenmesi amacıyla Avrupa Savunma Fonu'nun 7,9 milyar avroluk bütçesini kabul etti.

AB'nin 2021-2027 dönemini kapsayan 7,9 milyar avroluk savunma fonu, ortak araştırma ve kabiliyet geliştirme projelerinin eş finansmanı sağlayacak ve üye ülkelerin ulusal yatırımlarını artıracak.

AB, bu fonu kullanarak yenilikçi ve rekabetçi savunma sanayi temelini kuvvetlendirmeyi, ayrıca teknolojik egemenliğini geliştirmeyi amaçlıyor.

Fonun amaçlarından biri de kaynakları bir arada toplamak ve savunma sanayi pazarını bütünleştirmek, bu sayede üye ülkelerin yatırımlarından daha fazla karşılık almasını sağlamak.

AB ülkelerinin savunma sistemlerinin birbirlerinden ciddi farklılıklar göstermesi, bütünleşik bir sistemin bulunmaması, Avrupa savunmasının önündeki engellerden biri olarak gösteriliyor.

AB'nin savunma sistemlerindeki farklılık dikkati çekiyor

Savunma fonuyla ilgili AB Komisyonunun hazırladığı rapora göre, AB'nin yıllık savunma harcamaları 227 milyar avro olarak gösterildi. Bu miktar AB'nin gayrisafi yurtiçi hasılasının yüzde 1,34'üne karşılık geliyor.

Buna karşılık ABD'nin yıllık savunma harcamaları 545 milyar avroyu, bunun GYSH'ye oranı ise yüzde 3,3'ü buluyor.

AB ülkeleri asker başına 27 bin 600 avro yatırım yaparken, ABD'de bu rakam 108 bin avroyu aşıyor.

AB ülkelerindeki silah sistemlerinin çeşitliliğinin fazla olması da dikkati çekiyor. AB içinde 178 farklı tipte silah sistemi kullanılıyor. ABD'de kullanılan silah sistemi tipi ise 30.

AB'nin 17 tipte ana muharebe tankı bulunurken ABD'de sadece 1 ana muharebe tankı kullanılıyor. AB ülkelerinde 29 destroyer ve fırkateyn tipi, ABD'de ise 4 destroyer ve fırkateyn tipi envanterde yer alıyor.

Savaş uçaklarında da ABD ile AB arasındaki fark dikkati çekiyor. AB ülkelerinde 20 farklı tipte savaş uçağı kullanılırken ABD'nin 6 tipte savaş uçağı bulunuyor.

ABD, Avusturalya'ya MQ-9B İnsansız Hava Aracı Satışına Onay Verdi

ABD Dışişleri Bakanlığı, Avustralya'ya 1 milyar 651 milyon dolar değerinde MQ-9B insansız hava araçları, ilgili ekipman ve mühimmatlarının satışına onay verdi.

ABD Savunma Güvenlik İşbirliği Ajansından yapılan yazılı açıklamada, "Dışişleri Bakanlığı, Avusturalya'ya tahmini maliyeti 1,651 milyar dolar olan MQ-9B uzaktan pilotajlı hava araçları ile ilgili ekipmanlarının satışına onay verilmesine karar verdi." ifadesine yer verildi.

Satışla ilgili Kongre'ye tebligat gönderildiği belirtilen açıklamada, satış paketine 12 MQ-9B insansız hava aracı, 15 çok spektralı hedefleme sistemi, 16 SAR radarı, 15 iletişim istihbarat sistemi, 36 dahili GPS sistemi ile birçok ek ekipmanın dahil olduğu belirtildi.

Dışişleri Bakanlığının silah satış onayları, sadece satışın ABD yönetimi açısından mahsuru olmadığı anlamına geliyor.

ABD Kongresi'nin 30 iş günü içinde Bakanlığın kararına itiraz etmemesi durumunda, yönetim, satışın yapılmasına onay verilen ülke ile satış paketinin içeriği için görüşmelere başlıyor.

Bu görüşmelerin sonunda, ABD, o ülkeye bir teklif mektubu sunuyor. Teklife olumlu yanıt aldığı takdirde de tedarik işlemi gerçekleştiriliyor.

SAR 56
Taktik Otomatik Piyade Tüfeği
SARSILMAZ
www.sarsilmaz.com

AIRBUS, Mısır İle C295 Uçakları İçin Büyük Bir Entegre Destek Sözleşmesi İmzaladı

Dünya çapındaki en büyük C295 operatörü olan Mısır Hava Kuvvetleri, geçtiğimiz günlerde toplam 24 uçaktan oluşan filosunun performansa dayalı desteği için Airbus ile beş yıllık bir hizmet sözleşmesi imzaladı.

Mısır Hava Kuvvetleri bu sözleşme ile, filo kullanılabilirliğini ve görev hazırlığını optimize etmek için gerektiği zaman ve gerektiği yerde tüm destek unsurlarının yerine getirilmesini garanti eden entegre edilmiş ve performansa dayalı hizmetlerden yararlanan C295 operatörleri topluluğuna dahil oluyor.

Sözleşme, maddi hizmetlerin sağlanmasını, yerinde teknik desteği ve kanat bakımını içerir.

İlk uçağın 2011 yılında teslim edilmesinden bu yana Airbus, hem teknik hem de personel kaynakları da dahil olmak üzere en yüksek kalite standardına sahip geniş bir hizmet portföyü aracılığıyla destek sağlamaktadır. Bu anlaşma ile Mısır, ilk entegre destek sözleşmesini hayata geçirerek Airbus'a güvenini tazeliyor ve genişleterek daha da ileri taşıyor.

Airbus Defence and Space Askeri Uçak Hizmetleri Başkanı Stephan Miegel, "Bu anlaşma, bölgedeki müşterilerimize sunduğumuz entegre hizmet desteğinde önemli bir adımdır. Amacımız ve müşterilerimize taahhüdümüz, filo kullanılabilirliğini en üst düzeye çıkarmak, göreve hazır olmayı garanti etmek ve bakım maliyetlerini azaltmaktır" dedi.

ALTAY'ın Milli Motoru İlk Kez Çalıştırıldı

BMC POWER tarafından ALTAY tankına güç vermesi için geliştirilen milli motorun ilk çalıştırması başarıyla gerçekleştirildi.

BMC POWER tarafından konu ile ilgili yapılan açıklamada şu ifadelere yer verildi:

"BATU Güç Grubu Projesi kapsamında geliştirilen motorun 1500 HP güç sağlaması, çapraz tahrikli transmisyonun yüksek tork aktarım kabiliyetine sahip olması, soğutma grubunun düşük silüetli araç yapısında yüksek verimle çalışması, kontrol ünitesinin fonksiyon çeşitliğinin fazla olması ve topyekün güç grubumuzun ALTAY tankının bütün çalışma koşullarında tankımıza kesintisiz güç sağlayacak şekilde geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda motor ilk çalıştırması Nisan 2021 tarihinde başarıyla gerçekleştirilen BATU projesi BMC Power Test Merkezi'ndeki test ve kalifkasyon çalışmaları ile devam etmektedir. Ticarileşme takvimi 2024 yılı olarak hedeflenmiştir."

Geliştirilen motorun özellikleri şunlar:

- 12 silindirli
- V tipi
- Su soğutmalı
- 1500 beygir
- Turbo dizel
- 4600nm tork

ASELSAN 2021'in ilk çeyreğinde 1,2 milyar TL kâr etti

ASELSAN'ın net karı yılın ilk çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 34 artarak 1,2 milyar TL oldu.

ASELSAN'dan yapılan açıklamayla, yılın ilk çeyrek finansal sonuçları paylaşıldı.

Buna göre şirket, salgın döneminde yaşanan küresel ekonomik daralmaya rağmen dönemi istikrarlı büyüme ve yüksek karlılıkla tamamladı.

ASELSAN'ın 3 aylık cirosu geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 22 büyüyerek 3,2 milyar TL'ye ulaşırken, şirketin brüt karı, geçen yılın ilk çeyreğine göre yüzde 24 seviyesinde arttı.

Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Karı (FAVÖK) geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 23 artış göstererek 761 milyon TL'ye yükselirken, FAVÖK marjı şirketin yıl sonuna ilişkin paylaştığı öngörü olan yüzde 20-22 aralığının üstüne çıkarak yüzde 24 olarak gerçekleşti.

ASELSAN'ın net karı da geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 34 artarak 1,2 milyar TL seviyesine ulaştı, şirketin özkaynaklarının aktife oranı yüzde 56, bakiye siparişleri toplamı da 9 milyar dolar olarak gerçekleşti

– 'Ülkemize uygulanmaya çalışılan ambargolar savunmada kendi kendine yetebilirliğinin önemini bir kez daha gözler önüne serdi'

Açıklamada görüşlerine yer verilen ASELSAN Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür Prof. Dr. Haluk Görgün, 2021 yılın ilk çeyreğinin dünyanın salgınla mücadelesinin ikinci yılına girdiği, ülkelerin salgının ekonomik hasarlarını asgari seviyeye indirmek için tüm yöntemleri denediği bir dönem olduğunu aktardı.

ASELSAN olarak Türkiye için üstlendikleri sorumluluğun tam bilinciyle faaliyetlere yine kesintisiz devam ettikleri bir çeyreği geride bıraktıklarını belirten Görgün, şunları kaydetti:

'Müşterilerimizden çalışanlarımıza, tedarikçilerimizden toplumumuza her bir paydaşımızı gözeterek, her türlü sağlık tedbirini istisnasız alarak her zamanki disiplinimizle çalıştık. Bunun sonucunda 2021 yılının ilk çeyreğinde büyüme ve karlılık göstergelerimizde belirgin bir ivmelenme yaşadık. 2021 yılının ilk ayları ASELSAN'ın kuruluş misyonunun, var olma nedeninin bir kez daha görünür olduğu bir dönem oldu.

Ülkemize doğrudan veya dolaylı yoldan uygulanmaya çalışılan ambargolar savunmada kendi kendine yetebilirliğinin önemini bir kez daha gözler önüne serdi. ASELSAN tarafından geliştirilip üretilen CATS Elektro-Optik Keşif, Gözetleme ve Hedefleme Sisteminin kullanıma alınması 45 yılı aşkın süredir devam ettirdiğimiz bağımsızlık mücadelesinin en güncel örneği oldu.'

– '2021 yılında tedarikçilerimizi finansal olarak destekleme çalışmalarını sürdürdük'

Görgün, Savunma Sanayii Başkanlığı'nın vizyonu ile Türkiye'nin teknolojik bağımsızlık mücadelesinde her geçen gün büyüyen tedarikçi ekosisteminin önemli bir parçası olduklarının altını çizerek, oluşturdukları güç birliği şemsiyesi altında 2021 yılında tedarikçileri finansal olarak destekleme çalışmalarını sürdürdüklerini bildirdi.

Bu kapsamda sadece ilk çeyrekte 4 bini aşkın tedarikçiye 4 milyar TL'ye yaklaşan ödeme yaparak finansal katkı sağladıklarını aktaran Görgün, 'Tedarikçi ağımızı daha etkin yönetmek, millileştirme çalışmalarımıza ivme kazandırmak ve uluslararası arenada rekabet gücümüzü arttırmak amacıyla direktörlük seviyesinde olan Sanayileşme ve Tedarik Direktörlüğümüzü, Tedarik Zinciri Yönetimi Genel Müdür Yardımcılığı olarak yapılandırdık. Hayata geçirdiğimiz yeni organizasyonla başta millileştirme olmak üzere savunma sanayine yeni firma kazandırılması konularında çok daha proaktif olacağız.' ifadelerini kullandı.

– 'Finansal teknolojilere odaklanıyoruz'

Görgün, ASELSAN'ın savunma dışı alanlardaki hakkında da bilgi verdi.

2020 yılının zorlu koşullarında milletin ihtiyacına çözüm bulabilmek amacı ile başlatılan solunum cihazı üretim seferberliğinde, üzerlerine düşeni yaparak on binlerce

solunum cihazını Sağlık Bakanlığı'nın hizmetine sunduklarını hatırlatan Görgün, şu değerlendirmelerde bulundu:

'2021 yılı ilk çeyreğinde ani kalp durmalarında kritik müdahaleyi gerçekleştirecek Otomatik Eksternal Defibrilatör (OED) cihazımızın Fransa ve İtalya'ya ihracatlarını gerçekleştirdik. Finans sektöründe yaşanan hızlı değişimleri gözeterek, finansal teknolojilerde yaşanan gelişmeleri takip etmek ve bu alandaki iş geliştirme fırsatlarını değerlendirmek amacıyla organizasyonumuzu yapılandırdık.

Finansal teknolojilere odaklanıyoruz Güçlü finansal yapımız ve deneyimimiz ile finansal teknolojiler alanında da önemli bir teknoloji sağlayıcısı olmayı hedefliyoruz. Ciddi mühendislik yeteneği gerektiren bu alanda milli teknolojiler geliştirmek için gece gündüz çalışacağız.'

Görgün, ikinci yılına giren küresel salgın ve beraberinde gelen ekonomik sıkıntıların, şirketlerin güçlü finansal yapıya sahip olmasının önemini ortaya çıkardığının altını çizdi.

Güçlü özkaynakları, düşük borçluluk oranları ve kuvvetli bilançoları ile 2021 yılının kalan döneminde de aynı çalışma azmiyle ilerlemeye ve bunu finansal sonuçlara aktarmaya devam edeceklerini belirten Görgün, 'Savunma sanayiinde edindiğimiz deneyimin sivil birçok alana aktarılması sürecinde bizleri her zaman cesaretlendiren ve bu yolda liderlik eden Sayın Cumhurbaşkanımıza ve bu başarıda emeği geçen 9 bine yakın çalışanımıza teşekkür ederim.' ifadelerini kullandı.

ASELSAN, elektron tabancasıyla ilk ateşlemeyi yaptı

ASELSAN, eklemeli imalat amaçlı 3 boyutlu yazıcıların geliştirilip üretilmesinde önemli bir kabiliyeti ülkeye kazandırmaya hazırlanıyor.

AA muhabirinin aldığı bilgiye göre, ASELSAN'da yürütülmekte olan Elektron Tabancası Geliştirme Projesi'nde ilk ateşleme testleri başarıyla gerçekleştirildi.

Eklemeli imalat amaçlı 3 boyutlu yazıcıların en kritik bileşeni olan elektron tabancasıyla yakalanan başarı, savunma ve havacılık alanında kullanılabilecek yerli ve milli 3 boyutlu yazıcı geliştirme çalışmalarında önemli bir aşamanın daha geçilmesini sağladı.

Testlerde 4,32 kilovat güce sahip elektron demeti, vakum altında bulunan 2 santimetre kalınlığında bakır test plakasına çarptırıldı. 10 saniyelik süre boyunca açık tutulan elektron demeti bakır levhada yaklaşık 1,5 milimetre çapta eriyik havuzu oluşturdu.

Daha yüksek voltaj değerlerinde elektron demeti çıkarmak için ark oluşumunu önleyecek bir korona halkası tasarlanıp üretildi. Korona halkası ile demet çıkarma testi gerçekleştirildi. Tasarlanan parça ark oluşumunu önleme konusunda başarılı bir sonuç sağlayarak hedeflenen 90 kilovolt voltaj değerlerine çıkılmasını sağladı. 90 kilovolt voltaj ve 10 miliamper akım değerlerine sahip elektron demeti 1,2 milimetre kalınlığında alüminyum plakaya çarptırılarak plakada 1 santim genişliğinde delik oluşturdu.

Çalışmaları yoğun bir şekilde devam eden elektron tabancası prototipi, bu yıl içinde bir sonraki aşama olan "elektron demeti ile metal tozu etkileşim deneyleri" için kullanıma hazır hale getirilecek.

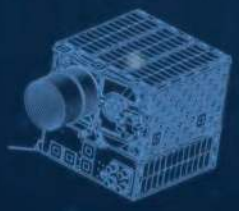
3 boyutlu yazıcıyla çok boyutlu fayda

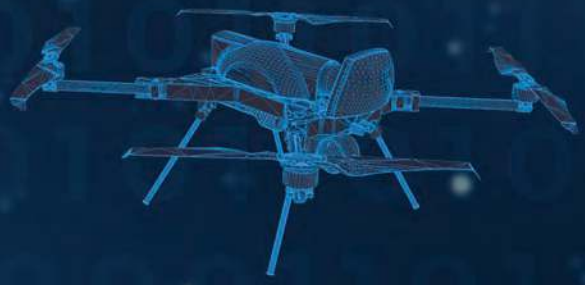
Katmanlı imalat teknolojileriyle birlikte mühendisler, imalat kaynaklı kısıtların ortadan kalkmasıyla tasarımlarını kısa sürede hayata geçirebiliyor, daha hafif ve karmaşık parçalar üretebiliyor.

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı Stratejik Planı'nda "Savunma ve Güvenlik Teknolojilerinde Yetkinlik Kazanmak" amacı kapsamında belirtilen uçak, helikopter, füze, insansız hava aracı, uydu, jet motoru yurt içi geliştirme projelerinde özellikle kritik ve maliyetli metal parçalarda katmanlı imalat teknolojilerinin kullanılmasıyla performans, maliyet ve rekabet avantajı sağlanabilecek.

Ayrıca havacılık bakım faaliyetlerinde de katmanlı imalat teknolojileri kullanılabilecek. Bakım kuruluşlarının zayıf noktası olan tamir süreçlerinde gerekli tamir malzemeleri katmanlı imalat yöntemi sayesinde kolaylıkla tasarlanarak uçak üzerinde kullanılabilecek. Böylelikle tamirlerde daha hızlı çözümler üretilirken kuruluş envanterinde yüksek miktarlı tamir malzemesi tutulmayacak, depolama maliyetleri önemli ölçüde azalacak.

SINIRSIZ TEKNOLOJİLER
GÜVENLİ YARINLAR

DENİZ PROJELERİ

OTONOM SİSTEMLER

SİBER GÜVENLİK VE BİLİŞİM

UYDU VE UZAY

KOMUTA KONTROL

DANIŞMANLIK

in / @STMDefence www.stm.com.tr

STM

İngiliz Ordusu'ndan Artırılmış Gerçeklik İle Cephede Cerrahi Müdahale Projesi Lara

İngiliz Ordusu, savaş alanından binlerce kilometre uzakta, ön saftaki sağlık görevlilerine artırılmış gerçeklik (AR) kullanarak yaralı askerler üzerinde nasıl operasyon yapılacağını öğretmelerine olanak tanıyan teknolojiyi test ediyor.

The Defence Post'da yayımlanan bilgiler M5 tarafından çevrilmiştir.

Söz konusu teknoloji, öncelikle üstlenilen prosedürün gereklerini sağlamak için cephede bulunan bir sağlık görevlisine monte edilmiş bir kamera içeriyor. Görüntüler, bir bilgisayarda gerçek zamanlı talimatları paylaşan uzaktaki bir uzmana veya doğrudan savaş alanı cerrahının taktığı AR gözlüklerine iletiliyor.

İngiliz Ordusu'nun Lara Projesi'nin bir parçası olan AR kitleri, ayrıca uzaktan güvenli mesajlaşma uygulaması aracılığıyla dünyanın herhangi bir yerinde oturan bir uzmanla bilgi paylaşmasılmasına olanak tanıyor.

Uygulama şu anda 1.500 askeri personel tarafından test ediliyor ve 2022'nin Nisan ayında kullanıma sunulması bekleniyor.

Projeye liderlik eden Kraliyet Ordusu Sağlık Birlikleri'nde Teğmen olan Col Oli Bartels; uygulamanın "Bazen günler alan müdahale süresini 15 dakikaya kadar düşürdüğünü" söylüyor.

Cerrahiyi Daha Kolay Hale Getiriyor

Bartels, sistem üzerinde deneme bazında çalışan cerrahların bunu çok faydalı bulduğunu söyledi.

Ordu, Lara dışında Morpho adında benzer bir proje daha yürütüyor ve bu proje, ön saftaki sağlık görevlilerinin uzaktan bir radyolog tarafından yönlendirilerek ultrason yapmalarına izin veriyor.

Milli uydu haberleşme terminali AKSUNGUR'da kullanılmaya başlandı

CTech tarafından geliştirilen DEV-KU-18 geniş band uydu haberleşme terminali (SATCOM), AKSUNGUR üzerinde kullanılmaya başlandı.

Milli uydu haberleşme terminalinin üretilmesi ile beraber İnsansız Hava Araçlarında önemli bir alt sistem daha yerlileştirilmiş oldu.

Uydu haberleşme terminali sayesinde İnsansız Hava Araçları cok uzun menzillerden kontrol edilebiliyor.

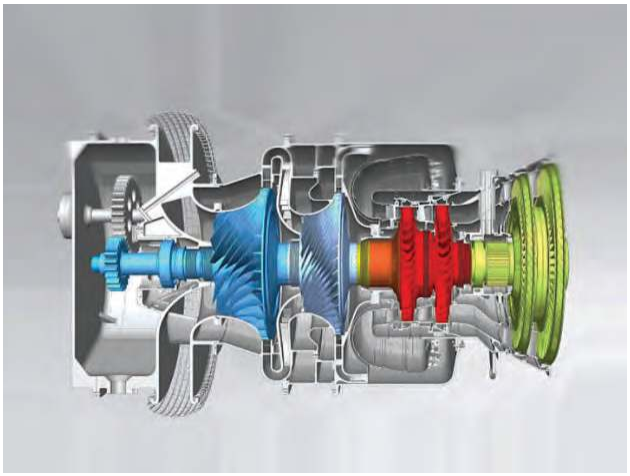
Bangladeşli askerlerin TRG-300 KAPLAN füzesi kullanım eğitimleri tamamlandı

ROKETSAN tarafından Bangladeş Ordusu'na teslim edilecek TRG-300 KAPLAN füzesinin eğtimleri için Türkiye'de bulunan 41 Bangladeşli asker, eğitimlerini tamamlayarak Bangladeş'e döndü.

ROKETSAN, imzaladığı sözleşme kapsamında Bangladeş Ordusu'na TRG-300 KAPLAN füze sisteminin teslimatına bu yılın haziran ayında başlayacak.

Nikel Süperalaşım Malzeme ve Üretim Proseslerinin Geliştirilmesi Projesinde İlk Döküm Gerçekleştirildi

Savunma Sanayii Başkanlığı tarafında yürütülen ve TÜBİTAK MAM ile GÜR METAL'in alt yükleniciği olduğu KRİSTAL; Havacılıkta Kullanılan Nikel Süperalaşım Malzeme ve Üretim Proseslerinin Geliştirilmesi projesinde önemli bir eşik geçildi.

Proje kapsamında TÜBİTAK-MAM hassas döküm mum modellerini GÜR METAL'e teslim etti. GÜR METAL'de teslim edilen prototip mum modelleri ile ilk dökümleri gerçekleştirdi.

Yüksek sıcaklıklarda çalışan ve türbin modülünün en kritik parçası olan paleler, nikel bazlı süperalaşım malzemeler kullanılarak tek kristal ve yönlendirilmiş katılaşma hassas döküm prosesleri ile üretilebiliyor.

KRİSTAL Projesi ile de Türkiye'de halihazırda mevcut olmayan ve gaz türbinli motorların en kritik bileşeni olan yüksek basınç türbini (HPT) palelerin DS ve SX döküm teknolojileri ile üretilmesi, gerekli ısıl işlemlerin yapılması, kaplama teknolojilerinin uygulanması, kök işleme yapılması, lazer soğutma deliklerinin delinmesi son olarak motor ve rig testlerinin yapılması hedefleniyor.

PN MİLGEM Projesinde Üçüncü Geminin Omurgası Kızağa Konuldu

Milli Savunma Bakanlığına bağlı ASFAT' tarafından dört adet MİLGEM Korveti'nin Pakistan'a ihracı planlandığı şekilde devam ediyor. Bu kapsamda İstanbul Tersanesi Komutanlığı'nda gerçekleşen törenle üçüncü geminin omurgası kızağa konuldu.

Gelişme Pakistan Büyükelçiliğinin Twitter hesabından duyuruldu. Yerli savunma sanayiinin gerçekleştirdiği en büyük ihracat atılımlarından biri olan proje kapsamında dört MİLGEM korvetinden ikisi İstanbul Tersanesi Komutanlığında diğer ikisinin de Karaçi Tersanesi'nde inşasına devam ediliyor.

SUNGUR'un bir üst versiyonu geliştiriliyor

TV100 canlı yayınına katılan Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, "SUNGUR hava savunma sisteminin bir üst versiyonunu geliştiriyoruz" dedi.

ROKETSAN tarafından üretilen SUNGUR, Türkiye'nin ilk milii omuzdan atılabilen hava savunma füzesi. Kızılötesi Görüntüleyici Arayıcı (IIR) başlığa sahip SUNGUR'un hedefi vuruş hassasiyeti çok yüksek.

Rusya SİHA yatırımlarını artırıyor

Rus Kronshtadt şirketi, Rusya'da silahlı insansız hava araçlarının (SİHA) seri üretiminin yapılacağı ilk fabrikanın inşasına başladıklarını duyurdu. Kronshtadt Genel Müdürü Sergey Bogatikov, "Bu tesis, gerek Rusya Savunma Bakanlığı gerekse de diğer taraflarca verilen Orion siparişlerini karşılamamıza imkan tanıyacak" dedi.

Rusya'dan Orion (İnohodets) adlı SİHA'yı geliştiren Kronshtadt şirketi, SİHA'ların seri üretiminin gerçekleştirileceği bir fabrika inşa etmeye başladı.

Şirketin açıklamasına göre Moskova Bölgesi'ndeki Dubna kentinde inşa edilecek fabrikanın rekor sayılacak bir süre içinde tamamlanarak kasım ayında açılması planlanıyor.

500 kişiye istihdam sağlanacak

4 milyar rublelik (yaklaşık 53 milyon dolar) yatırımla inşa edilecek fabrikada bin 500 kişinin istihdam edileceği belirtiliyor. Kronshtadt Genel Müdürü Sergey Bogatikov, "Fabrikayı Dubna'da inşa etme kararı aldık. Zira burası önemli bir bilim kenti, burada üretim ve sanayi iyi gelişmiş, ülke için önem arz eden işletmeler Dubna'da faaliyet yürütüyor. Bu tesis, gerek Rusya Savunma Bakanlığı gerekse de diğer taraflarca verilen Orion siparişlerini karşılamamıza imkan tanıyacak" dedi.

Rusya Savunma Bakanlığı, Aralık 2020 sonunda en modern silahların fotoğraflarının yer aldığı 2021 takvimini yayınlamış ve Orion adlı SİHA'nın fotoğrafı ilk kez kamuoyuyla paylaşılmıştı. Bir gün boyunca havada kalabilen Orion'un maksimum kalkış ağırlığı 1.100 kilogram olup, savaş yükü 250 kilograma kadar ulaşabiliyor. Orion, kara hedeflerine karşı küçük boyutlu güdümlü füzeler ve güdümlü bombalar kullanma yeteneğine sahip.

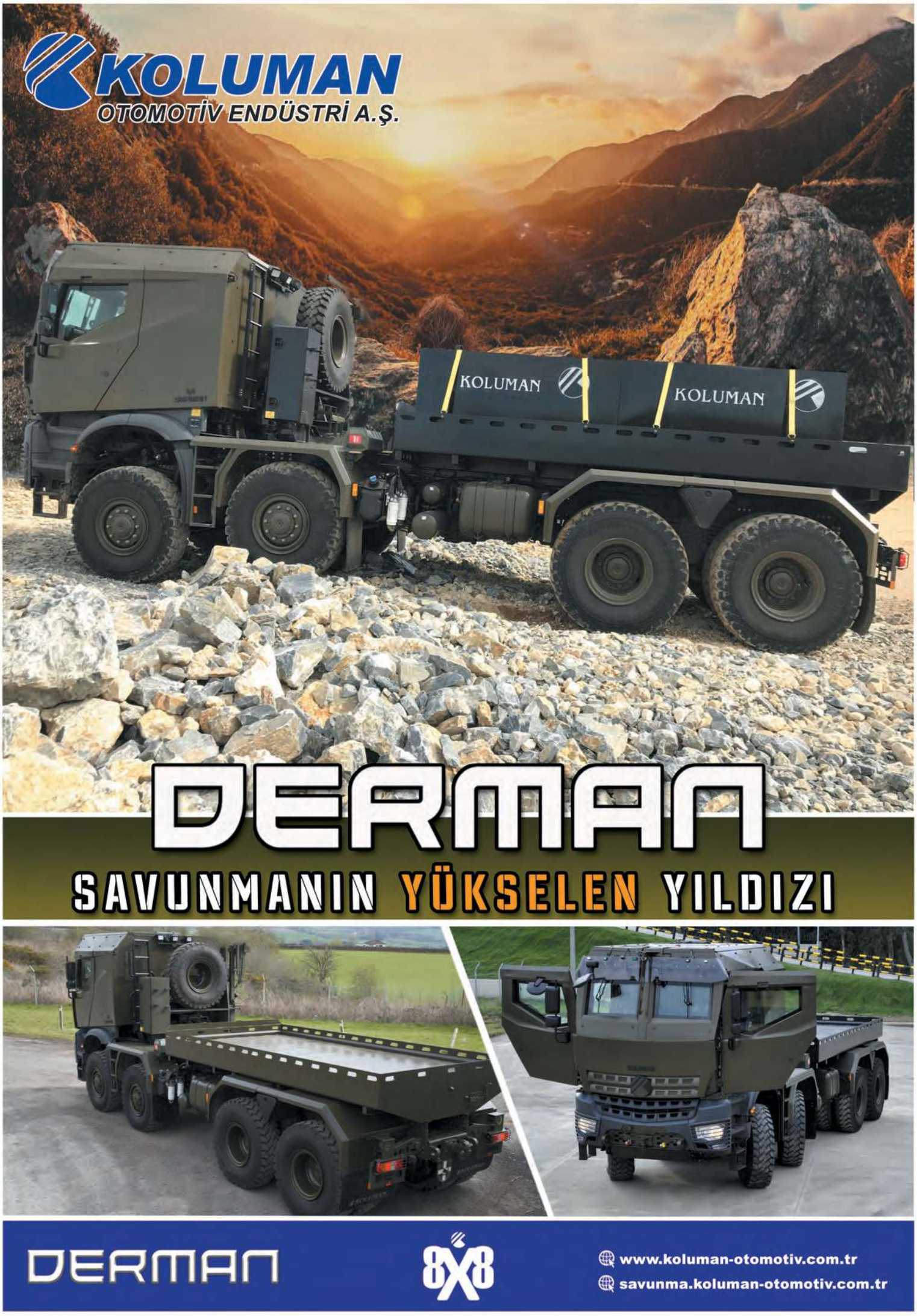
TÜBİTAK, Düşük Radar Kesit Alanına Sahip Hava Hedeflerini Tespit Edecek Radar Geliştiriyor

TÜBİTAK BİLGEM Bilim Teknolojileri Enstitüsü (BTE) tarafından Düşük Radar Kesit Alanına (RKA) sahip hava hedeflerini tespit edebilmek için GÖZCÜ isimli radar geliştiriliyor.

Geliştirilen GÖZCÜ radarı, X-Bant FMCW bir radar sistemi olacak. Projede halihazırda radar sisteminin alıcı/verici anten ve şasi mekanik üretimleri tamamlandı. Anten, pedestal, sayısal donanım ve RF donanım entegrasyonları da başarıyla gerçekleştirildi.

Düşük radar kesit alanı özelliği, başta savaş uçakları olmak üzere hava araçlarının mevcut radarlara karşı ellerinde bulunan en büyük kozlardan biri. Çok düşük RKA değerleri sayesinde hava araçları radarlar tarafından ya tespit edilemiyor yada çok yakın mesafelere geldiklerinde tespit edilebiliyorlar.

KOLUMAN
OTOMOTİV ENDÜSTRİ A.Ş.
KOLUMAN
KOLUMAN
DERMAN
SAVUNMANIN YÜKSELEN YILDIZI
DERMAN
8X8
www.koluman-otomotiv.com.tr
savunma.koluman-otomotiv.com.tr

Silah Taşıyıcı Araçlar projesinde teslimatlar devam ediyor

Kara Kuvvetleri Komutanlığına için Silah Taşıyıcı Araçlar (STA) Projesi kapsamında; üzerinden Kornet veya OMTAS atılabilen 208 adet paletli KAPLAN aracı ile 136 adet tekerlekli PARS tanksavar aracı tedarik ediliyor.

Bugüne kadar 94'ü KAPLAN olmak üzere 113 adet araç envantere alınırken, son olarak 5 Nisan 2021'de başlayan muayene kabul faaliyeti sonrası 9 araç daha envantere alındı. Araçlardan 7'si Gaziantep'teki 5'inci Zırhlı Tugay Komutanlığına, 2'si ise Kahramanmaraş'taki 2'nci Zırhlı Tugay Komutanlığına teslim edildi. STA araçlarının tedariki ile Tanksavar bölüklerinin, mekanize birliklerin manevra kabiliyeti ile uyumlu hâle gelerek harekât etkinliğinin artırılması hedeflendi.

STA projesi 184'ü KAPLAN ve 76'sı PARS 4X4 olmak üzere 260 aracı içeriyordu. Proje de değişikliğe gidilerek teslim edilecek araç sayısı artırıldı ve toplam 344'e yükseltildi.

Kaplan Sta Aracının Öne Çıkan Özellikleri Şöyle:

Ebat: 5,6 x 3 x 3,1 m

Muharebe Ağırlığı: 17 Ton

Mürettebat: 4 kişi

Silah Türü: Kornet-E / OMTAS

Motor: Cummins 360 BG

Transmisyon: Allison, X200-4C

Güç/Ağırlık Oranı: 21 BG/t

Azami Hız: 65 KM/sa

Balistik Koruma: Mevcut

Mayına Karşı Koruma: Mevcut

Amfibi Hızı: 6,3 KM/sa

Füze Taşıma Kapasitesi: 6 adet

Tunus için üretilen ilk ANKA-S görüntülendi

TRT Haber'in Dünya Pİlotlar Günü için TUSAŞ'tan yaptığı canlı yayında Tunus için üretilen ilk ANKA-S İnsansız Hava Aracı görüldü.

2020 yılında üretilen 042 üretim koduna sahip ANKA-S'nin üzerinde Tunus Bayrağı net olarak görülmekte.

Geçtiğimiz aralık ayında Tunus ile ANKA-S İHA, zırhlı araçlar, tanker ve elektro-optik sistemler için 150 milyon dolarlık sözleşme imzalanmıştı. Sözleşmenin 80 milton dolarlık kısmının 3 adet ANKA-S, yer kontrol isasyonu ve eğitim gibi diğer unsurları kapsadığı belirtilmekteydi.

TUSAŞ, ŞİMŞEK'i SİHA'dan atılan kamikaze uçağa dönüştürdü

TUSAŞ, kendi ürünü olan ŞİMŞEK Yüksek Hızlı Hedef Uçak Sistemini, kamikaze uçağa dönüştürdü

CNN Türk canlı yayınına katılan TUSAŞ Genel Müdürü Temel Kotil konu ile ilgili , "ŞİMŞEK hedef uçağımız aynı zamanda kamikaze uçak. Üzerinde 5kg patlayıcı var. ANKA / AKSUNGUR'dan bırakıyoruz 200 km'den hedefini vuruyor. Şu anda bundan yılda 100 adet üretebiliyoruz " dedi.

ŞİMŞEK ile ilgili detayları aşağıdaki linkten okuyabilirsiniz.

https://m5dergi.com/savunma-haberleri/milli-yuksek-hizli-hedef-ucak-simsek/

Türk Silahlı Kuvvetleri'nde 'HİSAR' eğitimleri başladı

AA muhabirinin aldığı bilgiye göre, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı liderliğinde geliştirilen ve Türkiye'nin ilk milli hava savunma füze sistemi olan Hisar için gerçek füze, uçak ve helikopter kullanılmadan, simülatörler ve eğitim füzeleri ile operatör eğitici eğitimleri gerçekleştirildi.

Türkiye'nin katmanlı hava savunmasında önemli görevler üstlenecek olan Hisar sistemlerinin operatör eğitici eğitimlerine, Kara Kuvvetleri Komutanlığında görev yapan Hisar operatörleri katıldı.

Eğitimlerde ASELSAN tarafından geliştirilen gerçek sistemler ile bütünleşik çalışan simülatörler yoğun olarak kullanıldı. Simülatör kullanımı, eğitimin pahalı mühimmat ve hedef uçak kullanımı yerine dijital ortamda verilmesi nedeniyle maliyet etkin bir çözüm olarak öne çıkıyor. Ayrıca simülatör eğitimleri ile gerçek atışlardan önce çok daha fazla tekrar yapılması ile eğitimin pekiştirilmesi sağlanıyor.

ASELSAN ve proje paydaşı firmaların uzman eğitmen personelinin görev aldığı eğitimlerde, operatörlerin, sistemlerin tüm imkan ve kabiliyetleri ile Kara Kuvvetleri Komutanlığının genel ve taktik gereksinimine uygun olarak en verimli düzeyde kullanımını sağlayacak bilgi ve beceriye sahip olması amaçlandı.

Sistem içine gömülü simülatörler yardımıyla, taktik sahada karşılaşılması muhtemel durumlara yönelik tehdit senaryolarının oluşturulması ve tehditlerin bertaraf edilmesi çalışmaları yapıldı. Bu kapsamda tehdit simülasyonları yaratıldı, kullanıcılar gerçek sistem üzerinde komuta kontrol ve atış kontrol fonksiyonlarını icra ederek tehditleri önleme faaliyetlerini simüle ortamda gerçekleştirdi.

Gerçek füze, uçak ve helikopter kullanılmadan, simülatör ve eğitim füzeleri vasıtasıyla farklı senaryolarda denemeler yapılarak gerçek atış senaryolarının bire bir uygulanabildiği maliyet etkin eğitimler verildi.

Yüzde 80 yerli katkıyla etkin hava savunma

Hisar sistemleri, sabit birliklerin ve kritik tesislerin hava savunması kapsamında günümüzün modern tehditleri olan savaş uçaklarını, helikopterleri, seyir füzelerini, insansız hava araçlarını ve havadan karaya atılan füzeleri yüksek performans ile etkisiz hale getiriyor.

HİSAR-A+ ve HİSAR-O+ sistemleri, farklı irtifalardaki tehditlere karşı Türkiye'nin hava savunma ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde geliştirildi.

Çok sayıda alt sistemi bünyesinde barındıran Hisar sistemleri, ordunun ihtiyaçlarının karşılanması ve Türkiye'nin alçak ve orta irtifa hava savunmasının güçlendirilmesi amacıyla yüzde 80 yerli katkı oranı ile 100'ün üzerinde yerli çözüm ortağıyla hayata geçirildi.

Radar, komuta kontrol, atış kontrol sistemi, füze fırlatma sistemleri, haberleşme sistemleri, IFF ve veri bağı gibi yer donanımları geliştirilmesi ASELSAN sorumluluğunda yürütüldü.

Kızılötesi ve RF arayıcı başlıklar ile veri bağı donanımları ASELSAN tarafından sağlanan füzeler ise ROKETSAN tarafından geliştirildi.

Hisar sistemleri, en gelişmiş teknoloji ile gelecekteki yeni ihtiyaçların ve özelliklerin ilavesine imkan sağlayabilecek yapıda açık mimaride bulunuyor.

Seri üretimle Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlıklarının alçak ve orta irtifa hava savunma ihtiyaçları milli imkanlarla karşılanacak.

TUSAŞ'tan Airbus'a 300'üncü teslimat

TUSAŞ, Airbus A320 Section 19 Barrel Programı kapsamında ürettiği ünitelerin teslimatlarına devam ediyor. Bu kapsamda, 300'üncü teslimat da yapıldı.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nden (TUSAŞ) yapılan açıklamaya göre, şirket tarafından üretilen Section 19 Barrel ünitesi uçağın basınç verilmiş kısmıyla verilmemiş kısmını birbirinden ayırıyor. Ayrıca bu ünite, yatay stabilizatör, dikey stabilizatör ile istikamet dümeni, irtifa dümeni gibi uçağın önemli kontrol yüzeylerini de entegre ediyor.

TUSAŞ, Airbus A320 Section 19 Barrel Programı kapsamında ürettiği söz konusu ünitelerin teslimatlarına devam ediyor. Bu kapsamda, 300'üncü teslimat da yapıldı.

Açıklamada görüşlerine yer verilen TUSAŞ Genel Müdürü Temel Kotil, 2017'den bugüne stratejik ortakları Airbus ile yapısal alandaki çalışmaların büyük bir iş birliğine eriştiğini bildirdi.

Taahhüt ettikleri çalışmalar kapsamında "arı gibi çalışarak" teslimatları sürdürmeye devam ettiklerini vurgulayan Kotil, şunları kaydetti:

"Uluslararası alanda ve özellikle havacılık alanında yapısal kısımdaki teslimat takvimleri hakkında verilen sözler çok önemlidir. Biz bu sözlerimizi gerçekleştirmenin gururunu yaşarken, bugün Section 19 diye tanımladığımız programda 300'üncü teslimatımızı gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Bu vesileyle emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarımı canı gönülden tebrik ederim."

ULAQ'ın Denizaltı Savunma Harbi Versiyonu Geliyor

ARES Tersanesi ve Meteksan Savunma'nın birlikte geliştirdiği Silahlı İnsansız Deniz Aracı ULAQ'ın Denizaltı Savunma Harbi görevini icra edecek versiyonunun tanıtımı yayınlandı.

Firmaların Twitter hesabından paylaşılan tanıtımda "Denizlerin karanlıkları artık eskisi kadar güvenli değil! Türkiye'nin İlk ve Tek Denizaltı Savunma Harbi İnsansız Deniz Aracı "ULAQ ASW DSH" çok yakında..." ifadeleri kullanıldı.

https://twitter.com/MeteksanSavunma?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1385579576630337539%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fm5dergi.com%2Fsavunma-haberleri%2Fulaqin-denizalti-savunma-harbi-versiyonu-geliyor%2F

400 kilometre seyir menziline, saatte 65 kilometre sürate, gündüz/gece görüş kabiliyetine, milli kriptolu haberleşme altyapısına sahip olan ULAQ SİDA, gelişmiş kompozit malzemeden üretildi. SİDA, keşif, gözetleme ve istihbarat, su üstü harbi, denizaltı savunma harbi, asimetrik harp, silahlı eskort ve kuvvet koruma, stratejik tesis güvenliği gibi görevlerin icrasında karadan mobil araçlarla ve karargah komuta merkezinden veya yüzer platformlardan kullanılabilecek.

MONZA®
.308 WIN
BOLT ACTION
YİVLİ AV TÜFEĞİ
MKE
Monza Makina ve Kimya
Endüstrisi Kurumunda
Satışta
Monza'yı
ve tüm
aksesuarlarını
keşfetmek için
monzarifle
.com
İstanbul Silah®

ASİMETRİK SAVAŞIN LOJİSTİK OYUNBOZANI "DERMAN"

Savunma Sanayii'ndeki tüm gelişmeleri çok sıkı takip eden M5 okurları, artık Derman'ın ne olduğunu çok iyi biliyor. Ancak Derman bir sonuç ve her büyük projede olduğu gibi, bu sonuca varılırken bir hayal, bir ilk adım/başlangıç ve yoğun emek bulunuyor. Bu sayımızda size Derman'ın hikayesinin detaylarını aktarmak istemiştim. Ancak Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.'ye gittiğimde bildiğimizden çok daha geniş bir vizyonla karşılaştım.

Mete YARAR / M5 Başdanışmanı

Beni tanıyanlar çok iyi bilir ki, ben en az sonuç kadar işin hikayesine de meraklıyımdır. Çünkü bilirim ki o hikayenin detayları, satır araları gelecek nesillerimize, yani ülkemize ışık olacak bilgiler saklar. İşte bu nedenle Derman'ın hayalini, hikayesini konuşmak için Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Kaan Saltık'tan bir randevu talep ettim. Kaan Saltık Bey ile sohbet etmek için Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş. yollarına düştüğümde, amacım sadece buydu. Yani Koluman'ın TSK için ürettiği lojistik destek aracı Derman'ı ve onun üretim sürecini, hikayesini konuşmaktı. Ancak Kaan Bey ile sohbete başlayınca çok

daha geniş bir misyon ve vizyon ile karşılaştım.

Derman'ın ötesinde, Koluman'ın hikayenin başlangıç noktasından, günümüzdeki yatırım hamlelerine, yurtdışına açılma planlarından Türk sanayisine katkılarıyla büyük hedefleri olan bir marka ile karşılaştık. Bir Türk vatandaşı olarak Koluman ismine yabancı değildik. Ancak Kaan Saltık ile sohbetimiz ilerledikçe gelecekte bu markanın, dünyada da bilinirliğinin artacağına olan inancımız güçlendi.

İlk intibamı Kaan Bey ile de paylaştım. "Aslında M5 okurları için Derman'ı konuşmaya gelmiştim. Ama görünen o ki, Derman'ın ötesinde bir vizyon ve misyon konuşacağız" diye söze girdim. Sohbet ilerledikçe bu kanaatim güçlendi. "Sert bir soruyla başlıyorum" deyip ilk olarak şu soruyu sordum:

■ **Bulunduğunuz bütün şirketler kârlı ve Türkiye'de marka olmuş şirketler. Bu çerçevede Koluman, Türkiye'de en çok bilinen markalardan biri. Askeri ekipmana yolculuğunuzun hikayesiyle başlayalım isterseniz. Derman'a giden yolun hikayesinin başlangıcı nedir?**

Biz aile şirketiyiz. Ben, kardeşimle beraber ikinci jenerasyonum. Bunun askeriye ile çalışmamız, bize babamızdan, dayımızdan kaldı. Öncelikle aile olarak, benim büyükbabam eski bir madalyalı asker.

■ **Okurlarımız için bilgilendirme yapmak amacıyla araya gireyim. Alçak gönüllülük yapıyorsunuz. Madalyalı denince bir tane zannedilmesin. Ben madalyaları gördüm. Ne kadar madalya varsa almış.**

Öyle. 1970'lerden itibaren Silahlı Kuvvetlerle gerek Kara Kuvvetleri olsun gerek Jandarma olsun yoğun bir diyalog ve iş beraberliği yapılmış... Birinci jenerasyon Mercedes-Benz'in Aksaray'daki kamyon fabrikasını almasında büyük katkıda bulunmuş ve bu fabrikada Unimog araçlarının yerli olarak üretilmesine ciddi katkı koymuş... Bu konuda dayım Mustafa Koluman'ın katkıları tartışılmaz. Bizde ilk başta ithal, daha sonra Türkiye'de Mercedes-Benz Türk şimdiki adıyla kamyon fabrikasında üretilen Unimogları ciddi adetlerde Silahlı Kuvvetler'e ve Jandarmaya teslim ettik, bunların üst yapılarını yaptık. ASELSAN'la uzun yıllardır üst yapı konusunda çalışıyoruz. Yani bizim geçmişimiz bu. Bundan da hiçbir zaman kopmadık, kopmak da arzu etmedik. Sanayide yerli üretim, dışarıya olan bağlılığın azaltması kapsamında Derman'ı yapmak bana nasip oldu. 2016 senesinde dayımızı kaybettikten sonra, ne yapabiliriz yerli Koluman aracı olarak diye düşündük. Fikir o zaman çıktı: Derman aracı.

■ **Adının bir hikayesi var mı?**

Bütün fabrikada "adını ne koyalım" diye anket yaptırdım. Kocaman bir liste çıkarttık. Derman benim fikrimdi.

"...ilk başta ithal, daha sonra Türkiye'de Mercedes-Benz Türk şimdiki adıyla kamyon fabrikasında üretilen Unimogları ciddi adetlerde Silahlı Kuvvetler'e ve Jandarmaya teslim ettik, bunların üst yapılarını yaptık. ASELSAN'la uzun yıllardır üst yapı konusunda çalışıyoruz. Yani bizim geçmişimiz bu. Sanayide yerli üretim, dışarıya olan bağlılığın azaltması kapsamında Derman'ı yapmak bana nasip oldu."

Çünkü piyasadaki bütün araçlar kartal, kaplan, aslan, şahin vs. Biz, Silahlı Kuvvetler'in derdine derman olacak bir şey olsun istedik. Geçmişte dinlediğim bütün hikayelerde Unimog'un, siz de eski asker olduğunuz için bilirsiniz, ne kadar zor koşullardan, durumlardan askerleri kurtardığı vardı.

■ **Aynen öyle...**

Hem alt rütbeden, yani muharip ekiplerden hem de generallere kadar birçok hikaye dinledik. Zaten çocukluğumuzda da duyduklarımız vardı. Bir yerde bu yapacağınız yeni araç da askeriyenin ihtiyaçlarına derman olsun. Yani böyle uçan, kaçan, vuran bir şey olmasın. Çünkü bizim kendimizi konumlandırdığımız yer ağırlıklı olarak Lojistik Destek Hizmetleri. Yani bir ordu sadece silahla yürümüyor.

■ **Bütün savaşlar ya lojistikte kaybedilir ya da lojistikte kazanılır. Temel olarak durduğunuz yer aslında savaşın bütün kaderini belirleyen ana nokta. Çok basit bir yer gibi gözükür ama özünde çok önemli nokta.**

Evet. Geçmişte yine Türk Silahlı Kuvvetleri ile konteyner taşımacılığına yönelik çalışmalarımız olmuştu. İmzaladığımız Derman aracı sözleşmesi ki 65 adet imzaladık çok mutluyuz, geçmişte Silahlı Kuvvetlere verdiğimiz araçların zırhlı versiyonu olup yerli ve milli bir araçtır.

■ **Günümüzde harp sahasının konsepti değişiyor. Geçmişte harp sahalarının alanları belliydi, kısıtlıydı. Şimdi ise normal yaşam alanları da savaş alanı. Bunun en iyi örneklerinden iki tanesi Suriye ve Irak sahaları. Yüzlerce kilometre ile ilerlemek zorundasınız ve en**

"... bu aracı yaparken TSK'ya girebilirsek ondan sonra NATO ordularına da hitap etmek istedik. Yani bu aracın bir ihracat potansiyeli olsun da istedik. Ben bu fikrimi Mercedes'teki arkadaşlara da açtım. Onlar da olabileceğini söylediler. Ama biz herhangi bir destek almadan kendi prototipimizi yaptık."

kolay hedef de aslında lojistik araçlar. Sizin yaptığınız şey aslında asimetrik savaşın yeni aracı. Derman'ı ben ilk gördüğümde şu değerlendirmeyi yapmıştım: "Çok basit gibi gözüküyor ama Irak Savaşı'nda Amerikalıların en çok kayıp verdiği alan ikmal araçlarıdır." Sizin bu vizyonu ortaya koymanız çok önemli. Silahlı Kuvvetlerle beraber mi projelendirdiniz yoksa siz danışmanlarız ile beraber mi akıl yürüttünüz?

Öncelikle böyle bir ihtiyaç olduğunu biliyorduk. Artık Silahlı Kuvvetler'de mümkün olduğu kadar zırhlı korumalara yöneldiğinin de farkındaydık. Ama biz hiçbir destek almadık. Böyle bir ihaleye çıkılacağını biliyorduk.

■ Proje desteği almadan kendi finansmanınızla mı yaptınız?

Evet. Bir garantisi yoktu ama iyi bir araç yapmak istedik. Bir de bu aracı yaparken TSK'ya girebilirsek ondan sonra NATO ordularına da hitap etmek istedik. Yani bu aracın bir ihracat potansiyeli olsun da istedik. Ben bu fikrimi Mercedes'teki arkadaşlara da açtım. Onlar da olabileceğini söylediler. Ama biz herhangi bir destek almadan kendi prototipimizi yaptık.

■ En aktif olan sahalar anlamında, hem Suriye hem Irak, ki Afganistan sahası da bunun için geçerli, Amerikalılarda ve Avrupa ülkelerinde Derman'ın muadili bir araç var mı? Balistik koruma anlamında soruyorum.

Var... Fransızların benzer bir araçları var, 8X8. Pek de estetik olmayan bir araç. Ağırlıklı Renault konseptiyle yürümüş. Bunun dışında Avustralya, Kanada orduları için yapılan araçlar var. Bunlar çok pahalı araçlar. Yani böyle bir konsept var. Ama fiyatları çok yüksek. Böyle bir aracı yapabilirsek, fiyatımız hem daha iyi olur hem de kullanacağımız agregaları doğru seçersek bunun ELD'si de iyi gider, Entegre Lojistik Desteği de kolay olur. O yüzden motor, şanzıman ve aksları Mercedes markasını seçtik. Dolayısıyla onların dünyadaki yerleşik altyapılarını kullanmayı öngördük. Sadece Türkiye pazarı için değil aynı zamanda diğer NATO ülkelerinde de şansı olacak bir araç üretmek istedik.

■ Zaman zaman Türkiye'ye yönelik ambargolar konuşuluyor. ABD, Alman firmaların da silah konusunda bu tür yaklaşımları oluyor. Siz bir endişe yaşadınız mı? Herhangi bir ambargoyla, parçaların verilmemesiyle karşılaşma ihtimalini düşündünüz mü?

Tabi düşündük. Bizim kullandığımız bütün

SAHA EXPO

SAVUNMA HAVACILIK VE UZAY SANAYİ FUARI

10-13 KASIM 2021

İSTANBUL FUAR MERKEZİ

www.sahaexpo.com

"... bazı sertifikaları aldık, bazısını alamadık. Alamadığımız zaman geri döndük, bir daha geliştirdik. Araçlar Türkiye'den İngiltere'ye iki kere gitti geldi. Ciddi masraflar neticesi bu testleri başarıyla geçtik. Ondan sonra bir kere de Almanya'da verdik. Almanya'da da bir dizi uzmanlar tarafından testlere tabi tutuldu ve oldukça başarılı bulundu."

komponentler yerli. Sivil komponent. Biliyorsunuz bütün bu ambargoları, genelde ülkelerin Dışişleri Bakanlıkları, listelerle belirliyor, şu satılmaz, bu satılmaz diye...

■ **Satış ön iznine gerek olmayan ürünler yani.**

Evet, satış ön iznine tabi olmayan ürünler bunlar. Kullandığımız tamamen ticari motorlar. Bütün askerileştirme faaliyetlerini kendimiz yaptığımız için herhangi bir engelle karşılaşmadık. Bunu da 'bir yere çarpmayalım' diye önceden iyice araştırdık, kontrol ettik. Ondan sonra bu yola girdik zaten.

■ **TSK zor seçen bir ordu. Bir ürünü kılı kırk yarmadan satın alan bir yapı değil. Çünkü savaşın bedelini yaşayan ve direkt can ile ödeyen bir ordu. Eğitim ve tatbikat ordusu değil. Bu nedenle de sahada çok zor şartlarda değerlendiriyor. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin standartlarından geçmeniz çok önemli bir şey. Ama aynı anda NATO standartları ile ilgili de birçok şeyi geçtiniz. Neydi onlar?**

Biz bu kabini dizayn ederken daha önceden bir balistik zırh tecrübemiz yoktu. İngiliz danışmanlarımız vardı. Onlara ciddi paralar ödedik, onlardan destekler aldık. Bu aracımızı da ilk prototipi MIL-STD standartlarına göre Millbrook'ta test ettirdik. Yok yani eğim, tırmanma, gitme, gelme... Çünkü biliyorduk ki, Türk Silahlı Kuvvetleri başlı başına bir otorite ama günün birinde bu aracı başka ordulara satmayı istiyorsak, bunu başarabilmek için daha tarafsız, NATO standartlarını bizim için tevsik edecek bir takım kurumlara ihtiyacımız var. İngiltere'de de var böyle test sahaları ve de isteyene parasını verirseniz test ediyorlar, sizi sertifika ile donatabiliyorlar. Bunları yaptık, bazı sertifikaları aldık,

bazısını alamadık. Alamadığımız zaman geri döndük, bir daha geliştirdik. Araçlar Türkiye'den İngiltere'ye iki kere gitti geldi. Ciddi masraflar neticesi bu testleri başarıyla geçtik. Ondan sonra bir kere de Almanya'da verdik. Almanya'da da bir dizi uzmanlar tarafından testlere tabi tutuldu ve oldukça başarılı bulundu.

■ Balistik diye konuşuyoruz. İçinde bulunan personeli (herkesin anlayacağı bir anlamda soralım) neden koruyor? Açacak olursam, mayına karşı korunmalı mı veya belli çaplardaki hangi silahlara karşı koruma sağlıyor?

Buradaki standardımız, STANAG 4569; bu standart lojistik ve hafif zırhlı araçların yolcuları için koruma düzeylerini ifade eder ve TSK'nın ihtiyacına göre konfigürasyon yapabiliyoruz. Biz de buna yönelik hazırladık, verdik. Herhangi bir mayın koruması istendiğinde sağlayabilecek tasarım altyapımız var

■ Buna camlar dahil diyorsunuz. Kurşun geçirmez camla donatıyorsunuz.

Evet, bu şekilde yapıyoruz.

■ "Bu araçlar nerede kullanılacak" diye soranlar olabilir: İdlib. İdlib'te onlarca üssümüz ve bu üslerin akaryakıttan mühimmata yiyeceğe kadar onlarca kalemde ihtiyacı var. Geçtiğimiz alan da bölgedeki en tehlikeli alan. O alanda ideal, personeli koruyan bir araç. Çünkü bazen şu söyleniyor: Niye bir lojistik araç zırhlandırılır? İşte bunun için zırhlandırılır. Benzer durum Libya sahası için de geçerli. Şunu sormak isterim: az önce Avrupa'da ve diğer ülkelerde buna muadillerinden ve ciddi bir fiyat farkından bahsettiniz.

"Bunu yüzde 30-35 oranında Türkiye'de daha ucuza mal etmek mümkün. Bizim tecrübemiz sadece askeri araçlarda değil, aynı zamanda sivil yaptığımız yapılarda da bunu tecrübe ettik."

Tam bir fiyat sormayacağım ama yerli ve milli bir ürün üretmenin Türkiye'ye, TSK'ya avantajı oransal olarak ne kadar?

Bu kullandığınız donanımın içindeki ithal oranıyla da alakalı. Bunu yüzde 30-35 oranında Türkiye'de daha ucuza mal etmek mümkün. Bizim tecrübemiz sadece askeri araçlarda değil, aynı zamanda sivil yaptığımız yapılarda da bunu tecrübe ettik.

■ Katma değer hariç %30-35'lik tasarruflu mal verebiliyorsunuz, çalıştırdığınız işçi ve diğer maliyetleri saymıyorsunuz.

Gayet tabi, onları hiç katmıyorum. Yüzde 30-35, aracın cinsine göre Türkiye'de daha ekonomik yapmanın zemini var. Nereden biliyorsunuz derseniz, şu an Mercedes'in fabrikası, mesela onlar direkt Global Supply Chain'in parçası, şu an bütün Avrupa'daki ülkelere lojistik dahil daha ucuzlar, Almanya'daki üretime göre.

■ Yani dünyada en iyi üretim yapılan merkezlerden bir tanesi...

Türkiye, Avrupa için üretim yapılması noktasında biçilmez kaftan. Bir hub diye tarif ediyoruz. Türkiye

Soldan sağa: Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ali Türkay Saltık, M5 Başdanışmanı Mete Yarar, Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Kaan Saltık

kendini ispat etti. Otomotiv sektörünün de bu kadar Türkiye'ye gelmesi bence bunun güzel bir örneği. Öteki taraftan mesela Treyler üretimi yapıyoruz. Aynı şekilde treylerde de muhtelif yurtdışı pazarlarda başarıyla rekabet ediyoruz.

■ Türkiye'de bu şekilde balistik korumalı araç üreten başka rakibiniz var mı?

Türkiye'de muhtelif savunma sanayi firmaları var, siz de biliyorsunuz. BMC, FNSS, Otokar, Nurol var. Farklı kategorilerde, balistik konularda değişik araç üretimi yapıyorlar. Bunlar bizden daha eski.

■ Ama sizin eşitiniz yok anladığım kadarıyla.

Ben görmedim. Ama ihalede rakiplerimiz vardı.

■ Türkiye'de bir anlaşma yaptınız, sözleşme imzaladınız ve TSK'ya ilk etapta 65 araç vereceksiniz. Şirket olarak yalnızca Türkiye için değil, Türkiye'de üretip dünyaya satmak üzerine bir misyonunuz ve vizyonunuz var. Dünya pazarında böyle bir araca ihtiyacın potansiyeli nedir? Sizin tespitiniz neler?

Biliyorsunuz bu işler genelde savunma bütçeleri ile ilintili, 3 yıl hiçbir şey olmuyor, ondan sonra bir büyük iş geliyor... Binlerce adetlik. Somut olarak size bir rakam veremem. Ama bizim hedefimiz yılda 100 adet üretip Türkiye, farklı ülkeler dahil bir üretimi yapabileceğimizi ve pazarın bunun için yeterli olduğunu düşünüyoruz.

■ Mersin'de üretim tesisiniz var ve bunu Mersin'de üreteceksiniz. Prototip de zaten orada geliştirildi. Oradaki fabrika daha önce sadece treyler mi üretiyordu?

Sadece treyler üretmiyorduk. Mersin'de 300 dönümü aşkın bir sahamız var. Fabrikayı biz 1999'da treyler üretimi için kurduk. Bu üretimimiz devam ediyor. Buna paralel olarak beton pompası üst yapısı, tanker, vakumlu süpürge yapıyoruz. Yani araçla aklınıza gelebilecek muhtelif üst yapıları biz zaten üretmeye devam ediyoruz. Sivil ve askeri hatlarımız birbirine paralel yürüyor. Şu an, en son 2016'da yaptığımız yatırıma başladık. 2019'a kadar 65 milyon Euro yatırım yaptık o tesise.

■ Yatırımınız sadece Derman için değil, tesisi modernize etmek anlamında mı?

Evet. Bizim tesisimizin 2018 öncesinde 22 bin metrekare kapalı sahası vardı. 80 bin metrekareye çıktık. Lean production, yani yalın üretime yönelik Endüstri4.0 prensiplerine göre temiz bir tesis oldu.

"Mersin'de 300 dönümü aşkın bir sahamız var. Fabrikayı biz 1999'da treyler üretimi için kurduk. Bu üretimimiz devam ediyor. Buna paralel olarak beton pompası üst yapısı yapıyoruz, tanker, vakumlu süpürge yapıyoruz. Yani araçla aklınıza gelebilecek muhtelif üst yapıları biz zaten üretmeye devam ediyoruz."

■ Siz geleceği yakalamışsınız.

Öyle, bir hayli iddialı bir tesis yaptık.

■ O zaman şöyle diyelim mi? Biz M5 olarak hem tesisinizi ziyaret edelim, Derman'ı test etmeye gelelim. Bunun sözünü de sizden alalım. Çünkü zaman zaman şu hatayı yapıyoruz. Askeri şirketlerin dönüşümlerini veya başlangıçlarını unutuyoruz. Bugün dünyada bildiğimiz çok önemli firmalar geçmişte bisiklet, araba üreten firmalardı. O altyapılarını çok daha farklı bir şeye dönüştürdüler, ki treyler veya az önce saydığınız malzemeyi üretmek, o az önce saydığımız şirketlerden çok daha üst bir üretim seviyesini gösteriyor. Peki M5'e ve takipçilerine söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Bizi izlemeye devam edin diyelim. Daha güzel şeyler yapacağız. Biz aynı zamanda bir Ar-Ge merkeziyiz. Derman'ın yanı sıra başka araçlar da geliştiriyoruz. Tahmin ediyorum zaman içerisinde savunma sanayine olan katkılarımızı ortama koyacağız, sizler de göreceksiniz.

■ Ama hep kendinize çizdiğiniz yolda gideceksiniz. "Ben lojistikçiyim. Yani bu işin ana temelini biliyorum, üretim modelim buna göre ve ben kendi öz kaynaklarıyla bu yolda ilerleyeceğim" diyorsunuz gördüğüm kadarıyla.

Aynen öyle diyoruz.

■ Ben şu anlamda çok teşekkür ediyorum. Türkiye'nin savunma sanayi yolculuğu yalnızca askeriyeyi kalkındırmıyor. Aynı zamanda bir teknolojik yolculuk. Bu teknolojik yolculuktaki mücadeleniz için de M5 ailesi olarak bizler sizi tebrik ediyoruz. İnşallah sizin araçlarınızı diğer ülkelerde de bol bol görürüz.

Teşekkür ederiz. En büyük arzumuz o. Kendimizi TSK'da ispat edelim, ondan sonra diğer ordulara da gireceğiz. Bir hayli iddialıyım o konuda.

SAVAŞIN GELECEĞİ: YÖNLENDİRİLMİŞ ENERJİ SİLAHLARI

ROKETSAN ALKA Yönlendirilmiş Enerji Silah Sistemi 2019'da tanıtıldığında el yapımı patlayıcı, güvenlik ihlali yapan drone, mühimmat taşıyan drone, casus drone, sürü drone saldırısı gibi tehditleri başarıyla bertaraf etmişti.

Yönlendirilmiş enerji, elektronik savaş yöntemlerinin önemli zeminlerinden birini oluşturuyor... Işık hızında taarruz.

Yönlendirilmiş enerji, yoğunlaştırılmış (konsantre bir halde bulunan) olarak ifade edebileceğimiz elektromanyetik enerjiyi, atomik ve atom altı parçacıkları ifade eden şemsiye bir terimdir. Bu silahlar,düşman teçhizatını, tesislerini, personelini yok etmek, karşı sistem ve mühimmatları devre dışı bırakmak, düşmanda hasar oluşturmak veya cihazları imha etmek için kullanılan yüksek odaklı enerjiyi ifade etmektedir.

Yönlendirilmiş enerji, elektronik harp yöntemlerinin önemli bir alt kümesini oluşturmaktadır. Alandaki teknolojinin günden güne gelişmesiyle birlikte yönlendirilmiş enerji sistemleri daha güçlü ve etkin bir hale gelmektedir. Işık hızında taarruz edebilen yönlendirilmiş enerji silahları klasik ve kıtalararası füzeleri bertaraf edebilecek kapasiteye sahiptir.

Yönlendirilmiş enerji ile geliştirilmiş silahlar; karşı silahları veya sistemleri bozabilir, iletişimini kesebilir, sistemi manipüle edebilir. Düşman kuvvetlerinin cihaz ve ekipmanlarında hasar, tahribat ve bozulma olmasını sağlar. Yönlendirilmiş enerji, radyo frekans sistemlerini, lazer sistemlerini, elektromanyetik fırlatma sistemlerini, uydu karşıtı ve yüksek güçlü mikrodalga sistemlerini içermektedir.

Türkiye, bu alanda çalışma ve faaliyetlerini sürdürmektedir.

IDEF 2019'da ROKETSAN tarafından tanıtımı yapılan ALKA, Türkiye'nin bu alandaki kararlı ilerleyişinin göstergesidir. Günümüzde değişen tehdit tiplerine göre, ihtiyaca yönelik olarak, ortaya yenilikçi teknolojilerle dizayn edilmiş yeni tür savunma ihtiyaçları çıkmaktadır.

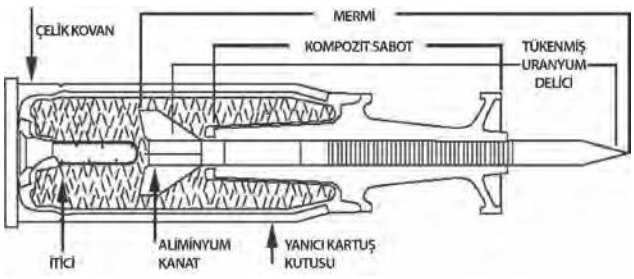
O günlerde, ROKETSAN İleri Güdüm ve Kontrol Teknolojileri Müdürü Dr. Uğur Kayasal'ın yaptığı,

"ALKA'da lazir tahribat sistemi ile elektronik karıştırma bir arada bulunuyor. Bu sayede drone, sabit kanatlı model uçaklar gibi terör eylemlerinde kullanılan araçlara karşı oldukça etkin bir sistem. Aynı zamanda el yapımı patlayıcıların uzaktan imhasını sağlıyor. Hedeflerin hassas takibini yaparak, üzerinde bulunan radar ve elektrooptik sistemlerle birden fazla hedefin aynı anda takibini gerçekleştiriyor ve tahribatını sağlayabiliyor. Şu anda Roketsan'ın bir tesisini bu sistem drone saldırılarından koruyor."demişti.

Yönlendirilmiş Enerji Silahlarında Harp Başlıkları...

Yönlendirilmiş enerji harp başlıkları, patlama sonucu açığa çıkan enerjinin bir kısmını, radyal genişleyen harp başlıklarındaki uniform dağılımın aksine, belirli bir tarafa yönlendirerek özellikle belirli uygulamalarda hedefin çok daha tesirli şekilde etkisizleştirilmesini sağlamaktadır. Başka bir deyişle enerjinin yönlendirilmesi, mühimmatın fayda oranını artırmaktadır. Örneğin enerjinin yönlendirilmesi sayesinde HE harp başlıklarında basınç tepe noktası %40 oranında artırılabilir, bu artış özellikle denizaltı uygulamalarda harp başlığını çok daha etkin kılacaktır. Benzer ilkenin parçacık tesirli harp başlıklarına uygulanması ise parçacık hızını %20 oranında artırmaktadır. Patlama enerjisini yönlendirmek için çeşitli mekanizmalar kullanılabilir. Belirleyici olan karşı kullanılacak hedefin tipidir. Enerjiyi yönlendiren harp başlıkları, bu bağlamda zırh delici harp başlıkları ve yönlendirilmiş parçacık tesirli harp başlıkları olmak üzere iki temel sınıfa ayrılsa da farklı mekanizmalar, farklı uygulama alanları göstermek mümkündür. Burada yalnızca zırh delme maksadıyla geliştirilen harp başlıkları anlatılacaktır.

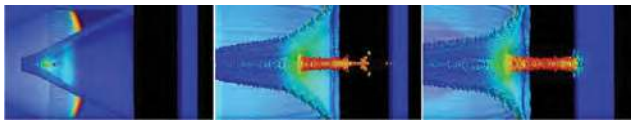
Anti-tank mühimmatlar, zırh delme işlevini gerçekleştirirken kullandıkları enerjinin tipine göre ayrışır. Sevk barutu haricinde bir patlayıcı madde taşımayan kinetik enerji delicileri/mermileri (KEP- Kinetik Energy Penetrator), zırhı delmek için hareket enerjisi kullanır. Burada enerjinin yönlendirilmesinden bahsedilemez. KEP'lerin hızı 1800 m/sn'ye, zırh delme kapasitesi ise 600-650 mm'ye kadar çıkabilmektedir. Harp başlığının yüksek mukavemete sahip olması gereken uç kısmı ise tungsten ya da seyreltilmiş uranyumdan mamuldür.

Şekil 3.6 - APFSDS- Zırh delici kanatçık dengeli sabolu mühimmat

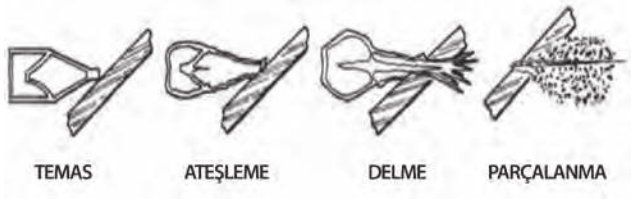
Kimyasal enerji delicileri (CEP- Chemical Energy Penetrator) ise zırhı delmek üzere harp başlığının patlaması neticesinde açığa çıkan enerjiyi kullanır.

Bu enerjinin bir noktaya odaklanması oldukça kalın zırhların dahi delinebilmesini mümkün kılar. Kimyasal enerji delicileri, Munroe Etkisi olarak bilinen ilkeyi esas alarak çalışır ve bu ilkeye göre çalışan harp başlıkları- genel olarak- biçimlendirilmiş patlayıcı yükü (shaped charge warheads) olarak anılır. Bu tip harp başlıklarının en yaygın kullanılanı ise yüksek infilaklı anti-tank (HEAT- High Explosive Anti Tank) harp başlıklarıdır.

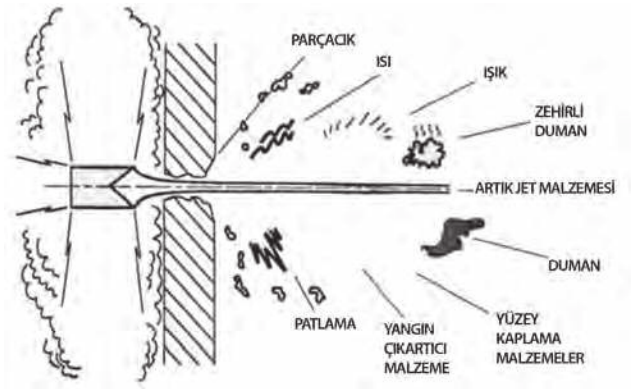
Şekil 3.7 - Biçimlendirilmiş patlayıcı yükünün çalışma simülasyonu

HEAT harp başlığının temel elemanı, genellikle bakır veya alüminyum ile kaplı konik bir parçadır. Bu konik parçanın sivri ucu, Şekil 3.7'de görüldüğü üzere, harp başlığının- patlayıcının da bulunduğu- arka tarafına bakmaktadır. Patlama ile beraber şok dalgası, konik parçanın sivri ucundan başlamak üzere bahsedilen metal kaplamayı eriterek çok yüksek sıcaklıkta ve hızla püsküren bir metal jeti oluşturur. Zırhı delen etki, oluşan bu plazma formundaki jetin aşırı kinetik enerjisi ve sıcaklığıdır. Şekil 3.8'de ise harp başlığının zırha temasından zırh arkasında yarattığı etkiye kadar tüm evreler resmedilmiştir.

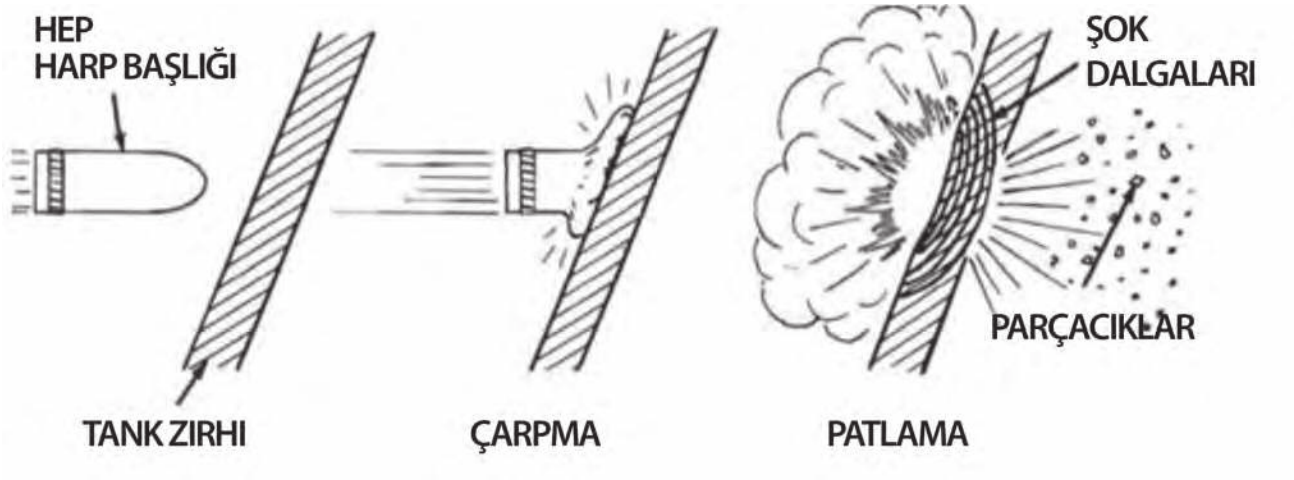

Şekil 3.8 - Bir HEAT mühimmatının çalışma evreleri

Bu tip harp başlıkları, sıklıkla zırhlı muharebe araçlarına, tanklara vb. karşı kullanılmaktadır. Birincil tahrip etkisi, zırhı delip içeriye ulaşan metal jetinin sebep olduğu yangın, duman vb. ve zırhın delinmesi sonucu etrafa saçılan parçacıklardır.

Şekil 3.9 - Biçimlendirilmiş patlayıcı yükünün zırh arkasındaki etkisi

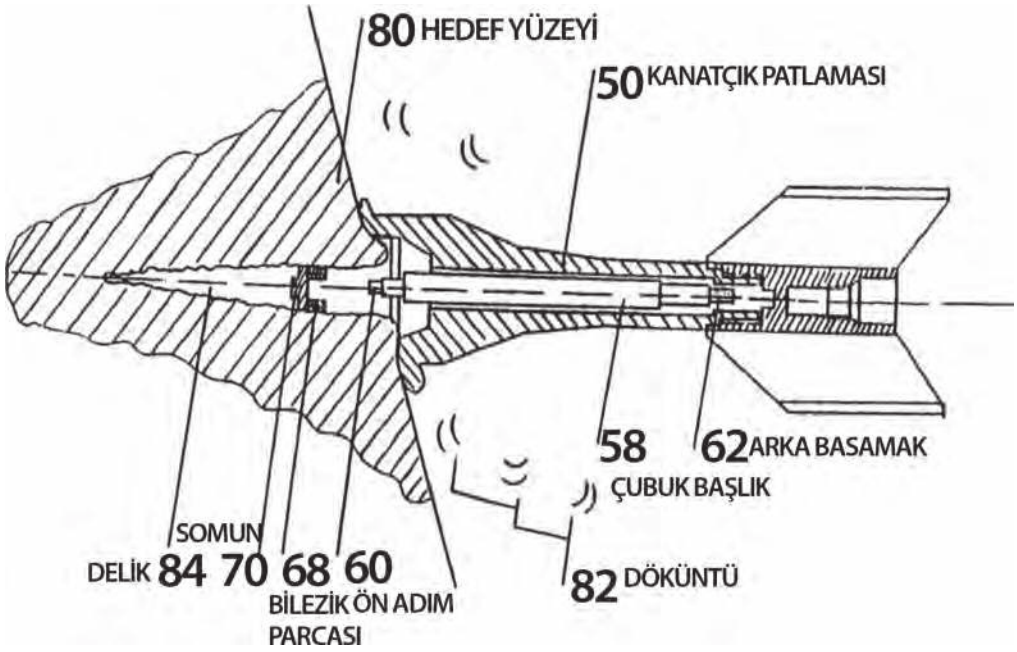

Şekil 3.10 – HESH harp başlığının işleyişi

Kinetik enerji delicilerinin veya HEAT harp başlıklarının aksine, yüksek infilaklı plastik harp başlıklarının HEP (High Explosive Plastic ya da HESH- High Explosive Squash Head) tahrip yaratmak için zırhı delmesi gerekmez. HESH mühimmatları, içerisi plastik patlayıcı ile doldurulmuş ve gecikmeli dip tapası bulunduran ince çeperli harp başlıklarıdır. Belli bir momentumla hedefe çarpan harp başlığı deforme olur ve ezilerek hedefin yüzeyi üzerinde genişler. Gecikmeli dip tapası, bunun üzerine plastik patlayıcıyı ateşler ve oluşan basınç dalgası, geniş bir temas alanı üzerinden hedefe aktarılarak malzeme kesiti boyunca ilerler. Bu basınç dalgası sürekliliğin sona erdiği noktada (örneğin bir zırhlı araçta personelin bulunduğu hacme gelindiğinde) gerilme yığılmasına neden olur ve bunun üzerine zırh üzerinden parçacıklar (spall) koparak kabin içerisine yüksek hızda dağılır (spalling). Zırhlı araçlara karşı bugün büyük oranda HEAT mühimmatlar kullanılsa da HEP harp başlıkları, birçok ülkede yapılara karşı veya genel maksat amaçlı kullanılmaya devam etmektedir.

Harp başlıklarının etkisinin artırılması için peş peşe yerleştirilmiş patlayıcı yüklerinin kullanıldığı bilinmektedir (tandem harp başlıkları). Patent başvurularından aynı amaç için farklı düzenlemeler yapılabileceği anlaşılmaktadır. Örneğin US7150235B1 numaralı patentte, zırh delici bir harp başlığının tesirini artırma amacıyla bir CEP üzerinde yapılan geliştirmeden bahsedilmektedir.

Söz konusu buluşta, CEP harp başlığının içerisinde boşluk oluşturularak buraya kinetik enerji delicisi yerleştirilmiştir. KEP delicisi, taşıyıcı harp başlığının hedefe çarpması üzerine sıvı metal jetinin hedefte açtığı delik boyunca, sahip olduğu momentum nedeniyle ve eylemsizlik ilkesi uyarınca ileri yönde hareketini sürdürerek ikincil bir etki aracı olarak çalışır. Buluş konusu mekanizma sayesinde, mühimmatın öldürücülüğünün arttığı iddia edilmektedir.

Şekil 3.11 - KE delicisi entegre edilmiş bir CE harp başlığı

www.canikarms.com

CANiK
SUPERIOR FIREARMS

/canikarms

CANiK M2 QCB

TÜRKİYE'NİN YAPAY ZEKA BEKÇİSİ: DİZDAR

21'nci yüzyılda "alan" giderek "robot sistemlerin" kontrolüne giriyor ama, son sözü yine insan söylüyor. Özellikle anti-terör harekatlarda cephedeki yetişmiş askeri/güvenlik personelinin beklenmedik saldırı noktalarına karşı erken uyarı sistemlerine ihtiyaç var. Yapay zeka bu noktada devreye giriyor.

İnsanlığın yaşadığı teknoloji süreci, yapay zeka kontrollü robot sistemlerin yaşamın her alanında öne çıkmasıyla sürüyor...

Güvenlik sistemlerinden bankacılığa, e-devlet uygulamalarından sağlık ve sigorta sistemlerinin hızlanmasına kadar uzanan bir yeni dönemden söz ediyoruz. Aslında bilimsel/teknolojik alandaki "yapay zeka" tanımının bile, yaşanılan her gelişmeyle değişim yaşadığı bir dönem yaşadığımız.

Yapay zekâ, bir bilgisayarın veya bilgisayar kontrollü robotun, genellikle akıllı varlıklarla ilişkili görevleri yerine getirme yeteneğidir. Terim sıklıkla akıl yürütme, anlam keşfetme, genelleme veya geçmiş deneyimlerden öğrenme gibi insanlara özgü entelektüel süreçlerle donatılmış sistemler geliştirmek amacıyla kullanılmaktadır.

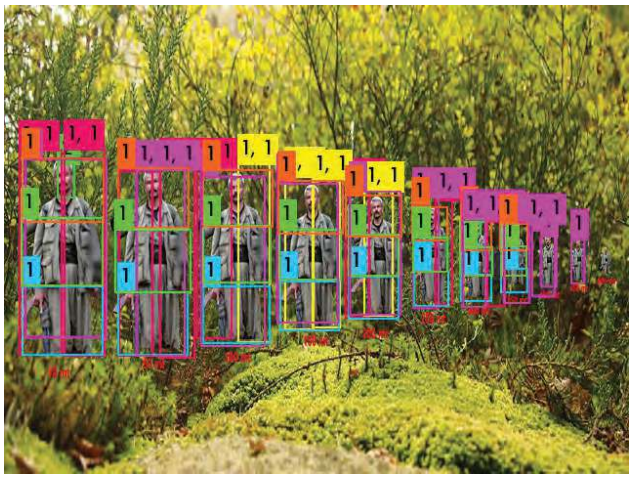
"Yapay Zekâ"nın Faydaları Nelerdir?

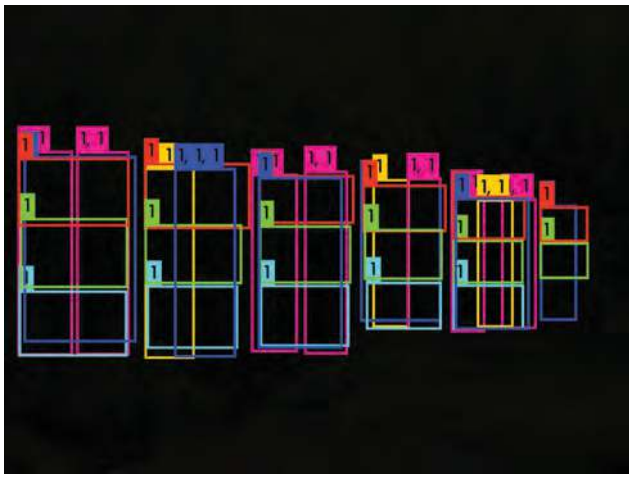
Yapay zekâ, bir insanın yapabileceği bazı görevleri daha fazla veriyle daha hızlı bir şekilde yapılmasına imkân tanıyarak, hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Bu sebeple, yapay zekâ; sesli asistanlar, dil çevirileri, öneri sistemleri, navigasyon, sosyal güvenlik, sağlık hizmetleri, e-ticaret ve yardımcı robot uygulamalarıyla günlük hayatımızda yer almaktadır. Siber güvenlik ve savunma sanayi gibi sektöre özel stratejik çalışmalarda da kullanılmaktadır.

1950'li yılların başında Alan Turing'in "Makineler Düşünebilir Mi?" sorusuyla makine öğrenmesi kavramı ortaya çıkmış, Bilgisayar Bilimci ve Bilişsel Bilimci "John McCarthy" tarafından "Yapay Zekâ" terimi ilk kez düzenlenen yapay zekâ konferansı olan "Dartmouth Konferansı"nda 1956 yılında kullanılmıştır.

'Veri' ve "Yapay Zekâ" Arasında Nasıl Bir İlişki Vardır?

Yapay zekânın eğitimi esnasında gereken en önemli unsur 'veri'dir. Verinin büyüklüğü, hacmi ve çeşitliliği arttıkça yapay zekânın öğrenme kapasitesinin de artması

beklenmektedir. Günümüzde, üretilen veri miktarının hızlı bir şekilde artması ve "Büyük Veri" işleme yeteneklerinin de gelişmesiyle, yapay zekâ çözümleri birçok alanda karşımıza çıkmaktadır.

Bilgi toplama unsurları hayatımızın her alanında yer almaktadır. Bu sebeple, veri miktarının artmasının yanı sıra veriye erişim hızı da artmaktadır. Dolayısıyla, geleneksel veri işleme teknikleri yetersiz kalmaktadır. Bu da "Büyük Veri" ve çözümlerini beraberinde getirmektedir.

Basitçe ifade etmek gerekirse, "Büyük Veri"nin temel özellikleri; hacim, hız ve çeşitliliktir. Büyük veri, daha önce çözülemeyen problemleri daha hızlı ve etkin olarak çözmek için kullanılabilir.

Yapay Zeka geleceğin savaşını nasıl biçimlendiriyor?..

Savaş genel tanımıyla politik gücün örgütlü şiddet olarak kullanılmasıdır. Clausewitz, Savaş Üzerine adlı eserinde savaşı bulunduğu ortama göre renk değiştirerek bukalemuna benzetir. Bu noktadan hareketle bukalemun gibi, savaşında doğası değişmezken karakteri değişir. Savaşın karakteri de içerisinde bulunulan zamana, teknolojinin sunduğu imkân kabiliyetlere ve harekât ortamına göre değişir.

Yapay teknolojisinin kendisi bir silah değildir. Elektrik gibi, içten yanmalı motor teknolojisi gibi genel kullanım için üretilen, her şeyi değiştirme potansiyeline sahip bir genel kullanım teknolojisidir. Önemli olan teknolojinin kendisi değil, nasıl kullanılacağı ve askeri organizasyon ve kuvvet kullanma doktrininde neden olacağı değişikliktir

Üçüncü dalga yapay zekâ sistemlerinde yaşanacak gelişme ile paralel olarak harekât alanında robot askerleri daha fazla görmeye başlayacağız. Mevcut teknoloji ile geliştirilen robotlar belirsizliğin artığı koşullarda doğruluk seviyesi azalan kural temelli algoritmalar kullanılarak üretildikleri için müstakil olarak kısıtlı

DİZDAR bir yapay zeka güvenlik sistemidir. Yani, kameradan gelen görüntülerin yapay zeka ile işlenmesi sayesinde, oluşabilecek güvenlik sorunlarını tespit eden ve uyarı üretebilen bir sistemdir.

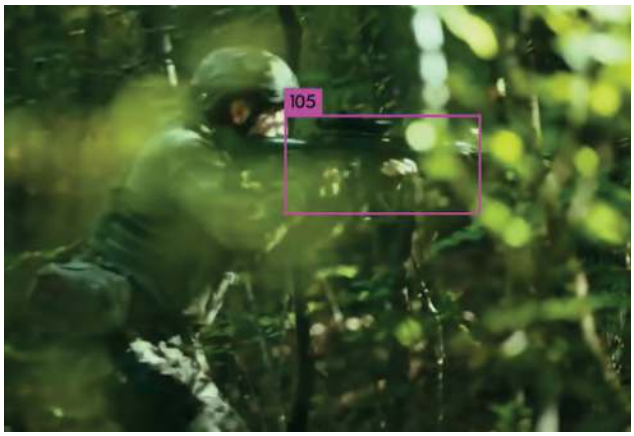
şartlarda kullanılabilirler. Ancak robotlar ve insanlardan oluşturulacak karma görev grupları, orduların harekât etkinliğini artıracak, insani kayıpların azalmasına neden olacaktır. Fiziksel olarak insani özelliklerin yetersiz kaldığı durumlarda robotlar tamamlayıcı rol üstlenecektir.

Yapay zekâ tabanlı algoritmalar insanlardan daha kısa sürede ve az hata ile sonuca vardıkları için harekatın temposu artacak, savaş makine hızında ilerleyecektir. Daha önce yakın koordinasyon gerektiren karmaşık görevler, iletişim halinde olacak yapay zekâ algoritmaları ile karşılıklı müdahaleye neden olmadan yapılabilecektir.

Askeri karar alma süreci yapay zekâ tabanlı komuta kontrol sistemleri sayesinde kısalacak, gerçek zamanlı düşman faaliyetleri izlenebilecek, düşmanın olası hal tarzları dinamik olarak güncellenebilecektir. Bu doğrultuda karar vericiler anlık olarak planlarını revize edebilecek, askeri unsurların konuş yerlerini ve kuvvet yapılarını değiştirebilecektir.

Bir Yapay Zeka Uygulaması: Dizdar

DİZDAR, kelime anlamı olarak "kale bekçisi/muhafızı"dır. Gelişmiş kamera sistemlerinin özel olarak üretilmiş ve yaşadığı her deneyimde kendini biraz daha eğiten bir yapay zekaya bağlanmış şekli olan DİZDAR da, özellikle alandaki yetişmiş personelin can güvenliğinin bekçisi olarak kendini göstermektedir.

Özellikle anti-terör harekatlarda İHA/SİHArobot sistemlerinin devreye girmesi, erken uyarı sistemlerinin güçlenmesi, alandaki personel kaybını azaltsa da, orta ve uzak mesafe alanlardaki riskler önceden net olarak belirlenmezse tehdit varlığını korumaktadır.

DİZDAR, SİSTEME ENTEGRE EDİLEN KAMERANIN GÜCÜYLE ORANTILI HİZMET VEREN BİR YAPAY ZEKA KURULUMUDUR, KULLANILAN KAMERANIN 100 KİLOMETRE DERİNLİKTEN GÖRÜNTÜ ELDE ETME KABİLİYETİ VARSA, SİSTEM O KADAR UZAKLIKTAKİ EN KÜÇÜK BİR RİSK ELEMANINI TESPİT ETME OLANAĞINA SAHİPTİR.

DİZDAR bir yapay zeka güvenlik sistemidir. Yani, kameradan gelen görüntülerin yapay zeka ile işlenmesi sayesinde, oluşabilecek güvenlik sorunlarını tespit eden ve uyarı üretebilen bir sistemdir. Ayrıca sistem bir tetik mekanizmasına bağlanarak tehdidin bertaraf edilmesini de sağlayabilir

Sistem bunu, kurulacak kamera sistemleriyle yapabileceği gibi var olan kamera sistemlerinden gelen görüntülerle de yapabilir. Böylece daha önce kurulmuş kamera sistemleri de kullanılmış olur. Sistemin menzili, kullanılacak kameraların menziline bağlıdır.

Öncelikle DİZDAR Yapay Zeka Güvenlik Sistemlerine alternatif bir ürün pazarda bulunmamaktadır. Geliştirilse dahi, millilik ve veri güvenliği açısından bu sistemlerin güvenilirliği her zaman tartışmalı olacaktır. Ayrıca bu sistemler üretici firmanın menşeine göre kendi veri setine sahip olacağı için, bizim ihtiyacımıza göre veri setleri olmayacaktır. Bu veri setlerini ilgili firmalarla paylaşmak yine doğru değildir. (Arazi bilgisi, silah bilgisi, giysi-teçhizat bilgileri vb.) DİZDAR Yapay Zeka Güvenlik Sistemleri, yerli, esnek, geliştirilebilir ve farklı alanlara uygulanabilir olduğundan savunma sanayinin pek çok alanına adapte edilebilir.

Yapay Zeka Askeri Çözümler

- Yapay Zeka Yaprak Altı Terörist Algılama
- Yapay Zeka Araç Altı Bomba Algılama
- Yapay Zeka Zırhlı Araç Çevre Güvenliği
- Yapay Zeka Silah Saldırı Sistemleri
- Yapay Zeka Kamera Mayın Tarlası

Belirtilen güvenlik uygulamaları, alanda görev yapan personelin yaşam güveniği açısından hayati değer taşımaktadır. Sistem, kullanılan kameranın menzili içinde ormanlık alana saklanmış bir teröristi veya zırhlı araçla riskli alanda devriye gerçekleştirilirken uzak mesafeden omuzdan atmalı füzesini araca yönlendirmiş bir milisi çok kısa bir zaman diliminde tespit etme kabiliyetine sahiptir.

Sistem, aynı zamanda, tespit edilen saldırı unsuruna bağlantısı silahlarını kilitleyebilmektedir.

TARIK ŞİRECİ: DİZDAR VATANI BEKLEYENLERİN BEKÇİSİ OLMAYA HAZIR...

Merkezi Malatya Teknokent'te bulunan MelTek'in kurucusu ve DİZDAR projesinin başındaki isim Tarık Şireci, Jandarma Komutanlığı ile birlikte sürdürülen çalışmalar ve varılan sonuçların çok önemli olduğunun altını çiziyor. Şireci'nin "DİZDAR'u bütün kamera sistemlerine bağlayabiliyoruz, tabii ki, her zaman en gelişmiş sistemler üzerinden sonuca varmayı isteriz ama bu sistem, mutlaka şu tür bir kamera ile sistemi çalışır denilen yapıya sahip değil, daha önce yapılmış kurulmuş sistemleri çöpe atmadan daha gelişmiş hale getiren bir sistemden söz ediyoruz. Bu yönü çok önemli, çünkü güvenlik teşkilatları, silahlı kuvvetler zaman içinde ihtiyaç duydukları kamera sistemlerini almış oluyorlar, DİZDAR'ı devreye sokacağız diye önceden yapılandırılmış sistemlere gerçekleştirilmiş harcamaları boşa çıkartmıyoruz. Önemli olan, muharebe alanında bir saldırıyı önlemek veya bir tuzağı önceden tespit etmek, DİZDAR bunu başarıyor. Vatanı bekleyen gençlerimizin önünde bir güvenlik perdesi oluşturuyor, onların bekçiliğini yapıyor" sözleri önemli...

TÜRK
SAVUNMA SANAYİNİN
DİNAMİK GÜCÜ
KATMERCİLER
katmerciler.com.tr
KatmercilerAS

“MESKÜN MAHAL MUHAREBESİ”NİN ETKİLİ SİLAHLARI:

SAR 109T ve SAR 56

Türkiye, jeostratejik alanı nedeniyle, küresel güçlerin farklı manevralar geliştirdiği bir ülke, özellikle, terörizmle mücadele alanında gösterdiği yetenek dünya tarafından yakından takip ediliyor. SARSILMAZ'ın iki farklı silahı, biri, özel kuvvetlerde, diğeri piyadenin elinde ülke güvenliğinin garantisi olmayı sürdürüyor...

Türkiye, bulunduğu bölge olarak asimetrik muharebe riski ve "melez savaşların" vekalet örgütleriyle mücadelede etkin ve güçlü olması gereken bir ülke. Sınırlarının içinde veya hemen yakınında birbirinden farklı ideolojik kimlik taşıyan, hedefleri farklı olsa da Türkiye'ye karşı eylemlerde birleşebilen yapılarla kararlı mücadelesini sürdüren bir devlet olarak da dünyanın yakın takibinde...

Silah sanayindeki serüveni 1880'de başlayan ve Türk güvenlik güçlerinin yerli-milli etkin, özellikle de Türkiye'nin mücadele şartlarına uygun silahlarını temin eden tek özel sektör kuruluşu kimliğini taşıyan SARSILMAZ'ın iki modeli, çok önemli...

SAR 109T ve SAR 56 teknolojik birikimleri ve hedefe dönük kullanım kolaylıkları nedeniyle Türkiye'nin mücadelesinin ön saflarında yer alan iki silah modeli olarak tanımlanıyor.

Özel Kuvvetler İçin Kolaylık: SAR 109T

Sarsılmaz'ın, kolluk kuvvetlerinin meskûn mahal kullanımı için özgün olarak tasarladığı SAR 109T makineli tabanca; hafifliği, etkinliği, kolay kullanılabilirliği ve yüksek atım hızı ile dikkat çekiyor. Yakın muharebe ortamlarının taktik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik geliştirilen SAR 109T, modüler gövde yapısı ile geniş bir yelpazedeki çeşitli aksesuarların kolayca takılarak kullanımına olanak tanıyor. NATO standartlarına göre tasarlanan aksesuar rayları bulunan gövde üzerine, standart monte tertibatına sahip her türlü aksesuar takılabiliyor.

Fonksiyonel prensip olarak geri tepme sistemiyle çalışan SAR 109T, 9×19 mm çapında standart NATO mühimmatı ateşliyor. Mermi beslemesini; 10, 20 veya 30 kapasiteli şarjörlerden sağlayan silah, dakikada yaklaşık 900 atım gibi yüksek bir hızda çalışıyor. 220 mm uzunluğunda namluya sahip olan SAR 109T'nin, 30 mermi kapasiteli tam dolu şarjörlü ağırlığı ise 3.032 gram.

MODEL	SAR 109T (Sivil)	SAR 109T (Standart)	SAR 109T (Taşıma Kollu)
Kalibre	9x19 mm		
Çalışma prensibi	Geri Tepme		
Mermi beslemesi	10, 20 veya 30 mermi kapasiteli şarjör ile		
Boş kovan fırlatma yönü	Sağ		
Ateşleme modları	Tekli Atış	Tekli Atış / Tam Otomatik	Tekli Atış / Tam Otomatik
Boyut Bilgileri			
Uzunluk (dipçik tam açık)	705 mm		
Uzunluk (dipçik tam kapalı)	620 mm		
Genişlik	55 mm	55 mm	56 mm
Yükseklik (30 mermilik şarjör ile)	277 mm	275 mm	277 mm
Namlu uzunluğu	220 mm		
Ağırlık Bilgileri			
Şarjörsüz silah	2.442 g	2.448 g	2.610 g
30 mermilik şarjör (tam dolu)	584 g		
30 mermilik şarjör (boş)	215 g		
Diğer Bilgiler			
Standart tetik ağırlığı	25 N		
Tam otomatik modda atış hızı	-	Yaklaşık 900 atım/dk.	Yaklaşık 900 atım/dk.
Namlu çıkış hızı	396 m/sn.		
Namlu profili / yiv-set	Sağa dönüşlü 6 yiv-set		

SAR 109T, son dönemde, kavramayı kolaylaştıran polimer ray kılıfları ve modern kompakt taktik dipçik gibi geliştirmelerle yeni bir görünüme kavuştu. Bu silah; Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından, sahada aktif şekilde kullanılıyor.

SAR 109T'nin standart sürümünün yanı sıra sivil kullanıma yönelik olarak geliştirilen ve üzerinde taşıma kolu bulunan birer sürümü daha bulunuyor.

Piyade İçin Yeni Bir Güç Birikimi: SAR 56

Tabancalardan makinalı tüfeklere kadar uzanan geniş bir ürün yelpazesine sahip olan Sarsılmaz, Ar-Ge çalışmalarına ara vermeksizin devam ediyor. Bu çalışmaların meyvelerini sürekli toplayan firmanın ürün gamına eklediği en son ürün, SAR 56 piyade tüfeği oldu.

Özgün olarak geliştirdiği SAR 223 piyade tüfeğinin üretimine devam eden ve MPT-76 piyade tüfeklerinin seri üretimini üstlenen az sayıdaki firmadan biri olan Sarsılmaz, bu alanda elde ettiği tüm birikimi bir potada eritti. Bu birikimin, sahadaki personelden alınan geri besleme ile harmanlanması ile de kullanıcı dostu ve ergonomik SAR 56 ortaya çıktı.

Gaz piston tahrik sistemine sahip olan ve 5,56×45 mm çapındaki SAR 56'nın ergonomik özelliklerinden öne çıkanları, şu şekilde sıralanıyor:

- 5 konumlu, yanak destekli dipçik
- Uzun ve sökülebilir tip el kundağı
- Ergonomik ve destekli tip el kabzası
- Kurulu değilken de emniyete alınabilir tetik grubu

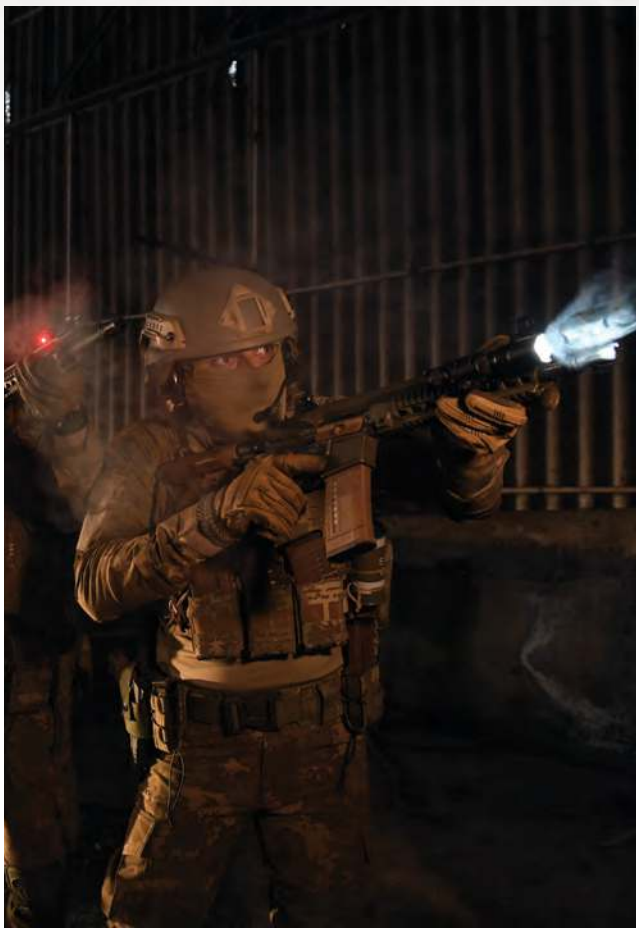

- Taktik kullanımına uygun, çift taraflı mandal grubu
- Polimer toz kapağı
- Ergonomik kayış bağlantı halkası
- Göstergeli şarjör

SAR 56'nın bir diğer önemli özelliği de silahın, farklı uzunluktaki namlu boyu seçeneklerine sahip olması. 7,5 inç, 11 inç ve 14,5 inç olmak üzere 3 farklı namlu boyu seçeneği ile gelen SAR 56, bu sayede, yakın mesafeden uzak menzile kadar farklı koşullarda gerçekleşebilecek tüm görevlere uygun bir çözüm olarak öne çıkıyor. Sarsılmaz, SAR 56'nın seri üretimine de başlamış durumda.

		7,5 inç Namlu	11 inç Namlu	14,5 inç Namlu
Namlu Çapı		5,56 x 45 mm		
Ölçüleri	Toplam uzunluk (dipçik açık)	670 mm	803 mm	890 mm
	Toplam uzunluk (dipçik kapalı)	600 mm	740 mm	827 mm
	Toplam yükseklik	270 mm		
	Toplam genişlik	27 mm		
Namlu uzunluğu		190 mm	279 mm	368 mm
Dönü uzunluğu		1:7 inç		
Yiv/set tipi ve sayısı		6 adet sağ dönüşlü (6RH)		
Dakikadaki atım sayısı		750-950 atım / dk.		
Namlu çıkış hızı		700 ± 10 m/sn.	850 ± 10 m/sn.	875 ± 10 m/sn.
Ateşleme modları		Tam otomatik / yarı otomatik		
Emniyet sistemi		Emniyet mandallı		
Nişangâh sistemi		Kademeli gez (100-400 m)		
Şarjör kapasitesi (polimer şarjör)		30		
Ağırlık (şarjörlü, boş ağırlık)		2.850 gr	3.200 gr	3.500 gr

YİVLİ AV TÜFEĞİ...
AVCILIK...
VE UZUN MENZİLLİ İSABETLİ ATIŞ!..”

Murat ERKER / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Özellikle son yıllarda büyük gelişme gösteren hafif silah sanayimizin en büyük yansımalarından biri bolt action üretilen yivli tüfeklerin yaygınlaşması. Dilerseniz bu silah sistemlerini takip eden tüm M5 takipçilerine ve meraklılara ‘Yivli Av Tüfeği ile Avcılık ve Uzun Menzilli İsabetli Atış” konusunda bazı temel konuları ve püf noktaları anlatalım.

Sivil, Polis, Asker ve Kolluk Kuvveti kullanımına ve değişik balistik standartlara hizmet edecek şekilde, yüksek kalitede üretilen yivli tüfeklere yurtiçi ve yurtdışı pazarlardan yoğun talep olması yerli milli savunma sanayimiz açısından gurur verici.

Bu konuda her bir alt başlığın kendi içindeki özelliklerini göstermenin yanında temel ve pratik olarak meseleyi izah etmeye çalışacağım.

Öncelikle temel ekipmanımıza bakalım:

- Tüfek
- Tüfek Dürbünü
- Çatal Ayak
- Mesafe Ölçer
- Gözetleme Dürbünü
- Ballistic Hesaplama Programı (2. Öncelikli)
- Rüzgar Ölçer (2. Öncelikli)
- Sırt Çantası
- Atış Battaniyesi

Bu listeyi daha fazla ürün ile uzatmak mümkün olmalla birlikte, temel uygulamaların ve gelişimin temin edilmesinden sonra bu listeyi geliştirmenin ekonomik açıdan daha faydalı olacağı kanaatindeyim.

Tüfek

Ülkemizde Sportif Avcılık ve Uzun Mesafeli Atış yapmak için kaliteli yerli tüfekler üretilmektedir. MKE'nin sitesinde yerli ve yabancı Yivli Tüfek başlığı altında bu silahları inceleyebilirsiniz. Şu an itibari ile 3 Yerli şirket yanında 1 Yabancı şirketin ürünleri satışa sunulmaktadır.

Bilgi için: (https://www.mkek.gov.tr/tr/products.aspx?id=53&source=Sales)

Büyük avlar ve uzun menzilli atış yapmak için yerli şirketlerimizin ürettikleri silahlar yeterli performansı fazlasıyla göstermektedir. Bir Atıcı için en önemli konu silahını, mühimmatını, yardımcı ekipmanını iyi tanımak, teknik konulara, hesaplamalara ve çevre şartlarına hakim olmaktır. Mümkün olduğunca her fırsatta eğitim ve test atışı yapmak avcıyı ve atıcıyı sağlıklı, bilgili ve hazır kılacaktır. Tüfeğinizi daima temiz ve atışa hazır halde bulundurunuz. Mühimmatınızı ve teknik özelliklerini iyi biliniz. Tüfeğinizde uygun olmayan mühimmat kullanmayınız ve bu tür mühimmat ile atış yapmayınız. Mümkün olduğu kadar sade ve faydalı aksesuarlar kullanınız. Mutlaka askı kayışı ve çatal ayak kullanınız. Kuru çalışmaları Tüfeğiniz ile beraber düzenli periyodlarda yaparak, nefes, kondisyon, kas hafızası, refleks, konsantrasyon gibi becerilerinizi geliştirip muhafaza ediniz.

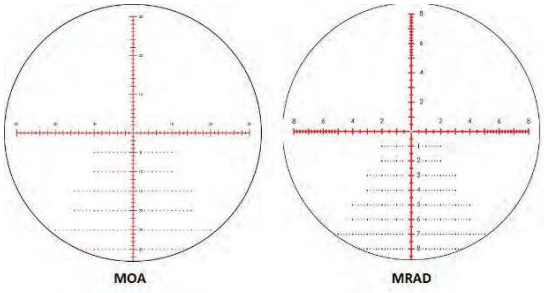
Tüfek Dürbünü

Yivli Tüfekler, yüksek kalibreli ve uzun menzilli silah sistemleri, üzerlerinde yardımcı bir optik sistem olmadan hassas ve etkili atış yapamazlar. Silahını, mühimmatını iyi tanıyan, sürekli eğitim yapan ve Optik bir sistem olmadan uzun mesafelere atış yapabilen avcı ve atıcılar olmakla beraber, mesafe (700 mt. ve üstü), çevre şartları ve hedef özellikleri çerçevesinde başarıda süreklilik sağlamak ve tesirli olmak her zaman mümkün görünmemektedir.

Tüfeğinize profesyonel seviyede bir optik sistem takmanız durumunda bu optik bütçe yönünden en az silahınız ile eşdeğer veya kuvvetle muhtemel sizi çok daha yüksek bir bütçe ile karşı karşıya bırakacaktır.

Önemli püf noktası dürbününüzün optik ölçme hesaplama sisteminin görüntüleme ve derecelendirme sistemi ile aynı olmasıdır. MOA Minutes Of Angle veya MRAD Milliradians olan optik sisteminizin dürbün görüntüleme ve derecelendirmesinde de aynı olmasına dikkat edilmesidir. Örnek vermek gerekirse. Km olarak hız limiti belirlenmiş bir yolda arabanızın sürat kadranı mil olduğunda veya tersi, kafanızın nasıl karışacağını düşünürseniz bu da benzer bir durum. Bakınız Resim 1.

Bir diğer önemli konu dürbününüzde bulunacak büyütme X... çarpanından ziyade, netlik, paralax, görüş açısı, ışık alma miktarı, tüp kalınlığı, ışıklı + kıl, ana mercek çapı, 1. Odak Noktası, gibi özelliklerinin kaliteli ve yeterli olmasıdır. 36 Kez büyüten X36 bir dürbün ile uzun mesafede daha etkili bir atış yapacağınızın bir garantisi bulunmamaktadır. Dürbününüzü iyi tanımanız, göz değerlerinize göre dioptri ayarı başta olmak üzere tüm ayarlarını ve tüfek üstüne yapacağınız montaja kadar hassasiyet göstererek optiğinizi tüfeğinize yerleştirmeniz gerekmektedir. Her atıcı kendi silahının ve optiğinin ve kendi fiziksel özelliklerine göre optik montajı ve sıfırlama yapmak zorundadır. Bu manada sıcak atış yapmadan kuru çalışma ve temel mekanik SIFIRLAMA her avcı ve atıcının kendisinin bizzat hakim olması gereken önemli bir çalışmadır. Tüfek üstüne monte edilecek dürbünün fiziksel özellikleri elverdikçe namluya yakın olması atış hassasiyetini artıracak ve atıcının işini kolaylaştıracaktır.

Çatal Ayak

Yivli Tüfek sistemlerinde atış ve sabitleme için gerekli en pratik ekipman çatal ayaktır. Açılı olarak kolayca açılıp kapanmanın yanı sıra hem açık hen de kapalı durumdayken atıcıya sabit ve sarsıntısız bir atış fırsatı verebilmektedir. Pervaz, duvar, cam kenarı, ağaç gövdesi, çalı, dal, çanta üstü ve düz olmayan engebeli satıhlarda bile işlevsel vazife görmek için en yardımcı aksesuarlardan biridir.

Mesafe Ölçer

Atıcının tek başına olmadığı birçok durumda yanında "Gözetleyici" vardır. Gözetleyici tetiği son olarak çeken Atıcı'nın en önemli bilgi kaynağıdır. Mesafe, hedef açısı,

III. MILITARY RADAR + BORDER SECURITY TURKEY SUMMIT

5-6 OCTOBER 2021, ANKARA

ORGANIZER

MÜSİAD ANKARA

www.mrbsturkey.com

OPERATED BY

INPPS EXPO

The Member of Organizing Commitee
Koray TUNCER
koray@mrbsturkey.com
+90 533 405 56 71

Project Marketing Executive
Ebru ŞAHİN
ebru@mrbsturkey.com
+90 553 535 84 54

Project Sales Executive
Meliha TAÇGIN
meliha@mrbsturkey.com
+90 555 762 87 91

hedef yönü, hedefin hızı, hedefin istikameti, rüzgarın şiddeti ve yönü, nem, irtifa gibi birçok önemli bilgiyi atışın daha hassas olması için Atıcı'ya bildirir. Hedefin veya Avın isabetli olarak vurulmasında en önemli verilerden biri mesfasedir. Gözetleyici'nin elinde bulunan optik sistemlerin ve tüfek optiği veya dürbünü diye adlandırdığımız sistem ile mesafe ölçmek her ne kadar mümkün ise de bu tür hesaplamalar için hedef yüksekliği ve veya hedefin yanında bulunan bir kısım eşyaya dair bilgilerin tam olması gerekmektedir. Ayrıca Atıcı'nın elindeki optik sistemin birim değerlerini ve bazı formülleri iyi bilmesi ve pratik hesaplamaları kafasından yapması gerekmektedir. Tüm bunlardan zamanla yarışan avcı ve atıcı için hızlıca kurtulmanın yolu lazer ile çalışan el tipi bir mesafe ölçer sahibi olmaktır. 10 metreden başlayarak 1000-1500 ve daha ileri mesafeleri ölçen, hedef hızı ve açısının yanında bu bilgileri eş zamanlı olarak kullandığınız bir balistik hesaplama programına, saat veya akıllı telefonlara aktaran cihazlara kadar teknolojik yardımcı ekipman temini artık internet üzerinden biraz zaman ayırarak doğru ürünü tıklamaya bakmaktadır.

Gözetleme Dürbünü

Tüfek Optiğinin yanında Atıcı veya Gözetleyici atış sonrası düzeltme bilgisine sahip olmak, atış esnasında değişebilecek şartları Atıcıya bildirmek ve özellikle Atıcıyı sınırlayan daha dar açılı ve düşük çarpanlı bir optiğe göre daha yüksek çarpanlı ve geniş açılı, görüş kalitesi yüksek bir optik sahibi olmak için Gözetleme Dürbünü kullanmak durumundadır. Atıcı veya Gözetleyici'nin en önemli malzemelerinden biri olan Dürbün'ün nasıl seçileceği ve kullanma tekniklerine ileriki sayılarımızda yer vereceğiz.

Balistik Hesaplama Programı (2. Öncelikli)

Günümüzün hızla gelişen teknolojileri gerek sivil gerek askeri amaçlı balistik programların kullanılması ve geliştirilmesinde ciddi ilerlemeler kaydetmiştr. Tüfek Optiği ile senkron çalışan balistik programlardan, dünyanın dönüş hızı ve meteorolojik bilgilere kadar hassas ve bölgesel verileri temin ederek işleyen ve bunu atıcının optiğine kadar ulaştıran ücretli veya ücretsiz yazılımlar bulunmaktadır. Bir Atıcı veya Avcı için en basit bir hesaplama programının bile kullanılan tüfeğin, üzerindeki optiğin ve silah mühimmatının temel teknik bilgilerine sahip olarak hesaplama yaptığını unutmamak gerekir. Avcı her zaman bu bigiler ışığında kendisini geliştirmeli ve her ne kadar teknolojik gelişmeler bazı şeyleri kolaylaştırsa da konunun temel prensiplerini iyi bilmelidir. Aşağıda silah ve saydığımız yardımcı sistemlere sahip okurlarımız için akıllı telefonlarda kullanılan belli başlı balistik programların isimlerini yardımcı olması açısından vermek istiyorum.

- ATN Ballistics
- Applied Ballistics
- Bushnell Ballistics
- Kestrel Ballistics
- SİG Ballistics
- StrelokPro

Rüzgar Ölçer (2. Öncelikli)

İleriki sayılarımızda siz değerli okuyucularımıza, meraklılara ve Yivli Tüfek sahiplerine Yivli Tüfek kullanırken dikkat etmemiz gereken temel sıfırlama tekniklerini anlatırken bahsi geçecek olan en önemli konulardan biri Rüzgar'dır. Atıcının özellikle yan hataları düzeltmek ve uzun mesafelerde hassas bir atış gerçekleştirmek için sahip olması gereken önemli bir bilgi Rüzgâr'ın yönü ve şiddetidir. Bu bilgiyi Atıcı ve Gözetleyici sahada elinde bulunan küçük bir cihaz yardımı ile temin edebilir. Eskilerin en eskimez,

parmağını ıslatıp rüzgara tutmak, havaya saman çöpü döküp nereye düştüğüne bakmak, yattığı yerden topraktan yayılan ısı yayılmalarının istikametine ve açısına bakmak, etrafta dalgalanan bayrak flama vb eşyanın durumunu izlemek gibi metodlarını göz ardı etmemek ile beraber yukarıda saydığımız balistik hesaplama programları içinde veya akıllı telefonların meteoroloji uygulamalarının içinde Rüzgâr'ın şiddeti ve yön bilgisi yerel olarak verilmektedir.

Sırt Çantası

Atıcı'nın tüm gerekli malzeme, yardımcı ekipman ve aksesuarlarını derli toplu bulunduracağı ve hızlıca hareket ederek yer değişikliği yaptığında tüm malzemelerinin yanında olmasını sağlayacak bir sırt çantasına sahip olması önemlidir. Bu sırt çantası aynı zamanda Atıcı'nın çeşitli atış pozisyonlarında tüfeğinin iyi sabitlenmesi ve atış hassasiyeti üreten önemli bir destek olacağı da unutulmamalıdır.

Atış Battaniyesi

Avcı ve Atıcılar özellikle bir mevzide atış icra ediyorlarsa, atış pozisyonu ne olursa olsun, arazi şartlarında zeminin negatifliklerinden korunacak, kendilerini uzun bekleyişlerde daha rahat hissettirecek hızlı bir şekilde yayılıp toplanacak bir malzemeye ihtiyaç duyarlar. Bunun için günümüzde özel üretilmiş taşıması ve kullanımı kolay atış battaniyeleri üretilmektedir. Dayanıklı Kord bezinden ve içi gözenekli yumuşak köpük malzemeden üretilen bu yardımcı ekipman özellikle arazide biraz konfor bulmak için elzem bir malzeme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonsöz

Sevgili okurlarımız özetle Yivli Silah sahibi olmak ve hangi amaç için olursa olsun bu silahı etkili bir şekilde kullanmak için gerekli asgari malzemenin ve bilgilenmenin temellerini sizlere anlatmaya çalıştım. Bu manada hevesinizi almak ve merakınızı gidermek dahi olsa maddi ve manevi olarak ne ile karşı karşıya olduğunuzu görmenizi sağlamaya çalıştım. Umarım faydalı olmuştur. Görüş, öneri ve sorularınız için murat@M5dergi.com email adresinde bana ulaşabilirsiniz. Sağlıkla kalın.

Küresel stratejik denklemde "yeni oyun belirleyici" olarak değerlendiriliyorlar...

TÜRK S/İHA'LARININ GELİŞİM SERÜVENİ

Abdullah ŞENTÜRK / Yayın Koordinatörü

Türkiye, ulusal güvenliğini doğrudan tehdit eden Irak ve Suriye'deki gelişmelere dönük sonuç alıcı müdahalelerinde kullandığı İHA-SİHA'larıyla tüm dikkatleri üzerinde topladı, devamında Libya ve Dağlık Karabağ savaşlarında bu alandaki üstünlüğünü tüm dünyaya gösterdi.

Türkiye, son yıllarda dünya medyasında Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) ile gündemde. Zira Suriye'den Libya'ya, Irak'tan Dağlık Karabağ'a kadar geniş bir sahada oyun değiştirici olarak görev alan ve yeni bir savaş konsepti ortaya çıkaran bu SİHA'lar savunma sanayii analistlerinin ve orduların dikkatini fazlasıyla çekiyor.

Türkiye, herkesin dikkatini çeken bu üstü seviyeye uzun ve zahmetli bir süreç sonrasında ulaştı. SİHA serüveni yerli İHA'ların gelişimiyle başladığı için en baştan başlamakta yarar var.

Türkiye'nin İHA'larla tanışması 1990'lı yıllara dayanıyor. 1990'ların başında hem ABD'den GNAT 750 İHA alımı hem de TUSAŞ bünyesinde geliştirme çalışmaları başlaması ile bu konudaki ilk adımlar atıldı.

Türkiye'nin ilk milli İHA çalışması 1992 yılında Savunma Sanayii Müsteşarlığı (10 Temmuz 2018'de başkanlığa dönüştürüldü) ile TUSAŞ arasında gerçekleşen İHA-X1 adlı sözleşmeyle başladı. TUSAŞ'ın geliştirme çalışmalarını başarıyla tamamladığı İHA-X1, o dönemde İHA'lar ile ilgili vizyon ve stratejik kavram yetersizliği sebebiyle envantere girmedi ve rafa kaldırıldı.

Bir dönem, terörle mücadelede bile, en yakın müttefiklerinden bu alanda tam destek alamayan Türkiye, günümüzde, elindeki S/İHA kapasitesiyle 21'nci yüzyıl savaş teknolojileri stratejisini belirleyen ülke olarak değerlendiriliyor. Bu noktaya gelmek, hiç de kolay olmadı.

1996 yılına gelindiğinde TUSAŞ, TURNA VE KEKLİK isimli insansız hava araçlarını geliştirdi. Katapulttan atılan bu İHA'lar, füze ve silah sistemlerinin denemesinde ve tatbikatlarda hedef olarak kullanıldı. TURNA ve KEKLİK'İ 2003 yılında PELİKAN ve MARTI takip etti. Alınan ve geliştirilen bu ürünler oldukça küçük boyutlardaydılar.

2004: Robot Savunma Teknolojileri İçin Dönüm Yılı...

Ilerinin tarihçileri, 2004 yılını, Türkiye'nin İHA-SİHA hattında, milli-yerli robot savaş araçları üretimi açısından dönüm yılı olarak yazacaklar.

2004 yılı Savunma Sanayii İcra Komitesi, aynı zamanda İHA/SİHA çalışmaları için tarihi kimlik taşıyan kararlara şahitlik etti.

O dönem, Başbakan R.Tayyip Erdoğan başkanlığında toplanan komitede, milli orta irtifa uzun havada kalış (MALE) sınıfı bir İnsansız Hava Aracı geliştirilmesi için Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM) ve TUSAŞ arasında sözleşme görüşmelerine başlanması kararı alındı.

Karar sonrası sözleşme görüşmeleri başladı ve 24 Aralık 2004 tarihinde TUSAŞ ile SSM arasında sözleşme imzalandı. Sözleşme imzalansa da aracın tasarım detayları ile ilgili çalışmalar devam etti ve 2007 yılında tasarım dondurularak ismi ANKA konulan İnsansız Hava Aracı'nın üretim çalışmaları TUSAŞ bünyesinde başladı.

ANKA üzerinden yürütülen İHA çalışmaları, siyasi iradenin kararlı tutumu ile hızla devam ederken, Türkiye, bu alanda zamanla belirleyici kimlik taşıyacak sessiz bir gelişmeyi de yaşıyordu.

Kuruluşunu BAYKA MAKİNA olarak yapan, ilerleyen dönemde BAYKA SAVUNMA adını alan şirket, aslında 2000 yılı itibariyle İHA-robot teknolojileri üzerindeki çalışmalarına başlamıştı.

Firma ilk olarak küçük çaplı BAYRAKTAR-MİNİ İHA'yı geliştirdi ve 2004 yılında ilk uçuşunu gerçekleştirdi.

Savunma Sanayii Müsteşarlığı, 2005 yılında "mini-İHA" tedariği için bir ihale açtı. Müsteşarlık, yazılımından tüm sistemlerine kadar Türkiye'de geliştirilip, imal edilecek bir "mini-İHA" istiyordu. İhale de çeşitli test kriterleri de belirlenmişti ve bu kriterleri başarıyla geçen araç ile sözleşme imzalanacaktı. Bu sırada BAYKAR, KALE grubu ile ortak oldu ve KALE-BAYKAR olarak ihaleye katıldı. Ankara'da TUSAŞ tesislerinde yapılan testlerde dört katılımcı arasından sadece BAYRAKTAR "mini-İHA" başarılı oldu ve Aralık 2006'da KALE-BAYKAR ile Savunma Sanayii Müsteşarlığı arasında sözleşme imzalandı. Sözleşmeden çok kısa bir süre sonra da 2007 yılında BAYRAKTAR "min-İHA" teslimatları başladı.

S/İHA Alanında Yükselen Hedefler...

KALE-BAYKAR, mini İHA ile kendini sınırlandırmayıp daha büyük çaplı İnsansız Hava Aracı (İHA) geliştirmek için çalışmalarını başlattı. Çalışmalar sonrası BAYRAKTAR-TB1 (ÇALDIRAN) isimli taktik sınıftaki İHA'yı üreten firma, 2009 yılında İHA'yı ilk kez uçurdu ve aynı yıl içerisinde tüm uçuşlarını tamamladı.

2010 yılına geldiğinde hem yurtdışı alım hem de ANKA projesinde önemli gelişmeler yaşandı.

ANKA projesinde ise ilk ANKA yani ANKA-A, Temmuz 2010'da hangardan çıkarıldı ve 30 Aralık 2010 tarihinde

ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştirdi. Bu uçuş ile beraber Türkiye, ilk kez MALE sınıfı bir İHA üretmiş oldu. İlk uçuş sonrası ANKA-A'nın uçuşlu testleri yoğun olarak devam etti ve Mayıs 2013'e gelindiğinde İHA'dan SİHA'ya dönüş için Türkiye ilk adımını attı.

ANKA-A, kanatlarında taşıdığı ROKETSAN üretimi iki adet CİRİT füzesini ASELSAN üretimi ASELFLIR-300T elektro optik kamerasının işaretlediği hedefe ateşleyerek Türkiye'nin ilk SİHA denemesini gerçekleştirdi.

Lakin bu deneme sonrası mevcut konjonktürel durum ve CİRİT'in İHA'larda kullanıma pek uygun olmaması sebebiyle SİHA çalışmaları tamamlanamadı ve o atışla sınırlı tutuldu. Ekim 2013'e gelindiğinde ANKA-A, 30 bin feet irtifa ve 24 saat havada kalış gibi taleplerin biraz altında kalsa da kabulleri tamamladı. Aynı ay içerisinde de TUSAŞ ile SSM arasında seri üretim sözleşmesi imzalandı. Seri üretim sözleşmesinde teslimatı istenen İHA, ANKA-A'dan çok daha farklı bir İHA'ydı. ANKA-S olarak adlandırılan sözleşmedeki İHA, başta uydu kontrolü olmak üzere pek çok yeni özelliği içerisinde barındırıyordu.

2010 Yılında Bugünleri Belirleyen Kararlar...

2010'a tekrar geri dönelim. 2010 yılında gerçekleştirilen Savunma Sanayii İcra Komitesi'nden yeni bir İHA kararı çıktı. Komite, 12 adet taktik İHA tedarik edilmesi için SSM'yi görevlendirdi. Akabinde SSM, KALE-BAYKAR ile görüşmelere başladı. 2010 başında başlayan sözleşme görüşmeleri Aralık 2011'de sonlandırıldı ve KALE- BAYKAR ile sözleşme imzalandı.

KALE-BAYKAR, sözleşme sonrası İHA'ların üretim çalışmalarına süratle başladı. BAYRAKTAR TB1 ile sözleşme imzalayan KALE-BAYKAR, 22 Kasım 2014'te 6

adet BAYRAKTAR TB2 teslimatı gerçekleştirdi.

Firma süreçte İHA'yı çok daha ileri bir noktaya taşımıştı. BAYRAKTAR TB1, 9 metre kanat açıklığı bulunan 450kg'lık toplam kalkış ağırlığına sahip İHA iken BAYRAKTAR TB2, 12 metre kanat açıklığı bulunan 650 kg toplam kalkış ağırlığına sahip çok daha ileri bir İHA olarak dikkat çekti.

2015 yılına gelindiğinde TUSAŞ, ANKA-A'nın hafifletilmiş ve bu sayede 30 bin feet irtifaya çıkabilen ve 24 saat havada kalabilen ANKA-B'nin ilk uçuşunu gerçekleştirdi. Yine 2015'te KALE- BAYKAR, kalan 6 adet BAYRAKTAR TB2'yi de teslim ederek sözleşmesini tamamladı.

S/İHA'lara Dayalı Yeni Savaş Stratejisi...

Temmuz 2015'te Türkiye, terörle mücadele de yeni bir döneme girdi. Bu dönem, İHA ihtiyacının da en çok hissedildiği dönemdi. BAYRAKTAR TB2'ler envantere girmiş olsa da kurulumları henüz yapılmamıştı. Eylül 2015'te BAYKAR ekibi süratle Batman'a giderek hem İHA'ların kurulumunu gerçekleştirdi hem de TSK personeline bizzat sahada eğitim verdi. Aynı şekilde ihtiyacın çok fazla olması sebebiyle TUSAŞ da elindeki birkaç adet ANKA-A'yı kullanım sözleşmesi ile BATMAN'a götürerek operasyonel uçuşlar gerçekleştirdi. VESTEL SAVUNMA'nın KARAYEL İHA'sı da 2015-2016 arası kiralık olarak uçuşlara katıldı.

17 Aralık 2015 tarihine gelindiğinde Türkiye, ikinci SİHA denemesini gerçekleştirdi. BAYKAR (bu dönemde KALE ile ortalık sonlanmıştı) ve ROKETSAN'ın Savunma Sanayii Müsteşarlığı projelendirmesini beklemeden inisiyatif alarak gerçekleştirdiği bu atışta, BAYRAKTAR TB2'den atılan ROKETSAN üretimi MAM-L güdümlü mühimmatı hedefini başarıyla vurdu. Bu sefer çalışmalar yarıda kesilmedi ve 2016'da mevcut BAYRAKTAR

TB2'ler SİHA'ya dönüştürülerek operasyonlara katılmaya başladı. Böylece 2016 yılında Türkiye, ilk SİHA operasyonunu gerçekleştirmiş oldu. Jandarma'da 2016 içerisinde 3 adet ANKA-B teslim aldı ve BAYRAKTAR TB2'lerden çok kısa bir süre sonra ANKA-B'ler de silahlandırılarak operasyonel kullanıma alındı. 2016 ve 2017 yıllarında envantere yeni BAYRAKTAR TB2 SİHA'lar alınarak envanterdeki SİHA sayısı artırıldı.

2018'e gelindiğinde TUSAŞ ANKA-S teslimatlarına başladı ve ilk defa uydudan haberleşen ve bu sayede yüzlerce kilometre menzili olan İnsansız Hava Aracı TSK envanterine girmiş oldu. ANKA-S'ler de direk silahlandırıldı. 2019 ve 2020'de yapılan BAYRAKTAR TB2, ANKA-B ve ANKA-S teslimatlar ile bugünkü filo meydana geldi.

Çeşitlenen Modeller ve Yükselen İhracat Potansiyeli...

2016-2021 arası Katar, Ukrayna, Libya ve Azerbaycan'a da BAYRAKTAR TB2 SİHA ihraç edildi. 2016'dan günümüze kadar da BAYRAKTAR TB2 ile ANKA-B ve ANKA-S SİHA'lar farklı coğrafyalarda hava savunma sistemlerinden tanklara kadar binlerce hedefi imha etti. Ayrıca yakında ANKA-S'ler de Tunus'a ihraç edilecek.

Önümüzdeki dönemde ise Türk SİHA'ları çeşitlenecek ve yeni görevler icra edecek. Hem BAYRAKTAR TB2'ler hem de ANKA-B ve ANKA-S'ler 22 kg'lık MAM-L ve 6.5 kg'lık MAM-C mühimmatı ile tüm görevlerini icra etti/ediyor. BAYKAR tarafından geliştirilen AKINCI ve TUSAŞ tarafından geliştirilen AKSUNGUR'un envantere girmesiyle bu durum değişecek. Faydalı yük taşıma kapasitesi çok daha fazla olan bu SİHA'lar, savaş uçaklarında taşınabilen mühimmatlar ile yüklenicek. Örneğin AKINCI, BOZDOĞAN ve GÖKDOĞAN hava-hava füzeleri ile yüklenebilecek ve bir savaş uçağı ile it dalaşına giremese bile sınır hattında devriye (CAP) görevi icra edebilecek. Gelen tehditi de GÖKDOĞAN füzesi ile uzun menzilden imha edebilecek. Veya SOM-J yüklü bir AKINCI, uzun menzilli hava savunma sistemlerine ve savaş gemilerine uzun menzilden angaje olabilecek. KGK-SİHA-82 yüklü AKSUNGUR, Orta Menzilli Hava Savunma Sistemleri'ne taarruz gerçekleştirebilecek.

Türkiye, artık bu alanda "yolun başını" geride bırakalı hayli zaman oldu, her geçen gün gelişen dinamik bir teknolojik zeminde geleceğe ilerlemesini sürdürüyor.

Türkiye'nin S/İHA'ları özellikle bölgesel sorunların çözümünde belirleyici rol oynamayı sürdürecek.

tumosan

www.tumosan.com.tr

TÜMOSAN

KARABÜK:
ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİNDE ÖRNEK ÇALIŞMA

Bünyesinde, Türkiye'nin tek Demir Çelik Enstitüsü'nü barındıran ve bulunduğu bölge itibariyle, Türkiye'nin ilk ağır sanayi kuruluşu KARDEMİR ile yakın çalışma sürdüren Karabük Üniversitesi "ultra-dayanaklı" patentli çelik üretim patenti ile bölgeye yeni bir rota açtı.

Tarih:3 Nisan 1937. Genç Cumhuriyet, ülkeyi her alanda muassır medeniyet seviyesine çıkartmakta kararlı, dönemin başbakanı İsmet İnönü, hemen yanında Celal Bayar KARDEMİR'in temelini atıyorlar, bu temel Türkiye'nin demir-çelik üretimini başlatıyor.

Ulusların tarihlerinde dönüm noktalarını ve atılımlarını simgeleyen isimler vardır. Karabük, Türk ulusunun tarihinde yer alan, işte bu ışıltılı isimlerden biridir. Karabük adının Türkiye'nin yazgısında görev üstlenmek üzere saptandığı ve işitilmeye başlandığı yıllar, Cumhuriyetin gençlik yıllarıdır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, her biri başlı başına "devrim" yaratan kararlarından bir yenisini daha verir. Türkiye sanayileşecek ve sanayileşme "ulusal" bir nitelik taşıyacaktır. Modern Türkiye'nin endüstriyel atılımlarına öncülük edip temel oluşturacak entegre demir çelik tesisleri, en uygun yerde ve koşulda süratle kurulacaktır.

Cumhuriyet'in henüz 14'ncü yılı idrak edilmektedir, Osmanlı'nın çöküş yıllarında bitmek bilmeyen savaşlar ve ekonomik geri kalmışlıkla karşılaşmış bir millet yeniden ayaklarının üzerinde durmaya kararlı bir

ULUS

Ana Endüstriye başladık

İ. İnönü Karabük fabrikalarının temelini attı

Memleket müdafaası bugünden sonra daha emin temellere istinad etmiş olacaktır

Başbakanımızın mühim nutku

İ. İnönü diyor ki: "Biz sulh davacıları ile samimî olarak beraberiz,,

Başbakanımız ve heyet Karabükten yeni kombinayı açmak üzere Kayseri yoliyle Ereğliye hareket ettiler

Logaritma sözünün türkçesi

Savunma sanayinin ana maddelerinden birini oluşturan ultra-dayanaklı çelik, özellikle Türkiye'nin zırhlı araçlarının üretimi ve savunma sanayinin bütün alanlarının ithalat bağımlısı olmadan faaliyet göstermesinin de garantisi olacak.

rota izlemektedir. Gazi'nin kararı hayati önemdedir, takvimlerin 3 Nisan 1937 gününü gösterdiği tarihlerde atılan bir temel güçlü bir ülkenin kuruluşunun da işaret fişeği kimliğini taşımaktadır.

Ülkemizde demir çelik sanayisinin kurulmasına yönelik ilk girişimlere İktisat Vekâleti tarafından 1925 yılında başlanmıştır. Bu amaçla Avrupa'dan getirtilen uzmanlara madenlerimiz incelettirilmiş, 29 Mart 1926 tarihinde ise demir sanayisinin tesisine dair ilk kanun resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak demir çelik sanayisinin kuruluşuna yönelik 1932 yılına kadar aralıklarla süren çalışmalardan netice alınamamış, 1932 yılında ise yabancı uzmanlara yeniden inceleme ve araştırma yaptırılmıştır. Demir Çelik sanayisinin kuruluş yerinin saptanması ve diğer sorunlarının incelenmesi için ise Sümerbank ve Erkan'ı Harbiye temsilcilerinin ortaklaşa yürüttükleri çalışma ile gerekli koşullar her yönüyle araştırılmış ve Türkiye'nin ilk entegre demir-çelik sanayinin; maden kömürü havzasına ve sahile yakınlığı, demiryolu güzergahında bulunuşu, jeolojik bakımdan ağır endüstrinin kurulmasına elverişli olması ve stratejik uygunluğu nedeniyle 13 hanelik Karabük Köyü'nde kurulmasına karar verilmiştir. Tesislerin yapımı ise, 10 Kasım 1936 tarihinde İngiliz Hükümeti ile imzalanan 2,5 Milyon Sterlinlik kredi anlaşmasına dayalı olarak H.A.Brassert Firmasına ihale edilmiştir.

Karabük'teki Soğanlı ve Araç çaylarının arasında yer alan geniş çeltik tarlaları üzerine kurulacak Türkiye'nin ilk entegre demir çelik tesisinin temeline ilk harcı, 3 Nisan 1937 tarihinde dönemin Başbakanı İsmet İnönü koymuş ve böylece ülkemizde çeltik tarımından çelik sanayine dönüşüm başlamıştır. Temele konan bu ilk harçtan sadece bir yıl sonra 1 Mart 1938 yılında makine montajlarına başlanılan Karabük Demir Çelik Fabrikaları, Türk mühendis, teknisyen ve işçilerinin üstün çabaları sayesinde 2 yıl gibi kısa bir sürede tamamlanarak, 6 Haziran 1939'dan itibaren peyderpey işletmeye alınmıştır.

Karabük Üniversitesi: Bir Başarı Öyküsü...

2007 yılında kurulan kurulduktan yalnız 13 yıl sonra, 2020 yılında Times Higher Education (THE) yayımladığı dünyanın en iyi üniversiteleri sıralamasında ilk bin üniversite arasına giren Karabük Üniversitesi'nin en büyük çıkış noktasını da yine Karabük Demir Çelik

(KARDEMİR) oluşturuyor. ÜNİVERSİTE-SANAYİ ilişkisinde örnek bir yapılanmanın kurulması olanağı, bölgenin Türkiye'nin kadim sanayi bölgesi olmasından kaynaklanıyor. Türkiye'nin devlet üniversiteleri sıralamasında ilk beşte yer alan Karabük Üniversitesi'nin bulunduğu bölgeden kaynaklanan en büyük belirleyici özelliği Türkiye'de ilk ve tek DEMİR ÇELİK ENSTİTÜSÜ'nün bünyesinde bulunması kuşkusuz...

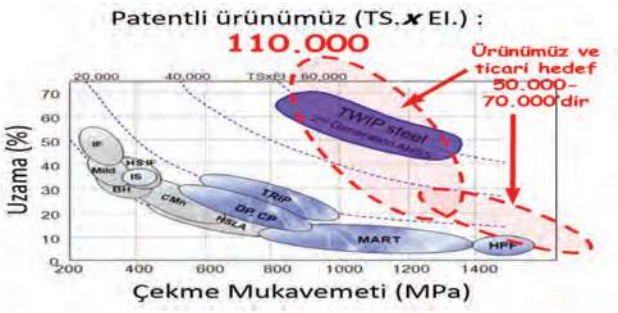
Demir Çelik Enstitüsü bünyesinde yürütülen çalışmaların, bu sektördeki üretim teknolojilerinin gelişmesi açısından hayati önem kazandığını son örnekler ile daha iyi anlıyoruz...

Ultra-Dayanıklı Çelik Patentinin Alınması Önemlidir...

Doç.Dr. Fatih Hayat öğrenim yaşamının lisans yıllarına 1998 yılında Karabük Üniversitesi Teknik Eğitim

Doç.Dr. Fatih HAYAT

Dr. Öğr. Üyesi Sadettin ŞAHİN

1205 MPa- %92 uzama değerine kadar ulaşılmıştır. **(MKE Silah Fab.)**

Fakültesi'nde başlayan bir akademisyen, o günden sonra üniversitesinin bünyesinde kalmayı ve yürüttüğü başarılı çalışmalar ile doçentlik görevini sürdürmeyi tercih etti.

Doç.Dr. Fatih Hayat ve patent ortağı Dr. Sadettin Şahin'in birlikte sürdürdükleri ve Türk Patent Kurumu tarafından da tescillenmiş çalışma, aslında, Türkiye'nin demir çelik sektörünün kurulduğu bölge için anlamlı bir kimlik taşıyor: Türkiye patentli, milli kimlik taşıyan ultra-yüksek mukavemetli çelik...

Çalışma, kuşkusuz, Türk savunma sanayi için de yeni bir olanak ve güçlü zırhlı araçların yapımı açısından büyük bir zemin oluşturuyor.

Patentli çelik, yurt içinde üretilen en kaliteli çelikten mukavemeti, sünmesi ve tokluğunun ortalama 2 ila 5 kat daha üstün özelliklere sahiptir. Ayrıca bu çeliğin ülkemizde üretimi durumunda marka ismi de alınmıştır. Patentli Çeliğimizin testleri birçok güvenilir ve en gelişmiş test merkezlerinde yaptırılmıştır. Ürünün üretimi ve kaynak kabiliyetleri de TÜBİTAK'la birlikte yürütülen proje kapsamında çalışılmıştır. Çeliğin üretim prosesleri, farklı ısıl işlem özellikleri, aşınma, korozyon ve farklı hızlarda çekme testleri vb, deneme ve geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

MİL ve SAC Formunda ürün!

"Geleceğin çeliği" denilen çelik ailesindeki Patentli çelik, yuvarlak MİL ve SAC levha formunda üretilmiştir. Mil formunda üretim fabrika koşullarında, ticari boyutta üretimi başarılmıştır. Yuvarlak Mil üründe ise 1200 MPa üzerine çıkarılmıştır. Denemelerde 900MPa %80 uzamaya ulaşılmıştır. Sac formunda üretimde ise küçük ve orta ölçekli yassı çelik üretici olmaması nedeniyle atölye/KOBİ tesisislerinde üretilebilmiştir. Sac çeliğin genel çekme test sonuçları 1200 MPa %50'nin üzerinde uzamaya çıkmaktadır. Değerler uygulama şeklinde göre 1700 MPa değerinin üzerine çıkmaktadır. Sünme değeri ise %80 'nin üzerine çıkarılabilmekte, bir üretimde ise %92 ye ulaşılmıştır.

Bu çelik genel itibarı katma değerli ve üstün özellikteki çeliklere ihtiyaç duyulan otomotiv, savunma ve havacılık, makine-imalat, inşaat, raylı sistemler sanayi vb, gibi birçok alanda kullanılabilecektir. Çeliğin genel özellikleri;

- Hafiflik (diğer çeliklerin özgül ağırlığından %5'e kadar daha hafiftir)
- Üstün mukavemet, (çekme mukavemeti 1700 MPa'a ulaşmaktadır),
- Homojen uzama ve şekil alma, yüksek süneklik-uzama, (%80 sünmeye kadar uzayabilmektedir),
- Yüksek tokluk, Darbe, basınç ve bomba sönümleme özelliği tokluğu ile üstün özellikte olmaktadır.
- NonManyetikliği özelliktedir,

Yüksek basınca dayanım, korozyon özellikleri daha iyidir (ürün paslanmaz çelik değildir ve maliyeti daha düşüktür). Ambargolardan etkilenmeyecek bir üründür.

Bu çeliği milli ekonomiye kazandırılması Karabük Üniversitesi için büyük önem arz etmektedir. Seri üretim konusunda firmalarla görüşülmekte, gelecek yatırım tekliflerine açık olduğumuzu bildirmek isterim.

DESTEKLEYENLER

T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI | T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI | T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI | T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI | T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI | T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI | T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI | T.C. TİCARET BAKANLIĞI | T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ | KOSGEB | SaSaD

ufi Küresel Fuar Endüstrisi Birliği Onaylı Fuar

ICCA Member Üye Kuruluş Uluslararası Kongreler Birliği

TFYD Üye Kuruluş TÜRKİYE FUAR YAPIMCILARI DERNEĞİ

TS EN ISO 9001:2015

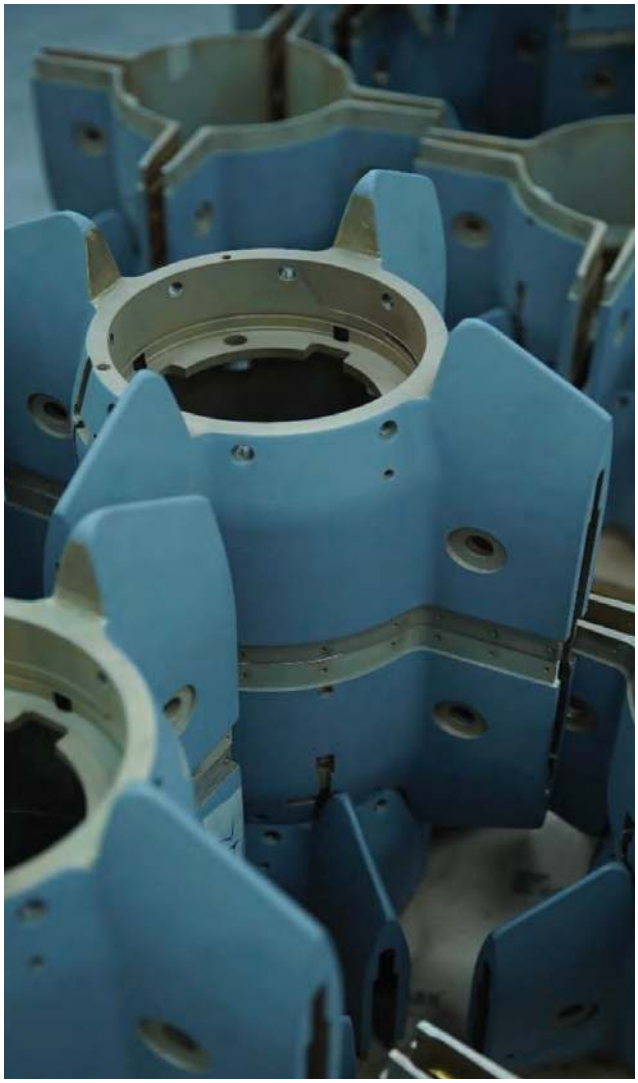
TÜYAP İSTANBUL

TÜYAP FUAR VE KONGRE MERKEZİ
Büyükçekmece, İstanbul / Türkiye

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

METAL KOMPOZİT ZIRH ÇÖZÜMÜNDE DIŞA BAĞIMLILIĞA SON!..

Türkiye'nin zırhlı birimleri artık daha korunaklı olacak. Tencate Advanced Armor-MCM Savunma arasında imzalanan işbirliği protokolü kompozit zırh panellerinin üretimine yolu açtı. Türkiye'nin bu alandaki ihtiyacı karşılanacak, ihraç amaçlı TenCate kalitesi yeni pazarlara ulaşılmasını sağlayacak.

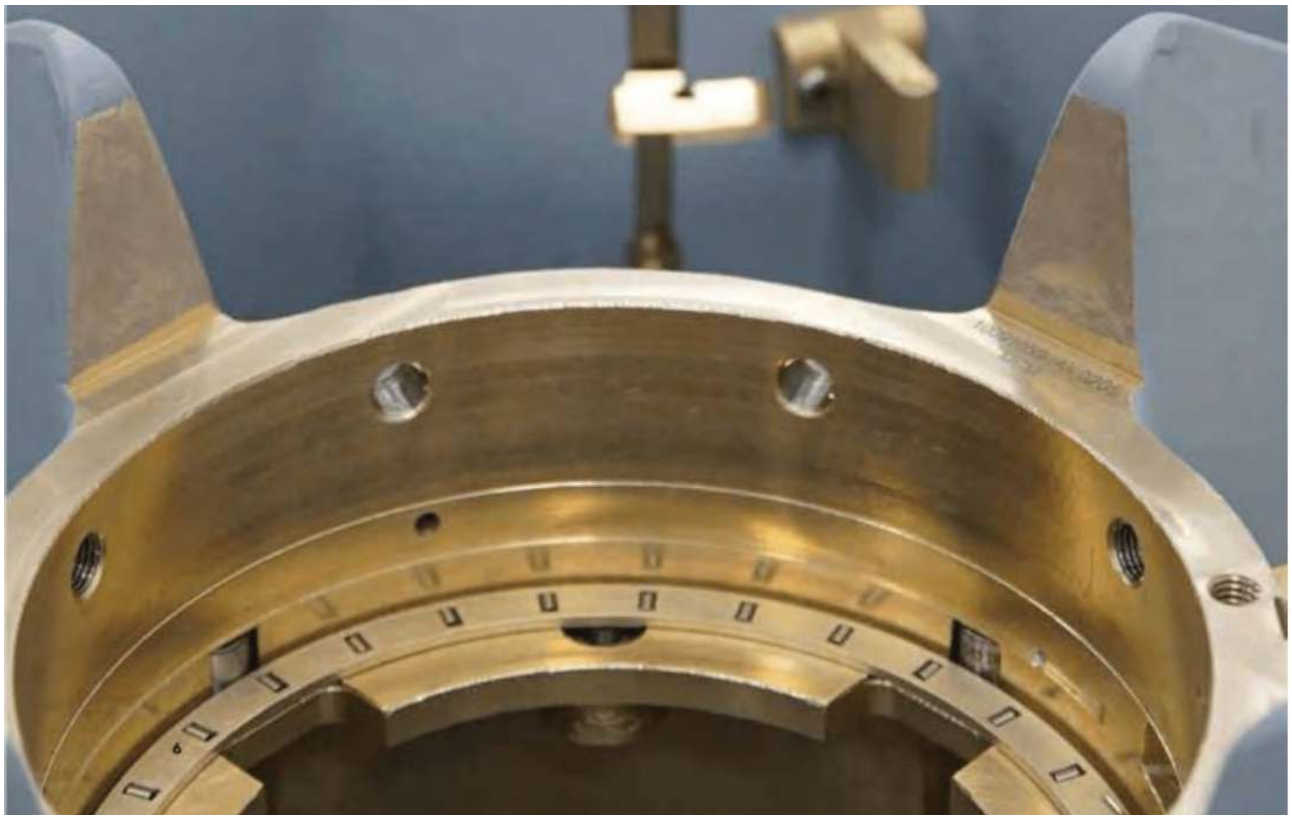
Ülkemizde savunma sanayiine yönelik teşvik ve destekler neticesinde çok büyük başarılar yakalanmış ve dışa bağımlı olunan birçok teknolojinin yerlileştirme ve millileştirme çalışmaları tamamlanmıştır. Özellikle mühimmat üretimi ve ilgili üretim teknolojilerinde yakalanan başarılar tüm dünyanın dikkatini çekmektedir. Diğer taraftan silah sistemlerindeki ve mühimmat performanslarındaki gelişmeler, kara deniz ve hava platformlarının ağırlık artışını en aza indiren, ve hareket kabiliyetini kısıtlamayan yüksek koruma seviyeli kompozit zırh sistemlerinin de gelişmesini ve ilerlemesini sağlamıştır. Ülkemizde farklı kurum ve kuruluşların, bu sistemler üzerine yapmış oldukları araştırmalar ve yatırımlara rağmen, ileri seviyede balistik tehditlere karşı koruma sağlayan (STANAG 4569 & AEP 55 Seviye 4 - Seviye 6) seramik, metal kompozit zırh çözümlerinde dışa bağımlılık hala devam etmektedir.

Bu konudaki bilgi açığımızı hızlı ve istikrarlı bir şekilde kapatmak için uygulayabileceğimiz yöntemlerinden biri teknoloji transferi içeren iş birliği anlaşmaları yapmaktır. Bu alanda , ülkemizdeki zırhlı kara platformları üzerinde add-on kompozit zırh panelleri bulunan TenCate Advanced Armour firması ile MCM Savunma firması arasında imzalanan iş birliği protokolü çerçevesinde; MCM Savunma çatısı altında söz konusu kompozit zırh panellerininin üretimine hem ülke ihtiyacımız hem de ihraç amaçlı TenCate kalitesi ve performans sürekliliği ile başlanacaktır. Panellerde kullanılacak seramik malzemelerin ülkemiz içi kaynaklardan kullanılmasına azami özen gösterilecektir.

TenCate Advanced Armour firmasını incelediğimizde; 20 yılı aşkın tecrübesi olan, 4000'den fazla balistik çözüm geliştirmiş, 30.000'e yakın aracı zırhlamış; Danimarka, Fransa ve Amerika'da modern üretim tesisleri bulunan; Singapur, Fransa, Birleşik Krallık, Danimarka ve Amerika'da satış ve destek ofisleri bulunan uluslararası bir firma karşımıza çıkmaktadır. TenCate, ürün geliştirme, test etme ve üretme yetenekleri ile diğer üreticilerden ayrışmakta ve dünyada TEK dikey entegre zırh çözümleri sunan firma konumundadır.

MCM Savunma tedarikçi kimliğini de geliştiriyor...

MCM Savunma, entegre üretim yetenekleri sayesinde

ASELSAN ve ROKETSAN gibi savunma sanayiinin lider firmalarının onaylı tedarikçisi olup, yaptığı stratejik iş birliği anlaşmaları ile bir çok başarılı projeye imza atmıştır. Bu projelerden bazıları ASELSAN başkanlığında yürütülen HGK (hassas güdüm kiti), LGK MK 82 (lazer güdüm kiti MK 82) ve LGK MK 84 (lazer güdüm kiti MK 84) projeleridir. Firma tam kapsamlı hizmet sağlayıcı olarak bu ürünleri seri olarak üretmiş ve ilgili makamlara teslim etmiştir. Üretilen mühimmatlar birçok operasyonda kullanılmış, akıllı bombada dışa bağımlılığı bitirdiği haberleri sıkça yapılmıştır.

Döküm Teknolojilerinde İmkansızı Başarmak...

MCM Savunma'yı sektörde bulunan diğer firmalardan ayıran ve güdüm kitlerini seri şekilde ekonomik etkin üretmesini sağlayan en önemli özelliği ise döküm ve dövme kabiliyetleridir. Döküm teknolojileri özellikle grift geometrik şekilli, makine işçiliğinin çok zor veya imkânsız olduğu parçaların üretilmesinde tercih edilmektedir. Savunma, havacılık ve otomotiv sektörlerinde istenilen özelliklerin karşılanabilmesi için Al temelli döküm parçaların iç yapı porozite kalitesinin ASTM E155'de belirtilen Grade C ve üzeri seviyesinde olması gerekmektedir. Al dökümler için bu özelliklerin karşılanması ise hassas döküm veya alçak basınçlı döküm yöntemleri ile mümkün olmaktadır. MCM Savunma, ülkemizde bu spesifikasyonlarda döküm yapabilen çok az sayıdaki firmalardan biridir. Firma dökümünü yapacağı her parçanın kalıp tasarımını ve üretimini kendisi yapmaktadır. Parçaların girift geometrik yapısından dolayı döküm sonrası talaşlı imalata duyulacak gereksinimi azaltmak ve son ölçülere en yakın dökümü elde etmek için özel kalıp tasarım sistematiği geliştirilmiştir. Fiziksel döküm öncesi döküm prosesi simule edilmekte ve prosesi etkileyecek tasarımsal unsurlar ve diğer parametreler dikkate alınmaktadır. Dökümden çıkan her parçanın savunma sanayii gereksinimlerini karşıladığından emin olmak ve müşteriye % 100 kalite kontrolden geçmiş ürünler teslim edebilmek için, parçalar X-Ray ve penetrant testlerine tabi tutulmaktadır.

MCM Savunma kazandığı bu tecrübeleri daha iyi seviyelere taşıyabilmek ve ülkemizin ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına iki ayrı tesis yatırımı yapmaktadır. Her iki tesis de HAB Ankara Uzay ve Havacılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'nde yer almaktadır. Özelikle entegrasyon ve ihtisaslaşmanın sağlanabilmesi için tesislerden biri "Asil Grup Metalurji" ismi ile alçak basınç döküm, hassas döküm ve dövme üretim teknolojilerinde uzmanlaşırken; diğer tesis TenCate işbirliği ile ileri seviye zırh plakaları üretiminde ve talaşlı imalatta uzmanlaşacaktır.

MCM Savunma ve TenCate firmaları, tecrübelerini paylaşmak ve ürünlerini sergilemek için bu yıl 15.'si gerçekleştirilecek olan Savunma Fuarına katılacaklar.

21'NCİ YÜZYIL DÜNYASINA YENİ BİR ADIM DAHA :

GRAFEN...

TÜRKİYE 10 ÜLKEDEN BİRİ!

Çelikten 200 kat daha mukavemetli, bakırdan yüzlerce kat daha iletken, esnek ve hafif bir malzeme olan grafenin sanayinin birçok alanında kullanılıyor. AHLATÇI HOLDİNG'in üretim tesisi grafen üretiminde Türkiye'yi dünya süper ligine taşıdı...

AHLATÇI Holding'e bağlı Nanografi firması, tüm dünyada ses getiren olağanüstü malzeme grafenin hem özgün bir yöntemle hem de standartlara uygun bir şekilde 3 bin metrekarelik üretim alanında seri üretimini gerçekleştiriyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın İvedik OSB'de açılışını yaptığı, Nanografi firması, Grafen Seri Üretim Tesisi ile Türkiye, grafeni seri üretebilen 10 ülkeden biri konumuna geldi. Başlangıç olarak şu anki üretim kapasitesi yıllık 100 ton ancak ölçeklendirmeye çok uygun olduğu için çok yakında bu kapasitenin üzerine çıkılacak.

Çevre dostu yöntemlerle, düşük maliyetli ve endüstriyel boyutta üretim yapan tesis, kapasitesiyle dünyanın en önemli grafen üretim merkezlerinden biri oldu.

Yabancı bir şirketin üretim lisansına bağlı olmadan, yerli kaynakla grafenin üretebiliyor olması Türkiye'yi anlamlı bir konuma sokuyor. Nanografi Firması'nın Ar-Ge çalışmaları ve yatırımlarla edindiği yetkinlik ülke sınırları da aştı. Dünyanın en iyi üniversite ve araştırma merkezleriyle iş birliklerine, küresel şirketlerle tedarik sözleşmelerine ve ihracata dönüştü. Tesis ürettiği grafen destekli endüstriyel ürünleri 80'den fazla ülkeye ihraç ediyor.

2018'de KOSGEB'in teknoyatırım programı kapsamında projelendirilip açılan yaklaşık 4,5 milyon lira destek sağlanan tesis kamu-özel sektör dayanışmasının güzel bir örneği olarak da karşımızda duruyor.

Türkiye'de ticari amaçlı karbon nanotüp üreten ilk firma olan ve tüm formlarda yüksek saflıkta grafen üretimi yapabilen Nanografi Nano Teknoloji Tesisi'nin

açılmasıyla birlikte talebe özel grafen destekli uygulamalarda dikkat çekiyor. Geliştirilen ürünlerin ticarileşmesiyle gelen ilk siparişlerde Savunma Sanayii Başkanlığı'nın grafen katkılı balistik plaka siparişi dikkat çekiyor.

Uzun yıllardır Türk Sanayisi'ne önemli katkılarıyla bilinen AHLATÇI Holding'in Nanografi firması gerçekleştirdiği ihracatla, sağladığı katma değer ve istihdamla ülkemizin cari dengesine ve rekabetçi gücüne önemli katkılar sağlıyor.

Gelecek dönemde grafenin daha pek çok alanda kullanılmasıyla ürün standardı faaliyetleri ve grafen üreticilerinin lisanslanması hususları önem kazanacak.

Bölgenin en büyük hacimli nanoteknoloji yatırımı olan tesis yıllık grafen üretimini iki yıl gibi kısa bir sürede 100 tonun üzerine çıkartmayı hedefliyor. Nanografi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Ahlatçı da Grafen Seri Üretim Tesisi ile ilgili "Kurduğumuz üretim hattı dünya genelinde grafen üretiminin zorluklarının çözüldüğü, standart kaliteyle kullanıcı dostu bir modele sahiptir. Bunu ihtiyaç halinde hızlı şekilde çok daha büyük hacimlere göre ulaşılabilir şekilde tasarladık." diyor.

Ahlatçı, 2019'da Ulusal Bor Enstitüsü ile grafen ve bor katkılı ülkenin ilk özgün lityum iyon batarya Ar-Ge projelerini başlattıklarına dikkati çekerek, çok güzel sonuçlar aldıklarını ve bunu yakın zamanda kamuoyuyla paylaşacaklarını da not ediyor.

Grafen Nedir?

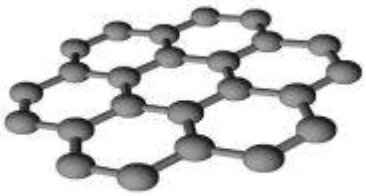
Grafen, karbon atomunun bal peteği örgülü yapılarından bir tanesine verilen isimdir. Periyodik tablodaki en ilginç elementlerden biri Karbon atomudur.

Karbonun grafit (kurşun kalem, katı yağlayıcılar vb.) ve elmas gibi gündelik hayattan çok iyi bilinen allotroplarının yanında nanotüp ve fulleren gibi yeni sentezlenen formları da mevcut.

Özellikle Karbon nanotüpler ve C60 (fulleren) molekülleri ilk sentezlendikleri yıllardan günümüze kadar katı hal fiziği ile araştırma alanları arasına girdi. Bal peteği kristal yapısında, sp2 melezleşmesi yapan; grafitin, nanotübün ve C60'ın ana yapıtaşı olan grafen ise ancak 2004 yılında sentezlenebildi.

İngilizce'de "Graphite" ve "ene" kelimelerinden türetilen "graphene" terimi Türkçe'de grafen olarak karşılık buldu.

Grafenin İki Boyutlu Yapısı:

Evrende Rastladığımız Malzemelerin Neredeyse Hepsi Üç Boyutlu

Grafen en basit tabirle karbon atomlarının iki boyutlu baş peteği düzenidir. Evrende rastladığımız pek çok malzemenin neredeyse hepsi 3 boyutlu olduğu için grafen yapı itibariyle de önemli bir konumda.

Grafenin en önemli özelliği elektriği çok hızlı bir şekilde iletmesidir. Günümüzde elektronik devrelerde kullanılan ve elektriği çok iyi ilettiği bilinen bakırdan bile kat ve kat daha hızlı bir yapıda. Karbon temelli bir ametal olan grafen metal olmadan elektriğin iletilmesini mümkün kılıyor.

Özellikleri arasında sadece elektriği iyi iletmesi yer almıyor. Minyatürize edilmiş elektronik malzemeleri (örneğin akıllı saatler) üretmek için de kullanılabiliyor.

Çelikten 200 kat daha mukavemetli, bakırdan yüzlerce kat daha iletken, esnek ve hafif bir malzeme olan grafenin sanayinin birçok alanında kullanılıyor.

Tek atom kalınlığında 2 boyutlu bir nano-malzeme olarak nano-teknolojinin en kritik bileşenlerinden biri olarak gösteriliyor.

Grafen sayesinde daha uzun ömürlü malzemeler, ultra hızlı şarj edilebilen bataryalar, daha hızlı ve hafif uçaklar, vücuttaki nöronlara bağlanabilen biyonik cihazlar üretilebilecek, korozyon, ısınma ve iletim sorunlarına da çözümler getirilebilecek.

Grafenin üretimi ise kolay değil. Grafen Konseyi'nin yayımladığı "2020 Grafen Araştırma Raporu"na göre, sektörün karşılaştığı sorunların başında maliyet, seri üretim kabiliyeti, standart ve sertifikasyon problemleri geliyor.

Çevreci bir model oluşturulması, uygun üretim ve maliyet yönetimine sahip olunması da zorluklar arasında yer alıyor. Bu zorluklar nedeniyle grafen, dünyada en çok Ar-Ge yatırımı yapılan ürünlerden birisi.

Türkiye'de Grafen

Grafenin temel özelliklerinin (yapısal, kimyasal, mekanik, elektronik, optik, manyetik) araştırılması (ölçüm, karakterizasyon ve/veya modelleme),

Yüksek kaliteli grafen üretilmesi, Grafen tabanlı işlevsel yapıların (malzeme veya aygıt bileşenleri) geliştirilmesi,

Grafen tabanlı aygıt tasarımı, üretimi ve performans değerlendirmesi,

Grafen ürünlerinin daha ekonomik üretimine yönelik teknolojilerin geliştirilmesi ve grafen benzeri diğer iki boyutlu malzemelerin üretilmesi ve geliştirilmesi.

Grafenin Savunma Sanayii'nde Kullanım Potansiyeli

Dünyada grafen üretimindeki artış ve giderek genişleyen ürün yelpazesi, bu malzemenin kullanılabileceği sektör sayısını da hızla arttı. 10.000'den fazla üyesi olan The Graphene Council, grafenin kullanılabileceği 40'tan fazla sektör belirlemiştir. 2017 yılında yapılan Grafenin Savunmaya Sanayi Etkisi" başlıklı bir araştırmaya göre grafenin sekiz savunma bağlantılı uygulama alanı ön görülüyor:

- Elektronik/ optoelektronik malzemeler ve cihazlar,
- Esnek sistemler,
- Enerji cihazları,
- Çok fonksiyonlu malzemeler,
- Kamuflaj ve iz yönetimi,
- Filmler ve filtreler,
- Biyomedikal,
- Sensörler

Grafenin Geliştirilmekte olan Potansiyel Kullanım Alanları

- Bataryaların ultra hızlı şarj edilmesi
- Radyoaktif atıkların daha kolay temizlenebilmesi
- Hızlı flash disk hafızalar
- Güçlü ve daha dengeli aletler ve spor ekipmanları üretilmesi (tenis raketi gibi)
- Grafen temelli güncellenebilen elektronik kağıtlar
- Küçük ve verimli bio-sensör cihazlar
- Bataryaların yerini alabilecek süper kapasitörler
- Su geçirmeyen kıyafetler
- Daha sağlam ve hafif uçaklar ve koruma ekipmanları
- Doku yenilenmesinde yardımcı malzeme olarak kullanmak
- Tuzlu suyu, içilebilir suya dönüştürmek
- Doğrudan vücuttaki nöronlara bağlanabilen biyonik cihazlar.

TÜYAP Eskişehir

Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. www.tuyap.com.tr

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI
"İstiklal ve İstikbalimiz için"
Destekleriyle

T.C. ESKİŞEHİR VALİLİĞİ

ESKİŞEHİR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

ESKİŞEHİR ENDÜSTRİ FUARI

AR-GE, Sanayi ve Teknolojileri Fuarı

9-12 Haziran 2021

www.eskisehirendustrifuari.com

Destekleyen Kuruluş KOSGEB

ufi Küresel Fuar Endüstrisi Birliği Üye Kuruluş

ICCA Member Üye Kuruluş Uluslararası Kongreler Birliği

TFYD Üye Kuruluş TÜRKİYE FUAR YAPIMCILARI DERNEĞİ

ANEMON HOTELS TÜRKİYE'DE DOĞDUK TÜRKİYE'DE BÜYÜYORUZ

ÖZEL GÜRLİFE HOSPITAL

TÜYAP ESKİŞEHİR

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI – TÜYAP FUAR MERKEZİ
71 Evler Mahallesi Çevre Yolu No:114 Odunpazarı /ESKİŞEHİR

"Medeniyetlerin Buluşma Noktası"

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

CUMHURİYET'İN KURULUŞ YILLARINDA YÜKSELEN ÜLKÜ:

MİLLİ-YERLİ SAVUNMA SANAYİ HAMLELERİ

Koray ŞERBETÇİ / Tarihçi-Yazar

Savunmanın ana meselesi devletin varlığına ve ülkenin birliğine karşı gerçekleşebilecek saldırının önlenmesi yahut caydırılmasıdır. Bu da temelde askerî bir güç ile sağlanabilecek bir kavramdır. İşte tam da burada, Türk devlet geleneğinin Mete Han dönemindeki ıslıklı oktan, Fatih dönemindeki toplara hatta günümüzdeki SİHA'lara kadar kendi silahlarını üretip geliştirmesi yatmaktadır.

Dünya tarihi, tarihin erken dönemlerinde Asya'da, orta ve yakın dönemlerinde ise Orta Doğu ve Anadolu'da yani yeryüzünün stratejik noktalarında bayrağını dalgalandıran Türk devletlerinin siyasî ve askerî tarihinin köklü devlet geleneğinin biricik tanığıdır. Kuşkusuz Türklerin tarih boyunca bağımsız devletlere sahip olmalarının birden fazla alanda gösterdikleri derin politikalar vardır. Fakat bunların başında yaşadıkları bu nazik coğrafyalarda var olabilmek için millî savunmayı öncelemeleri gelir. Peki nedir bu savunma?

Savunma, yurt dışı kaynaklı silahlı bir saldırı olasılığının önlenmesi ve caydırılması; silahlı bir saldırının meydana gelmesi durumunda da, ana yurdun korunması; daha genel bir çerçevede de, milli hak ve menfaatlerin savunulması maksadıyla, silahlı güç yeteneği ve seçeneklerine ilişkin politikaların ve düzenlerin bütünü olarak tanımlanabilir.

Tanımdan da anlaşılabileceği gibi savunmanın ana meselesi devletin varlığına ve ülkenin birliğine karşı gerçekleşebilecek saldırının önlenmesi yahut caydırılmasıdır. Bu da temelde askerî bir güç ile sağlanabilecek bir kavramdır. İşte tam da burada, Türk devlet geleneğinin Mete Han dönemindeki ıslıklı oktan, Fatih dönemindeki toplara hatta günümüzdeki SİHA'lara kadar kendi silahlarını üretip geliştirmesi yatmaktadır.

Fakat yazının konusu böyle geniş bir tarihi taramaktan öte belki de çok konuşulmayan bir döneme bu konu ekseninde genel bir bakış sağlamak olacaktır. Bu dönemi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarıdır.

Genç Türkiye Cumhuriyeti ve Milli Savunma

Türkiye Cumhuriyeti, 20.asrın başında Türk milletinin verdiği ölüm kalım mücadelesiyle, adeta bir ateş çemberinden geçerek kurulmuştu. 1911 Trablusgarp Savaşı ile başlayan bu zor süreç, Balkan Savaşları sonucu millî bir felakete dönüşmüş hemen ardından başlayan I.Dünya Savaşı Osmanlı Devleti'ni tüketmiş ve Türk varlığını uçurumun kenarına getirmişti.

1911'de başlayan bu sürecin Millî Mücadele'yi de eklediğimizde Türk milletinin 1922 yılına kadar yani on bir yıl aralıksız savaş şartlarında yaşamasını, ülkenin bütün kaynaklarının savunmaya aktarılmasını gerektirmişti.

İşte yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu kadrosu, bu tablo içinde bir daha bu felaketleri yaşamamak ve Türkiye'nin dış tehditlere karşı askerî gücünün ve tepki verme kabiliyetinin yüksek olmasına önem vermişlerdi.

Millî Mücadele yıllarında Osmanlı Devleti zamanında kurulan İmalât-ı Harbiye Müdürlüğü, İstanbul'un işgalinden hemen sonra Anadolu'da başlayan mücadele için gerekli silah, cephane ve askerî malzemelerin temini maksadı ile 19 Mart 1920 tarihinde Mümtaz Topçu Kaymakamı Eyüp (Durukan) Bey'in girişimleriyle Anadolu'da yeniden teşkilatlandırılmıştı. İmalat-ı Harbiye kadrosunun Millî Mücadele yıllarında varlık mücadelesini adeta yoğu var ederek büyük bir fedakarlıkla yürüttüğü apaçık bir gerçekti. Fakat artık varlığını cephede kazanan ve tüm dünyaya siyasî olarak kabul ettiren Yeni Türkiye'nin daha sağlam adımlar atması gerekiyordu.

Bu amaçla 1921 yılında imalat-ı Harbiye "Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü'ne" bağlanmış ve daha sistemli çalışmaya başlamıştır. Bu yapı çatısı altında birleşmiş olan savunma sanayisi 1950 yılında ise Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'na dönüşmüştür.

Cumhuriyet döneminde bu hedef doğrultusunda 1924'te Fişek fabrikası ve tamir atölyesi, 1927'de Mühimmat fabrikası, 1930'da Kayaş kapsül fabrikası, 1936'da Barut, Tüfek ve Top Fabrikası, 1943'te de Gaz Maskesi Fabrikası kurulmuştur.

Fakat bu dönem incelendiğinde ve ansiklopedik bilgiler sıralandığında gölgede kalan ve pek konuşulmayan bazı yönler de yok değildir. Özellikle tüm bu atılan adımların yanı sıra bilhassa genç Türkiye'nin gözü kara ve vatansever girişimcilerince atılan adımların neler olduğu ve maalesef nasıl yarım kaldığı üzerinde pek durulmaz. Belki daha geniş bir çalışmanın konusu olacak bu yarım bırakılma sebeplerini çok derinleştirmeden,

Şakir Zümre (1885-1966) cumhuriyet döneminin ilk savunma sanayi yatırımcısı olarak dikkat çekti. Uçaklarda kullanılan bombaların ilk yapımcısıydı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk milli-yerli savunma sanayi kuruluşu ünvanını alan Şakir Zümre'nin fabrikası İstanbul, Haliç-Karaağaç mevkiinde Tapa Fabrikası'nın yıkıntıları üzerinde kurulmuştu.

millî savunma sanayi tarihimizdeki bu girişimlere genel olarak bakmakta yarar olacaktır.

Şakir Zümre Bey ve İlk Özel Savunma Sanayii

Türkiye'de, savunma sanayii sektöründe 1950 yılına kadar devletçilik politikasına uygun olarak savunma sanayii kuruluşlarının çoğunluğu devlet kuruluşu olmuştu. Ama genç Türkiye'de ilk kez özel sektörden bu önemli meseleyi omuzlamak isteyen bir ses yükselmişti: Şakir Zümre Bey.

Cumhuriyet Dönemi ilk savunma sanayi girişimcisi Şakir Zümre, Bulgaristan'ın Varna şehrinde doğdu. Avrupa'da hukuk eğitimi aldıktan sonra bir Türk olarak Varna milletvekili olarak Bulgaristan meclisine seçildi. Fakat I.Dünya Savaşı'ndan sonra Bulgar hükümeti tarafından hapsedildi. Özgürlüğüne kavuştuğunda, Anadolu'da başlayan Milli Mücadele'ye destek vererek Anadolu'ya silah ve cephane taşınması için gayret gösterdi. Millî Mücadele'nin kazanılmasından sonra çalışmalarından dolayı İstiklal Madalyası ile ödüllendirildi. Bu vatansever girişimci Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra yerli ve millî savunma meselesinde elini taşın altına koyma sorumluluğunu hissederek çalışmalarına başladı.

Hedefi İstanbul'da bir silah fabrikası kurmaktı. Ama dönemin şartları zordu ve Şakir Zümre bey hayallerini gerçekleştirmek için adeta bir dik yokuşu tırmanmak mecburiyetindeydi. Ama yılmadı. Her türlü zorluğu bir şekilde çözerek yolunda ilerledi.

Nihayetinde 1925 yılı geldiğinde artık Haliç'te Türk Sanayi Harbiye ve Madeniye Fabrikası isimli fabrika silah ve cephane üretimi yapmaya başlamıştı. İlk özel savunma sanayisi girişimi olan bu tesiste Türk Hava Kuvvetlerinin ilk bombardıman uçaklarının kullandığı bombaların büyük bir bölümü üretiliyordu. Ama sadece bununla kalmadı. Yine deniz kuvvetleri için de aydınlatma fişekleri, mayın, el bombaları ve beş beygirlik mazotla çalışan motorlar üretilir hale geldi.

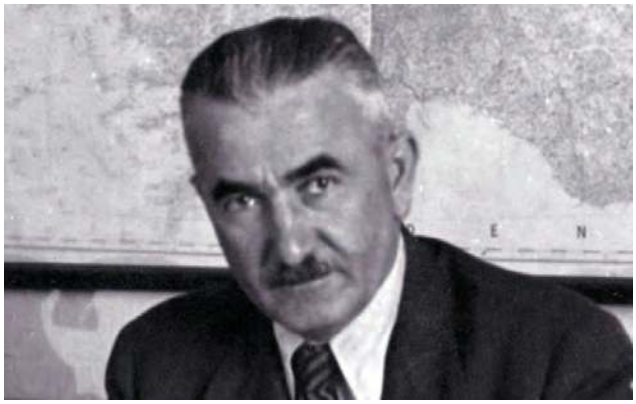
Yapılan başarılı işler bir sonraki adıma cesaret veriyor, yerli ve millî bu özel sanayi de kendisini günden

2'nci Dünya Savaşı'nın postal seslerinin duyulduğu bir dönemde, Şakir Zümre'nin Türk savaş uçakları için ürettiği bombaların dünyada kabul gören kalitesi, genç devlet için de güvenlik garantisi anlamına geliyordu.

güne geliştiriyordu. Öyle ki Şakir Zümre'nin kurduğu fabrikadaki mühimmatın etkisi rakiplerini geride bırakıyordu. Bunun en somut kanıtı, Yunanistan'ın 1937 yılında açtığı ihaleyi kazanmasıydı. Şimdi Yunanistan'a bile ihracat yapılmaktaydı. Tesisin ünü Yunanistan ile sınırlı kalmadı. Aynı zamanda Bulgaristan, Polonya, Mısır, Ürdün, Suriye ve çeşitli ülkelere de silah ihracatına başlandı.

Fakat ilk tökezleme II.Dünya Savaşı'nda yaşandı. Savaş şartlarında uluslararası ulaşım yollarının kapalı olması dolayısıyla fabrika ham madde, teknik alet ve makine gereksinimlerinin karşılayamadı. Ama buna rağmen ayakta kaldı. Fakat asıl darbe ABD'nin yaptığı Marshall yardımları oldu. Bu dönemde artık millî ve yerli savunma sanayisinin lokomotifliğini yapan Şakir Zümre'nin kurduğu fabrika işleyemez hale geldi. Bunun üzerine millî savunma sanayimiz açısından büyük bir trajedi yaşandı. Bu mühim tesis yerli ve millî silahlar üretmeyi bıraktı ve soba üretimine geçti. Fabrika, 1970 yılında ise tamamen kapandı.

Nuri Killigil (1889-1949) Türk milli savunma sanayinin, özellikle silah yapımı hamlelerinin öncüsü olarak tanınan, askerlik dönemi kahramanlıklarla yüklü bir portreydi, ölümü üzerindeki sır perdesi bugün de varlığını korumaktadır.

Hürriyet

Dün Sütlüce'de korkunç bir infilâk oldu

General Nuri Killigil'e ait silâh ve mühimmat fabrikası havaya uçtu

Can kayıbı büyük, kat'î sayı bugün belli olacak

Şehrin birçok yerinde camlar kırıldı, köprüden geçenler bile barut kokusunu duydular, hâdise yeri kordon altında

M.Garner: "her şeyden önce zirai istihsali arttırmalısınız" diyor

Milletlerarası Bankanın elinde, finanse edilmesi gerekli kuvvetli projeleri destekliyecek, kâfi miktarda para var

Taksicilik artık kâr vermiyor

Savunma Sanayi Uğrunda Bedel Ödemek: Nuri Killigil

Nuri Killigil yakın dönem Türk tarihinin en önemli simalarından birisidir. Meşhur Enver Paşa'nın amcasıdır. Bir Türk subayı olarak 1911'de Trablusgarp Savaşı'nda yer alan Nuri Killigil, I. Dünya Savaşı'nda Kafkas İslam Ordusu Komutanı olarak Bakü'yü Ermeni ve Rus işgalinden kurtararak tarihe adını "Bakü Fatihi" olarak yazdırdı.

Ama Nuri Killigil'in kamuoyu tarafından bu özelliğinden daha az bilinen bir yönü ise savunma sanayisinde oynadığı girişimci ve öncü roldür. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra millî ve yerli savunma sanayinin ilk özel sektör fabrikalarından birini de bu kapsamda 1938 yılında Zeytinburnu'nda kurdu.

Büyük bir girişimci özelliği göstererek kok kömürü satan bir şirketi satın alıp burayı silah üreten fabrikaya dönüştürdü. Kurduğu bu tesiste tabanca, matara, demir çubuk, gaz maskesi ve mermi üretimi yaptı. Daha sonra fabrikayı Sütlüceye taşıdı. Tamamen yerli silah ve mühimmatlar üretilen bu fabrikada 400 tezgâh vardı ve 500 kişi çalışıyordu. Burada da silah, havan, havan mermisi ve mühimmat üretmeye başladı. Ama üretilen silahlar arasında en ilgi çekeni çizimini bizzat Nuri Paşa'nın yaptığı ve kendi adını verdiği Nuri Killigil tabancasıydı. Yarı otomatik ve 9 milimetre çapındaki bu ilk yerli ve milli tabanca o yıllarda dünyanın en iyi silahları arasında yer aldı.

Fakat bu önemli adımlar bir süre sonra dönemin uluslararası siyasetinde rahatsızlık meydana getirdi. Çünkü 1948 yılında İsrail Devleti kurulmuş ve hemen İsrail ile Arap devletleri savaşa tutuşmuşlardı. İşte bu siyasî iklimde Nuri Paşa'nın Arap orduları için silah ve cephane üretmesi, Filistinlilere silah ve cephane göndermek suretiyle özgürlük mücadelelerini desteklemesiyle ABD ve İsrail'in şimşekleri üzerine çekti.

Sonuç ise hem büyük bir trajedi hem de bir muamma olarak kaldı.

Trajedi 2 Mart 1949 gecesi yaşandı. O gün Sütlüce'deki "Nuri Killigil Silah Fabrikası"nnda üst üste üç patlama oldu. Patlamayla birlikte ortalık adeta cehenneme döndü. Sabaha kadar süren yangının etkisi büyüktü.

Görgü tanıkları ertesi gün kara dumanların Galata'dan bile görülebildiğini aktarmaktaydılar. İşin ilginç yanı Nuri Killigil, patlama sırasında fabrikada bulunuyordu. Sabotaj olasılığı çok yüksek bulunan bu patlamayla Nuri Paşa ve yirmi yedi arkadaşı yanarak şehit oldu.

Muamma olan kısmıysa patlamayla ilgili soruşturmaydı. Fabrikanın çevresi kordon altına alınmış, yetkililer Ankara'dan İstanbul'a gelmiş ve soruşturma başlatılmıştı. Ama garip bir biçimde hiçbir sonuca varılamadı. Sonuçta soruşturma örtbas edildi ve dahası bu kazadan sonra Türkiye dışarıdan silah ve mühimmat satın almaya başladı.

Türk havacılık sanayinin öncüsü: Nuri Demirağ

Cumhuriyet'in ilk yıllarında demiryolu ve havacılık sanayi başta olmak üzere yaptığı yatırımlarla öne çıkan yerli girişimcilerin belki de en özgünü ve önde gelenidir. Demirağ'ın farklı pek çok alanda girişimleri olmuşsa da yazının çerçevesi gereğince millî savunmayı doğrudan ilgilendiren havacılık sahasına genel olarak bakmakta fayda olacaktır.

Kendisinin demiryolu sahasında faaliyet gösteren bir girişimci iken birden havacılık sahasına yönelmesi ilginç bir olaya tesadüf eder. O dönemde kendisine bir iş adamı olarak Türk Hava Kurumu için yapılan uçak bağışı kampanyasına katılması istenmiş, Demirağ ise girişimci karakteriyle konuyu bir adım daha öteye götürerek alınacak bu uçakları üretecek yerli ve millî bir sanayi kurmaya yeltenmiş ve cidden de bunu başarmıştır.

Bu doğrultuda faaliyetlere başlayan Demirağ, Beşiktaş'ta bir uçak üretim merkezi kurmuş ve yine kendisine ait bir uçuş okulu ve pist yaptırmıştır. Demirağ'ın bu ciddi girişimi ve yatırımları çok olumlu karşılanmıştır. Öyle ki Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak kendisine destek yazıları göndermiş, üretim için yurtdışından ithal edilmesinde döviz kısıtlaması nedeniyle sorun bulunan parçaları alması için gerekli kolaylığın gösterilmesi konusunda girişimlerde bulunmuştur. Hatta ilerleyen yıllarda Sivas'taki iki krom madeni imtiyazı da Nuri Demirağ'a devredilmiştir.

Fakat devlet ile yerli girişimci arasındaki bu güzel işbirliği 1943 yılından itibaren tersine dönmeye başlamıştır. Bu vakitten sonra garip bir biçimde havacılıkta yerli üretimin öncüsü olan Demirağ'ın faaliyetlerinin karşısına aşılmaz bürokratik engeller çıkmaya başlamıştır.

Demirağ'ın bir girişimci olarak bütün birikimini yatırdığı havacılık alanındaki işlerinin kötü miladı bir kazayla başlamıştır. O yıllarda devlete bağlı bir pozisyonda olan Türk Hava Kurumu tarafından verilen siparişler için Demirağ'ın mühendislerinden biri olan Selahattin Alan'ın sipariş uçakların test uçuşları sırasında kaza yaparak hayatını kaybetmesi Demirağ ile bürokrasi arasında bir savaşa dönüşmüştür. Çünkü kaza sonucu Türk Hava Kurumu uçak siparişlerini şartlara uygun olmadığı gerekçesiyle satın almaktan vazgeçmiştir.

Demirağ, dönemin cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye bir mektup yazarak durumu anlatmış ve yardım istemiştir. İnönü yardım etmek bir yana Demirağ'a karşı daha katı bir tutum takınmıştır. Türk Hava Kurumu'nun siparişleri

Nuri Demirağ, (1886-1957) cumhuriyetin kuruluş yıllarında yaşanılan demiryolu atağı ile sanayi kimliğini sergilemiş bir isimdi, ilerleyen yıllar onu, havacılık sanayine yönlendirdi, dünyadan siparişler alan uçak fabrikasının sahibi oldu.

iptal etmesi ile yetinmeyen dönemin bürokrasisi, bir kanunla Demirağ'ın yurtdışına uçak satışı yasaklanmış ve pilot eğitimi yapılan havaalanına da el konulmuştu.

Böylece havacılık sahasında başlayan yerli ve millî üretim hamlesi de yine içeriden uzanan eller tarafından sonlandırılmış oldu.

1947 Türkiye'nin Truman Doktrini çerçevesinde ABD ile imzaladığı işbirliği antlaşması ile birlikte millî ve yerli savunma sanayisi kavramı yerine tabir uygunsa Batı'ya yaslanılmıştır. Bu kolaylığın acı sonucu ancak 1974 Kıbrıs Barış Harekatı ile derinden hissedilebilmiştir. Bu acı deneyim sonucu Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu üzerine yerli ve millî savunma sanayiinin geliştirilmesi için yeniden bir girişim başlatılmış önce vakıflar daha sonra da devlet eliyle kurulan yeni şirketler savunma sanayine yön vermeye başlamışlardır.

Türkiye'nin ilk yerli yolcu uçağı "Nuri Demirağ Tayyare Fabrikası"nda üretildi, deneme uçuşunda İstanbul-Ankara arasını 1.5 saatte aldı ama, Türk bürokrasisi ve dönemin siyaseti tarafından sahiplenilmeyen bu uçağa bir tek sipariş bile verilmedi.

BİR DIŞ POLİTİKA DESTEK UNSURU: SAVUNMA SANAYİ...

Yusuf ALABARDA / M5 Ankara Temsilcisi

Karmaşık ve ileri düzeyde beşerî sermaye gerektiren savunma sanayii üretimi, işte bu sebepten günümüzde sadece belli başlı ülkelerin inhisarında kalmaya devam etmektedir. Bu tekel de bu ülkelere hegemonyalarını ve üstünlüklerini sürdürmesi için çok önemli bir güç sunmaktadır.

Uzunca bir zamandan bu yana savunma sanayii ve askeri yardımlar üzerine bir köşe yazısı yazmaya ne zaman niyetlendi isem, bana tahsis edilen bir köşede bu kadar kapsamlı bir konunun tafsilatlı bir şekilde işlenmesinin mümkün olmadığı gerçeği ile yüz yüze kaldım. Aslında savunma sanayii ürünlerinin ve askeri yardımların bir dış politika enstrümanı olarak kullanılması yeni bir olgu değil. Çağdaş Türkiye tarihinde dış politika enstrümanı olarak savunma sanayisinin kullanımı özellikle Truman Doktrini ve Amerikan yardımları ile karşımıza çıksa da Osmanlı döneminde dahi çok yaygın bir kullanım alanı olduğu bilinen bir gerçektir.

Sert gücün uluslararası alandaki hak ve menfaatlerin korunmasında devrede olması, tarih boyunca yadsınmayan ve realist perspektifin ısrar ile öncelediği bir hususdur. Kuşkusuz bu önermeye karşı çıkan hatırı sayılır bir grubun var olduğu da malumumuz, lakin tüm itirazlara rağmen bu bakış açısı ilk çağlardan bu yana bir hakikat.

Barutun kullanılması, topçuların sahaya sürülmesi, Fatih'in Bizans'ın kapılarına bu toplar ile dayanması, kalyonların denizlere indirilmesi, İsveçli Gustav Adolf'un top mühimmatını ve kaval namluları çaplarına göre tasnif etmesi endüstri devrimi öncesinin harp meydanı gerçekliğidir. Savunma sanayii üretiminin çeşitlenmesi, makineli tüfeklerin, tankların, panzerlerin ve uçakların savaş alanına dahil oluşları ise endüstri devrimi sonrasına tekabül eder.

Lakin tüm bunlara rağmen insanoğlunun düzenli ordu sistemine geçtiği ilk çağlardan 15. yy. sonuna kadar geçen binlerce yıllık süreçte at, kılıç, mızrak ve ok kullanımı değerini ve önemini hep muhafaza etmiştir. Kılıç, mızrak, ok ve mancınık gibi iptidai ürün yelpazesinin üretimi dahi o zamanlar için kolay hususlar değildi ama bugün savunma sanayii üretimi ayrı bir boyut haline gelmiştir. Artık ismini saymakta uzmanların dahi güçlük çeker hale geldiği silah sistemleri devreye alınmış durumdadır. Bu konulardaki lider üreticiler ülkelerin 'insansız sistemler komutanlığı' kurmalarının zamanının geldiğinden bahsetmektedir.

Bu kadar karmaşık ve ileri düzeyde beşerî sermaye gerektiren savunma sanayii üretimi, işte bu sebepten günümüzde sadece belli başlı ülkelerin inhisarında kalmaya devam etmektedir. Bu tekel de bu ülkelere hegemonyalarını ve üstünlüklerini sürdürmesi için çok önemli bir güç sunmaktadır. Batı'nın yaklaşık son 300 yıldan bu yana şiddet tekelini elinde tutmakta son derece muhteris olmasının sebebi de tam bu konudan kaynaklanmaktadır. Batı, bu tekel vasıtasıyla kendini merkeze aldığı dünya düzenini muhafaza edebilmekte, çıkarlarını koruyabilmekte ve sömürü düzenini sürdürebilmektedir.

Peki Türkiye açısından durum nedir?

Türkiye'nin Batı ve ABD ile giriştiği savunma ve güvenlik odaklı ilişki 1947 yılındaki Truman Doktrini

CUMA
4
AĞUSTOS 1950

Yeni Sabah

La Familia
No. 359 Çıktı

Amiral Ballantine Genelkurmay Başkanı Nuri Yamutla beraber

Fransa ve Kore harbi

Türkiyeye askerî yardım artacak

Acheson, Türkiyeye yapılan yardımın bir an evvel arttırılması lâzımgeldiğini söyledi

Kabinede Gedik..

Atlantik Paktı ve Türkiye

Türkiyenin Atlantik Paktına girmesi için Koprülü Strazburgda Bevin'le görüşecek

Kocaelide yapılacak askerî tatbikat

Aydın bölgesinde kuraklık

Güvenlik konseyi ihtilâf halinde

Bir Komünist genç Ankarada mühim itiraflarda bulundu

Halka Orman işlerinde bazı

2'nci Dünya Savaşı'nın bitiminden hemen sonra başlayan Soğuk Savaş yıllarının ana konusu Türkiye-NATO ittifakını güçlü tutmak ve Türk ordusunun ihtiyaçlarını ABD'den sağlamaktı. Askeri yardım konusu, 1980'lerin ortalarına kadar hep önemli oldu.

kapsamında hayata geçmiştir. Bu tarihten sonra Türkiye, artan Sovyet tehdidinin bertaraf edilmesi maksadıyla önce Truman yardımlarını kabul etmeye başlamış, Kore Savaşı'na katılmayı müteakip de NATO üyesi olmuştur. NATO üyeliği, Sovyet tehdidine karşı Türkiye'yi son derece rahatlatmış olsa da aynı zamanda da konformist bir güvenlik siyaseti izlemesine vesile olmuştur. Bu konformizmin doğal bir sonucu olarak, Batı tarafından oluşturulan savunma siyasetini tereddütsüz kabul etmiş ve ABD tarafından kendisine hibe kapsamında sunulan II. Dünya Savaşı artığı harp araç ve gereçlerini envanterine dahil etmiştir. Bu harp araç ve gereçlerinin TSK envanterine girmesi o boyutlarda gerçekleşmiştir ki zaman içinde TSK envanteri içinde hemen hemen Batı menşeili olmayan harp silah, araç ve gereci kalmamıştır. Bu malzemenin bakım, onarım ve ömür devri maliyetleri için tahsis edilmiş bütçenin hemen hemen tamamı yine bu ülkelerden yapılan alımlara harcanmıştır dersek konuyu abartmış olmayız.

ABD ve Batı savunma sanayii ürünlerinde kullanım tahdidi başlıyor

Türkiye, 1940'lı yıllardan itibaren silahlı kuvvetlerinin envanterini Batı silahları ile doldurmaya başladığında, ülkesinin savunma yeteneklerini de arttığı o zamanki şartlar içinde yadsınmaz bir gerçekti. Lakin, Türkiye bu Batı merkezli silahlanmanın menfi tesirlerini iki konuda zaman içinde görmeye başlayacaktı. Bunlardan birincisi ve en önemlisi ülke içinde boy göstermeye çalışan kendi savunma sanayii bu gelişmelerden ve uygulanan yanlış siyasetten dolayı olumsuz etkilendi. Nuri Demirağ'a, Nuri Killigil'e, Şakir Zümre'ye uygulanan siyaset sonucu yerli ve milli savunma sanayii daha doğmadan siyasete kendi elleri ile boğduruldu. 1952'den itibaren NATO üyeliğine geçilince, savunma siyaseti NATO'nun uyguladığı siyasete eklemlenerek yoluna devam etti. İkinci menfi tesirini ise Türkiye Kıbrıs Cumhuriyeti'nde yaşayan Kıbrıslı Türklerin garantör devlet olarak haklarını aramak istediğinde baş gösterdi. 1964 yılında ABD Başkanı olan Lyndon Johnson, Başbakan İsmet İnönü'ye hitaben yazdığı diplomatik nezaketten uzak ve ağır bir tehdit içeren mektubunda 'savunma sanayii ürünlerinin dış politikanın bir enstrümanı' olarak nasıl kullanılacağının da adeta dersini vermekteydi.

Tarihe 'Johnson Mektubu' diye de geçen bu muhtıra niteliği taşıyan mektupta, Türkiye ile ABD arasında imzalanan 1947 tarihli anlaşmanın 4. Maddesine atıfta

Perşembe 13 OCAK 1966

TÜRKİYE TÜRKLERİNİNDİR

Hürriyet

GÜNLÜK MÜSTAKİL SİYASİ GAZETE

Müessisi: SEDAT SİMAVİ

İŞTE

JOHNSON'UN MEKTUBU

Herkesin merak ettiği mektubu elde edip açıklamak bir gazetecilik görevidir

Cüneyt ARCAYÜREK bildiriyor:

ANKARA, — Aylardır Türk kamuoyu milli bir Kıbrıs konusu ve bu konunun önemli dayanaklarından birisi olan "Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Mr. Johnson'un mektubu,, ile yakından ilgileniyor. Son Kıbrıs genel görüşmeleri vesilesiyle, bu mektup, bir esrar, okunulmasından kaçınılan dehşetengiz bir vesika olarak siyaset sahnesine tekrar çıkmıştır.

İktidarı zamanında, bu mektubun ortaya çıkmaması için elinden gelen hiçbir şeyi esirgemiyen CHP, Meclis'te "Johnson mektubu"nu politikasına tek mesned yapmıştır. İktidar partisi AP'de, bu mektubu CHP'nin ısrarı ile okutmamak için vazgeçmek istemediği bir inatla, direnmiştir.

Mektubu elinde tutan CHP, görevin iktidara düştüğünü söyliyerek açıklamaktan kaçınmakta, hükümetin görüşü ise en yetkili ağızlardan "leap et-liği takdirde yayınlanacağı" şeklinde bildirilmektedir.

İktidar - muhalefet Meclis'te ve Senato'da, içeride, dışarıda her yerde açıklansın mı açıklanmasın mı diye tartışa dursunlar, bu durum karşısında biz gazetecilerin üzerine düşen tek görev Johnson'un mektubunu tam metin halinde ele geçirmek ve onu gazetelerimize vermekti. Ben, bugün bu görevimi yapıyorum.

Bu mektubun nasıl elde edildiği hakkında önümüzdeki günlerde bazı müthiş yorumları ve bağlantıları duyabilir ve okuyabilirsiniz. Çünkü, her büyük olay üzerinde insanlar düşünür, konuşur.. Johnson'un mektubunun ölçeceğiliş Hürriyet'te yayınlanması üzerinde de en az Meclis ve Senato'da konuşulduğu kadar laf edilecektir.

BAŞKAN JOHNSON : Bir dost ülkede bu kadar na-

SAYIN BAY BAŞBAKAN,

Türkiye Hükümetinin Kıbrıs'ın bir kısmını askeri kuvvetle işgal etmek üzere müdahalede bulunmağa karar vermeyi tasarladığı hakkında, Büyükelçi Hare vasıtasiyle Dışisleri Bakanlığından aldığım haber beni ciddi surette endişeye sevketmektedir.

En dostane ve açık şekilde belirtmek isterim ki, geniş çapta neticeler tevlid edecek böyle bir hareketin Türkiye tarafından takip edilmesinin Hükümetinizin bizimle evvelden tam bir istişarede bulunmak hususundaki taahhüdü ile kabili telif addetmiyorum.

Büyükelçi Hare görüşlerimi öğrenmek üzere kararımızı birkaç saat tehir etmiş olduğunuzu bana bildirdi. Yıllar boyunca Türkiye'yi en sağlam şekilde desteklediğini ispat etmiş olan Amerika gibi bir müttefikin bu şekilde neticeleri olan tek taraflı bir kararla karşı karşıya bırakılmasının, hükümetiniz bakımından doğru olduğuna hakikaten inanıp inanmadığınızı sizden sormak isterim.

"Tek taraflı harekete geçemezsiniz,,

Binaenaleyh, böyle bir harekete tevessül etmeden önce Birleşik Amerika Devletleri ile istişarede bulunmak mesuliyetini tam kabul etmenizi hassaten rica etmek mecburiyetindeyim. 1960 Garanti Anlaşması ahkâmı gereğince böyle bir müdahalenin caiz olduğu kanaatinde bulunduğunuz intibaındayım. Ayrıca, anılaşma teminatçı devletler arasında istişareyi gerektirmektedir. Birleşik Amerika, bu durumda bildirilmiş istişare imkânlarının hiçbir şekilde tüketilmediği ve delâsiyle tek taraflı harekete geçmek hakkının kabili isti-

Türkiye, ABD Başkanı Johnson'un İsmet İnönü'ye yazdığı tehditlerle yüklü mektubu 13 Ocak 1964 günlü Hürriyet'in bu nüshasında CÜNEYT ARCAYÜREK'in kaleminden öğrenmişti.

bulunuyordu. Savunma sanayii ürünlerinin bir ülkenin gerçek anlamda egemenliğine tesiri açısından ibretlik bir vesika olması ve bugün Türkiye'nin savunma sanayii alanında kat ettiği mesafenin ana dinamiğini oluşturması açısından mektuptan bazı bölümleri sizler ile paylaşıyorum.

"Türkiye Hükümetinin, Kıbrıs'ın bir kısmının askeri kuvvetle işgal etmek üzere müdahalede bulunmaya karar vermeyi tasarladığı hakkında Büyükelçi Hare vasıtasıyla sizden ve Dışişleri Bakanınızdan aldığım haber beni ciddi surette endişeye sevk etmektedir. En dostane ve açık şekilde belirtmek isterim ki geniş çapta neticeler tevlit edebilecek böyle bir hareketin Türkiye tarafından takip edilmesini, Hükümetinizin bizimle evvelden tam bir istişarede bulunmak hususundaki taahhüdü ile kabili telif addetmiyorum."

"Binaenaleyh, böyle bir harekete tevessül etmeden önce Birleşik Amerika Devletleri ile tam istişarede bulunmak mesuliyetini kabul etmenizi hassaten rica etmek mecburiyetindeyim."

Soğuk Savaş yıllarında Türkiye'nin yaşadığı örnekte olduğu gibi, bir ülkenin ordusunun savaş araç-gerecinin sağlandığı kaynak, aslında o ülke açısından kendiliğinden ve doğal olarak hegemon güç olmayı da beraberinde getiriyor. Dönemin Türk-ABD ilişkisine bu açıdan bakmakta yarar vardır. Bu nedenle 1964 tarihli JOHNSON MEKTUBU'nun da kırılma noktası oluşturması şaşırtıcı değildir.

"NATO müttefiklerinizin tam rıza ve muvafakatleri olmadan Türkiye'nin girişeceği bir hareket neticesinde ortaya çıkacak bir Sovyet müdahalesine karşı Türkiye'yi müdafaa etmek mükellefiyetleri olup olmadığını müzakere etmek fırsatını bulmamış olduklarını takdir buyuracağınız kanaatindeyim."

"Sn. Başbakan, askeri yardım sahasında Türkiye ve Birleşik Devletler arasında mevcut iki taraflı Anlaşma'ya dikkatinizi çekmek isterim. Türkiye ile aramızda mevcut Temmuz 1947 Anlaşmasının 4'üncü maddesi mucibince, askeri yardımın veriliş maksatlarından gayrı gayelerde kullanılması için Hükümetinizin, Birleşik Devletlerin muvafakatini alması icap etmektedir. Hükümetiniz, bu şartı tamamen anlamış bulunduğunu muhtelif vesilelerle Birleşik Devletlere bildirmiştir. Mevcut şartlar tahtında Türkiye'nin Kıbrıs'a yapacağı bir müdahalede Amerika tarafından temin edilmiş olan askeri malzemenin kullanılmasına Birleşik devletlerin muvafakat etmeyeceğini samimiyetimle ifade etmek isterim."

Kıbrıs Barış Harekâtı tehir edildi

Bu mektubun alınmasından sonra Türkiye, Kıbrıs'a gerçekleştireceği harekâtı ertelemek zorunda kaldı çünkü Amerikan silah, araç ve gereçlerini kullanmaksızın bu türden bir harekâtı icra etme imkânı yoktu. Ayrıca, Kıbrıs'a yapılacak çıkarmada kullanılacak çıkarma gemilerini bir tarafa koyun, hava indirme birliklerini bölgeye indirecek paraşütlerin ipi dahi envanterde yoktu. Süleyman Demirel'in yıllar sonra konu ile ilgili yaptığı açıklamalar durumun bu denli sıkıntılı bir hale geldiğini bugün bize bir ibr et vesikası gibi göstermektedir.

Türkiye'de Johnson Mektubu sonrası kendi uçağını kendin yap kampanyaları başlatıldı, Türk Uçak Sanayii A.Ş (TUSAŞ) kuruldu ve 1974 yılında şartlar olgunlaşınca tehir edilen harekât, yine Amerikan silahları da kullanılarak icra edildi. Küçük bir adada ve on binlerce masum insanın, EOKA isimli tedhiş ve terör organizasyonu ile sıkıştırıldıkları ceplerde katledilmesinin önüne geçildi. Kıbrıs adasının Yunanistan ana karasına bağlama projesinin (ENOSİS) önünün alınması ve tarihe ikinci bir Girit faciasının not düşülmesine müsaade edilmeyişinin bir bedeli oldu. O tarihten sonra ABD, Türkiye'ye başta savunma sanayii alanında olmak üzere birçok alanda ağır yaptırımlar uygulamaya başladı.

Şartlar zorlayınca...

Söz konusu yaptırımların TSK'nın ateş gücü ve harekât planlamalarına olağanüstü bir biçimde menfi tesirleri oldu. Bu menfi tesirleri hafifletebilmek için 1975 yılında Askeri Elektronik Sanayii (ASELSAN) sonraki yıllarda da ROKETSAN, HAVELSAN ve TAI kuruldu.

Johnson'un TSK'ya aktarılmış Amerikan savaş malzemesinin üzerinde ambargo olduğunu belirten mektubu uyuyan devi uyandırdı, Türkiye'nin bugünkü savunma sanayinin temelleri, 70'lerin başındaki kampanyalarla atıldı.

Bu şirketlerin kurulduğu yıllarda, TSK'nın bütün ihtiyaçlarını karşılaması elbette beklenemezdi ve nitekim öyle de oldu.

1980'li yıllar, Türkiye'nin dışa açıldığı ve özel teşebbüsün savunma sanayii dahil birçok alanda önünün açıldığı yıllar oldu. Siyasetin savunma sanayii alanında söz sahipliğini daha da arttıracak ve aynı zamanda savunma sanayii ihtiyaçlarını gerek yurt içinden gerekse de yurt dışından tedarik etmede ya da üretiminde koordinasyonunu sağlayacak 'Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı' oluşturuldu. Nihayet 1989 yılında alınan devrim niteliğinde bir karar ile 'Savunma Sanayii Müsteşarlığı' ihdas edildi.

Özel sektörün devlet teşviki ile savunma sanayiine yönlendirilmesi kısa sürede olumlu sonuçlar vermeye başladı. TUSAŞ ile General Electric ortaklığından TUSAŞ Engine Industry (TEI), yine TUSAŞ ile Aerospace Industry ortaklığından TAI ortaya çıktı. Bunları sektörde başka savunma sanayii birliktelikleri izledi. Daha sonraki yıllarda Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (TSKGV) tüm bu vakıf şirketlerini (ASELSAN,

İçinde yazılanlar ve oluşturulan hedefler çok önemli ama, 2021 yılı Türk Savunma Sanayi Hedefleri'ni öne çıkaran çalışmanın kapak fotoğrafı bile, milli-yerli savunma sanayinin ulaştığı noktayı göstermesi açısından önemli

2019 yılındaki Barış Pınarı Harekatı'nda Amerikan yönetiminin yaşadığı büyük şok, yerli-milli savunma sanayi desteğindeki TSK'yı alanda durduramayacağını anlaması oldu. Dönemin Başkan Yardımcısı Pence apar-topar Ankara'ya indiğinde PKK-YPG'li vekil savaşçılarını kurtarmanın telaşındaydı.

ABD'nin Türkiye'ye karşı 1974 Kıbrıs Harekatı sonrasında aldığı silah ambargosu kararı hegemon güç yaptırımıydı. Benzer uygulamanın, Türkiye'nin Kafkasya-Irak-Suriye-Doğu Akdeniz-Libya hattında sergilediği başarılı askeri harekatlar sonrasında tekrarlanması bir tesadüf olarak değerlendirilebilir mi, hayır...

HAVELSAN, TAI, ASPİLSAN ve ROKETSAN) daha verimli ve etkin hale getirmek, dublikasyonları önlemek maksadıyla tek bir çatı altında topladı.

Artan milli gelir ve bütçe savunma sanayiine yansıdı

2000'li yıllardan sonra milli gelirini istikrarlı hükümetler vasıtası ile muazzam bir şekilde arttıran Türkiye'de bu pastadan aslan payını savunma sanayii aldı. Savunma sanayii alanında ortaya koyulan bütçeler artarken, daha da önemli bir gelişme 14 Mayıs 2004 tarihinde yaşandı. Yukarıda özet olarak da sunulan Johnson Mektubundan alınan dersler doğrultusunda, Savunma Sanayii İstişare Kurulu (SSİK) toplantısında alınan bir karar ile lisans altında ülkede devam eden üretimlerin büyük çoğunluğu durduruldu ve daha çok ülke içinde faaliyet gösteren savunma sanayii şirketlerinin yüklenicisi olduğu projeler başlatıldı.

Son 20 yılda, Türk Savunma Sanayii hem beşerî kapasitesini geliştirdi hem bu alanda faaliyet gösteren şirket sayıları arttı. Zaten bir ülkenin savunma sanayisinin, ülke içinde farklı alanlarda faaliyet gösteren sanayii kollarından soyutlanması ve birbirinden bağımsız düşünülmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, özellikle 1980'lerden itibaren, başta otomotiv ve tekstil olmak üzere, birçok sanayii kolunda muazzam ve rekabetçi bir gelişme gösteren Türk Sanayisi, savunma sanayisini de besledi. Şimdi gelinen noktada savunma sanayii de birçok farklı sanayi kolunu beslemektedir.

Harici siyasetin en önemli girdisi sert güçtür...

Geldiğimiz noktada savunma sanayiinde %70'lere yaklaşmış bir yerlilik oranı ve özgün beşinci nesil savunma sanayii ürünleri Türkiye'nin harici siyasetine de tesir etmeye başladı. TSK, yoğun teknoloji kullanabilen bir silahlı güç olarak yetenek temelli bir anlayışa doğru evrildi. Soğuk Savaş yıllarının klasik kadro temelli anlayışından henüz vazgeçilmediyse de, TSK gerek yurt içi gerekse de yurt dışındaki harekatlarında kadro temelli bir anlayışı değil, yetenek temelli bir anlayışı sahaya sürdü. Kuşkusuz yetenek temelli bir anlayışın

oluşabilmesi için kendi sanayiinizde üretilmiş savunma araç, gereç ve ekipmanlarının rolü çok büyüktür. Aksi takdirde, bir insansız hava aracının (İHA) dahi size satışının onaylanmadığı bir ortamda, yetenek temelli anlayışı derslerde teorik olarak anlatırsınız, lakin bu anlayışı sahaya süremezsiniz.

TSK'nın yetenek temelli anlayışı sahaya sürmesi ile Türk Savunma Sanayii arasında birebir ve direkt bir bağlantı mevcuttur. Bu sayede TSK ve emniyet güçleri sahada yıllardan bu yana Türkiye'nin enerjisini sömüren ve adeta bir vesayet sistematiği olarak kullanılan terörün belini kırdı. İçeride teröre karşı verilen bu başarılı mücadele, Türkiye'yi çevreleyen Batı mahfillerini ve içerideki uzantılarını son derece rahatsız edince, Türkiye'ye karşı inanılmaz bir karalama kampanyası ve beşinci kol faaliyetleri başlatıldı.

Haritalar yeniden çizilirken...

Soğuk Savaşın sona ermesiyle, civar coğrafyamızda yeni tehditler ortaya çıkmaya başladı. Terör, etnik ve mezhepsel çatışmalar, yeni sınırlar, yeni devletçikler, yeni ittifaklar ve yeni ihtilaflar baş göstermeye başladı. Özellikle 2010'lu yıllardan sonra, şiddetini daha da arttıran bu tehditler en çok Türkiye'yi etkisi altına almaya başladı. Ülke içinde verilen çukur terörüne karşı mücadelede ilk kez beşinci nesil savunma sanayii ürünleri kullanılmaya başlandı. O günlerden günümüze kadar geçen sürede Türkiye, hem ülke içinde hem de sınırları dışında teröre ve emperyal planlara karşı olağanüstü bir mücadele verdi, vermeye devam ediyor. Türkiye, sınırlarımızın hemen dışında oluşturulmak istenilen terör devletçiğine yönelik üç kapsamlı harekâtı sahaya sürdü. Sahada verilen her bir mücadelede, bir önceki harekatta görülen eksiklikler, bir sonraki harekatta giderildi. Bu esnada yerli savunma sanayii ürünlerinin kullanımı son derece dikkat çekici bir artış ile devam etti. Türkiye'nin dış politikasını savunma sanayii ürünleri ile yıllardan bu yana vesayet altında tutmaya alışmış zihniyet, bu sefer 'Johnson Mektubu' yazamadıysa da boş da durmadı.

Tarihler 17 Ekim 2019 tarihini gösterirken, Türkiye'nin Barış Pınarı Harekâtında başarısız olacağını düşünen ABD, yanıldığını anlar anlamaz Tel Abyad'dan Rasul Ayn'a kadar hendeklerin içinde sıkışmış paralı askerlerini kurtarabilmek için apar topar Türkiye'ye Dış İşleri Bakanı Pompeo ve ABD Başkan yardımcısı Mike Pence'i gönderdi. Türkiye'de yapılan görüşmelerden hemen sonra, direkt Tel Aviv'e uçan Pompeo, uluslararası birçok haber ajansına düşen şu çok önemli değerlendirmeyi yapmaktaydı. "Amacımız Türkiye ile olan ilişkileri sona erdirmek değil, Türkiye'nin Ortadoğu dahil birçok bölgede bağımsız hareket etmesinin önüne geçebilmek"

Aynı şekilde ABD'nin Suriye eski özel temsilcisi James Jeffrey de Dağlık Karabağ ve yedi Azerbaycan vilayetinin Ermeni işgalcilerden kurtarılmasının hemen sonrasında şöyle demekteydi: "Bakın Türkiye'ye, sekiz ayda İdlib'de, Libya'da ve Dağlık Karabağ'da neler yaptı? Bu bölgelerin tamamında Rusya ve Rus müttefikleri kaybetti"

Hem Jeffrey'nin hem de Pompeo'nun ağzından çıkanlar ABD'nin yıllardan bu yana uyguladığı kuşatma siyasetinin Türkiye üzerinde uygulanacağının ip uçlarını vermekteydi.

Peki ama nasıl?

Darbe dahil birçok yol denenmiş ve bir türlü Erdoğan liderliğindeki Türkiye'nin bağımsız bir dış politika izlemesinin önüne geçilememişti. İşte tam bu noktada yine akıllarına başkaca bir çare gelmediği için yine savunma sanayii ürünleri konusunda Türkiye'ye ambargo kararı alındı. Türkiye'ye yönelik Johnson'ın kaleme aldığı mektup, ABD'nin savunma sanayii ürünleri ile Türkiye'yi kuşattığının resmi belgesi iken, en son uygulanan CAATSA yaptırımları Türkiye'nin bu alanda kat ettiği mesafenin belgesi niteliğindedir. Bu yaptırımların önümüzdeki süreç içinde katlanarak artacağından şüphemizin olmaması gerekir.

Ayrıca bu yaptırım kararlarının alınmasında Türkiye'nin kuşatılmasını sağlayacak Libya, Doğu Akdeniz ve Mavi Vatan coğrafyasındaki oldu bittilere boyun eğilmemesi ve Dağlık Karabağ ve yedi Azerbaycan vilayetinin Ermeni çetelerinin işgalinden kurtarılması önemli bir faktör olmuştur. Türkiye'ye tüm bu mücadele alanlarında başarıyı getiren ve adeta kuvvet çarpanı niteliğinde olan savunma sanayii ürünlerinin yerli ve milli oluşlarıdır.

Beşinci kol faaliyeti yürüten mahfillerin, ısrarla Türkiye'nin tüm sorunları sert güç kullanarak çözmeye çalışan ve Neo Osmanlıcı bir siyaseti takip ettiğini ileri süren iddiaları kendi formatlanmış zihin yapıları ile mütenasip iddialardır. Lakin, Batı'nın 300 yıldan bu yana dış siyasetteki tüm başarılarının altındaki ana amilin organize şiddet unsurlarını tekelinde bulundurması olduğu dikkate alındığında bu iddiaların temelsiz olduğu aşikardır.

Asıl tehlike bundan sonra...

Türkiye'nin ısrarla savunma sanayisinde elde ettiği başarılar çok değerli olmakla birlikte unutmamamız gereken asıl husus, Türkiye'nin bu alanda henüz yolun başında olduğu hakikatidir. Bir diğer konu da, savunma sanayii alanında elde edilecek tüm başarıların bir siyasi iradeye yaslanmasıdır. Bu siyasi irade olmaksızın, bu alanda terakki mümkün değildir. Yeni Nuri Killgillerin feda edilmemesi, Nuri Demirağların iflasa sürüklenmemesi açısından siyasi irade makamına talip olan her türden siyasi hareketin gelecek vizyonu şeffaf bir şekilde tartışılmalı ve anlaşılmalıdır.

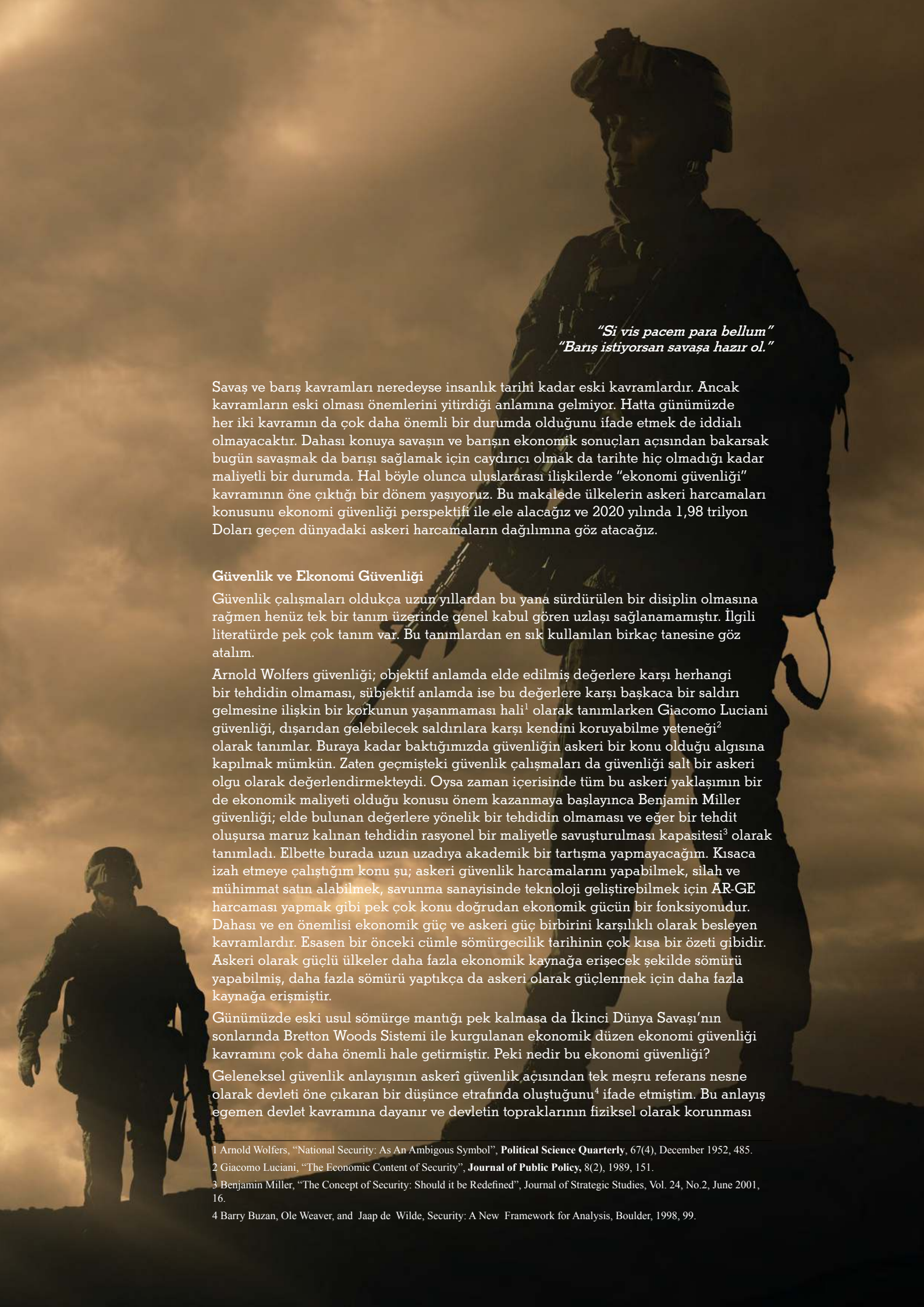

ASKERİ HARCAMALAR VE EKONOMİ GÜVENLİĞİ

Doç. Dr. M. Levent YILMAZ / Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Öğretim Üyesi

Günümüzde eski usul sömürge mantığı pek kalmasa da İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarında Bretton Woods Sistemi ile kurgulanan ekonomik düzen ekonomi güvenliği kavramını çok daha önemli hale getirmiştir. Peki nedir bu ekonomi güvenliği?

Bir ülkenin güvenlik harcamalarının sürdürülebilir olması açısından da büyük öneme sahip. Bununla birlikte ülkelerin son dönemde askeri gücü kullanma seçeneğini öteleyerek "ekonomik yaptırımlar" yoluyla istediğini elde etmeye çalıştığını görüyoruz. Bu durum esasen ekonomi ve güvenliğin arasındaki derinleşen iş birliğini göstermesi açısından da güzel bir örnek teşkil ediyor.

"Si vis pacem para bellum"
"Barış istiyorsan savaşa hazır ol."

Savaş ve barış kavramları neredeyse insanlık tarihi kadar eski kavramlardır. Ancak kavramların eski olması önemlerini yitirdiği anlamına gelmiyor. Hatta günümüzde her iki kavramın da çok daha önemli bir durumda olduğunu ifade etmek de iddialı olmayacaktır. Dahası konuya savaşın ve barışın ekonomik sonuçları açısından bakarsak bugün savaşmak da barışı sağlamak için caydırıcı olmak da tarihte hiç olmadığı kadar maliyetli bir durumda. Hal böyle olunca uluslararası ilişkilerde "ekonomi güvenliği" kavramının öne çıktığı bir dönem yaşıyoruz. Bu makalede ülkelerin askeri harcamaları konusunu ekonomi güvenliği perspektifi ile ele alacağız ve 2020 yılında 1,98 trilyon Doları geçen dünyadaki askeri harcamaların dağılımına göz atacağız.

Güvenlik ve Ekonomi Güvenliği

Güvenlik çalışmaları oldukça uzun yıllardan bu yana sürdürülen bir disiplin olmasına rağmen henüz tek bir tanım üzerinde genel kabul gören uzlaşı sağlanamamıştır. İlgili literatürde pek çok tanım var. Bu tanımlardan en sık kullanılan birkaç tanesine göz atalım.

Arnold Wolfers güvenliği; objektif anlamda elde edilmiş değerlere karşı herhangi bir tehdidin olmaması, sübjektif anlamda ise bu değerlere karşı başkaca bir saldırı gelmesine ilişkin bir korkunun yaşanmaması hali[1] olarak tanımlarken Giacomo Luciani güvenliği, dışarıdan gelebilecek saldırılara karşı kendini koruyabilme yeteneği[2] olarak tanımlar. Buraya kadar baktığımızda güvenliğin askeri bir konu olduğu algısına kapılmak mümkün. Zaten geçmişteki güvenlik çalışmaları da güvenliği salt bir askeri olgu olarak değerlendirmekteydi. Oysa zaman içerisinde tüm bu askeri yaklaşımın bir de ekonomik maliyeti olduğu konusu önem kazanmaya başlayınca Benjamin Miller güvenliği; elde bulunan değerlere yönelik bir tehdidin olmaması ve eğer bir tehdit oluşursa maruz kalınan tehdidin rasyonel bir maliyetle savuşturulması kapasitesi[3] olarak tanımladı. Elbette burada uzun uzadıya akademik bir tartışma yapmayacağım. Kısaca izah etmeye çalıştığım konu şu; askeri güvenlik harcamalarını yapabilmek, silah ve mühimmat satın alabilmek, savunma sanayisinde teknoloji geliştirebilmek için AR-GE harcaması yapmak gibi pek çok konu doğrudan ekonomik gücün bir fonksiyonudur. Dahası ve en önemlisi ekonomik güç ve askeri güç birbirini karşılıklı olarak besleyen kavramlardır. Esasen bir önceki cümle sömürgecilik tarihinin çok kısa bir özeti gibidir. Askeri olarak güçlü ülkeler daha fazla ekonomik kaynağa erişecek şekilde sömürü yapabilmiş, daha fazla sömürü yaptıkça da askeri olarak güçlenmek için daha fazla kaynağa erişmiştir.

Günümüzde eski usul sömürge mantığı pek kalmasa da İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarında Bretton Woods Sistemi ile kurgulanan ekonomik düzen ekonomi güvenliği kavramını çok daha önemli hale getirmiştir. Peki nedir bu ekonomi güvenliği?

Geleneksel güvenlik anlayışının askerî güvenlik açısından tek meşru referans nesne olarak devleti öne çıkaran bir düşünce etrafında oluştuğunu[4] ifade etmiştim. Bu anlayış egemen devlet kavramına dayanır ve devletin topraklarının fiziksel olarak korunması

1 Arnold Wolfers, "National Security: As An Ambigous Symbol", **Political Science Quarterly**, 67(4), December 1952, 485.

2 Giacomo Luciani, "The Economic Content of Security", **Journal of Public Policy,** 8(2), 1989, 151.

3 Benjamin Miller, "The Concept of Security: Should it be Redefined", Journal of Strategic Studies, Vol. 24, No.2, June 2001, 16.

4 Barry Buzan, Ole Weaver, and Jaap de Wilde, Security: A New Framework for Analysis, Boulder, 1998, 99.

en önemli değerdir. O halde bir ulusun ekonomik refahı da sözü edilen fiziksel korumaya bağlı olarak sağlanır.[5] Diğer taraftan ekonomik refahı koruyacak askeri ihtiyaçların da bir maliyeti vardır. İşte bu noktada da ekonomi güvenliği kavramı devreye girer.

Kanada Güvenlik İstihbarat Kurumu'na göre ekonomi güvenliği; istihdam ve sermaye üretkenliğindeki uzun soluklu göreceli iyileştirmelerin ve dolaysıyla bir ülkenin vatandaşları için adil, güvenli ve dinamik bir ulusal ve uluslararası iş ortamının oluşturulmasını da içeren yüksek ve daha da iyileşen yaşam şartlarının sağlanması durumudur.[6] Ancak bu şartların sağlanması tek başına yetmez. Onların tehditler ve risklerden korunması da gerekir. O halde ekonomi güvenliği; ülkelerin varlığının sürekliliği ve halkın refahını sağlayan, stratejik ekonomik unsurların korunması ile olası tehdit ve risklere karşı hazırlıklı olma halidir.[7]

Son olarak Wolfers'ın tanımındaki "elde edilmiş değerler" ifadesinden de yola çıkarsak ekonomi güvenliğini; "bir ülke vatandaşlarının yakalamış olduğu yaşam standardının sürdürülebilir olmasını sağlayacak elde edilmiş değerlerin himaye edilmesi ve yaşam standardını artırabilecek potansiyel değerlerin de elde edilmesinin önündeki engellerin kaldırılması" şeklinde tanımlayabiliriz.[8]

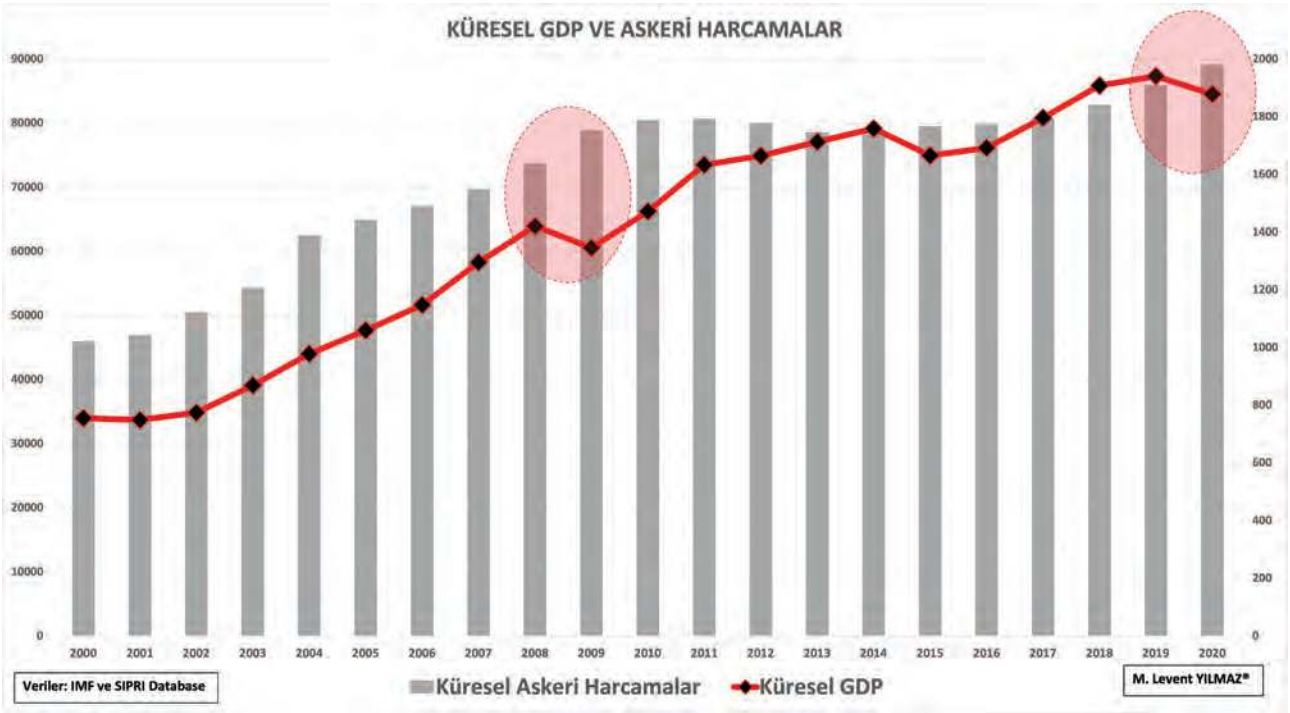
"Dünyada 550 milyon ateşli silah bulunmaktadır. Bu da her 12 kişiden birinin silahlı olduğunu gösterir. Tek soru: Geri kalan 11 kişiyi nasıl silahlandırabiliriz?"

Silahlanma Yarışı ve Askeri Harcamalar

Yukarıdaki alıntı, senaryosu Andrew Niccol tarafından yazılan ve orijinal adı "Lord of Word" olan 2005 yılında gösterime giren "Savaş Tanrısı" filminin başrol oyuncusu Nicolas Cage'in canlandırdığı "Yuri Orlov" karakterine ait.

Bugün dünyada bireysel silahlanma da dahil olmak üzere baş döndürücü bir silahlanma yarışı var. Elbette bunun önemli bir kısmı askeri olarak güvenlik ihtiyacını karşılama arzusundan kaynaklanıyor. Özellikle Soğuk Savaş döneminden itibaren yoğunlaştığını gördüğümüz üzere ülkeler askeri harcamalarını her yıl artırıyorlar. Kesin rakamları elbette bilmek imkansız. Ancak yine de belirli tahminlerde bulunmak mümkün. Bu bakımdan genel geçer kabul edilen tahminler yapan Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) tahminlerine bir göz atalım.

SIPRI'nin son çalışmasına göre[9]; 2020 yılında dünya genelinde yapılan askeri harcamaların toplamı 1,98 trilyon doları aşmış durumda. Sizlerin de bildiği üzere neredeyse 2020'nin tamamı Covid19 pandemisinin etkisi altında geçti. Dünya ülkeleri pandeminin toplum sağlığı ve ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri ile mücadele

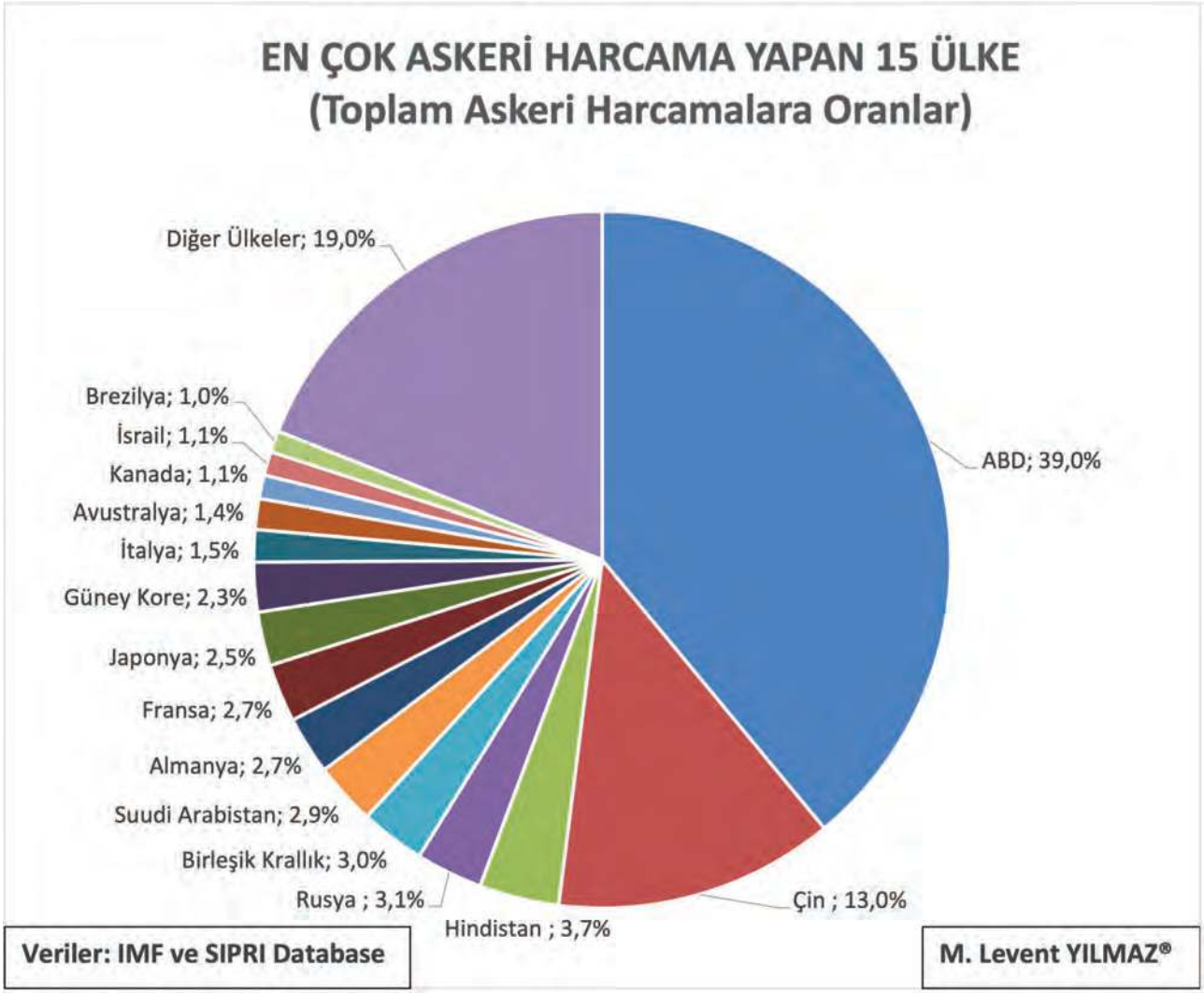
5 Gülgün Tuna, Küresel Ekonomik, Ekolojik ve Sosyal Tehditler: Yeni Güvenlik, Nobel Yayınları, Geliştirilmiş 2. Baskı, Ankara, 2003, 165.

6 Czeslaw Mesjasz, "Security as Attributes of Social Systems", Brauch vd. (der.), Globalisation and Environmental Challenges, Reconceptualizing Security in the 21th Century, Springer-Berlin-Heidelberg-Newyork, 2008, 45.

7 M. Levent Yılmaz, "Güvenlik Kavramında Yeni Bir Boyut; Ekonomi Güvenliği "TÜRKİYE NE KADAR GÜVENDE?", Stratejik Düşünce Enstitüsü Yayınları, Nisan, 2013,19-20.

8 M. Levent Yılmaz, "Uluslararası Güvenlikte Bir Sorun Olarak Ekonomi Güvenliği İkilemi", Emre Çıtak ve Sami Kiraz (der.9), Uluslararası Güvenlik, Orion Kitabevi, Ankara, 202, s.310.

9 Diego Lopes Da Silva, Nan Tian Ve Alexandra Marksteiner, "Trend in World Military Expenditure, 2020", SIPRI Fact Sheet, April 2021.

edebilmek için yapılan kamu transfer harcamalarına odaklandılar. Ancak görünen o ki insanlığı tehdit boyutunda olan pandemi bile askeri harcamaları engellenmemiş. Hatta 2020 yılında yapılan askeri harcamalar bir önceki yıla oranla %2,6 artış göstermiş.

2020 Yılında Dünya'da ve Türkiye'de Askeri Harcamalar

Aşağıdaki grafikte de görebileceğiniz üzere küresel askeri harcamalar hız kesmeden devam ediyor. Hatta öyle bir durum var ki ne 2008 Küresel Finansal Krizi ne de 2020 yılı başlarında ortaya çıkan Covid19 pandemisi bile askeri harcamalardaki artışı durduramamış.

2020 yılındaki askeri harcamaların %62'si ABD, Çin, Hindistan, Rusya ve Birleşik Krallık'a ait. ABD'nin 2020 yılındaki askeri harcamaları %4,4 artarak 778 milyar dolara yükselmiş. Aynı yıl Çin %1,9, Hindistan %2,1, Rusya 52,5 ve Birleşik Krallık %2,9 oranında askeri harcamalarını artırmış.

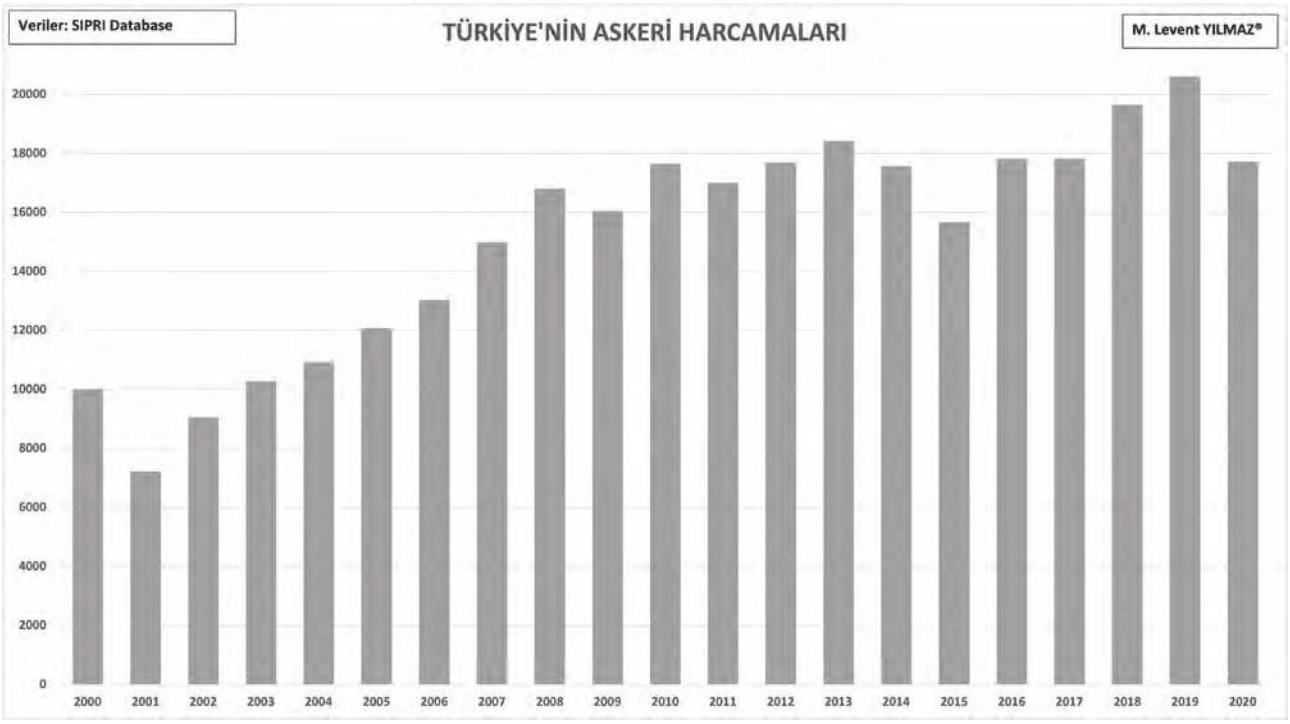
ABD tek başına dünya askeri harcamalarının %39'unu gerçekleştirmiş. Bu rakam neredeyse ABD'den sonra en çok harcama yapan 12 ülkenin toplamı kadar. Aşağıdaki grafikte en fazla askeri harcama yapan 15 ülkeyi ve toplam harcamalardaki oranlarını görebilirsiniz. Verilere göre son dönemde askeri harcamalarını ve teknoloji geliştirme çabasını oldukça fazla artışmış olan Çin'in bile ABD'yi yakalaması imkansıza yakın görünüyor.

Türkiye'nin Askeri Harcamaları

Türkiye'nin son dönemde savunma sanayiinde kat ettiği mesafe ve ardı ardına geliştirdiği projelerle yerlilik oranını artırması konusu tüm dünyanın yakında ilgisini çekiyor. Özellikle İHA ve SİHA'ların üretiminde ve kullanımında gelinen nokta artık dünya savaş tarihinde yeni bir dönem olarak nitelendiriliyor. Önce Libya ve ardından da Karabağ'da Türk SİHA'larının savaşın kaderini ne kadar hızlı değiştirdiği artık genel kabul görmüş bir gerçek. Bu konuda Amerikalı siyaset bilimci Francis Fukuyama'nın tespitleri dünya basınında geniş yer aldı. Fukuyama, "SİHA'lar 2020'de Türkiye'nin bölgesel güç olarak yükselmesine önemli katkı yaptı."[10] ifadesini kullanarak bir yandan da Türkiye savunma sanayiinin geldiği noktaya atıf yapıyordu.

2020 yılında Türkiye'nin toplam askeri harcaması %5

10 Francis Fukuyama "Droning On in the Middle East", American Purpose, 5 Nisan 2020, https://www.americanpurpose.com/blog/fukuyama/droning-on/

düşerek 17,7 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş. Türkiye uzun yıllardan bu yana dünyada en fazla askeri harcama yapan 15 ülkeden birisiyken 2020 yılında İsrail'in Türkiye'nin yerine ilk 15'e girdiğini görüyoruz. Ancak bu düşüş sizi aldatmasın zira Türkiye hali hazırda 2011-2020 yılları arasında harcamalarını %77 artırmış durumda. Türkiye'nin askeri harcama rakamı 2011 GDP'sinin %2'si iken 2020 GDP'sinin %2,8'ine yükselmiş. Son veriye göre Türkiye küresel askeri harcamaların %0,9'unu gerçekleştiriyor. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin askeri harcamalarının yıllar itibariyle değişimini görüyorsunuz.

Türkiye'nin askeri harcamalarında yıllar itibariyle gerçekleşen artış dikkat çekici. Ancak bu noktada daha önemli olan konunun harcamaların kompozisyonun değişmesi olduğunu göz ardı etmemek gerekiyor. Artık Türkiye yüksek teknoloji silah ve savunma ürünlerine yatırımlar ve harcamalar yapıyor. Dahası ve belki de en önemlisi Türkiye savunma sanayi ürünlerinde yerlilik oranını %70'lerin üzerine çıkarmayı başarabilmiş durumda. Elbette bunda yazının başlarında da belirttiğim üzere ekonomi güvenliği konusunda atılan adımların da ciddi payı var. Her ne kadar son dönemde bazı şoklarla ekonomi yara alsa da özellikle 2002 sonrası ekonomik gelişmelerin Türkiye'nin askeri harcamalarına ve savunma sanayiindeki AR-GE projelerine önemli imkanlar tanıdığı gerçeği göz ardı edilemez.

"Ekonomi güvenliği, ulusal güvenliktir."

Donald J. Trump

Sonuç Yerine

Her ABD Başkanı görev dönemi boyunca mutlaka bir "Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi" yayınlar. Bu belge başkanın ve Beyaz Saray'ın güvenlik konusundaki bakış açısını göstermesi bakımından kritik öneme sahiptir. Belgeleri dikkatli bir şekilde incelediğimizde karşımıza oldukça önemli bir durum çıkıyor. Zaman geçtikçe söz konusu belgelerde önce ekonomiye sonra "ekonomi güvenliği" kavramına atıf yapıldığını ve nihayet Trump'ın 2017 yılında yayınladığı belgede "Ekonomi güvenliği, ulusal güvenliktir." ifadesini kullandığını görüyoruz.

2002'deki belgede Başkan Bush 56 kez ekonomi ve ekonomi ile ilgili kelimeler kullanmış. 2006'da bu sayı 96'ya yükselirken Obama 2010'da 133 kez ve 2015'te 96 kez bu kelimeye başvurmuş. Ve nihayet Trump 2017'de tam 177 kez ekonomi kelimesini kullanmış ve Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi'nin ikinci bölümüne "Ekonomi güvenliği, ulusal güvenliktir." diyerek başlamış.

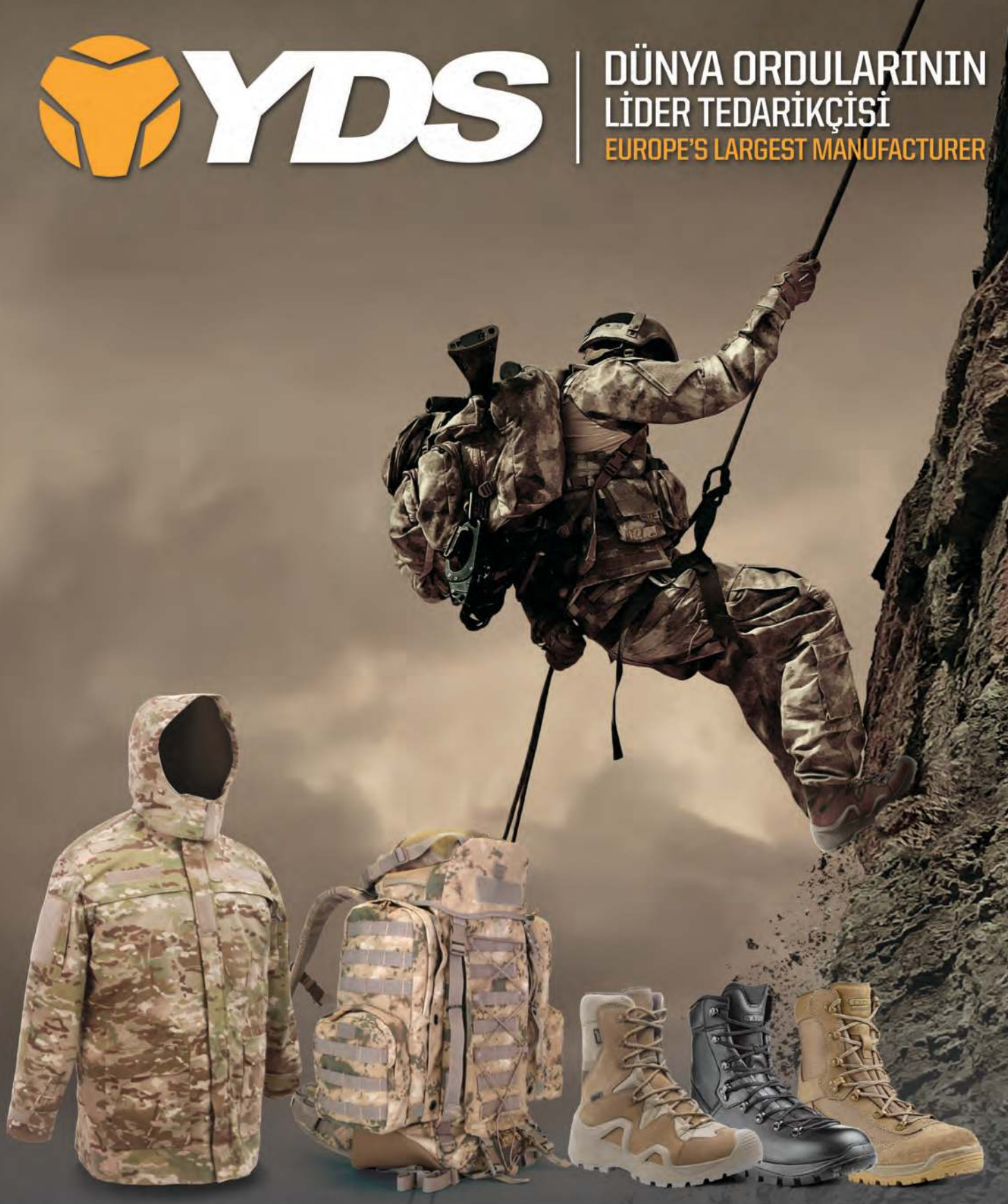
Söz konusu belgelerde dikkat çeken bir diğer husus ise Obama'nın sürekli olarak "Biz dünyanın en büyük ekonomisine ve en güçlü ordusuna sahibiz." ifadesi. Gerçekten de bugün bir ekonominin gücü ile ordusunun gücü arasında güçlü bir bağ olduğunu görüyoruz. Öte yandan ekonomik güç, bir ülkenin güvenlik harcamalarının sürdürülebilir olması açısından da büyük öneme sahip. Bununla birlikte ülkelerin son dönemde askeri gücü kullanma seçeneğini öteleyerek "ekonomik yaptırımlar" yoluyla istediğini elde etmeye çalıştığını görüyoruz. Bu durum esasen ekonomi ve güvenliğin arasındaki derinleşen iş birliğini göstermesi açısından da güzel bir örnek teşkil ediyor.

Son olarak hatırlatmakta fayda gördüğüm bir konu var. Ülkeler arasındaki çıkar çatışmaları artarak devam edecek. Bu çatışmalarda ise ülke ekonomilerinin gücü ile ordularının gücü belirleyici olacak. Güvenliğin finansmanı konusu gün geçtikçe daha fazla önem kazanırken söz konusu çatışmalarda kazanan tarafın güvenliğin finansmanını uzun süre sürdürebilen ülkelerden oluşacağını kabul etmek gerekiyor. Zaten bu yüzden ekonomi güvenliği doğrudan ulusal güvenlik olarak nitelendiriliyor.

YDS

DÜNYA ORDULARININ LİDER TEDARİKÇİSİ

EUROPE'S LARGEST MANUFACTURER

Askeri Üniformalar ve Tekstil Ürünleri
Military Garments and Uniforms

Operasyonel Askeri Teçhizatlar
Operational Military Equipment

Profesyonel Bot ve Ayakkabılar
Professional Footwear

YAKUPOĞLU A.Ş.

Havalimanı Yolu 20. Km. 06750
Akyurt - Ankara / TÜRKİYE

www.ydsboots.com
www.ydsshop.com

/ydsboots
/ydsboots

FORTUNE 500

TÜRK SAVUNMA SANAYİ İÇİN HEDEF ROTA: KÖRFEZ

Ela TÜRKMEN / Editör

Dünyanın en yüksek savunma sanayi ürünü alan bölgesi ve bölgenin koşullarına en uygun üretimi sağlayan Türkiye... Türkiye ile Körfez ülkeleri arasında uzun yıllara dayanan savunma sanayi ilişkisi, Türk savunma sanayinin sergilediği son başarılı ataklar ile yeni bir boyut kazanmak üzere...

Türk savunma sanayi, teknoloji alanında geliştirdiği yeni ataklar, ürün çeşitliliğindeki artış, bütün bunların da ötesinde , ürünlerin savaş alanı tecrübesinin yüksekliğiyle dikkat çekiyor.

Dünyanın en seçkin orduları arasında yer alan, bu zeminde, tedarik süreçlerindeki titizliğiyle de tanınan Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) artan bir şekilde yerli-milli savunma sanayi ürünlerine yönelmesi, TSK'nın tercihlerini yakından izleyen tüm devletler için de önemli bir kriter oluşturuyor.

Jeo-politik açıdan dünyanın en hareketli ve yüksek risklere sahip bir bölgesinde yükselen risklere karşı kararlı mücadelesini sürdüren Türkiye, artık ordusunun ihtiyaçlarının yüzde 70'ini milli-yerli savunma sanayinin üretim hatlarından karşılayan bir devlet kimliği de taşıyor.

Türkiye, 2000'li yıllara, zırhlı araçlarının ün kazanmasıyla girmişti, bugün ise, İHA-SİHA robot teknolojileri, saldırı helikopterleri, hava savunma sistemleri, denizaltı karşıtı silah sistemleri, test süreçlerini başarıyla tamamlamış füze sistemleri, sensörler, uydular ve milli gemi ve denizaltı yapımı teknoloji ve tersaneleri ile yeni ve daha güçlü bir kimlikle ilerliyor.

Türkiye'nin, 2016 sonrasında Irak ve Suriye coğrafyasında artan başarılı anti-terör harekatları, Libya ve Dağlık Karabağ savaşında görev alan SİHA'lar başta tüm savaş ekipmanları, alan tecrübesiyle de adından söz ettiriyor.

İthalatçı Ülkeden, İhraç Eden Ülkeye...

Türkiye, 1999'da dünyanın en büyük üçüncü silah ithalatçısıydı, 2018'de ise en büyük savunma ürünleri ihracatçısı olarak 14. Sıraya yükseldi. Türkye'nin silah ithalatı, 2015-2019 döneminde yaptığı savaşlara rağmen beş yıl öncesine göre %48 azaldı.

Son istatiklere göre de, Türkiye'nin yaptığı ihracat hacmi yaklaşık 3 milyar dolar olarak gerçekleşti ve bu da dünya ihracatının yaklaşık %4,6'sını oluşturuyor. Burada çarpıcı olan, Körfez ülkelerinin bu pazarın ana müşterilerinden biri olarak öne çıkmasıdır.

M5'e konuşan ve Sakarya Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak görev yapan Mısırlı akademisyen Hayri Ömer, Türk askeri ürünlerine olan bu büyük talebi şöyle açıklıyor: 'Türk askeri sanayileri, diğer ülke savunma sanayilerinin odaklanmadığı ürünlere odaklanıyor. Burada SİHA'ları ve zırhlı araçları örnek gösterebiliriz. Buna ek olarak, Türk savunma endüstrisi, özellikle batı ülkelerine göre maliyet bakımından çok daha ucuzdur. Bu durum düşük gelirli ülkeler için bir cazibe oluşturmaktadır.'

Körfez Ülkeleri İle Köklü Bağlar Var...

Köfez ülkelerinin Türk silahlarına ilgisi aslında yeni olan bir durum değil. Türkiye ile birçok körfez ülkesi arasında geçmişi yıllara uzanan çok sayıda savunma anlaşması mevcut.

Körfez ülkeleri, zorlu coğrafi yapıya sahip bir bölgede engebeli coğrafi arazide gösterdikleri yüksek performans

Ulusal Savunma tarafından geliştirilen ve Katar ile Azerbaycan'a ihraç edilen İHA-MAX drone savar.

nedeniyle son on yılda yüzlerce Türk zırhlı aracı satın aldı. Körfez ülkeleri Türkiye'nin savunma sanayi ürünlerini, yüksek maliyetli ve ürünleri karar vericiler tarafından kısıtlamalara tabi tutulan Avrupa savunma pazarının yerini alacak zengin bir üretim alanı olarak görüyor.

Askeri anlaşmaların yanı sıra, Türkiye ile Körfez ülkeleri arasında uzmanlık işbirliği alanında anlaşmaları da bulunuyor. Türk savunma sanayisi sadece silah ticaretinden oluşmadığı için eğitim, işgücü, bilimsel ve teknolojik gelişmeler gibi farklı alanların bir karışımından oluşuyor.

Katar ve Umman Önde

Katar ve Umman, Türk silahını satın alan ülkelerin başında geliyor. Bunu Türkiye'nin bu taraflarla yürüttüğü güçlü ilişkilerle açıklayabiliriz.

Umman sultanlığı, 2018 'de 150.5 milyon dolar ile Türk silah ithalatçıları listesinde on üçüncü sırada yer alıyor.

Türkiye'nin savunma ve hava sanayisinden Katar gibi dost ülkeye yaptığı ihracatın değeri ise , bu yılın başından bu yana 138 milyon 753 bin dolar olarak öne çıkıyor.

Türkiye ve Umman, rahmetli Sultan Kabus Bin Said döneminden bu yana seçkin ilşkileri bulunuyor.

Bu iki ülke arasındaki askeri anlaşmalar 2011 yılına kadar uzanıyor. 2011 yılında iki ülke arasında askeri mutabakat imzalanmıştı, ardından birçok anlaşma yapıldı ve bu anlaşmalardan en öne çıkanlardan biri 2015 yılında Türk şirketi FNSS ile imzalanan anlaşmadır. Sözleşme kapsamında FNSS şirketi, 2020'ye kadar Umman Kraliyet Kara Kuvvetlerine, Pars III 8×8 ve Pars III 6×6 olmak üzere toplam 13 konfigürasyonda 172 zırhlı araç teslim edecekti.

Havelsan şirketi 2018'de Umman'a yaptığı komuta kontrol Bilgisayar Muharebe ve İstihbarat Sistemi(C4I) ihracatının ardından Masirah International ile ortak şirket kurdu.

Yine aynı yılda Antalya'da faaliyet gösteren Ares Tersanesi, Umman Sahil Güvenlik Komutanlığı ile 14 adet süratli devriye botu tedarikine ilişkin bir anlaşma imzalamıştı.

Türkiye ile Katar arasında 30'dan fazla askeri anlaşma olduğu için, Katar uluslararası arenada Türk silahlarını satın almakla ilgilenen en önemli ülkelerden biri olarak öne çıkıyor.

Bu durumu Katar ile Türkiye arasındaki güçlü ilişkiler, Katar'ın güvenlik açısından yaşadığı zorluklar ve Katar'ın kendi endüstrisini geliştirme arzusuyla ilişkilendirilebiliriz.

Son dört yılda -yani Körfez krizinin patlak vermesinden sonra- ülkeyi çevreleyen izolasyon ve karşı karşıya olduğu güvenlik tehditler sonrasında, Katar'ın Türkiye ile askeri işbirliği arttığı görülüyor.

19 Aralık 2014 tarihinde imzalanan ve 7 Haziran 2017 tarihinde TBMM tarafından onaylanarak yürülüğe giren askeri anlaşma, Katar ile Türkiye arasındaki en

önemli askeri işbirliği biçimlerinden biridir. Bu anlaşma kapsamında Türkiye Katar'da bir askeri üs kurdu. İki taraf arasında askeri eğitim ve savunma sanayii alanlarında işbirliğini güçlendirmek için bir mekanizma oluşturmanın yanı sıra, Katar topraklarında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin konuşlandırılması imkanı öngörüldü.

Katar İle Çok Sayıda Anlaşma İmzalandı...

Katar'ın Türkiye ile icra ettiği en önemli silah anlaşmalarından biri de 2018 yılında Baykar ve Katar Silahlı Kuvvetleri arasında imzalanan Bayraktar TB2 Sözleşmesi'dir.

Yine Katar, Doha Uluslararası Deniz Savunma Fuarı ve Konferansı'nda (DIMDEX 2018) kara aracı üreticilerinden BMC Otomotiv'de imzaladığı sözleşmeyle Mayına Karşı Korumalı ve Çok Amaçlı Zırhlı Araç Ailesi'nin üyelerinden 50 Kirpi II, 35 Amazon olmak üzere toplam 85 zırhlı araç için sipariş aldı.

Türkiye ile Katar arasındaki savunma işbirliği biçimleri arasında Türk ve Katarlı şirketler arasındaki ortaklıklar

da yer alıyor. ASELSAN, Katarlı Barzan Holding ve SSTEK; Katar'ın başkenti Doha'da, 12-14 tarihlerinde gerçekleştirilmekte olan DIMDEX 2018 fuarının ilk gününde, BARQ isimli bir ortak girişim şirketinin kurulumuna yönelik olarak sözleşme imzaladılar.

Katar'da yer aldığı projeleri de takip edecek olan şirket, uzaktan komutalı stabilize silah sistemleri ve elektro-optik gözetleme sistemleri üretecek. Katar Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaçları doğrultusunda, farklı sistemlerin BARQ tarafından geliştirilmesi de söz konusu olabilecek.

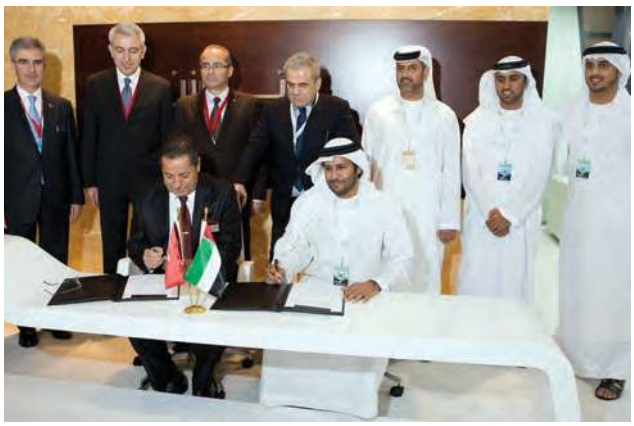
Türk şirketleri ARES ve Yonca-Onuk tersaneleri, Katar'a karakol botu ve hücum botu temin etmek için de ihaleler kazandı.

İki ülke arasında imzalanan en son anlaşmalar arasında Türk Anadolu Tersanesi ile imzalanan Katar Deniz Kuvvetlerine teslim edilecek silahlı savaş eğitim gemisi inşa anlaşmasıdır. . Ayrıca 21 Ekim 2020'de War Defense Systems, Doha'ya IHAMAX (tehdit oluşturan dronelere karşı geliştirilmiş bir silah) olarak tedarik ettiğini duyurdu.

Kuveyt Her Zaman Türkiye'ye Yakın Durdu...

Kuveyt'in de bir dizi Türk silahına sahip olmanın yolunu açan Türkiye ile iyi ilişkileri bulunuyor. Birkaç yıl önce Türkiye'den zırhlı araçlar elde ettiği gibi, 2019 yılında iki taraf arasındaki ikili ilişkileri güçlendirmek, çabaları birleştirmek, askeri koordinasyon sürdürmek ve deneyim alışverişi sağlamak amacıyla ortak bir savunma işbirliği anlaşması imzalandı. Mısırlı akademisyen Hayri Ömer, körfez ülkelerindeki silah ticaretinin iki kritere dayandığını söylüyor. 'İlk kriter teknik standarttır. Bu

VATANI KORUYANLARIN **HİZMETİNDE!**

IDEF'21

15'inci Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı

Sizleri standımızda görmek isteriz.

Salon: **7** | Stant No: **710**

17-20 Ağustos 2021 / İstanbul, TÜYAP

www.fnss.com.tr | www.fnsssocial.com |

FNSS

ATS
GROUP
SDT
KARAYEL | SU
REMOVE PIN BEFORE FLIGHT

standart ürünün fiyat, savaş verimliliği ve depolama kolaylığı açısından sağladığı göreceli kaliteyi içerir. İkinci standart ise siyasi standattır ve devam ediyor.'

Satın almak isteyen veya bu yönde işbirliği yapmak isteyen ülkenin konumunu şekillendiren şey teknik ve siyasi standartların birleşimidir.' Ömer'a göre, 'Siyasi ilişki düzeyi(yani Körfez ülkeleri ile Türkiye arasındaki ilişkilerin seviyesi ve niteliği) teknik açıdan ağır basmaktadır. Örneğin Katar, Umman Sultanlığı ve Kuveyt'in Türkiye ile istikrarlı ilişkilere sahip olduğu göz önüne alındığında, Türkiye'ye dönmeleri ve onunla anlaşma yapmaları daha kolay.'

BAE ve Suudi Arabistan'la Siyasi Sorunlar...

Türkiye, Suudi Arabistan ve BAE ile arasındaki gerilimlere rağmen, örneğin Suudi Arabistan'ın Türk sihalarının ithalatı için ilk 10 Pazar arasında yer alıyor, ancak Türk savunma endüstrisinden yaptığı alımlar nispeten küçük ve 50 milyon dolardan az olduğu tahmin edilmektedir. Suudi Arabistan merkezli Advanced Electronics Company (AEC) şirketi ile Türk savunma sanayii şirketi Vestel Savunma ile ortaklığa sahiptir.Suudi Arabistan Vestel Savunma tarafından yerli imkanlarla geliştirilen KARAYEL-SU Silahlı İnsansız Hava Aracı'nı satın almak için sözleşme imzalamıştı.

Ayrıca Suudi-Arabistan'ın envanterinde Roketsan'ın MAM-L güdümlü mühimmatı ve Nurol Makina şirketi tarafından üretilen zırhlı araçlar da bulunuyor.

Türkiye ile Suudi Arabistan arasındaki askeri anlaşmalarının sayısının her iki ülke arasındaki ilişkileri bozan(belki de en önemlisi kaşıkçı davası)bir dizi

meseleden dolayı ayırt edildiğini belirtmekte fayda var.

Mısırlı akademisyen Hayri Ömer, "Körfez ülkeleri, Amerikan yönetiminin Ortadoğu ülkeleriyle başa çıkmada net bir stratejisinin olmadığını anladı' diyor ve devam ediyor; 'Örneğin Yemen savaşında ABD, Suudi Arabistan'a savaşı sona erdirmek için müdahale edecek araçlar sağlamadı, sadece füze saldırılarına maruz kalan petrol sahalarını korudu' diyor.

Dış politikalardaki anlaşmazlıklara rağmen BAE Ankara için ana pazarlardan biridir. Türkiye'nin BAE'ye ihracatı 2019 yılına göre %51 artışla 200,2 milyon dolar olarak gerçekleşti

BAE, 2017 yılında MK-82 ve MK-84 bombaları satın almak için MKE şirketi ile 20,2 milyon dolar değerinde anlaşma yaptı.

Türkiye'nin özel sermayeli en büyük savunma sanayii şirketi Otokar ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin önde gelen yatırım şirketi Tawazun'un girişimleriyle kurulan Al Jasoor (Cesur) şirketi, Birleşik Arap Emirlikleri Silahlı Kuvvetleri ile 661 milyon ABD Doları değerinde 8x8 taktik tekerlekli zırhlı araç sözleşmesi imzaladı. Anlaşma, Abu Dhabi'de gerçekleşen Ortadoğu'nun en büyük savunma fuarı IDEX 2017'de duyuruldu.

Roketsan şirketi , 2003 yılından bu yana BAE'de 122 mm topçu roketleriyle başlayan ve daha sonra özel bir silah geliştirme talebi alarak çok platformlu güçlü bir roketatar ile sonuçlanan birçok proje gerçekleştirdi.

Roketsan IDEX Fuarı'nda Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) Cirit füzesi sattı. Toplam 196 milyon dolarlık anlaşma ile yaklaşık 10 bin adet Cirit füzesi teslim edilecekti. Böylelikle Türk mühendisleri tarafından geliştirilen füzenin ilk ihraç ülkesi BAE olmuştu.

Birleşik Arap Emirlikleri, Cirit füzesini hava araçlarının yanı sıra kara araçlarında da kullanıyor.

SARSILMAZ®

SAR 9X

AMERİKA'DA 2020 YILININ EN İYİ TABANCASI

www.sarsilmaz.com

ON TARGET

2020 TACTICAL CHOICE Gold

QUO VADIS, UNITED STATES OF AMERICA?

Ardan ZENTÜRK / Genel Yayın Yönetmeni

Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri ilişkisinde yük, taşınması hayli zor bir şekilde artıyor. İlişkiyi, geriye dönülmez noktaya doğru taşıyan ise, -nedense- hep, Amerikan tarafının uygulamaları... Türkiye PKK-FETÖ hattı üzerinden şekillendirilen "kurumsal saldırılara" ve "lobilerin düşmanlığına teslim olmuş" süpergüç dış politikasına daha ne kadar katlanabilir?

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Joe Biden'ın, 24 Nisan 2021 günü yaptığı açıklamada 1915'te yaşanmış olayları, güçlü bir siyasi önyargı ile –sözde- soykırım olarak nitelemesi, neyin işareti?

Bu soruya, iki cepheden yanıt vermek mümkün:

Amerikan yönetimi, iki ülke arasındaki ilişkilerde ağırlığını koruyan diğer sorunlarla birlikte, Türkiye gibi bir müttefiki kaybetmekten korkmuyor,

Dünyanın günümüzde yaşadığı çok özel koşullar, özellikle de tüm ulusal ekonomilerin yaralanabilir kimlik taşıması nedeniyle, ne yaparsa yapsın, Türkiye'nin bir süre hareketsiz kalacağına inanıyor.

Her iki gerekçe de tehlikelidir. Sonuç, özellikle Soğuk Savaş yıllarında Batı savunmasının belirleyici unsuru olan bir müttefiki kaybetmekle gelecektir.

Çünkü, Türk-Amerikan ilişkisinin son yıllardaki genel rotasına baktığımızda, Biden'ın –sözde-soykırım açıklaması belki de yaşanılan sorunların en hafifi olarak değerlendirilebilir.

Bu Sorunları Halının Altına Süpüremeyiz...

Türk-Amerikan ilişkisini zehirleyen adımlar, Türkiye'den gelmedi. Amerikan tarafından gelen atakların ise bugünün koşullarında bir çözümü olmadığı anlaşılıyor:

1- Amerikan Merkez Komutanlığı-CENTCOM, Türkiye'den gelen bütün uyarılara karşın, terör örgütü PKK/YPG ile "askeri ittifak" ilişkisini sürdürmekte

ABD Başkanı Joe Biden'ın – sözde- Ermeni soykırımını tanımasının ötesinde sorunlar yaşanıyor, bu sorunlar, Irak ve Suriye'nin kuzey bölgelerinde yaşanılanlar gibi, giderek kalıcı hale geliyor. Bu süreci sonucunda, Türkiye'den beklenen ulusal konularında geri adım atmasıysa, Batı savunması'nın "Rus ruleti oynadığını" söylemek yanlış olmayacaktır.

kararlı gözüküyor. Eski Başkan Barack Obama döneminde, bu ittifakın temelini atan üç isim, Brett McGurk, Tony Blinken ve CENTCOM Komutanlığı'ndan emekli general Lloyd Austin, Biden yönetiminin önemli makamlarında oturuyorlar. Blinken, Dışişleri Bakanı, Austin, Savunma Bakanı, McGurk Ulusal Güvenlik Konseyi'nde Ortadoğu-Kuzey Afrika'dan sorumlu. Pentagon, Suriye'nin kuzey-doğusunda, ülke topraklarının üçte birinde eğitip donattığı PKK/YPG unsurlarıyla çalışmasını sürdürüyor.

2- 15 Temmuz 2016 saldırısının sorumlusu FETÖ, yaşanılan bütün olaylara, hatta "deşifre olmuş casusluk örgütü" tanımlamasına karşın Amerikan devletinin korunmasında çalışmalarını sürdürüyor, bu, Türkiye'de, trans-Atlantik ittifakın bu örgüt üzerinden Türkiye ile yeni bir hesaplaşmaya gireceği düşüncesini güçlendiriyor.

3- Amerikan yönetimi, Rum-Yunan ikilisinin Doğu Akdeniz'de Türkiye aleyhine geliştirdiği manevralara destek veriyor, Türkiye, ABD ve Avrupa Birliği'nin açık desteğinde, Yunanistan-Kıbrıs Rum-İsrail hattında geliştirilen ittifaka, Mısır'dan sonra, son dönemde, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan gibi devletlerin de katılmasını, "kuşatma" olarak değerlendiriyor.

4- Türkiye hafızası güçlü bir devlettir. Kendisine karşı Amerikan Kongresi üzerinden uygulanan "fiili silah ambargosunu" çok iyi biliyor , Türkiye'nin F-25 savaş uçağı projesinden "çıkarılması" görüşmelerinin ilk olarak 2010 yılı Temmuz ayında ABD Temsilciler Meclisi Silahlı Kuvvetler Komisyonu toplantısında konuşulduğunu unutmuyor, bu nedenle, almaya adeta zorlandığı S-400 hava savunma sisteminin sıradan bir bahane olduğunu da biliyor.

Türkiye, ABD ve NATO müttefiklerinin kendisini, Suriye ve Libya'da Rusya ile nasıl baş başa bıraktığını, Rusya'yı, İdlib ve Trablus'ta tek başına durduran bir devlet olarak Batı savunma sisteminin nasıl dışına doğru itildiğini yaşadı.

ABD-Fransa başta, tüm NATO müttefiklerinin Dağlık Karabağ Savaşı'nda aslında bir Rusya müttefiki (uydusu?) olan ve bu ülkenin desteğinde tam 30 yıl Azerbaycan'ın topraklarını işgal eden Ermenistan'ı desteklemekte nasıl birleştiklerini de gördü.

Bütün bunlar neden yaşanıyor? Tarihin bir kırılma noktasında ülkenin başbakanı, 2009 yılı Davos toplantısında dönemin İsrail cumhurbaşkanının yüzüne karşı "one munite" dediği için mi yoksa, İsrail lobisinin güçlü isimlerinin "Bugünün düşmanı İran, yarının düşmanı Türkiye'dir" görüşünün ağırlık kazanması nedeniyle mi?

Akar'ın O Açıklaması Önemlidir...

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, takvimlerin 3 Mayıs 2021'i gösterdiği gün, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak'ın kuzeyinde yerleşik PKK unsurlarına karşı sürdürdüğü Pençe harekatlarıyla ilgili açıklamasında şöyle bir cümle kullandı: Maalesef dost bildiğimiz bazı ülkeler PKK'ya füzeler verdiler. Dolayısıyla bunların her biri bizim için büyük bir tehlike, büyük bir risk.

Akar bu cümleyle yetinmedi, konuya biraz daha derinlik kazandırdı: Ele geçirilen malzemelere baktığımızda bunlara bu malzemeleri kimler verdi? Bunların hepsi düşünülmesi, tartışılması gereken konular. Şu ana kadar toplam 16 silah, 3 bin civarında mühimmat ele geçirildi. Özellikle bu mağaradan ele geçirilenler arasında uzaktan kumandalı 2 Doçka var. Oraya Hava Kuvvetleri gidip vurduğu zaman kendilerini bir şekilde emniyete alıyorlar. Zagros dediğimiz dürbünlü keskin nişancı silahları, Bixi, Kanas keskin nişancı tüfeği, RPG roketatar, M-16, Kalaşnikoflar var. Kalaşnikofların 3'ünde susturucu var. Bomba atarlar var. Çeşitli ve ileri teknoloji muhabere sistemleri var.

Bu sözler, bir durum tespiti değildir, Ankara'nın, PKK/YPG unsurlarına binlerce TIR dolusu silah ve mühimmat taşımasına şahitlik etmiş bir devletin açıkça rahatsızlık belirtmesidir.

Türkiye, bölgeye dönük tüm operasyonlarında, müttefik unsur gibi gözüken İHA'ların topladıkları alan bilgilerini düşman unsura aktarıp aktarmadığı kaygısını taşıyor. Türkiye'nin bu operasyonlarda hava üstünlüğünü kıracak ileri teknoloji ürünü savunma sistemlerinin varlığının bilgisiyle hareket ediyor.

Bu, normal değildir.

Bıden'dan Özel Bir Beklenti, Gaflet Olur...

Beyazsaray'ın Oval Ofisi'nde, 1974 Kıbrıs Harekatı'ndan bu yana (Türk-Amerikan ilişkisini 1964 Johnson Mektubu'ndan sonra zehirleyen ikinci adım olarak adlandırılan 1975 silah ambargosu dahil) Türkiye aleyhine getirilmiş tüm karar tasarılarında imzası olan bir eski senatör oturuyor, Joe Biden...

15 Temmuz 2016 saldırısında Amerikan Merkezi Haberalma Teşkilatı CIA'nın "dış operasyonlardan sorumlu başkan yardımcısı" sıfatını taşıyan David Cohen'i, başkanlık için yemin ettiği gün, yani 20.Ocak.2021'de tekrar o göreve getiren bir başkandan söz ediyoruz , püskürtülen darbeden bir hayli zaman sonra Türkiye'ye gelişini, "yaşanılanı Atari oyunu sanmıştık" diye yorumlayan bir beyin kimyası ile karşı karşıyayız.

Pervasızlığın kalıcı hale gelmesi, kopuşun da kalıcı hale gelmesi demektir.

Türkiye Nato İçin Ciddi Sorun Mudur?

Soğuk Savaş yıllarından 2000'li yılların başlarına kadar uzanan gerçek, "Türkiye ABD için önemli bir müttefiktir" kavramını kalıcı olarak Amerikan savunma sanayi şirketleri ve bağlantısında ABD Savunma Bakanlığı'nın taşıdığıdır.

Türk milli-yerli savunma sanayinin emekleme döneminde olduğu, Türk-Amerikan askeri işbirliğinin merkezinde İsrail'in güvenliğinin yer aldığı "samimi yıllar"ın artık hali geride kaldığı biliniyor.

Türkiye, artık, küçük bir insansız hava aracı, F-16'larına yerleştireceği mühimmat, Amerikan donanmasının envanterinden düşmüş eski bir savaş gemisi veya bir kargo uçağı için kapıda bekleyen, Amerikan Kongresi'nden gelecek onaylara bel bağlamış bir ülke değil.

CENTCOM'un İsrail'in güvenliğini sağlama planlamalarında adı üst sıraya yazılmış bir Türkiye'den söz etmiyoruz, belki de Washington'daki stratejler Avrupa güvenliğini sağlama hattını Polonya-Bulgaristan hattına bağlamakla yetiniyorlardır.

"Aşırı çıkarcılık", Türkiye'yi NATO'nun en önemli müttefiki kimliğinden NATO'nun çözmesi gereken sorunlu üyesi konumuna mı savuruyor, yüksek ihtimal öyle...

Bu aslında, Obama'nın neden o -sözde- soykırım açıklamasını yapamadığının ama Biden'ın yaptığının da cevabı niteliğinde bir durum...

Türkiye'nin bugüne kadar NATO bünyesindeki bütün görevlerini yerine getirmesi ve alternatif savunma arayışı içinde olmadığını göstermesine rağmen, belli bir lobinin neden ısrarla, "Türkiye NATO'dan çıkarılmalı" kampanyasını sürdürdüğünü de iyi bilmek gerekiyor.

Sorunun cevabı belki de, Türkiye'nin NATO'dan uzaklaştırılması halinde yerine kimin girmesinin planlandığında odaklanıyor.

Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri ilişkisinde yük, taşınması hayli zor bir şekilde artıyor. İlişkiyi, geriye dönülmez noktaya doğru taşıyan ise, -nedense- hep, Amerikan tarafının uygulamaları... Türkiye PKK-FETÖ hattı üzerinden şekillendirilen "kurumsal saldırılara" ve "lobilerin düşmanlığına teslim olmuş" süpergüç dış politikasına daha ne kadar katlanabilir?

Türk-Amerikan ilişkisi, son 70 yılda bir çok önemli sınavdan geçti.

Ama günümüzde yaşanılanlar, en zoru gözüküyor.

ABD Başkanı Joe Biden'ın -sözde- Ermeni soykırımını tanımasının ötesinde sorunlar yaşanıyor, bu sorunlar, Irak ve Suriye'nin kuzey bölgelerinde yaşanılanlar gibi, giderek kalıcı hale geliyor. Bu süreci sonucunda, Türkiye'den beklenen ulusal konularında geri adım atmasıysa, Batı savunması'nın "Rus ruleti oynadığını" söylemek yanlış olmayacaktır.

SOM

Türkiye'nin İlk Seyir Füzesi

SOM-J

Yeni Nesil Savaş Uçakları İçin Milli Seyir Füzesi

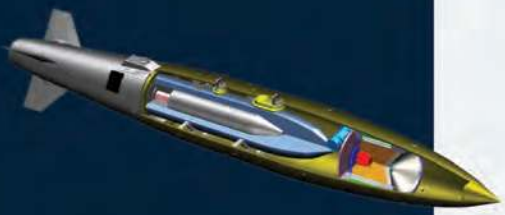
GÖKDOĞAN

Türkiye'nin İlk Havadan Havaya Görüş Ötesi Füze Sistemi

BOZDOĞAN

Türkiye'nin İlk Havadan Havaya Görüş İçi Füze Sistemi

SARB-83

Türkiye'nin İlk 1000 LB Ardışık Delicili Bombası

HGK

Türkiye'nin İlk Güdümlü Mühimmat Sistemi

NEB

Türkiye'nin İlk Sığınak Delici Bombası

KGK

Türkiye'nin İlk Kanatlı Güdüm Kiti

www.sage.tubitak.gov.tr

ISIL PİL

ATLAS

KÂŞİF

MİLLİ SAVUNMA için MİLLİ AR-GE

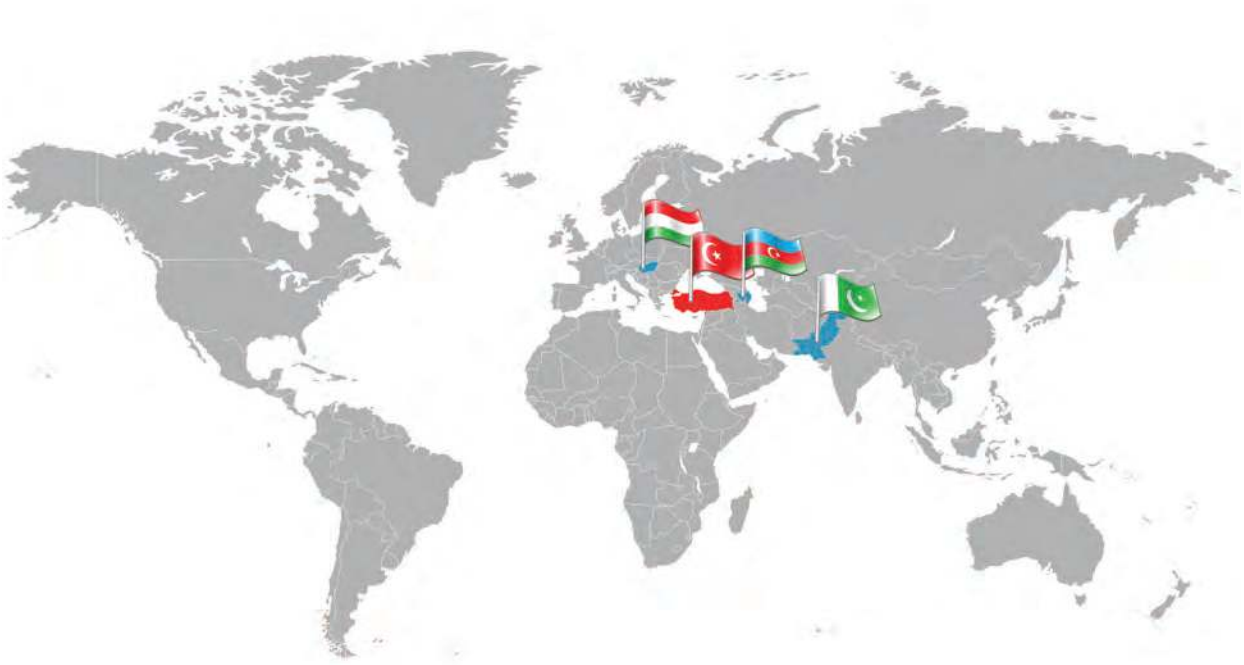
TÜBİTAK SAGE

TÜBİTAKSAGE

tubitaksage

SageTubitak

TÜBİTAK SAGE

TÜRKİYE'NİN
AVRUPA'DAN ORTA ASYA'YA DİRENÇ HATTI

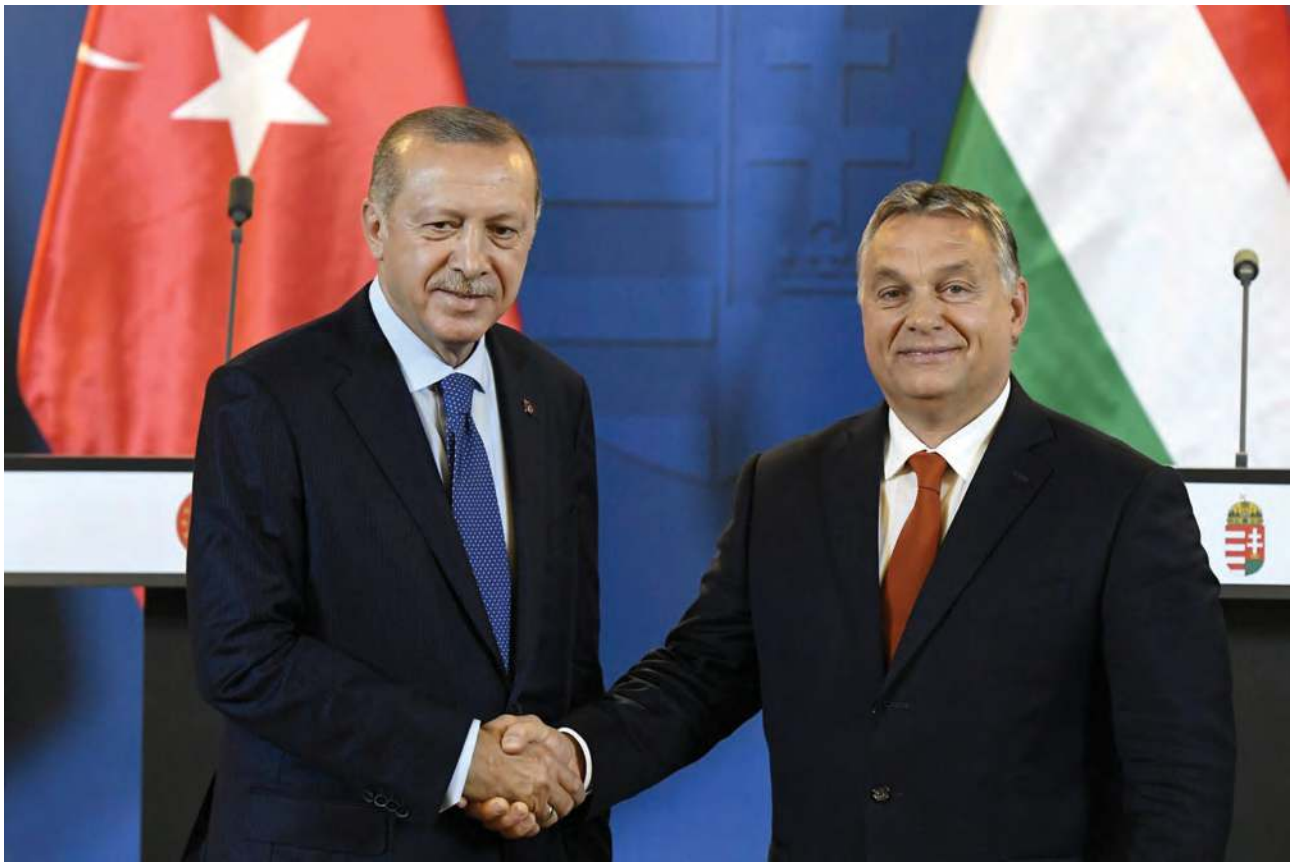
Ceyhun BOZKURT / Araştırmacı Yazar

Dünyamızda yeni bir dönemin kapısı aralanıp, küresel mücadele giderek yoğunlaşırken, Türkiye de bu yeni dönemde pozisyonunu sağlamlaştırma ve bu dönüşümün sancılarına karşı bir direnç hattı kurmaya çalışıyor. Bu hattı kurarken de ortak hedefler/idealler ve tarih üzerinden bir okumayla hareket ediyor. Batıdan doğuya doğru Türkiye'nin bu hattında 3 tane ülke öne çıkıyor: Macaristan-Azerbaycan-Pakistan...

Tarihte Doğu (Asya) ve Batı (Avrupa-20'inci yüzyılla beraber Amerika kıtası-ABD)'nın mücadelesi Türklerin Anadolu coğrafyasını tam kontrol altına almaya başladığı 11'inci yüzyılla birlikte adım adım daha çetin bir hal almaya başladı. Bu mücadelenin küresel boyut kazanması ise 16-17'inci yüzyıl sonrasına rastlar.

Doğu-Batı mücadelede Batı dünyasının hakimiyeti ele geçirmesinde İngilizlerin Çin'le yaptığı Birinci Afyon Savaşı ve İngiltere-Fransa'nın yine Çin ile yaptığı İkinci Afyon Savaşı'nın belirleyici bir etkisi vardır. Batı'nın artık hakimiyeti kesin gibidir. Batı'nın galibiyetini, Doğu'nun kaybetmesini analiz eden Sosyalizm ideolojisinin kuramsal lideri Karl Marks, New York Daily Tribune gazetesinde yazdığı yazıda eko-politik etkilere şu şekilde dikkat çeker:

"Binlerce yıldır Şark devleti öylesine merkezileşti ve öylesine güçlü hale geldi ki, o diyarda düpe düz tarihin akışını durdurdu. Avrupa antik çağdan feodalizme, sonra da kapitalizme geçmişken ve şimdi de proletarya devrimleri komünizmi getirmek üzereyken, despotizm

Macaristan Başbakanı Viktor Orban, milliyetçi kimlik taşıyan bir lider ve ülkesini Türk dünyasının içine taşımasıyla da tanınıyor, Erdoğan'la ilişkiyi güçlü tutuyor.

kehribarında hapsolan Doğu, ilerlemeci Batı yörüngesini takip edemiyordu."[1]

Burada yapılan analiz Batı'nın aktardığımız gibi arka arkaya sistem değişiklikleriyle günümüzdeki gücüne eriştiğine yönelik bir saptamaydı. Haklılık payı vardı. Öncelikle iç sistemine yönelik bir arayışa dikkat çekilmişti. Bu arayış gerçekleştikçe ve değişime yönelik adımlar atıldıkça küresel mücadelelerde denge Batı'nın lehine artmaya başladı.

Ancak öncesinde iç bütünleşme sağlanmalıydı. Bunun için de rekabet ortadan kaldırılmalıydı. Başat güç kim olacaktı? Birinci Dünya Savaşı'nın ayak sesleri yıllar öncesinden duyulmaya başlanmıştı. Öncelikle mevziler hazırlandı. Mevziler sadece askeri değildi. Öncesinde hazırlanması gereken politik/diplomatik, ekonomik, sosyolojik vs. birçok mevzi vardı. Arka arkaya 17 ve 18'inci yüzyıllarda siyasi ve ekonomik devrimlerini gerçekleştiren ve güçlerini tahkim eden İngiltere-Fransa (yanlarına ABD'nin de eklemlendiği) cephesi, 19'uncu yüzyılda sanayileşmesini tamamlayan Almanya cephesine karşı avantaj kazanmıştı. Zaten imparatorluklar da artık giderek kapitalizm dünyasının güçlenen ulus-devletleri karşısında çözülmeye başlamıştı. Yeni sömürgecilik mantığının adım adım emperyalizm kavramına evrilmeye başladığı dönemin ana hedeflerinin başında da zaten çözülen imparatorlukların toprakları vardı. Bu iki imparatorluk, Osmanlı İmparatorluğu ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'ydu. Sonuç malum: Almanlar yenildi. Almanların müttefiki Osmanlı ve Avusturya-Macaristan İmparatorlukları yıkıldı, parçalandı. Yeni çok sayıda devlet çıktı. Türkler ise Mustafa Kemal Paşa liderliğindeki Kuvayi Milliye güçlerinin mücadelesiyle Anadolu'yu tuttu ve Türk milletine biçilen Sevr gömleğini yırttı attı. Yeni kurulan Türk devleti, adeta sıfırdan yeni bir devletin inşasına girişti. Yorgun ve güçsüz bir devletti. Bu nedenle etki alanı çok azdı.

Ancak özünde savaş bitmemişti. Almanya'da Hitler liderliğindeki Nasyonal Sosyalist Parti iktidarı, Birinci Dünya Savaşı sonrasında kendilerine biçilen rolü kabul etmeyerek yeniden harekete geçti. Nazi iktidarı Almanların yeniden paylaşım talebini öne çıkardı. İkinci Dünya Savaşı ise ilkinden daha büyük yıkım getirdi. Batı dünyasının lideri pozisyonundaki İngiltere, sonrasında gelen Fransa gibi ülkeler büyük zarar gördü. Almanlar yenilmişti ama Avrupa da artık güçlü değildi. İki yeni güç çıktı. Batıda ABD, doğuda ise Sovyetler Birliği... Yeni dönem böylece başladı. Türkiye bu savaşa girmemiş, bu nedenle o büyük yıkımı yaşayan ülkelerden biri olmamıştı. Bu durum İsmet Paşa'nın siyasi manevralarıyla gerçekleşmişti. Ancak zaten 20'li yaşlarında olan Türkiye bu savaş sonrasında oluşan dengede, kendini iki seçenekten birini tercih etmeye zorlandı. Özellikle Sovyet yönetiminin, bugün bile sorgulanan ve eleştirilen bazı adımları dolayısıyla, deyim yerindeyse Batı kutbuna itildi. İsmet Paşa'nın İkinci Dünya Savaşı'ndaki siyasi

1 Ian Morris, *"Dünyaya Neden Batı Hükmediyor-Şimdilik"*, Alfa Tarih, 4. Basım Temmuz 2017, s. 27

Türkiye ve Azerbaycan Dağlık Karabağ Savaşı'nda kader birliği yaptılar, zaferden sonra Bakü'deki zafer resmi geçidinde TSK'nın yer alması dünyaya açık mesajdı.

manevraları ne kadar olumlu karşılanıyorsa, o dönem Batı'ya yaklaşımı da bir o kadar eleştiri konusu yapılıyor. Türkiye, Soğuk Savaş'ın ve hatta sonrasının en önemli askeri gücü olan NATO kutbunda yerini almıştı.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünya yeni bir döneme girmişti. Bu dönemde Türkiye çok ciddi sıkıntılar yaşadı. NATO üyesi olmasından kaynaklanan Sovyet baskısı haricinde, ABD'nin Türkiye'de siyaseti dizayn çabaları ve sık sık başvurduğu siyasete müdahaleleri, Türkiye'nin güçlenmesinin önünde ciddi bir engeldi. Ancak yine de bağımsız politika üretme geleneği dönem dönem kendini gösteriyor, Kıbrıs Barış Harekatı gibi hamleler gerçekleştiriyordu. Ayrıca ülkede her ne kadar Devrim arabaları örneğinde olduğu gibi milli üretim imkanları sabotaja uğramış olsa da, bir ekonomik gücün altyapısı da oluşmuştu.

Batı kutbunun lideri ABD'ydi. Ekonomik, askeri, siyasi sistemini kurmuş, dünyayı dizayn etmiş, bunu çok güçlü olan enformasyon ağıyla tahkim etmişti. Psikolojik, istihbarat savaşlarda da üstünlüğü ele aldı ve Soğuk Savaş'ı kazandı.

Ancak tek süper güçlü dünya, mutluluk yerine yeni bir sömürü düzeni ve katliam/savaşlar getirdi. Haksızlıklar, baskılar arttı. Dünya buna teslim olamazdı, olmadı da... Adım adım başka güçler ortaya çıkmaya başladı. Kendisini toparlayan Rusya, Hindistan gibi güçlerin yanı sıra nüfusu dolayısıyla çok büyük bir üretim potansiyeline sahip Çin, adım adım öne çıkmaya başladı. Özetle Asya başkaldırmaya başlamıştı. Eski kıta da yeniden toparlanmaya, özellikle Çin ile benzer bir üretim geleneğine sahip Almanya'nın kendisine gelmesiyle Avrupa da yeniden tarih sahnesinde siyasi ve ekonomik güç olarak yer aldı. Batı kutbunun askeri liderliği, yine de ABD'deydi. İşte bu yeni dengede Türkiye ne yapacaktı?

Bir direnç hattı kurmak zorundaydı. İki dünya savaşından sonrasındaki güçsüz Türkiye yoktu. Sık sık kesintiye uğrasa da bir demokratik siyaset geleneği oturmuş, ekonomik altyapısını oluşturmuş, güçlü bir ordu kurmuş bir ülkeydi artık. Ayrı özellikle genç nüfusu güçlü olmasından dolayı üretim altyapısı vardı. Önü açıktı. Ancak 1980 öncesinde olduğu gibi farklı farklı dış bağlantılı dinamikler, yapılanmalar Türkiye'nin bağımsız politika üretme sürecinin önündeki engeldi. Bunlar Türkiye'nin milli ve yerli üretim hamlelerinin, terörle mücadele politikalarının, ekonomik bağımsızlığının, demokratik siyasetin önündeki engeldi. Sorun çözülmüş değil ancak özellikle FETÖ isimli yapılanmaya yönelik operasyonlar ve bağlantılı belli yapıların tasfiye süreci ve özellikle de 15 Temmuz 2016 tarihindeki işgal girişiminin püskürtülmesi Türkiye'nin önünü açtı. Türkiye artık, dünyadaki hegemonya mücadelesinde mevzi oluşturma ve kendisine alan açma açısından iki dünya savaşı sonrasındakinden daha özgürdü. Elbette zorluklar vardı, halen de var. Ancak Türkiye'nin attığı bazı adımlar, geleceğe yönelik nüfuzunu, etkisini artırma yönünde gelecek yıllara olumlu etki yapacak nitelikte. Örneğin;

- Mavi Vatan Doktrini,
- Terörü içeride etkisiz hale getirip, terörle mücadeleyi kendi toprakları dışına taşımayı başarması,
- Yerli ve milli sanayii ve teknoloji hamleleri,
- Bir önceki maddeyle bağlantılı olarak özellikle savunma sanayiinde attığı adımlar,

Türkiye'nin bağımsız dış politika üretme kabiliyetini artırdı. Yeni bir dünyaya ilerleniyordu. Bunu Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu "Asya yüzyılı" olarak tanımlarken, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Eylül 2020'de BM Genel Kurulu kürsüsünden "Tarihin sarkacı yeniden Asya'ya kaydı" diyerek hegemonya değişikliğini tüm dünyaya ilan etti. Yani Türkiye de buna göre kendi konumlamasını yapacaktı. Türkiye Cumhuriyeti içinde yer yer illegalite, terör yöntemlerine de başvuran ve devleti içten sarmaya çalışan Atlantikçi legal veya illegal yapılanmaların etkisizleştirilmesiyle, artan bağımsız manevra kabiliyeti Türkiye'nin, çevresinde yaşanan sorunlara bakış açılarının değişimine veya yıllardır kangren olan sorunların çözümüne yol açan adımları beraberinde getirdi. Örneğin;

- Rusya'dan S-400 hava savunma sistemi alınması,
- Ermenistan'ın işgali altındaki Karabağ'ın bir vatan savaşı veren Azerbaycan tarafından kurtarılması,
- Suriye'deki iç savaşta çözüm kanalına girilmesi ve bu ülke sınırları içinde Türkiye'ye tehdit eden terör örgütlerinin temizlenmesi,
- Kıbrıs'ta federasyon gibi hayatta karşılığı olmayan çözümler yerine iki devletli çözümün öne çıkarılması,
- Libya ile deniz yetki sınırı anlaşması yapılması, benzer şekilde Mısır ile de yeniden başlatılan diplomatik girişimlerle benzer bir sürecin işletilmesi,
- Mavi Vatan'ı koruma kararlılığı,

gibi adımlar Türkiye açısından yeni döneme hazırlık olarak nitelendirilebilir. Türkiye ek olarak bir şey daha yaptı. Bir direnç hattı oluşturmaya başladı. Bu direnç hattı Avrupa'dan başlayıp, Asya'nın derinliğine kadar uzanan bir hat olma özelliği taşıyor. Adeta 1961 yılında Soğuk Savaş'ta taraf olmadan bağımsız kalmaya çalışan ülkelerin kurduğu Bağlantısızlar Hareketi gibi Türkiye yeni dönemde bir tarafa değil, kendi tarihine, gücüne dayanarak, kendi ayakları üstünde güçlü bir şekilde durmanın planlamasını yapıyor. Tarihteki son Türk devleti olan Cumhuriyetimizin artık 100'üncü yılına yaklaştığı bu süreçte batıdan doğuya doğru bir şekilde

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Pakistan Başbakanı İmran Han arasındaki işbirliği, Avrasya açısından çok özel ve güçlü bir ittifakın daha da güçlenmesine neden oldu.

ilişkilerimizin son derece stratejik olduğu 3 tane ülke var: Macaristan, Azerbaycan ve Pakistan.

Bu ilişkileri biraz detaylandırmakta fayda var:

Türkiye-Macaristan İlişkileri

Soğuk Savaş'ta Sovyetler Birliği, sonrasında da ABD/AB (NATO) baskısı altında olan Macaristan'da bağımsızlıkçılık ve hatta "Biz Kıpçak Türküyüz ve Attila'nın torunlarıyız" diyecek kadar Türk eğilimi bulunan Victor Orban'ın Başbakan olmasından sonra eğilim değişti. Bu nedenle ABD ve AB'nin de baskısı altında olan ve her türlü psikolojik saldırıya maruz kalan Orban'ın, ülkesinin AB'ye bağımlılığını azaltma adına attığı adımlardan biri de Türkiye ile ilişkilerini geliştirmek oldu.

İki ülke arasındaki ilişkiler 2013'te "Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyi" (YDSK) kurulmasıyla artarken, Orban yönetimi, Budapeşte'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) temsilciliği açılmasına da izin vermiştir. Macaristan yönetimi Türkiye'nin;

- Terörle mücadelesine (Orban yönetimi özellikle Suriye'nin kuzeyindeki terörle mücadele harekatlarına),
- AB üyeliğine,
- Türk Konseyi'ndeki çalışmalarına,

açık destek vermektedir.

SETA'nın 2020 yılında Murat Deregözü tarafından hazırlanan "Türkiye-Macaristan İlişkileri" raporunda iki ülkenin coğrafi açıdan ilişkileri de şu çerçevede anlatıldı:

"İki ülkenin coğrafi konumlarının da ikili siyasi ilişkileri etkileyen önemli bir unsur olduğu belirtilmelidir. Türkiye'nin sahip olduğu stratejik konumu, Ortadoğu, Kafkasya ve Orta Asya'ya yakınlığı, Asya ile Avrupa'yı birleştiren transit ülke olması Macaristan'ın Avrasya ile bağını sağlayabilmesi açısından önemli bir fırsatı beraberinde getirmektedir. Türkiye için de Macaristan Doğu Avrupa'daki konumuyla Avrupa'ya açılmasına katkı sağlayan stratejik bir aktördür. Ayrıca Batı Balkanlara komşu oluşu Macaristan'ı Balkanlar ve AB arasında da bağlantı noktası haline getirmektedir. Jeopolitik konumları açısından her iki ülke gerek Avrupa'ya gerek Ortadoğu ve Asya'ya açılan önemli bir kapı görevini görmekte ve önemli bir geçiş güzergahı üzerinde bulunmaktadır. Söz konusu konumların da getirisiyle son dönemlerde Macaristan'ın Doğu'ya Açılım politikası ve Türkiye'nin Avrupa ile ilişkilerini Brüksel'e endekslemekten ziyade ikili ilişkiler yoluyla sürdürme stratejisi iki aktörü yalnızca siyasi alanda değil güvenlik ve askeri konularda da önemli oranda birbirine yaklaştırmaktadır."[2]

2 Murat Deregözü, *"Türkiye-Macaristan İlişkileri",* SETA Yayınları 159, Birinci Baskı, 2020, .18

Türkiye'nin Orta Avrupa ülkesi Macaristan'dan başlayıp Kafkasya'nın yükselen yıldızı Azerbaycan'a ulaşan ve Müslüman coğrafyanın "nükleer gücü" Pakistan ile kucaklaşan ulusal strateji hattı, tarihten gelen yakınlıkların, günümüz dünyasının gerçekçi politikalarına uzanması olarak da değerlendiriliyor.

İki ülke arasında diplomatik ilişkilerin yanı sıra askeri ilişkiler de giderek artıyor. Macaristan Türk savunma sanayii ürünlerine ilgisini artırdı. Macaristan'ın Türkiye'den aldığı 40 adet Ejder Yalçın aracının 10 tanesinin teslimi bu yılın Şubat ayında gerçekleşmişti. Bu anlamda 5 ülkeye satışı gerçekleştirilen Ejder Yalçın'ı Avrupa'dan alan ilk ülke Macaristan olmuştur.

İki ülke arasındaki ilişkinin geliştirilmesi, Türkiye'nin sürekli yalnız bırakıldığı NATO'da da bu yalnızlığının son bulması anlamına gelecek boyuttadır.

Ekonomik ilişkilerin hacmi de yıldan yıla artarak devam etmektedir. Türkiye ile Macaristan'ın 1990 yılında 130 milyon dolar olan ticaret hacmi, 2019 yılında 2,5 milyar dolara yaklaşmıştır. Bu ivmenin daha da yukarı çıkma potansiyeli yüksektir. Bu çerçevede hem kamu arasında hem de özel sektörde ciddi işbirliği vardır.

Özetle Türkiye ile Macaristan arasındaki ilişkiler adım adım Stratejik Müttefiklik boyutuna doğru ilerlemektedir.

Türkiye-Azerbaycan İlişkileri

Türkiye'nin KKTC ile birlikte Stratejik Müttefik olarak nitelendirebileceği ülkelerin başında gelen Azerbaycan ile ilişkilerimiz, hem köklerden gelen Türklük/kardeşlik bağı hem de stratejik işbirliği olarak tanımlanabilir.

Sovyetler Birliği yıkıldığında bağımsızlığını ilan eden cumhuriyetlerden olan Azerbaycan'ın, Batı dünyası ve Rusya tarafından desteklenen Ermenistan'a karşı direnci daha zayıftı. Türkiye'nin o dönemin şartlarına göre verdiği desteklere rağmen Karabağ'ın işgali, katliamlar, soykırımlar önlenememişti. Türkiye ile beraber Azerbaycan'ın da kol kola yükselişi bu dönemden sonra başladı. Önce siyasi tahkimatını yapan, ekonomisini güçlendiren ve jeopolitik konumunu çok başarılı bir şekilde kullanan Azerbaycan, askeri anlamda da gelişimini sürdürdü. Bütün bu çalışmalarda yanında yer alan ülkelerin başında Türkiye geliyordu.

Mustafa Kemal Atatürk'ün "Azerbaycan'ın sevinci bizim sevincimiz, kederi bizim kederimizdir" ifadesiyle anlam bulmuş kardeşlik bağı, Azerbaycan merhum Cumhurbaşkanlarından Haydar Aliyev'in "Bir millet iki devlet" ifadesiyle stratejik yolunu çizmiştir. Tek bir bünyenin refleksiyle hareket eden Türkiye ile Azerbaycan ilişkileri Soğuk Savaş sonrasında sürekli yukarı ilerleyen bir ivme göstermiştir. 1990'lı yıllarda siyasi ilişkilerini stratejik düzeye çıkarma çalışmaları meyvelerini 2000'li yıllarla vermiştir. 2010 yılının Ağustos ayında imzalanan "Türkiye ile Azerbaycan Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması"nı bir ay sonra kurulan "Türkiye ile Azerbaycan Arasında Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi (YDSİK)" mekanizması izlemiştir

Yine giderek artan bir şekilde enerji başta olmak üzere ekonomik ilişkiler de tesis edilirken, iki ülke arasında özellikle Karabağ Vatan Savaşı'nın kazanılmasında etkili olan askeri ve savunma işbirliği öne çıktı. 3 Kasım 1992 tarihinde imzalanan Askeri Eğitim İşbirliği Anlaşması, Türk ve Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri arasındaki işbirliğinin kapısını açtı. Son yıllarda savunma sanayii alanında da ortak hareket eden iki ülkenin işbirliği, Karabağ Vatan Savaşı sürecinde Abaşta ABD olmak üzere Ermenistan'ı kullanmak isteyen kuvvetleri rahatsız etti. ABD'li senatörlerin ABD Başkanı Biden'e yazdığı bir mektupta, Türkiye ile ilgili şikayet maddelerinden biri de bu bu işbirliğiyldi. Ancak Ankara ve Bakü bu konuda geri adım atmadı.

Ermenistan'ın Karabağ işgaliyle bu ülke ile sınırlarını kapatan Türkiye, Azerbaycan'ı uluslararası platformlarda destekleyerek kardeşini hiçbir dönem yalnız bırakmamıştır. Benzer şekilde Azerbaycan da Türkiye'nin terörle mücadelesi olmak üzere bütün sorunlarda ve mücadelelerinde Türkiye ile yan yana durmuş, bu konuda geri adım atmamıştır.

Karabağ Vatan Savaşı'yla taçlanan süreçte Nahçivan'dan Azerbaycan'a açılan koridor, literatürde Türk koridoru olarak tanımlanırken, hem Türkiye'nin Güney Kafkasya'da Azerbaycan'a destek anlamında elini güçlendirdi hem de Asya yüzyılı sürecinde Türkiye'nin Asya'ya açılan kapısı oldu.

Türkiye-Pakistan İlişkileri

Pakistan, 1947 yılında kurulduğunda onu ilk tanıyan ülkelerin başında Türkiye gelmişti. İki ülke halkının tarihe dayalı yakın dostluk ve kardeşlik bağı da bunda etkiliydi. O dönem "Hindistan Müslümanları" olarak bilinen Pakistan halkı, Türk Kurtuluş Savaşı'nın en önemli destekçilerindendi. Pakistan'ın kuruluşundan itibaren siyasi, askeri ve ekonomik alanda iki ülke ilişkileri sürekli yukarı çıkan bir ivme gösterdi.

Pakistan'ın kuruluşu sonrasında altyapısı oluşturulan ilişkiler, 2000'li yıllarla beraber stratejik ilişkiye dönüşmeye başladı.

Türkiye-Pakistan ilişkileri, 2009'da Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi olarak ihdas edilen, daha sonra Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) seviyesine yükseltilen mekanizma ile kurumsal bir işleyiş kazandı. YDSK'nin beşinci toplantısı, o dönem Pakistan Başbakanı olan Muhammed Navaz Şerif'in 23 Şubat 2017'de Türkiye'yi ziyareti sırasında Ankara'da düzenlendi. Bu mekanizma kapsamında iki ülkenin imzaladığı belge sayısı 60'a ulaştı.[3]

İki ülke arasında askeri ilişkilerin güçlenmesi, giderek ciddi bir kuvvet çarpanının oluştuğu Asya coğrafyasında Pakistan'ın etkisinin artmasında etkili oldu. Pakistan Türkiye'den 30 Atak helikopteri almak için sözleşme yaptı. Ayrıca 4 adet MİLGEM Korveti için de Pakistan ile satış sözleşmesi imzalandı.

Hindistan ile yaşadığı problemlerde Türkiye'nin yalnız bırakmadığı Pakistan, ülkemizin yaşadığı terörle mücadele olmak üzere birçok konuda Türkiye'nin yanında konumlanan ülkelerin başında geliyor.

Sonuç olarak, Türkiye, Macaristan-Azerbaycan-Pakistan ile kurduğu stratejik ilişkilerle gerek Avrupa gerek Güney Kafkasya gerekse de Asya genelinde etkili bir nüfuz alanı oluşturdu. Bu alan, güçlenen siyasi ve ekonomik yapısının yanı sıra askeriyesinin de etkisinin artmasına vesile oldu.

3 Nazlı Yüzbaşıoğlu, *"Uzak coğrafyalarda kardeş iki ülke: Türkiye-Pakistan"*, 3 Ocak 2019, Anadolu Ajansı

MCM
SAVUNMA

Türkiye'nin Onaylı
Savunma Sanayii Tedarikçisi

aselsan

roketsan

MKE

Üretim Kabiliyetlerimiz:

Savunma & havacılık sanayii için
Grade C ve üzeri kalite seviyesinde
Al alaşımlarının alçak basınç dökümü

Kalıp tasarımı ve üretimi

Döküm simülasyonu

NDT uygulamaları

Forging

Talaşlı imalat

Türkiye için değer.

Girişimcilik, yenilikçilik ve güvenilirlik ile şekillendirdiği iş anlayışıyla, odaklandığı her alanda dokunduğu her hayata sürdürülebilir değerler katar.

Sincan 1. Organize Sanayi Bölgesi
Dağıstan Cad. No: 6 Sincan ANKARA
+90 312 349 02 36
+90 312 267 06 75-76-77
+90 312 394 02 37
info@mcmsavunma.com
www.mcmsavunma.com

TÜRKİYE "KURT PENÇESİ" İLE HANGİ HEDEFE YÜRÜYOR?

Coşkun BAŞBUĞ / Güvenlik Uzmanı

Küresel sistem, 50 yıla yaklaşan bir süredir Türkiye'yi, "vekil terör örgütlerini" kullanarak durdurmaya çalışıyor. Önce, Ermeni terör örgütü ASALA ile başladı bu süreç, bu örgütün Türkiye'nin kararlı müdahalesiyle dağılmasıyla PKK devreye girdi. Hiçbir ülke Türkiye kadar sistemli ve uzun süreli bir terör saldırısıyla karşılaşmadı.

Küresel yapının ana hedefi olan Anadolu, önce ASALA terör örgütü sonrasında ise bu örgütün yerine sahaya sürülen PKK terör örgütü üzerinden sarmalanmaya çalışıldı. Bahse konu iki örgüt ve bu örgütlerin türevi diğer örgütler tarafından 40 yılı aşkın süredir inanılmaz saldırılara maruz kaldık. Bu konuda maddi manevi çok büyük bedeller ödeyen ender ülkelerden biriyiz.

Çözebilmek için büyük bedeller ödemek zorunda kaldığımız tuzakları savuşturmak için uzunca süredir ciddi bir mücadelenin içindeyiz. İşte bu zorlu mücadelede hiçbir dönemde olmadığı kadar başarılı ve umut dolu bir sürece girmiş bulunmaktayız. Adına terörle mücadele dediğimiz bu süreç içinde adeta altın yılı yaşıyoruz. Bu gerçek her Türk vatandaşının bugün için üzerinde mutabık olduğu bir konu.

O halde akıllara gelen soru muhtemelen şu olacaktır. Ne

oldu, nasıl oldu ve ne değişti de mücadele de bu başarı yakalandı. Aslına bakılırsa ordu aynı ordu, devlet aynı devlet, coğrafya aynı coğrafya, örgüt aynı örgüt. Şimdi ne oldu da hepimizi umutlandıran, hepimize gurur veren bu başarı yakalandı? Başarının arka planında hangi faktörler rol oynadı?

Başarıyı getiren etkenler

Sadece ülkemizin değil aynı zamanda insanlığın da umudu olan bu başarıyı getiren hususları incelemeye kalktığınız an birçok başlık açmak zorunda kalırsınız. Çünkü bu başarıyı doğrudan bir nedene bağlamak diğer temel faktörlere haksızlık olur. Bu başlıkları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz;

- İçteki ihanet ağının çökertilmesi.
- Konsept değişikliği.
- Kurumlar arası iş birliğinin tesisi.
- Kurumlar arası güvenin tesisi.
- MİT'nın yetki ve etki alanının genişletilmesi.
- Savunma Sanayiinde yapılan hamleler, dışa bağımlılığın sıfırlanması.
- Teknolojik üstünlüğün sağlanması.
- Diğer devlet kurumlarının mücadelede seferber edilmesi.
- Devlete olan inanç ve güvenin tazelenmesi.
- Bölge halkının desteği.
- Uluslararası diplomasinin etkin kullanımı.
- Siyasi iradenin kurumlara olan desteği ve mücadeledeki kararlılığı.

Liste terörle mücadelede başarıyı getiren ana başlıkları içeriyor. Bu başlıkların her birinin altına onlarca alt başlık açmak mümkün. İşte tüm bu tedbirlerin alınması ile birlikte 22 Haziran 2015 tarihinde düğmeye basıldı ve o günden bugüne birbiri ardına çok ciddi operasyonlar yapıldı. Özellikle yurt içinde yapılan başarılı operasyonlarla terör örgütü PKK'nın beli

Devletin içine yerleşmiş FETÖ unsurlarının istihbarat polis-jandarma ve TSK bünyesinden sistemli olarak temizlenmesi, terörle mücadelede yaşanılmış ihanet zincirinin sonlanmasına neden oldu.

Türkiye'nin PKK'ya karşı 2015 Temmuz ayı sonu itibariyle devreye soktuğu yeni "anti-terör harekat" kavramı sonuç alıcı kimliğiyle terörü Türkiye'ye karşı kullanmayı alışkanlık haline getirmiş güçleri rahatsız ediyor. Türkiye "hendek-barikat mücadelesi" ile önce kendi bahçesini temizledi, şimdi, bahçesinin dışındaki alanları kontrol altına alıyor.

kırıldı ve bu etkili sonucun alınması ile birlikte de mücadelenin istikameti yurt dışında ki bataklığa döndü. "Terörü kaynağında yok etme" stratejisiyle yurt dışına yönelen operasyonlar geliştirilen taktiksel yöntemlerle önemli bir ivme kazandı. Mehmetçik devletin sözünü yerde bırakmıyor ve katiller sürüsünün inlerine, ana karargahlarının içlerine giriyordu. İşte bu yapılan tüm ezberleri bozdu ve terör örgütü sudan çıkmış balığa döndü. Çünkü konsept değişmişti...

Konsept Değişikliği...

Konsept değişikliği çok doğru bir tespitti. Aynı şekilde yıllardır çok çektiğimiz tehdit karşısında savunmadan vazgeçerek taarruza geçmek, belayı sınırların ötesinde karşılamak da en doğru karardı. Kısacası örgütün yurt dışında kendine yaşam alanı bulduğu bataklık kurutulacak, bataklıkta bulunan mağaralar, barınaklar, sığınaklar, depolar, karargahlar yerle bir edilecekti. Bu sonuç alıcı karar hem Irak hem Suriye'de eksiksiz uygulandı. Irak sahasında icra edilen Pençe Harekâtları, Suriye sahasında icra edilen Fırat Kalkanı, Zeytindalı, Barış Pınarı Harekatları bu konsepte örnek harekatlar olarak ceridede yerlerini aldılar.

Yine konsept değişikliğinde alınan karar sonucu yurt dışı harekatlarda silahlı kuvvetler yurt içi harekatlarda ise İçişleri Bakanlığına bağlı birlikler kullanılmaya başlandı. Bu kararlardan arzu edilen sonuçları alabilmek için yurt içinde kullanılacak birliklerin mevcutları ciddi oranda artırıldı. Bu artışla birlikte Jandarma teşkilatında 130'un üzerinde operasyonel tabur oluşturuldu.

Harekatların ana kimliği...

Terörle mücadele kapsamında ülke içinde ve ülke dışında çok önemli seri operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Ülke içindeki seri operasyonların ilki "Kapan", ikincisi

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sınır ötesinde gerçekleştirdiği Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı veya Barış Pınarı gibi harekatlar terörle mücadelede yeni dönemin de kilometre taşları oldu.

"Yıldırım" üçüncüsü ise "Eren" operasyonları olarak icra edilmiştir. "Kapan" adıyla başlayan ve müteakip harekâtlarla kendi içinde numaralandırılan harekatlar Siirt'ten başlayıp Hakkâri'ye, Hakkari'den de Ağrı'ya uzanan çok geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Düzenlenen bu operasyonlarla örgütün 20'den fazla lojistik üssü ele geçmiş ve bir o kadar geçiş hattı da kapatılmıştır.

Ülke dışındaki seri operasyonlar ise "Pençe" operasyonları olarak icra edilmiştir. Bahse konu operasyonlar kapsamında 2020 yılı içerisinde yurt içi kırsalında 86'sı büyük, 383'ü orta ölçekli olmak üzere toplam 110.902 operasyon gerçekleşmiştir, şehirlerde ise 18.468 operasyon gerçekleştirilmiştir. Yurt içinde coğrafi olarak birbiri üzerine bindirilmiş, zaman olarak kesintisiz düzenlenen seri operasyonlar sonucu örgüt alan değiştiremez, düzenlenen operasyonlardan kaçamaz hale gelmiştir. Tüm bunların sonucu yurt içinde; 341'i ölü, 531'i sağ, 321'i teslim olmak üzere toplam 1.193 terörist etkisiz hale getirilmiştir. Yine operasyonlarda 1.202 sığınak ve mağara imha edilmiş; 1 adet havan, 34 adet makinalı tüfek, 37 adet RPG-7 tanksavar silahı, 241 adet AK-47 ve 83 adet M-16 piyade tüfeği, 645 el bombası ele geçirilmiştir. Aynı zamanda ülkeyi kana bulayacak 440 el yapımı patlayıcı madde imha edilmiş, 7.260 kg patlayıcı madde ve 165.738 adet çeşitli çapta mühimmat ele geçirilmiştir

Aynı kapsamda ülke dışında sadece 2020 yılında Irak'ın kuzeyi Avaşin Basyan'a 31, Gara'ya 18, Metina'ya 21, Hakurk'a 16, Zap'a 33, Kandil'e 6, Haftanin'e ise 31 hava harekâtı olmak üzere toplamda 156 hava harekâtı düzenlenmiştir. Düzenlenen harekâtlarda 485 terör örgütü mensubu etkisiz hale getirilmiş, örgütten kaçan 23 terörist ise Silopi'de teslim olmuştur.

Tüm bu gelişmeler sonucu terörist sayısında örgütün sonunu getirecek gelişmeler yaşanmaktadır. PKK terör örgütünün yurt içindeki terörist sayısı 2017'de 2 bin 475-2 bin 780 civarında iken bu sayı 2018'de 755-876 aralığına, 2019'da 500 teröristin altına, 2020'de ise 320'nin altına kadar düşmüştür. Bu mevcut PKK terör örgütünün kırsal alandaki en düşük mevcududur. Terör örgütünün var olması için gerekli insan kaynağının yok olması terör örgütünün faaliyetlerini kısıtlamakta büyük bir etki göstermiştir.

Irak'ın kuzeyinde yerleşik PKK unsurlarına karşı gerçekleştirilen PENÇE HAREKATLARI'nda Türk askerinin önündeki en büyük engel, bölgenin yapısından kaynaklanıyor. Harekatlar geçit vermeyen bir coğrafyada gerçekleştiriliyor.

Teknolojik Üstünlük...

Teknolojiyi yoğun ölçekte kullanmak, özellikle İHA ve SİHA'ları gözetleme, keşif, istihbarat faaliyetleri ile taarruzi harekatlarda kullanmak sahadaki tüm dengeleri yerle bir etti. Evvelden tugay seviyesinde yürütülen operasyonların üç dört kişilik ekipmanlarla, bir ya da iki SİHA ile yürütülebiliyor olması sürat, zaman, maliyet alanlarında çok büyük avantajlar getirdi. İnsan ve teknoloji odaklı tedbirlerle alanda göz değmedik, ayak basılmadık yer kalmadı. Bu uygulama operasyonların kesintisiz devam etmesini sağladı ve aynı zamanda terör örgütünün kış ve yaz tertiplenmesini yerle bir etti

MİT Faktörü...

Ülkede garip ama bir o kadar da gerçek olan bir husus vardı. Milli İstihbarat Teşkilatı'nın dış operasyon yapma yetkisi yoktu. Bu dünyada başka hiçbir ülkede göremeyeceğiniz bir eksiklikti. Bu handikabı ortadan kaldırmak için 2014 yılında çıkarılan bir kanunla MİT'na dış operasyonlar dairesi üzerinden yurt dışında operasyon yapma yetkisi verildi.

Böylelikle ayağındaki prangaları kıran MİT sınırlarımızın öte tarafına geçti. Bu geçiş sahada ki bütün dengeleri lehimize çevirdi. Terörle mücadelede elde ettiğimiz başarıda bu konunun inanılmaz katkısı vardır.

Örgüt içerisinde erişilmez zannedilen sözde lider kadroya ardı ardına yurt dışı nokta operasyonlar yapılmış ve bu operasyonlar sonucu renkli listede aranan birçok terörist etkisiz hale getirilmiştir. MİT ve TSK'nin ortaklaşa yürüttüğü bu operasyonlar sonucu kırmızı listede aranan PKK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Diyar Garip Muhammed'in Haziran 2019'da, PKK Merkez Komitesi Üyesi İsmail Nazlıkul'unun Haziran 2020'de İHA-SİHA ve F-16 işbirliği ile etkisiz hale getirmesi bu konu da verilecek en çarpıcı örneklerdendir. Terörle mücadelede önemli bir yer tutan lider kadrolara yönelik operasyonlar örgütün komuta yapısını sekteye uğratarak karar alma mekanizmalarını kilitlemiştir.

Renkli listede aranan sözde lider kadronun bu tür operasyonlarla tek tek etkisiz hale getirilmesi örgütte şok etkisi yaratmış ve alt kadrolarda çözülme ve dağılmayı hızlandırmıştır. Yaşanan çözülmeler sonucu örgüt yurt içindeki mevcut terörist sayısında inanılmaz kayıplar yaşamıştır. Örgüte katılım ise tam anlamıyla bitmiştir. Haziran 2021 itibariyle örgüte katılan kişi sayısı 16'ya düşmüştür.

MİT-TSK nokta atışlı ortak operasyonları teröristleri kendilerini en güvende hissettikleri alanlarda yakalıyor.

Halk Desteği...

Terörden en çok zarar görenlerin başında şüphesiz bölge halkımız gelmektedir. Bölge halkını devlete küstürmek için FETÖ tarafından uygulanan kasıtlı ve bilinçli taktikler sonucu millet-devlet ilişkilerinde ciddi hasarlar oluşmuştur. Şimdilerde devletin desteğini ve gücünü yanında hisseden halkımız eski ihanet dolu günlerin geride kaldığını görüyor ve bu bilincin getirdiği huzurla devletine olan güvenini yeniden tesis ediyor.

Güvenle birlikte otoritenin tesisi ve halkın gösterdiği irade terör örgütünün yurt içindeki tüm bağlantı ve iletişim ağının çökmesine neden olmuştur. Örgüt ve örgütün siyasi kolu HDP nüfus ettiği bölgelerde kontrolü kaybetmiştir. Bu da PKK'nın yurt içindeki çöküşünü beraberinde getirmiştir. Bu çöküşün en önemli örneklerinden biri evlatlarını PKK'dan kurtarmak için bir araya gelen Diyarbakır Anneleri, diğeri ise ikna yoluyla teslim olan 243 teröristtir. Bölge halkı terör örgütüne karşı duruşunu açıkça ortaya koymaya başlamış, terör örgütüne katılanlar kendi istekleriyle örgütten ayrılmak için çaba sarf eder hale gelmişlerdir.

Sınır ötesine yapılan harekatlar sonucu kurulan üsler daha derinlikte ve oldukça stratejik noktalarda tesis edildi ve bu durum sahada daha kalıcı etki üretmemize neden oldu. TSK ile birlikte MİT'da Süleymaniye, Erbil, Dahok, Zahok gibi bölgelerde üs bölgesi kurdu. Bu anlamda MİT bu bölgeler dahil olmak üzere tüm alanda çok ciddi çalışmalar gerçekleştiriyor. Yerel halkla kurulan diyalog ve bu diyalog sonucu sağlanan destek tüm sahada istihbarat ve operasyonel manada çok önemli gelişmelere neden oluyor.

Kurumlar arası iş birliği...

Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet teşkilatı ve MİT'in çok uzun zamandır gerek Türkiye sınırları içerisinde gerek Irak'ta ve Suriye'de ülke sınırlarının ötesinde ortak hareket etmesi, ortak istihbarat havuzları oluşturması terörle mücadelede başarıyı getiren önemli faktörlerden biri olmuştur. Yakın zamana kadar iletişimsizliğin ve çok başlılığın hüküm sürdüğü bu kanatta sağlanan bu dayanışma ve birlik, beraberlik öncesinde ve sonrasında operasyonlara çok olumlu katkılar sağlamaktadır.

İHA-SİHA Faktörü...

Türkiye'nin yerli-milli İHA-SİHA teknolojisini geliştiren ve elindeki bu robot sistemleri savaş alanında en

Türkiye'nin yerli-milli İHA-SİHA teknolojisini geliştiren ve elindeki bu robot sistemleri savaş alanında en iyi kullanan devlet haline gelmesi, PKK için sonun başlangıcıydı.

iyi kullanan devlet haline gelmesi, PKK için sonun başlangıcıydı.

Başarının omurgası diyebileceğimiz İHA ve SİHA'lar bugün dünyanın konuştuğu ve tartıştığı mesele haline gelmiştir. Bu araçlarla 7 gün 24 saat izlenen coğrafyaların oluşması terör örgütünü hareket edemez, çözüm üretemez noktaya getirmiştir. Sahanın insansız hava araçlarıyla kesintisiz olarak gözetlenmesi, istihbarata dayalı operasyonların bu araçlarla desteklenmesi PKK terör örgütünü kırsal alanda hareketsiz kalmaya zorlamıştır. Bu gelişme örgütün teknolojik ve psikolojik çözülmesini de beraberinde getirmiştir. Bu çözülme sonucu örgütün telsiz haberleşmeleri yarı yarıya düşmüştür.

Örgüt esasen Kandil'e yerleşmekle kendisini oldukça korunaklı bir alana çektiğini düşünüyordu. Ancak gelinen noktada önce İHA, ardından SİHA'ların devreye girmesiyle korunaklı alanların tamamı yok olmuş vaziyettedir. Bu bozgunu aşmak için örgüt Kandil'in güneyinde bulunan Pençin diye de anılan Pentif, Asos Bölgesinde yuvalanmaya başlamıştır.

Sonuç:

Ülke içi ve sınır ötesinde oluşturulan güvenlik çalışmaları, 24 saat esaslı tüm hedef bölgenin havadan kontrol ediliyor olması, PKK'nın eylem kapasitesini sıfıra indirmiş vaziyettedir. Havadan ve karadan yürütülen inatlı takip, tespit ve imha çok kalıcı sonuçlar elde etmemizi sağlamıştır. Özellikle kırsal alanda PKK terör örgütünün minimize edildiği dönemi yaşıyoruz. Alınan tedbirlerle PKK terör örgütü hareket edemez, lojistiğini sağlayamaz duruma geldi. Güvenlik güçlerimizin kırsal alanda inanılmaz bir hakimiyeti söz konusu. Bu hakimiyet ve Terör örgütü üzerinde tesis edilen baskı nedeniyle örgüt mensupları birbirleri ile iletişime geçememiş ve örgüt içindeki bağ koparılmıştır.

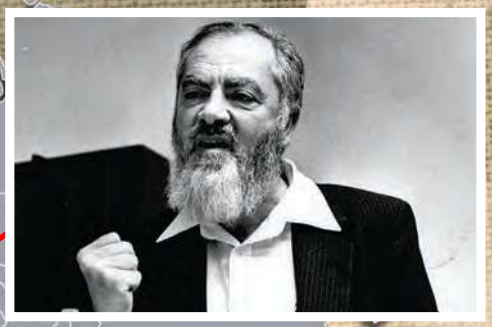
Şimdi yapılması gereken; ele geçen bu üstünlükten istifade ederek bu yaz döneminde düzenlenen seri operasyon ve harekatlarla sonu Kandil ve Sincar'da bitecek olan harekatlar fırtınasını başlatmak ve terör örgütü ile onu destekleyenlerin toparlanmalarına fırsat vermeden Irak coğrafyasını terörle mücadele denkleminin dışına atmak, ardından tüm gücü Suriye'ye odaklamak olmalıdır. Zira Irak'tan umudunu kesen ABD/PKK/YPG bundan böyle önceliğini Suriye'nin kuzeyinde terörist unsurların varlığını meşrulaştırmaya ve bölgede özerk bir yönetim ilan etmeye kurgulamıştır.

Taarruza geçmek, belayı sınırların ötesinde karşılamak en doğru karardı. Kısacası örgütün yurt dışında kendine yaşam alanı bulduğu bataklık kurutulacak, bataklıkta bulunan mağaralar, barınaklar, sığınaklar, depolar, karargahlar yerle bir edilecekti. Bu sonuç alıcı karar hem Irak hem Suriye'de eksiksiz uygulandı.

SICAK BÖLGELER

İSRAİL
ÇAD
İRAN
KAFKASYA
BALTIK-KARADENİZ
DOĞU AKDENİZ
KKTC

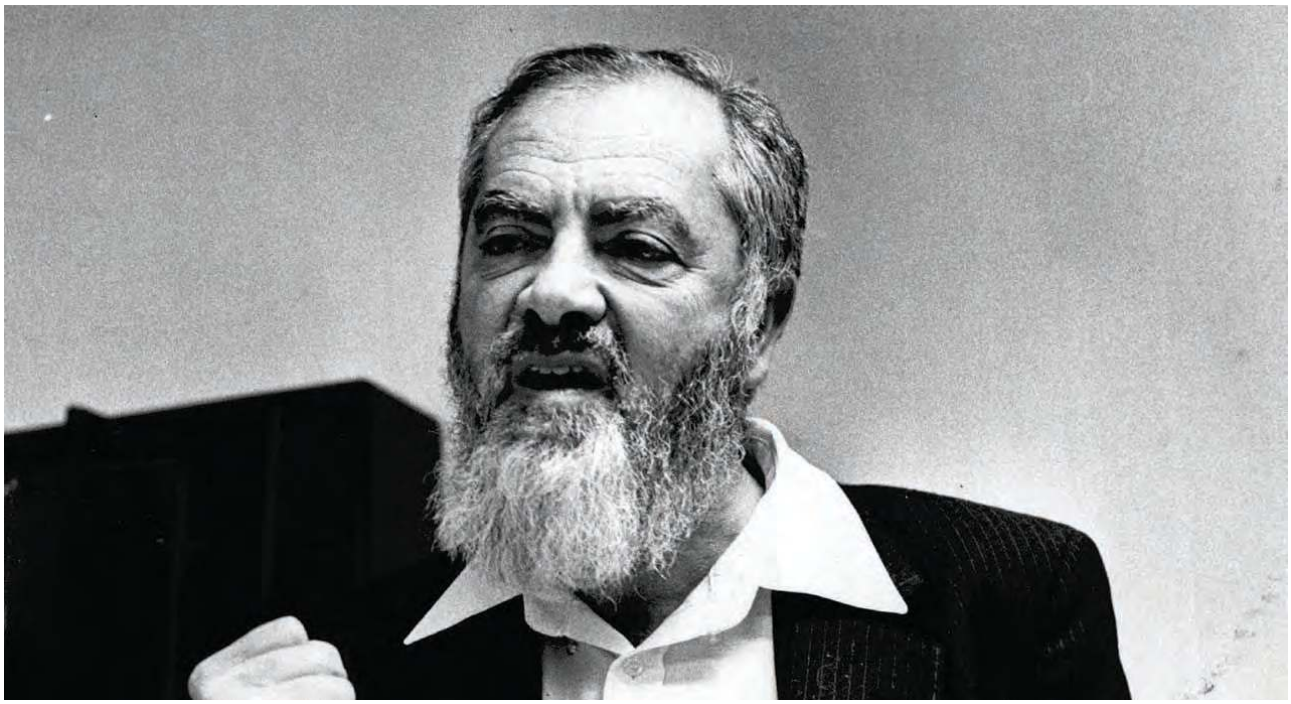

İSRAİL: FAŞİZMİN ÖNLENEMEZ YÜKSELİŞİ!.. SAVAŞ ÇIKARDI!..

Irkçı-faşist Haham Meir Kahane 1990 yılında öldürüldü ama, ortaya koyduğu fikirler bugün gelişerek İsrail siyasetini teslim alan kimliğe ulaştı.

Dünya, İsrail siyasetine ağırlığını koyan faşist hareketin cephe grubu Lehava'yı, Ramazan ayının ilk günlerinde Doğu Kudüs'teki Arap bölgesine saldırısıyla tanıdı. Bu saldırı işaretti, devamı, Şeyh Cerrah'taki zorla göçe direşi, Mescid-i Aksa baskını ve GAZZE SAVAŞI oldu...

Son 2.5 yılda üst üste seçim yapıp, hükümet oluşturacak siyaseti yakalayamayan İsrail'de, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği sınırları içinde yaşayan liberal-demokrat Yahudi diasporasını endişelendiren önemli bir gelişme yaşanıyor: İsrail'de yapılan her seçimde aşırı sağın biraz daha güçlendiği, Müslüman Arap nüfusa ve Filistinlilere dönük saldırıların da her geçen gün biraz daha tırmandığı izleniyor.

Lehava, İbranice, "alev" anlamına geliyor, aslında, "Kutsal Toprakların Asimilasyonunu Önleme" hareketinin baş harflerinden oluşuyor. 2005 yılında, aşırı sağcı-ırkçı kimlik taşıyan Haham Meir Kahane'in Kach Partisi'nin destekçileri tarafından kuruldu.

1932 NewYork doğumlu Meir Kahane, gençlik yıllarından itibaren faşist kimliğiyle kendini gösterdi, hedefi, Yahudiler için "kutsal topraklar" olarak

İsrail faşist hareketi Lehava'nın lideri Bentzi Gopstein'i, Araplara dönük ırkçı kampanyaların gösterilerinde görmek mümkün.

adlandırdığı geniş bir coğrafyada bir tek Müslüman ve Arap ailenin kalmamasıydı. Bu amaçla 1971'de İsrail'e göç edip, Kach isimli bir parti kurdu, 1974'te topladığı oyla İsrail meclisi Knesset üyesi oldu. Knesset'te Yahudi şeriatına dayalı teokratik bir devlet kurulması yönündeki çalışmalarını artırdı, partisi 1986'da kapatıldı, farklı adlarla 1994 yılına kadar yaşatılmaya çalışılsa da siyasi görüşü ve üyelerinin şiddete dönük kimlikleri nedeniyle, ABD, Avrupa ve İsrail'de "terörist" olarak adlandırılan bir harekete dönüştü.

Kahane, 1990 yılında New York City'de Mısır asıllı ABD vatandaşı El Sayyid Nosair tarafından öldürüldü. Bu suikastten on yıl sonrası ise, Kahane'nin oğlu ve oğlunun eşi Batı Şeria'nın Ofra kenti yakınlarında Filistinliler tarafından makineli tüfekle taranarak öldürüldü.

Bir Faşist Hareket Olarak Kahanizm...

Bütün bu gelişmeler, faşist hahamın ölümünden sonra da siyasetteki etkisinin sürmesine neden olan, İsrail aşırı sağı genel olarak "Kahanizm" olarak adlandırılan bir düşüncü ve eylem bütünlüğünü kazandı.

Nitekim, 51 yaşındaki Bentzi Gopstein de günümüzde Dini Siyonist Hareket'in önde gelen ismi olarak tanınıyor. Dini Siyonist Hareket, geçtiğimiz mart ayında yapılan İsrail genel seçiminde, lideriyle birlikte 5 milletvekilini Knesset'e sokma başarısı gösterdi.

Dini Siyonist Hareket'in Knesset'te 6 sandalye sahibi olmasıyla birlikte, bu hareketin gençlik örgütü kimliği taşıyan Lehava faşist hareketinin de öne çıktığı görüldü.

Bu hareketin üyeleri, İsrail toprakları ve Batı Şeria'daki tüm Arapların başka Arap ülkelerine sürülmesini, Batı Şeria'nın "etnik temizlik yapılmış" şekilde İsrail'e ilhakını, ülkede NOEL KUTLAMALARININ YASAKLANMASINI istiyorlar.

Kahane'in Yahudi faşist hareketi için çizdiği harita Batı Şeria veya Ürdün'ün doğu toprakları gibi "Tevrat'ta belirtildiği ifade edilen kutsal topraklar " ile sınırlı değildi, o, Lübnan-Suriye toprakları üzerinden Fırat-Dicle bölgesinin de "vaad edilmiş toprak" olduğunu söylüyor, Irak-Suriye coğrafyasıyla birlikte Türkiye'nin içlerine kadar uzanan bir BÜYÜK İSRAİL haritasının peşine düşüyordu.

Tipik bir faşist hareket olarak çok uluslu evliliklere (Yahudi-Filistinli evlilik sayısını azımsanmayacak ölçüdedir) karşılar hatta İsrailli ünlü manken Bar Rafaeli'nin Leonardo di Caprio ile evlenmesine karşı kampanyalarıyla da dikkat çekmişlerdi.

Bu kampanya o kadar güçlü olmuştu ki, Bar Rafaeli, sonunda, "babasının başka bir dinden bir insanla evlenmesine izin vermediği için di Caprio'dan Yahudi olmasını isteyeceğini" bile açıklamış, ünlü çift zaten kısa bir süre sonra da ayrılmışlardı.

Müslümanlar'ın ilk Kabesi olarak çok önemli Mescid-i Aksa, genelde işgal topraklarındaki Yahudi yerleşim birimlerinden gelen Yahudi fanatiklerin baskınlarına sahne oluyor.

İsrail faşist hareketi, El-Aksa Cami'nin yıkılmasını, tarihi olarak burada bulunduğuna inanılan 2'nci Yahudi Tapınadığı'nın yerine 3'ncü Yahudi Tapınağı kurulmasını da hedefliyor.

Camiler, faşist hareketin bir numaralı hedefi olarak biliniyor. Kahane'ın 1990'da öldürülmesinden 4 yıl sonra 1994'te hareketin militanlarından faşist eylemci, Amerika doğumlu Baruch Goldstein İbrahimi Camii'ne silahlı baskın düzenleyerek, öldürülmeden önce 29 Filistinli'yi bir Ramazan günü, caminin içinde şehit etmişti.

İsrail faşist hareketini güçlendiren ana oy zemininin ise, işgal topraklarında yerleşim birimleri kurmuş ve bölgedeki Filistinliler ile düzenli olarak çatışan Yahudi yerleşimciler.

Yahu yerleşimciler için Kahane ve 29 Filistinli'nin katili Goldstein her zaman saygı duyulan kimlikler, bu nedenle, yerleşimciler, Yahudi dini bayramlarında ikisinin de mezarlarını ziyaret ediyor ve anıyorlar.

Bununla birlikte faşist hareket, Müslümanlar ile birlikte Hıristiyanları da hedefe oturtan kimlik taşıyor. Laheva lideri Gopstein'e göre, Yahudi vatanında Hıristiyan ayinine yer yok, nitekim, 2015 yılında yaptığı, "Yalnız camilere değil, kiliselere de karşıyız, onların da yakılması uygundur" yönündeki açıklamasından sonra gözaltına alınmış sorgulanmıştı.

Irkçı-Faşist Hareketin Savaş Arayışı...

İsrail siyasetinin faşist hareketin baskısı altında olduğu bir dönemde, hükümetin, Doğu Kudüs'un kuzeyindeki kadim Filistin yerleşim merkezi Şeyh Cerrah için aldığı karar olayları tetikleyen gelişme oldu. Merkezi Delaware/ABD'de olan sır yüklü bir inşaat şirketinin 200 konutluk Yahudi işgal yerleşim birimi için hazırladığı proje çerçevesinde 300 Filistinli'nin bölgeden zorla çıkarılması girişimi sert direnişle karşılaştı.

Direnişin Ramazan ayının son cumasında Mescid-i Aksa'ya taşınması, İsrail polisinin Müslümanlar için çok önemli bölgeye baskın düzenleyerek çok sayıda masum sivili yaralaması olayların büyümesine neden oldu.

Bu süreçte, faşist hareket, kendini, bu kez, Kassam Tugayları'nın İsrail'e karşı başlattığı roketli misilleme sonrasında Yahudi-Arap nüfusun birlikte yaşadığı bölgelerde sivillere karşı sürdürdüğü linç girişimleri ile kendini gösterdi.

Gazze merkezli gerginlik, 2014 kanlı olaylarından bu yana ilk kez bir savaşa sürüklenirken, dünya, 2'nci Dünya Savaşı'nda tarihin en büyük soykırımını yaşamış bir toplumun, kendisinden olmayanlara dönük yıkıcı eylemlerini izliyordu.

ESKİ CIA BAŞKANI'NDAN "EMPATİK YAHUDİ" ÇIKIŞI...

Dünya, İsrail'de aşırı sağcı-faşist hareketin, ülkenin hükümet kurulması başta iç siyasetinde artan gücü karşısında endişe taşırken, Amerikan Merkezi Haberalma Teşkilatı CIA –eski- Başkanı John Brennan'dan gelen bir eleştiri İsrail'de şok etkisi yarattı.

Brennan, New York Times için kaleme aldığı, "Filistin'in devlet olma sorunu" başlıklı yazısında, "Yahudiler'in daha milletlerden daha çok başka uluslara, özellikle ezilen uluslara sıcak ve onların halini anlayan (empatik) yaklaşması gerekir" sözleriyle dikkat çekti.Brennan şöyle dedi: Ben her zaman tarihi büyük yıkımlar, dini cezalandırmalar ve söylenirken bile ağır gelen saldırılar ile yüklü bir millet olarak Yahudiler'in günümüzde haksızlıklarla karşılaşah uluslara dönük standartlarının yüksek olmasını beklemişimdir. Yahudiler'i, bu duruma fazla dikkat etmeyen Yahudi olmayan uluslardan ayıran ana özellik bu olmalıdır.

Brennan'ın bu açıklamaları, İsrail kamuoyunun 2013 yılında yaşadığı bir tartışmanın da anılarını canlandırdı. Dönemin lLiberal-Demokrat İngiliz milletvekili David Ward, açıklamasında, "Auschwitz Toplama Kampı'nı iki kez ziyaret ettim. Biri, ailemle birlikte, diğeri ise, bölge okullarıyla... Yahudiler'in yaşamış olduğu büyük zulüm karşısındaki çok derin üzüntü duyduğumu söylemeliyim, bununla birlikte, bir Holokst'la karşılaşmış bir milletin de özgürlüğünün hemen başından itibaren, İsrail devletinin topraklarında, işgal altındaki Bati Şeria'da ve Gazze'de Filistinlilere nasıl bu kadar acımasız davrandığını da anlamış değil" demişti.

ÇAD:
SAHEL:
"CEPHEDE ÖLEN CUMHURBAŞKANI" ŞOKU!..

Çad'ı 31 yıl, otokratik sistemde, ordusuna sırtını vererek yöneten İdris Deby, altıncı kez kazandığı seçimin sabahında ülkenin kuzeyindeki cephedeydi, beklenmedik gelişme orada yaşandı, düşman milislerin kurşunlarına hedef oldu. Aynı anda Afrika yeni bir istikrarsızlık alanı kazanıyordu…

İdriss Deby, ülkesi Çad'ı, 1990'dan bu yana askeri kimliğiyle ve sırtını orduya dayayarak yönetti, ölümü de cephede oldu.

1990'da yaşanılan darbeyle iş başına geldi, 31 yıllık "demir yumruk" yönetiminin ana zemininde, her zaman güçlü kılmaya çalıştığı ordu vardı. İdriss Deby (1952-2021) her zaman asker kimliğiyle yaşadı, dönemsel olarak ağır muhalif milis saldırılarıyla karşılaşan ülkesinin çatışma alanlarında oldu, orduyu bizzat yönetti.

Son olarak 11 Nisan 2021 günü yapılan seçimden – yine- yüzde 80 oy alarak zaferle çıkmıştı ama, o, ülkenin kuzeyinde, yerleştiği Libya topraklarından başkent Encamena'ya doğru saldırı başlatan silahlı muhalefet grubu FACT'a karşı cephedeydi.

Bu kez, beklenmeyen yaşandı, üzerinde önemli soru işaretleri birikmiş olsa da, çatıştığı grubun mermilerine hedef oldu.

Ölümü yalnız, Çad için değil, bünyelerinde tıpkı Çad gibi silahlı muhalefetler yaşayan, Libya, Mali, Moritanya, Nijer gibi Afrika ülkeleri açısından da önemli soru işaretleri doğurdu.

Bir Darbenin Yaşanması...

Deby'nin bir cephede askerleriyle birlikte savaşırken ölmesi, "tipik" bir son olarak değerlendirildi, bir başka "tipik" gelişme ise bu ölümü duyuran devlet televizyonunun haberi verdikten hemen sonra canlı bağlantı yaptığı o odadaki görüntüydü: Çad halkına devlet başkanının ölümünden sonra hitap etmek için generaller bekliyordu!

Ordu sözcüsü General Azem Bermandoa Agouna, Deby'nin "ülkenin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini koruma savaşı verirken cephede aldığı yaralar nedeniyle az önce son nefesini verdiğini" duyuruyordu...

Açıklamanın ana amacı bir liderin ölümünü ilan etmekten çok, yerine, 18 aylık bir "geçiş döneminin" başkanı olarak oğlu, General, Mahamat İdriss Deby İtno'nun oturduğunu bildirmekti. Aynı odada, Mahamat İdriss Deby'nin yanında yer alan 14 generalden oluşmuş konsey, mevcut anayasayı geçici olarak da askıya alıyordu...

Son saldırısını başlatan ve askeri lider, devlet başkanı Deby'nin ölümünden sorumlu olan FACT başta, muhalefet, bütün bu açıklamaların darbe olduğunu, aslında, ülkenin başına anayasaya göre Meclis Başkanı'nın geçmesi gerektiğini söylüyordu.

Denge Sarsıldı, Endişe Hakim...

Özellikle Fransa'nın, otokratik İdriss Deby üzerinden Sahel bölgesinde (coğrafi/siyasi terim: coğrafi açıdan Senegal'in doğusundan güney Moritanya, merkezi Mali, kuzey Burkino Faso, Cezayir'in en güneyi, Nijer, Nijerya

Çad'ın kuzeyi, kampları Libya toprakları içinde muhalif milis gruplarıyla ordu arasındaki kanlı çatışmalara sahne oluyor.

ve Kamerun'un en kuzeyi Otta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Sudan ve Güney Sudan, Eritre ile Etyopya'nın en kuzey bölgeleri boyunca uzanan alan. Siyasi olarak G5 Sahel İşbirliği Örgütü üzerinden Burkino Faso, Çad, Mali, Moritanya, Nijer'i birleştiren jeo-politik alan) sağlamaya çalıştığı istikrar açısından ağır darbe kimliği taşıyordu bütün bu gelişmeler. Çad, bölgede güçlenen "radikal-dinci terör yapılanmalarına karşı" ordusuyla önemli bir güvenlik unsuru olarak değerlendirildi, özellikle, Boko-Haram ve DAEŞ gibi unsurların bölgede kalıcı kimlik kazanmasını önleyen güç olarak görev yaptı. 2017'de kurulan G5 Sahel Ortak Kuvveti'nin merkezindeki ordu, Çad ordusuydu... Çad ordusu aynı zamanda 1.500 askerlik bir birlikle, Birleşmiş Milletler Mali İstikrar Gücü'nde görev yapıyor.

Bu nedenle, Fransa, Çad'ın, ve İdriss Deby'nin her zaman en yakın destekçisi olmakla dikkat çekti.

Fransa ordusu, Sahel bölgesinde sekiz yıldır aralıksız görev yapan ve bölgedeki aşırılıkçı güçlere karşı meşru yönetimleri korumaya çalışan harekatlar düzenliyor. 5.000 personelin katılımıyla 2014'te başlatılan, özellikle de Mali'deki silahlı güçlere karşı sürdürülen Barkhane Harekatı, aradan geçen zaman diliminde belirgin bir sonuca ulaşamaması nedeniyle, ABD'nin Afganistan serüvenine benzetilerek "Sonsuz Savaş" olarak adlandırılan kimlik kazanmış durumda.

Bu nedenle Çad, Fransa'nın bölgeye dönük stratejisinin her zaman öncü ve değerli üyesi oldu.

Her Zaman Fransa'yı Kurtaran Adam...

İdriss Deby'nin Fransa açısından önemi, bölgede gerçekleştirilen askeri operasyonlarda, Paris'in "eski sömürgeci" yüzünü perdelemek oldu.

2013'te Fransa'nın Mali'de başlattığı harekata 2 bin personelli özel muhafız birliğini gönderdi, devamında Nijer-Mali-Burkino Faso sınırlarının kesiştiği alana , Fransa ile birlikte 1.200 asker yerleştirdi, 2012'de Fransa'nın Orta Afrika Cumhuriyeti'nden gelen çağrı üzerine başlattığı Sangaris Harekatı'na da katıldı.

Bütün bunlara karşılık, Çad yönetimi, muhalif saldırılar karşısında 2008 ve 2019 yıllarında Fransız ordusunu yanında buldu. Fransa Çad'daki anti-demokratik yapılanmayı önemsemedi.

Son seçimi boykot eden muhalefet lideri Salih Kebzabo, bu durumu, "Kirli işlerini hemen yerine getirecek bir adam bulmuşlardı, gerisini önemsemediler" sözleriyle yorumlayacaktı.

Uzmanlar, bugün de, Fransa'nın, bağlantısında da bütün bir bölgenin geleceğinin nasıl çizileceğini tartışıyor.

Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian'ın, Encamena'da yaşanılan darbe sonrasında, askeri yönetime "Bu ülkede istikrarın korunması için yaşanılması gereken bir gelişme" sözleriyle destek olması, önemli bir ipucu...

Fransız ordusunun Çad ordusuyla işbirliğinde hiçbir değişiklik yaşanmayacağı ise, üzerinde birleşilen konu, ama, önemli soru işareti "oğul" İdriss Deby ve Çad generallerinin ülkede yükselen muhalefet karşısında ne yapacakları?

FACT'ın Libya sınırından başlayan son saldırısı, ancak, başkente 250 km. kala durdurulabildi.

Çad, yüksek petrol gelirlerine karşın, Dünya Bankası'nın 189 ülkeli "yaşam kalitesi endeksi" listesinde 187'nci gelen dünyanın en fakir ülkelerinden biri olarak kabul edilen bir ülke... Yeni doğan her beş çocuktan biri, beyinci yaş gününü göremiyor!..

Bu nedenle, "İdriss Deby öldü, bölgeyi büyük bir istikrarsızlık bekliyor" diyen uzmanlara, "Bu, belki de, bölgedeki demokratikleşmenin hızlanması, beraberinde Çad halkı başta bölge halklarının zenginleşmesi için yeni fırsatlar doğuruyor, güvenlik üzerinden inşa edilen fikirler, demokrasiyi baltalıyor" sözleriyle eleştiriliyor.

Bölgede son söz, bölge halkına ait değil, Fransa'nın tercih edeceği rota herşeyi belirleyecek, gelişmeler, 1789 İhtilali'nin ülkesinin ne kadar "demokrat" olduğunu gösterecek...

Fransa Cumhurbaşkanı Macron, Deby'nin cenaze törenine katılarak, ülkesi için her zaman önemli müttefik olan Çad liderine saygısını gösterdi.

İRAN:
GÜÇLER MÜCADELESİNDE KILIÇLAR ÇEKİLDİ Mİ?

İran, 18.Haziran.2021 günü yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimine doğru, ülkenin radikal/sertlik yanlısı-ılımlı siyaset cepheleri arasındaki sert mücadeleye sahne oluyor. İran'ı küresel sisteme entegre etme çabasıyla tanınan Dışişleri Bakanı Cevad Zarif'in son çıkışlarının da bu gelişmeyle bağlantılı olduğu belirtiliyor.

İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif son dönemdeki çıkışlarıyla hem ülkesinin hem de bölgesel siyasetin siyasi tartışmalarının artmasına neden oldu.

İran'ın 1980 ABD Başkanlık Seçimi'nden bu yana, her Amerikan seçiminde gerçekleştirdiği veya denediği bir "etki stratejisini" bu kez, Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni Joe Biden yönetimi gerçekleştiriyor.

1980 Başkanlık Seçimi'ne doğru, ünlü, Tahran Rehine Krizi'ni başlatan, bu krizi, Cumhuriyetçi Ronald Reagan ekibiyle yürütülen gizli pazarlık sonucu seçim gününe kadar sürdüren ve Carter'ın yıkılmasını sağlayan İran, her zaman, Başkanlık seçimlerinin önde gelen konusu olmayı da başardı.

Fakat bu kez, İran iç siyasetini etkileyen, seçim öncesi verdiği sözü tutarak, İran'la, yeniden Nükleer Anlaşma'ya dönüş görüşmelerini Viyana'da başlatan Joe Biden yönetimi oldu.

İsrail'in karşı çıkmalarına, hatta, "İran'a karşı yalnız bırakıldık" kampanyalarına karşın başlatılan süreç, aynı

zamanda, İran'daki, nükleer anlaşmaya dönme, ülkenin üzerindeki ambargoların kalkmasını sağlama ve İran'ı yeniden küresel sisteme entegre etme arzusundaki "ılımlı siyasi kanada" da destek anlamına geliyordu.

İran, belki de ilk kez, "Şeytan Amerika saldırıyor, birleşelim, savaşalım" sloganlarının duyulmadığı, sertlik yanlılarının bir kez daha "emperyalist Amerika'yı" hedef göstererek oy toplamaya imkan bulamadığı bir seçim süreci yaşayacak. Eğer, İsrail, Biden yönetiminden gelen baskılara karşın, Ortadoğu'daki sertlik yanlısı politikalarına meşruiyet kazandırmak için kullandığı İranlı radikalleri güçlendirmek için tek taraflı bir saldırı düzenlemezse, Tahran ılımlı bir siyaset ikliminin hakim olduğu kimlik kazanacak.

Bu tür bir gelişmeden İsrail'in "sertlik yanlısı" politikacıları ile İran'ın dini lideri Ali Hameney çevresinde varlığını güçlendiren "sertlik yanlısı" grubun memnun olmayacağı açık bir gerçek, belki de, İran'ın "ılımlı" Dışişleri Bakanı Cevad Zarif'in son manevrası böyle bir gelişmeye karşı alarm işareti taşıyor.

Yaşanılan gelişmeyi anlamak için önce, 25 Şubat 2019 gününe dönmekte yarar var.

Zarif'in Devrim Muhafızlarıyla Mücadelesi...

"Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, İran'ın dış ilişkileriyle ilgili bir dizi belirsizliğin ortasında 25 Şubat'ta ani bir istifa kararı aldı. Karar, Beşşar Esed'ın Tahran'a sürpriz bir ziyaret gerçekleştirerek İran Devrim Rehberi Hamenei ve Cumhurbaşkanı Ruhani ile görüştüğü gün alındı. Esed'in Tahran ziyareti İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani tarafından organize edilmiş ve Zarif, Süleymani'nin hazır bulunduğu üst düzey toplantıların dışında tutulmasına tepki göstermişti. Nitekim Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Behram Kasımi konuya ilişkin yaptığı açıklamada "Dışişleri Bakanlığı herhangi bir aşamada söz konusu ziyarete ilişkin bilgilendirilmemiş ve bu durum ziyaretin sonuna kadar sürmüştür." ifadelerini kullanmıştı. Zarif gece yarısı Instagram hesabından yaptığı açıklamada kararı "bakanlığının itibarını savunmak" için aldığını yazmıştı.

Cumhurbaşkanı Ruhani ise bu istifa kararını "Devrim Rehberi'nin kapsamlı ABD baskıları karşısında emin, onurlu, cesur ve dindar biri vasfıyla en ön safta yer aldığını belirttiği şahsınızın istifasını ülke çıkarlarına ters görüyor ve kabul etmiyorum." sözleriyle reddetmişti. Sonuç olarak Zarif, 27 Şubat'ta Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın karşılama töreninde yerini aldı. Zarif, çeşitli kesimlerin özellikle de muhafazakârların tepkileri altında çalışmaya alışık bir isim. "

Türkiye'nin önemli İran uzmanlarından Doç.Dr.Serhan Afacan, o günlerde yaşanılan krizi bu cümleler ile yorumluyordu. (İRAM- İran'da Güç Dengesi ve Siyasi Belirsizlik)

Suriye diktatörü Beşar Esed'in, 25 Şubat 2019'da İran'a gelip dini lider Hamaney ile buluşacağından İran Dışişleri Bakanlığı'nın haberi yoktu, buluşma, Devrim Muhafızları Komutanı Kasım Süleymani'nin eseriydi.

Gelişme, aslında, İran'ı her zaman radikal cephede tutmaya çalışan dini lider Ali Hamaney'in dışişleri danışmanı Ali Ekber Velayeti ile Devrim Muhafızları Kudüs Komutanı Kasım Süleymani'nin oluşturduğu "sert ittifaka" tepki anlamı taşıyordu.

Bu ittifakın askeri kanadını oluşturan Kasım Süleymani artık yaşamıyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nin 3.Ocak.2020 günü Bağdat Havalimanı çevresinde gerçekleştirdiği bir SİHA'lı suikast sonucu öldü.

Onun ölümünün, İran iç siyasetini ne ölçüde etkilediğini ve Çin Halk Cumhuriyeti ile son olarak 465 milyar Dolar'lık anlaşma yaparak "stratejik dengelerini" değiştiren bu ülkenin geleceğe yürüyüşü açısından ne kadar önemli olduğu yine Zarif'in bir açıklamasıyla anlıyoruz.

İran Dini Lideri Ali Hamaney'in danışmanı Ali Ekber Velayeti, ülkenin, Irak-Suriye-Lübnan ve Yemen'de açtığı cephelere dayalı sertlik yanlısı dış politikasının bir numaralı sözcüsü olarak tanınıyor.

Zarif'in Sivil Otoriteyi Öne Çıkaran Açıklaması...

Gelişme, Londra'dan Farsça yayın yapan Iran International'dan ekonomist Said Lilaz ile mart ayında yapılan ancak yayınlanmayan Cevad Zarif söyleşinin ses kaydının birden ortaya çıkmasıydı, İran Dışişleri Bakanlığı, o kaydın varlığını hemen kabul etti... Bu gelişme, kaydın Zarif'in bilgisi dahilinde dünyaya aktarıldığı görüşünün güç kazanmasına neden oldu.

Rusya'nın nükleer anlaşmanın sonuca ulaşacağını düşünmediğini ve anlaşmanın imzalanacağını gördüğünde de engel çıkardığını ileri süren Zarif, "Nükleer anlaşma imzalandığında Rusya'nın Dışişleri Bakanı fotoğrafta yoktu. Rusya, nükleer anlaşmanın sonuca ulaşmaması için maksimum çaba gösterdi. Ruslar nükleer anlaşmanın neticeye ulaşacağını düşünmüyordu. Baktılar ki netice alınıyor bizim elimizi zayıflatan öneriler gündeme getirmeye başladılar." ifadelerini kullandıZarif, nükleer anlaşmanın imzalandığı tarihten uygulamaya geçtiği tarihe kadar meydana gelen bazı olayların bu süreci baltalamayı amaçladığını iddia ederek, şunları anlattı:

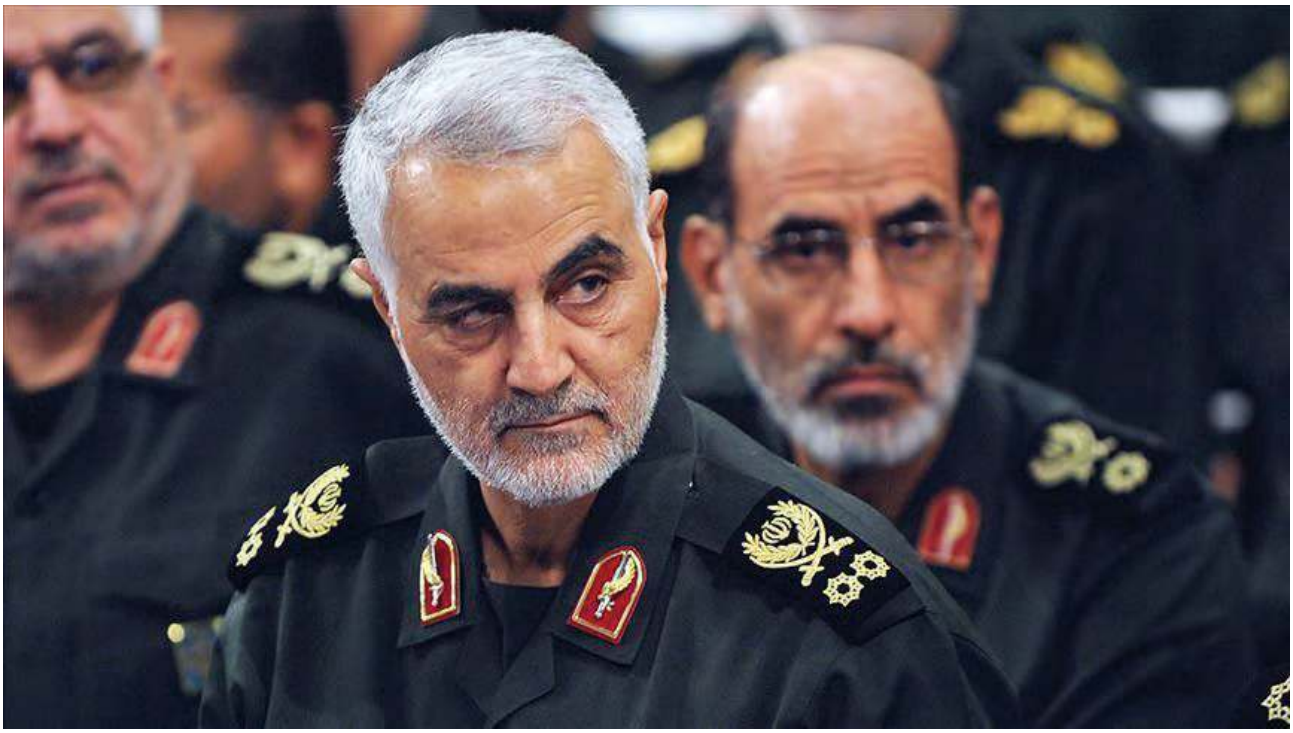
"ABD ile uranyumun zenginleştirilmesi ve tesislerle ilgili anlaştık ancak Rusya buna engel olmaya çalıştı. Batı ile ilişkilerimizin normalleşmesi Rusya'nın çıkarına değil. Çünkü bu durumda Rusya iki zarar görüyor. İlki, ABD Başkanı Donald Trump'ın önceliği İran olmasaydı Rusya ve Çin olacaktı. İkincisi de Batı ile ilişkilerimiz kötü olunca onların kimseyle rekabet etmesine gerek yok. Bu durumda bizden çok yarar sağlarlar. Tüm engelleri aşıp anlaşmaya yaklaştığımızda Ruslar engel çıkarmaya başladılar. Rusya anlaşma imzalanmaya yakın, yardımcı taraf olmaktan engel çıkarıcı tarafa dönüştü."

"Rusya'nın iradesi Dışişleri Bakanlığının kazanımlarının yok edilmesiydi"

Süleymani'nin Suriye'de şartların çok kötü olduğu bir süreçte Moskova'ya giderek Putin'i ikna etmek istediğini ancak görüşmenin nükleer anlaşmanın imzalandığı haftaya denk getirildiğini aktaran Zarif, "Süleymani'nin Moskova ziyareti Rusya'nın iradesiyle, Dışişleri Bakanlığının kontrolü olmadan gerçekleşti. Rusya'nın iradesi Dışişleri Bakanlığının kazanımlarının yok edilmesiydi. Çok ağır konuşuyorum evet. Biz Süleymani'nin Putin'i ikna ettiğini söylüyoruz fakat Putin karar almıştı ve Suriye'deki vaziyet de değişmişti. Putin hava gücüyle savaşa dahil oldu ancak İran kara gücünü savaşa dahil etti." değerlendirmesinde bulundu.

Diplomasi Savaş Meydanı Ve Askeriyeye Feda Edildi...

Süleymani ile her konuda hemfikir olmadığını ve savaş meydanını diplomasi için kullanmak yerine diplomasinin savaş için kullanıldığını belirten Zarif, "Hiçbir zaman savaş alanındaki komutana 'Şu işi yap çünkü diplomaside ihtiyacım var.' diyemedim. Müzakerelere her gidişimde Süleymani bana 'Şu hususları dikkate almanı istiyorum.' diyordu. Ben savaş meydanının başarısı için müzakere ediyordum. Asker karar alıcı olunca böyle olur. Asker ülkenin stratejisine hakim olmak istediğinde böyle olur ve bizimle oynayabilirler. Rejim için savaş

Kasım Süleymani, İran'ın "ileri cephe komutanıydı..."Yaptıklarının ülkedeki sivil otoriteyi köşeye sıkıştırdığı ve bir tür askeri vesayet doğurduğu ortaya çıktı.

meydanı daha önemlidir. Asker karar alıcıdır." dedi.

Bakan Zarif, nükleer anlaşmanın ardından çatışmalar bölgesindeki işleri ilerletmek için diplomasi kurumu olarak çok bedel ödediklerini dile getirerek, şöyle devam etti:

"Savaş meydanı için bedel ödedik fakat savaş meydanı bizim için bedel ödemedi. Nükleer anlaşma 16 Ocak 2016'da uygulamaya geçti ve biz Airbus ve Boeing uçakları almaya başladık. İran Air, ABD'nin terör listesinden çıktı ve İran uçak alabiliyordu. Yaptırımların kalkmasının ardından John Kerry, Haziran 2016'da bana İran Air'i terör listesinden çıkardıkları tarihten itibaren Suriye'ye uçuşların 6 katına çıktığı uyarısında bulundu. Ben dedim ki bu nasıl olur, Mahan oraya sefer düzenliyor İran Air değil. O zaman Yol ve Şehircilik Bakanı ile konuştum, 'Böyle bir şey yok.' dedi. Sonra İran Air Müdürü ile konuştuğumuzda 'Süleymani'nin baskısıyla Suriye'ye seferler artırıldı.' dedi. Kararları askeriye verdiğinde böyle olur."

Süleymani'den Suriye'ye gidiş gelişlerde İran Air yerine Mahan Air'i kullanmasını istediğinde bunu kabul etmediğini aktaran Zarif, "Süleymani'den İran Air yerine Mahan uçaklarını kullanmasını istediğimde ona "İran Air daha güvenli." cevabını verdi. Yani diplomasi askeriyeye bu seviyede feda edildi. Cumhurbaşkanı ile Yol ve Şehircilik Bakanlığı bundan habersizdi. Diplomasi yüzde 200 zarar görse de İran Air daha güvenliyse onu kullanması gerektiğini söylüyordu. Çünkü ona göre asıl olan askerdi. Bu çifte başlılık değil askeriyenin yönetime hakim olmasıdır." ifadelerini kullandı.

Zarif, ülkesinin dış siyasetindeki rolünün yüzde sıfır olduğunu kaydeden, "Kerry beni arıyor ve İsrail'in İran hedeflerine 200 saldırı düzenlediğini söylüyor. Bunu ben bilmiyordum. ABD, Ayn el-Esed Hava Üssü'ne saldırıyı benden önce öğrendi. Kudüs Gücü'nün iki yetkilisi saldırıdan 45 dakika önce Irak Başbakanına gidip ABD'nin bir üssünü vuracaklarını söylüyor. Savaş meydanındaki politikalar ülkenin stratejisine tabi olmalıdır ancak böyle olmadı ve ülkenin siyasetinin nasıl olacağını savaş meydanı belirledi." diye konuştu.

Artık Bir Yol Ayrımı...

Cevad Zarif, olgun diplomat kişiliğiyle aslında ülkesinin tarihine not düştü. Bu, aynı zamanda, İran'ın önümüzdeki dönemde, nasıl bir rota çizmesi gerektiğine ilişkin deneyimlerle yüklü bir mesajdı...

İran, artık bir yol ayrımında...

Ya, Devrim Muhafızları ile şekillenen "askeri vesayetin" serüvenlerini sürdürecek, ya da, çöken ekonomisini, dağılan sosyal yapısını yeniden yapılandırmak ve 21'nci yüzyılın baş döndürücü gelişmelerinden kopmamak için "sivil-ılımlı otoritenin" güçlendiği bir döneme geçecek...

Joe Biden yönetiminin nükleer anlaşmanın yeniden yaşama geçirilmesi ve bunun sonucunda da İran'a dönük ekonomik yaptırımların kaldırılmasına dayalı politika izlemesi halinde, farklı bir İran'la karşılaşacağı bir gerçek olarak önümüzde duruyor.

KAFKASYA:
ZANGEZUR KORİDORU KRİZİ BÜYÜYOR...

Azerbaycan ile Ermenistan arasında yaşanılan 44 günlük Dağlık Karabağ Savaşı'nın sonlandıran ateşkes anlaşmasının en önemli maddelerinden biri, Nahçıvan ile Azerbaycan ana topraklarını birbirine bağlayan Zangezur Koridoru ile ilgili maddeydi. Fakat Ermenistan'ın topraklarından geçen bu koridora dönük olumsuz yaklaşımı, bölgede yeni bir savaş rüzgarı estiriyor.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Ermenistan, ateşkes anlaşmasına uymazsa, Zangezur Koridoru'nun hakimiyeti konusunda kararlı olduğunu gösteriyor.

"Zangazur Koridoru'nun açılması, milli ve tarihi olduğu kadar geleceğe dönük milli hedeflerimizin de sembolü niteliğindedir. Ermenistan kabul etsin veya etmesin, Zangezur Koridoru'nu açacağız. Eğer kabul edip bizimle birlikte çalışmayı tercih ederlerse iyi olur, sorun kısa zamanda çözülür. Eğer aksine davranırlarsa, bu sorunu yine askeri güç kullanarak çözmek zorunda kalırız. Savaştan önce de bizim olan toprakları vermeleri konusunda onları uyarmış, aksi halde meseleyi kendimizin askeri olarak çözeceğimizi söylemiştim, dinlemediler, Ermeni işgal kuvvetlerini kendi sınırlarına kadar kovaladık, şimdi de aynısını yaparız."

Bu sözler, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e ait. Devlet televizyonundaki söyleşi yayınlandıktan sonra, Kafkasya'ya hakim olan soru, yeni bir savaşın ayak sesleri mi duyuluyor, yönündeydi.

Aliyev'in sözlerini şöyle sürdürmesi de dikkat çekiciydi: Bu konuda en büyük rakibimiz, zaman... Zamana karşı yarışmak zorundayız. Orada bir demiryolu ve büyük bir otoyol inşa edeceğiz, bu nedenle bütün gücümüzü seferber etmemiz gerekiyor, bu proje milletimiz için çok önemli. Azerbaycan halkı, kendilerinden 1010 yıl önce zorla alınmış anavatan topraklarına tekrar sahip olmak durumundadır.

Anlaşma Maddesi Çok Açık, Geri Dönüş Yok...

Rusya lideri Vladimir Putin'in Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile Erenistan Başbakanı Nikol Paşinyan arasındaki arabulucuğu çerçevesinde 10.Kasım.2020'de imzalanan ateşkes anlaşmasının 9'ncu maddesi çok açık bir şekilde Nahçıvan ile Azerbaycan ana toprakları arasındaki bağlantıyı biçimlendiriyor:

"MADDE 9-Bölgedeki tüm ekonomi ve ulaşım bağlantıları üzerindeki blokaj kaldırılır. Ermenistan Cumhuriyeti

BU HARİTANIN TARİHİ ANLAMI- Ermenistan'ın Kapan kenti merkezli Syunik olarak adlandırılan Zangezur, Azerbaycan'ın kadim anavatan topraklarından kabul ediliyor. 30.Ekim.1918 tarihli Mondros Mütarekesi sonrasında Osmanlı kuvvetlerinin bölgeden çekilmesiyle Taşnak çeteleri bu bölgede TÜRK SOYKIRIMI gerçekleştirmiş, devamında da Sovyetler Birliği yönetimi, Azerbaycan Komünist Partisi lideri Neriman Nerimanov'un bütün itirazlarına rağmen bu bölgeyi Ermenistan'a vermiştir. Nerimanov Lenin'e gönderdiği mektupta şöyle diyecekti: "Vladimir İlyiç, Özgür Azerbaycan ifadesi size ait değil midir? Denikinin Çetesini savunan Ermenistan hazırda özgürlüğünü kazanmakla kalmamış, Azerbaycan topraklarını da ele geçirmiştir...Biz ise özgürlüğümüzü de topraklarımızı da yitirdik!...Bu nasıl adalettir?..."*

insanların, araçların ve kargoların her iki yönde sorunsuz şekilde seyahat etmesinin organizasyonu amacıyla Azerbaycan Cumhuriyeti'nin batı bölgeleri ile Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasındaki ulaşımın güvenliğini garanti eder. Ulaşımın kontrolü, Rusya Federal Güvenlik Servisi'nin (FSB) Sınır Birimi organları tarafından gerçekleştirilir.

Tarafların mutabakatı ile Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ni Azerbaycan'ın batı bölgelerine bağlayan yeni ulaşım yollarının inşası sağlanacaktır."

Aynı anlaşmanın 6'ncı maddesi ise Ermenistan açısından hayati önemdeki Laçin Koridoru'nun işleyişini düzenliyor. Maddenin ilgili bölümü şöyle:

"MADDE 6- (...) Tarafların mutabakatı ile Dağlık Karabağ ve Ermenistan arasındaki bağlantıyı sağlayacak Laçin koridorunun yeni güzergahı için önümüzdeki üç yıl içinde inşaat planı oluşturulacak ve daha sonra bu güzergahın korunması için Rus barış gücü konuşlandırılacak.

Azerbaycan Cumhuriyeti insanların, araçların ve kargoların Laçin koridoru boyunca her iki yönde seyahat güvenliğini garanti eder."

Laçin Koridoru, Ermenistan topraklarıyla, Dağlık Karabağ'ın üçte ikisinde işgalini sürdüren Ermeni nüfus ve silahlı kuvvetleri arasındaki bağlantının sağlanmasında varlığını koruyor ve Rusya Silahlı Kuvvetleri'nin kontrolünde yoğun bir trafiğe sahip.

Ermenistan Başbakanı Paşinyan, savaşta kaybettiği siyasi gücü, Zangezur'u Ermeni halkı için yeni bir milli hedef haline getirerek geri almaya çalışıyor.

Oysa, Azerbaycan yönetiminin stratejik Şuşa'yı alıp, Hankenti yolunu açtığında durmasına neden olan Zangezur Koridoru konusu ile Erivan'daki siyasi istikrarsızlık nedeniyle askıda duruyor.

Ermenistan İpe Un Seriyor...

Şu sıralarda haziran ayında yapılacak genel seçimlere hazırlanan Ermenistan Başbakanı Paşinyan'ın, Aliyev'in açıklamalarını değerlendirirken söyledikleri, iki ülke arasındaki gerginliğin de tırmanmasına neden oldu.

Paşinyan, "Azerbaycan liderliği bir yandan Ermenistan topraklarında gözünün olmadığını söylüyor, diğer yandan Zangezur Koridoru diye bir kavram üretiyor. Bu bir çelişkidir, Zangezur Koridoru'ndan konuşulursa, biz de Ermenistan olarak Nahçıvan Koridoru'nu, hatta Kuzey Azerbaycan Koridoru'nu konuşuruz. İmzaladığımız anlaşmada Zangezur Koridoru diye bir isimlendirmek yok, orada ne anlatılmışsa onu uygulayabiliriz" dedi.

Ermenistan tüm siyasi partiler ve insanhakları örgütleri, STK'lar, Zangezur Koridoru çalışmasına karşılık olarak seslerini yükselttiler ve Aliyev'in açıklamalarını, "genişlemeci, saldırgan milliyetçiliğin eseri, yeni soykırım hazırlığı" gibi çok sert tanımlamalarla değerlendirdiler.

Azerbaycan Kararlı, O Koridor Olacak...

Başbakan Paşinyan ve Ermenistan Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan saldırgan açıklamalardan sonra, Azerbaycan dışişleri Bakanlığı sözcüsü Leyla Abdulleyeva, Ermenistan'ın bir açıklamayı çarpıtarak yeni siyasi manevralar peşinde olduğunu belirterek, "Azerbaycan Cumhurbaşkanı o açıklamasında Ermenistan'ın yakın bir gelecekte intikamcı saldırılar gerçekleştirme riskinden söz etmektedir. Buna karşı alınacak önlemleri ve bu tür saldırılar karşısında izlenecek kararlı politikayı değerlendirmektedir. Bununla birlikte Kasım 2020 Anlaşması'nın Zangezur koridoru'na ilişkin maddeleri açıktır, bu görüşümü Ocak 2021 toplantısında da ilgili taraflara ilettik. Sayın Cumhurbaşkanı, her açıklamasında, uluslararası hukuk zemininde Ermenistan ile her türlü görüşmeye hazır olduğunu da ifade etmektedir" dedi.

BALTIK-KARADENİZ: **AVRUPA'NIN BİR NUMARALI STRATEJİK ALANI...**

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu ile Rumen mevkidaşı Aurescu, buluşmanın birinci gününde TÜRKİYE-ROMANYA STRATEJİK ORTAKLIĞI'nın Karadeniz'e sağladığı istikrarı değerlendiren bir konferansta bir araya geldiler.

Avrupa güvenliği, hangi hatta şekilleniyor? Ukrayna-Rusya arasındaki gerginliğin tırmandığı, bağlantısında Moldova ve Belarus başta, Doğu Avrupa'dan Türkiye'ye uzanan bir hatta hemen bütün devletlerin etkilendiği krizler zinciri, ortaya kritik bir harita çıkarıyor. Türkiye bu harita için önemli ülke...

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türk medyasında pek ilgi görmeyen bir ziyaret gerçekleştiriyor. Çavuşoğlu, 2016'dan bu yana her yıl yapılan 2 gün sürecek Türkiye-Romanya-Polonya Üçlü toplantısı için 22.Nisan 2021 Perşembe günü Romanya'nın başkenti Bükreş'e gitti.

3 NATO ülkesinin dışişleri bakanlarının düzenli olarak sürdürdükleri bu çalışma, NATO'NUN DOĞU KANADI İÇİN HAYATİ ÖNEM TAŞIYOR... Toplantı, aynı zamanda, NATO'nUN BALTIK-KARADENİZ STRATEJİSİ'nin de ana zeminini oluşturuyor.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, Rumen mevkidaşı Bogdan Aurescu ve Polonya Dışişleri Bakanı Zbigniew Rau ile Rusya'nın Baltık-Karadeniz hattındaki siyasi-askeri hamlelerini ele aldı.

NATO'nun Avrupa açısından bir numaralı tehdit olarak değerlendirdiği Rusya'ya dönük cephesinde en önemli üç ortağının yıllık olağan toplantıları üçlü toplantıların yanında, ikili görüşmeler, stratejik konferanslar ile zenginleştiriliyor.

Stratejik Karar: Ukrayna Ve Gürcistan Da Katıldı...

Ukrayna ve Gürcistan, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Avrupa Birliği ve NATO üyesi olmakta kararlılık gösteren eski Sovyet cumhuriyetleri olarak dikkat çekiyor. Gürcistan'ın NATO ile sağladığı ortak anlaşması ve devamında Avrupa Birliği'ne tam üyelik için müzakere süreci başlatması Rusya'nın sert tepkisine neden olmuş, patlak veren kriz, Rusya'nın Güney Osetya bölgesi sorununu bahane ederek 2008 yılında

Bu yıl yapılan üçlü buluşmayı diğerlerinden ayıran en önemli gelişme, UKRAYNA Dışişleri Bakanı Dimitro Kuleba ile GÜRCİSTAN Dışişleri Bakanı David Zalkaliani'nin Bükreş'e gelip toplantılara katılmaları oldu.

Gürcistan'a savaş açmasına kadar varmıştı.

Kağıt üzerinde Gürcistan egemenliğinde görülen Abhazya ve Güney Osetya, fiilen Rusya tarafından yönetiliyor. İki devlet arasındaki ilişki de kriz kimliğini koruyor.

Ukrayna'da da 2004 yılında yaşanılan TURUNCU DEVRİM sonrasında Rusya ile ilişkilerin gerginlik kazandığı, 2014 yılında dönemin Rusya yanlısı devlet başkanının EUROMAYDAN gösterileri sonucu ülkeden kaçmasıyla da savaş ortamına sürüklendiği izlendi. Ukrayna, Rusya'nın ülkenin doğusundaki fiilen Rus milislerin işgali altındaki Donbass bölgesi sınırına yakın noktalar ile ilhak ettiği Kırım'da büyük askeri yığınak yaptığı bir dönemde NATO'LU ÜÇLÜ'nün toplantısına katıldı.

Türkiye-Romanya-Polonya'nın bu yıl ki toplantılarına Ukrayna ve Gürcistan'ı çağırmalarının geleceğe dönük önemli bir işaret olduğunda birleşiliyor. Her iki ülkenin de bu üç ülke üzerinden NATO'ya entegrasyon sürecinin hızlanacağı bunun da Rusya'nın yeni ve sert hamlelerine yol açabileceği vurgulanıyor.

Rusya-Belarus: Birleşmeye Doğru...

Rusya'nın bu gelişmelere son atağı, Belarus lideri Aleksander Lukaşenka'nın Moskova'da Rus lider Vladimir Putin ile buluşması oldu. Belarus'un 26 yıllık diktatör kimlikli liderine son seçimlerde sonra ülkede patlak veren büyük gösteriler sırasında destek veren Rus lider, iki Slav devletinin birleşmesi konusunda da mutabakata imza atmıştı.

Lukaşenka, Moskova'da temaslardan sonra yaptığı açıklamada, "Rusya ve Belarus, daha önceden kararlaştırdıkları birleşme sürecinde kararlıdırlar, ekonomik-idari-hukuki konulardaki uzman heyetlerin toplantıları sürüyor ve birleşme, Rus halkı için çok iyi sonuç verecektir" dedi.

Rusya lideri Vladimir Putin ile Belarus'un 26 yıllık lideri Aleksander Lukaşenka artık kader ortağı, iki lider, başında oldukları devletleri "Slav milliyetçi" anlayışı ile birleştirmeyi hedefliyorlar.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Minsk'te oturmayan Belarus Büyükelçisi Julie Fisher'in ana görevi, ülke muhalefetinin sürgündeki liderleri ilişkileri sıcak tutmak ve muhalif hareketleri güçlendirmek...

ABD Belarus'ta Karşı Atakta

Belarus-Rusya birleşmesine karşı, Amerikan yönetiminin de net bir politikayla önlem almaya başladığı görülüyor. Lukaşenka-Putin ikilisi Moskova'da toplantı yaparken, ABD'nin Belarus'a uzun bir aradan sonra yeni atadığı Büyükelçi Juli Fisher Baltık Cumhuriyetleri'nden Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta, sürgündeki Belarus muhalefet lideri Svyatlana Tsikhanouskaya ile bir araya geliyordu. Asıl görev yeri Minsk'e gitmeyen, zaten güven mektubunu sunması için kendisine tarih de verilmeyen ABD Büyükelçisi. yaptığı açıklamada, "Benim sorumluluğum Belarus halkına karşıdır ve onların iyiliği çalışmalıyım" dedi.

Muhalif lider ise, Rusya ile birleşmeye halkın karşı olduğunu belirterek, "Hedefimiz bağımsız Belarus7u yaşatmaktır, bunun için mücadeleyi sürdüreceğiz" dedi

Moldova'da Yükselen Kriz...

Aynı bölgede bir başka birleşme hareketi ise Romanya ile etnik bağı olan (Türkiye-Azerbaycan'dan daha yakın) Moldova'da yaşanıyor. Rusya'nın ülkenin Ukrayna sınırındaki Transdinyester bölgesini 1992'den bu yana fiilen işgal etmesi, bu bölgeye büyük askeri yığınak yapması karşısında Moldova milliyetçi hareketi, ülkenin Romanya ile birleşmesi ve BÜYÜK ROMANYA 'nın kurulması için mücadelesi sürdürüyor.

Ülkenin Batı yanlısı güçleri, Cumhurbaşkanı Maia Sandu üzerinden yönetime hakimiyeti sürdürürken, parlamento, Rusya yanlısı Sosyalist Parti'nin çoğunluğu sürdürdüğü bir kimlik taşıyor. Cumhurbaşkanı Sandu'nun parlamentoyu feshederek seçime gitme kararının Moldova Anayasa Mahkemesi tarafından onaylanması, ülkedeki Batı yanlısı-Rusya yanlısı mücadelesinin tırmanmasına yol açtı. Parlamento, karara karşı ve Sosyalist çoğunluk Moldova Anayasa Mahkemesi'nin lağvedildiğini açıklamasıyla krizi derinleştirdi.

Bu arada, Rusya Silahlı Kuvvetleri'nin kağıt üzerinde Moldova toprağı görünse de 1990 yılından bu yana fiili Rusya yönetiminde olan Transdinyester bölgesine yeni askeri yığınak gerçekleştirmesi, bu yığınağı kendi ulusal çıkarına tehdit olarak gören Ukrayna'nın da bir Rus-Ukrayna savaşı halinde bölgeye müdahale edeceğinin işaretlerini vermesi, bölgede gerginliğin tırmanmasına neden oluyor.

Bu harita,yeni dönem Avrupa savunmasının ana cephesinin Baltık-Karadeniz hattı olduğunu gösteriyor. Cephenin önünde Polonya-Ukrayna-Moldova çizgisi var, Türkiye ise, Karadeniz'deki istikrar için önemli ülke olarak dikkat çekiyor.

DOĞU AKDENİZ: TÜRKİYE'YE KARŞI "KUŞATMA İTTİFAKI" BÜYÜYOR...

Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki haklarını koruma rotasındaki kararlılığı, Ankara ile ikili sorunlar yaşayan bölgedeki üç yönetimin, Yunanistan-Kıbrıs Rum-İsrail'in kendi aralarında bir Doğu Akdeniz ittifakı kurmasına neden oldu. Bu ittifaka son olarak Birleşik Arap Emirlikleri'nin de katılması, bölgede yeni bir stratejik alan doğduğunu gösterdi: Akdeniz-Körfez hattı...

Çavuşoğlu-Dendias ikilisinin Yunan Dışişleri Bakanı'nın basın toplantısında tercih ettiği saldırgan üslub nedeniyle tartışması, aslında Yunanistan'ın Türkiye ile kalıcı bir anlaşma peşinde olmadığını göstermesi bakımından önemliydi.

Dünyanın önemli stratejik alanı Doğu Akdeniz'de yaşanabilecek gelişmelere ilişkin işaret, aslında, takvimlerin 15 Nisan 2021'i gösterdiği gün yaşandı. Türk Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile Yunan mevkidaşı Nikos Dendias, Ankara'da gerçekleşen ikili görüşmeden sonra dünya medyasının önüne çıktıklarında herkes iki komşu ülke arasında sorunların daha yapıcı bir şekilde ele alınabileceğine ilişkin güçlü görüşler taşıyordu.

Çavuşoğlu'nun konuşmasında tercih ettiği toparlayıcı üslub da bu görüşleri güçlendirdi. Fakat Dendias'ın tercih etti yol, salonda soğuk rüzgarların esmesine neden oldu.

Yunan Bakanın "Eğer Türkiye bizim egemenlik haklarımızı ihlal etmeye devam ederse masadaki önlemler gündeme gelecektir" sözlerine Bakan Çavuşoğlu "Ben konuşmamda Yunanistan'ı itham edici bir söylemde bulunmadım ama ilk görüşmesinin daha pozitif bir atmosferde geçmesini umuyordum. Ama kabul

Kıbrıs Rum kesiminin Baf kentinde bir araya gelen Yunanistan, İsrail, BAE ve Rum Yönetimi bakanları, ittifaklarının ekonomik-siyasi-askeri alanlarda kurumsallaşması kararı aldılar.

edilemez ithamlarda bulundu. Türkiye'nin Yunanistan'ın egemenlik haklarını ihlal ettiğini söyledi. Bunu kabul etmemiz mümkün değil" dedi.

Yunanistan Kavga Arıyor...

Dendias'ın gerginliği artıran cümlelerinden öne çıkanlar şunlardı:

"- Ben dün Patrik'le görüşme fırsatı buldum ve bu görüşme sırasında Türkiye'deki Yunan azınlıklarının sorunlarını dinleme fırsatı buldum. Yunanistan'da Müslüman azınlık var. Lozan Anlaşması'na göre buradaki azınlık Müslüman.

- Türkiye-Libya muhtırası uluslararası hukuka uygun değil.

- Son dönemde mülteci konusunun Türkiye tarafından kullanılmasını gündeme getirdi. Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesi kararının değiştirilmesi konusundaki beklentimizi dile getirdim. Aynı şekilde Kariye Manastırı'nın camiye dönüştürülme kararının değiştirilmesi konusundaki beklentimizi söyledim."

Türkiye'nin Kırmızı Çizgileri Ortada...

Çavuşoğlu'nun bu sözlere cevabı iki dışişleri bakanı arasında tam 33 dakika süren gerginliğin doğmasına neden oldu:

"Ama bu ilk görüşmenin biz daha pozitif bir atmosferde devam etmesini arzu ediyorduk fakat Nikos Dendias yaptığı konuşmada maalesef ülkeme yönelik son derece kabul edilemez ithamlarda bulundu. Öncelikle Türkiye'nin Yunanistan'ın egemenlik haklarını ihlal ettiğini söyledi. Bunu kabul etmemiz mümkün değil. Türkiye Cumhuriyeti kendi haklarını, özellikle Doğu Akdeniz'de ve Kıbrıs Türk haklarını korumaya muktedirdir ve attığımız adımlar da haklarımızı korumaya yöneliktir. Bizim bu konularda görüş ayrılığımız var ve bundan sonra bu konuları kendi aramızda görüşme konusunda mutabık kaldığımız halde buraya gelip Türkiye'yi suçlarsanız, ben de bunların cevabını vermek durumunda kalırım. Ayrıca, Türkiye'de biz, Rum Ortodoks azınlığı Rum Ortodoks olarak kabul ediyoruz ama siz 'Ben Türk'üm' diyen Türklere 'Yok sen Türk değilsin, sadece Müslümansın' demeniz de ne insanidir ne de uluslararası hukuka uygundur. İnsani olarak yaklaşımlarınız farklı olabilir ama bu konuda üç tane Avrupa İnsan Hakları kararı var ve siz Türk azınlığın, Türk ismini kullanmasına müsaade etmiyorsunuz. Sonuçta bunlar sadece Müslümandır, peki bunlar Rum Müslümanı mı" dedi.

Türkiye Karşıtı Kurumsallaşan İttifak...

Dendias'ın Yunanistan'ın herhangi bir sahilinin bulunmadığı Doğu Akdeniz bölgesine dönük hak iddia edici yaklaşımı ve özellikle Türkiye'nin Lozan'a göre silahlardan arındırılması gereken adalar sorununu da "Türkiye'nin saldırgan tutumuna karşı önlem" olarak değerlendirmesi de dikkat çekti.

Dendias'ın bu manevralarının aslında, Türkiye ziyaretinden bir gün sonra Kıbrıs Rum kesiminin sahil kenti Baf'ta gerçekleşen dörtlü bir toplantıya hazırlık olduğu da ortaya çıktı.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) dışişleri Bakanı Nikos Hristodules ev sahipliğinde Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias ve İsrailli mevkidaşı Gabi Eşkenazi ile Birleşik Arap Emirlikleri'nin dış ilişkilerden sorumlu emir başdanışmanı Enver Gargaş bir araya geliyordu.

Kuruluşunda, Doğu Akdeniz'den çıkarılacak doğalgazı, Türkiye topraklarını ve boru hattı kapasitesini dışlayarak

Yunan hava kuvvetlerinin ev sahipliğinde gerçekleştirilen İniohos 2021 Hava Tatbikatı'na katılan sekiz ülkenin bayrakları, aslında, Doğu Akdeniz'de Türkiye karşıtı ittifakın ve onun destekçilerinin sembolü kimliği taşıyordu.

Avrupa'ya ulaştırma fikri olan Yunanistan-GKRY-İsrail ittifakının zaman içinde ekonomik olmaktan çok siyasi-askeri kimlik kazanması dikkat çekti.

EastMed Boru Hattı olarak adlandırılan ve bölge doğalgazını Yunanistan üzerinden Avrupa'ya ulaştırmayı hedefleyen boru hattının fizibilite çalışmalarında karşılaşılan yüksek maliyet ve yüksek teknolojik risk, aslında bu projenin geleceğini belirsiz kılmıştı.

Buna karşılık söz konusu ittifak, askeri-siyasi alanda, önce Mısır'ın katılımıyla biraz daha genişledi, Amerika kontrolündeki Körfez'deki Arap rejimlerinin İsrail ile gerçekleştirmeye başladıkları Abraham Anlaşmaları çerçevesinde BAE, Suudi Arabistan, Bahreyn gibi ülkelerin de katılımı yaşandı.

İsrail'in enerji politikaları, Körfez'deki büyük doğalgaz yataklarının İsrail limanları üzerinden Akdeniz'e ulaşması ve Yunanistan üzerinden Avrupa'ya ulaşması esası üzerinde şekilleniyor.

İsrail Dışişleri Bakanı Gabi Ashkenazi sahil beldesi Baf'ta düzenlenen basın toplantısında, "Bu yeni stratejik üyelik Arap Körfezi kıyılarından Akdeniz ve Avrupa'ya uzanıyor" dedi.

BAE Devlet Başkanı Şeyh Halife bin Zayed'in danışmanı Enver Gargaş'ın yanında durarak kameraların karşısına geçen Ashkenazi, toplantının "Ortadoğu'nun değişen yüzünün" bir işareti olduğunu söyledi.

İsrailli Bakan ayrıca geçen yıl İsrail ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki normalleşme adımının ardından, "Doğu Akdeniz ile Körfez arasında enerjide stratejik ortaklık" çağrısında bulundu.

BAE bu nedenle, İsrail ile birlikte (iki devletin Yemen iç savaşı çerçevesinde de adı konulmamış, ama stratejik önemdeki SOKOTRA ADASI'nı birlikte işgal edecek ölçüde bir ittifakı bulunuyor) Doğu Akdeniz'e de eklenmiş oldu. BAE, 2019'dan bu yana, Libya'daki isyancı Halife Hafter'i mali ve askeri olarak destekleyen devletlerin de başında geliyor.

Baf Zirvesi'nden öne çıkan gelişme ise, söz konusu dört yönetimin, ittifaklarını her alanda kurumsallaştırma kararı almaları oldu.

Askeri İtitfakın Gelişmesi ve Destekçileri...

Baf Zirvesi'nden yaklaşık bir hafta sonra İsrail ve BAE savaş uçakları Yunanistan hava sahasında buluşuyorlardı.

Bu ilk kez olan bir gelişme değildi, iki ülkenin pilotları, yine Yunanistan'da gerçekleşen bir uluslararası hava tatbikatı çerçevesinde 2017 yılında da birlikte uçmuşlardı.

Bu kez İniohos Tatbikatı'na 7 ev sahibi Yunanistan'ın yanında ülke katıldı: Kıbrıs Rum Yönetimi, İsrail, BAE, Fransa, ABD, İspanya, Kanada...

İsrail askeri kaynakları, medyaya yaptıkları açıklamalarda, katılımcı ülkelerin, özellikle "düşman hava savunma sistemlerine karşı" yeteneklerini geliştirme şansı yakaladıklarını belirttiler.

İsrail, önceki yıllarda Yunanistan ile yaptığı tatbikatlarda, Girit'te konuşlu Rus yapımı S-300 hava savunma sistemlerine karşı eğitim geliştiriyordu, aynı sistemler Suriye ve İran tarafından da kullanılıyor.

Bu yıl ki tatbikatta farklı hava savunma sistemlerine karşı uygulamalar yapıldığı belirtildi.

TÜRKİYE-KKTC ŞANTAJA BOYUN EĞMEDİ!..

Birleşmiş Milletler Kıbrıs Rum ve Türk tarafları arasında yeni bir inisyatif geliştirmek için dört yıl bekledi fakat Cenevre toplantısından bir sonuç çıkamadı.

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, Cenevre'de 27-29 Nisan günlerinde yapılan görüşmelerde Kıbrıs sorununun çözümü konusunda Kıbrıs Türk ve Rum liderlerinin yeterli bir ortak zeminde buluşamadıklarını açıkladı.

Dönüm noktası olarak görülen toplantıların ardından Kıbrıs Rum ve Yunan hükümetlerinin, konuyu Türkiye-AB sorununa çevirmek için uğraşacağı, uluslararası baskıya karşın Türk tarafının ise "iki devletli çözüm" için uzun soluklu bir mücadeleye gireceği öngörülüyor.

Guterres'in ev sahipliğinde yapılan 5+1 formatındaki toplantılar, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Nikos Anastasiadis ve KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar ile 3 garantör ülke Türkiye, Yunanistan ve İngiltere dışişleri bakanları, Mevlüt Çavuşoğlu, Nikos Dendias ve Dominic Raab'ı biraraya getirdi.

BM'nin çözüm için yaptığı son girişimden 4 yıl sonra gerçekleşen Cenevre toplantısında taraflar arasında yeterli ortak zemin olmadığının Guterres tarafından kayda geçirilmiş olması, gözlerin tarafların bundan sonraki süreçte izleyecekleri politikalara çevrilmesine neden oldu.

Yunanistan-Rum Yönetimi, birer AB üyesi yönetimler olarak, BM tarafından organize edilen Cenevre buluşmasında masaya güçlü oturduklarını, Avrupa Birliği'nin ağırlığı karşısında Türkiye-KKTC'nin geri adım atacağını düşünüyorlardı, bekledikleri olmadı.

KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun BM'nin Cenevre'de düzenlediği toplantıya birlikte gitmeleri, Türkiye-KKTC ortak stratejisinin sembolü niteliğindeydi.

TÜRKİYE-KKTC: Eşit Egemenlik Şart

KKTC ve Türkiye geçmişteki görüşmelerden farklı olarak masaya BM parametreleri dışında yeni bir planla oturdu. 53 yıldır "iki kesimli, iki toplumlu federasyon" için yapılan müzakerelerin sonuç getirmediğini, 2004 ve 2017 yıllarında görüldüğü gibi Kıbrıs Rumlarının Türklerle "güç paylaşımı" içeren hiçbir formüle sıcak bakmadığını kaydeden KKTC Cumhurbaşkanı Tatar, Guterres'e 6 maddelik bir yol haritası sunarak "iki devletli çözüm" planını somutlaştırdı.

Türk Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, toplantıların ardından yapılan basın toplantısında, Cenevre görüşmelerinin önemli bir dönüm noktası olduğunu belirtirken, "Türk tarafı egemen eşitliğe dayalı, iki devletli çözüm modelini kayda geçirmiştir. Bu aslında KKTC'nin bağımsızlığı ve egemenliği mücadelesidir. Bu uzun soluklu mücadelede Türkiye, KKTC'nin yanında olmaya devam edecektir" dedi.

Rum Yunan AB Üzerinden Yürüyecek, Umutları Bıden

Rum ve Yunan tarafının, Cenevre sürecinin başarısızlığından Türk tarafını sorumlu tutması ve AB'den buna karşı tavır istemesi yapılan değerlendirmeler arasında. AB'den yapılan açıklamalarda da çözüme ilişkin sürecin yakından takip edileceği vurgulanmış ve bu alanda atılacak adımların Ankara-Brüksel ilişkileri açısından önem taşıdığı kaydedilmişti.

Bu süreçte, Rum ve Yunan hükümetlerinin ABD'de yeni göreve gelen Başkan Joe Biden'dan da tam destek almaya çalışacakları öngörülüyor. Washington'un Türk tarafının "iki devletli çözüm" planına mesafeli olduğu, Kıbrıs Türk tarafının bağımsız bir devlet olarak tanınma girişimlerine karşı olduğu biliniyor.

İngiltere Rumları Rahatsız Etti...

İngiltere Dışişleri Bakanı Dominic Raab'ın Cenevre toplantısı sırasında iki farlı öneriyi Kıbrıs Türk ve Rum taraflarının dikkatine sunduğu kaydediliyor. İlki ademi merkeziyetçi (decentralized) bir federasyon oluşturulmasını öngörüyor. İkinci öneri ise Kıbrıs Rumları ve Türklerinin karşılıklı olarak birbirlerinin varlıklarını tanımalarını, Kuzey Kıbrıs'ın da AB parçası olarak sayılması ancak uluslararası bir tanınırlığının olmaması fikrine dayanıyor.

Çavuşoğlu, İngiltere'nin yeni ttekliflerini belirterek "Bazı fikirleri ilginç bulsak da özellikle egemen eşitlik beklentilerini karşılamadığı için ve Kıbrıs Türklerinin 1960 anlaşmasıyla elde ettiği statü ve egemenlik konusunda beklentileri karşılayacak nitelikte olmadığı için kendi düşüncelerimizi de paylaştık. En azından bir çaba sarf ettiler" ifadesini kullandı.

İngiltere'nin bundan sonraki süreçte Kıbrıs Türkleri ile ilişkisini daha da yoğunlaştırması ve uygulanan ambargoların hafifletilmesi için bazı adımları atmayı değerlendirdiği de kaydediliyor.

1992'den beri güvenin adı...

TEKSİM GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ

teksim®

T. (212) 656 2424

www.teksimgrup.com

M5'E NASIL ABONE OLABİLİRSİNİZ?

45 yıldır Türk savunma sanayii, ulusal güvenlik ve strateji alanında yayınlarıyla gündem oluşturan M5 dergisine abonelik artık çok kolay.

M5 DERGİSİNE BASILI OLARAK ULAŞMAK İSTEYENLER İÇİN

Hesap Bilgilerimiz :
DOLMABAHÇE ANTİK SANAT BASIN YAYIN DAĞITIM REKLAM ve ORGANİZASYON A.Ş.
IBAN : TR38 0001 5001 5800 7306 9322 40
Vakıfbank, Mimar Sinan Çekmeköy Şubesi (TL)
1 Yıllık M5 Dergisi Aboneliği : 340 TL

M5 DERGİSİ'NE YURTDIŞI ABONELİKLER İÇİN;

ABD ve Diğer Ülkeler
1 Yıllık M5 Dergisi Aboneliği : 125$
DOLMABAHÇE ANTİK SANAT BASIN YAYIN
DAĞITIM REKLAM ve ORGANİZASYON A.Ş.
Vakıfbank / Mimarsinan Çekmeköy Şubesi / USD Hesabı
Swift kodu :TVBATR2A
TR2400015001580480169016 80

Avrupa Ülkeleri
1 Yıllık M5 Dergisi Aboneliği : 100€
DOLMABAHÇE ANTİK SANAT BASIN YAYIN
DAĞITIM REKLAM ve ORGANİZASYON A.Ş.
Vakıfbank / Mimarsinan Çekmeköy Şubesi / EURO Hesabı
Swift kodu :TVBATR2A
TR15 0001 5001 5804 8018 6489 09

Abonelik ücretini hesabımıza gönderdikten sonra **abone@m5dergi.com** adresine adınız, soyadınız, telefon numaranız, adresiniz ve ödeme dekontunu gönderiniz.

M5 DERGİSİNE DİJİTAL OLARAK ABONE OLMAK İSTERSENİZ

1. **www.m5dergi.com** internet adresine girin.
2. Manşetteki herhangi bir yazıyı tıklayın.
3. Açılacak sayfadaki yazının ilk paragrafının hemen altındaki **"Premium Ol"** bölümünü tıklayın.
4. Açılacak sayfada **"Sepete Ekle"** bölümünü tıklayın.
5. Açılacak sayfada ilgili sayıyı **"Sepete Ekle"**yin.
6. **"Sepeti Görüntüle"** bölümünü tıklayın...
7. Sepetteki işlemleri gerçekleştirdikten sonra **"Ödeme sayfasına git".**

Ödemenizi gerçekleştirip M5 sitesine Premium üyeliğinizi tamamlayın. Artık M5 sitesinin Premium üyesisiniz ve derginin haberlerini raflara ulaşmadan okuyabilirsiniz.

ÖNEMLİ NOT:
Her ay yeni sayı için premium aboneliğiniz otomatik olarak yenilenir. Premium paketi alınan her sayı 1 yıl dijital olarak erişiminize açık olacaktır.

M5'E BAŞKA NEREDEN ULAŞABİLİRİM?

– Eflatun Kitap internet sitesinden ulaşabilirsiniz.
www.eflatunkitap.com

– **D&R, Kırmızı Kedi, Carrefour** ve ulusal bazda dergi satışı yapan kitabevlerinden, bayilerden ulaşabilirsiniz.

ÖĞRENCİLERE ÖZEL KAMPANYA

Türk savunma sektörünün lider dergisi M5, savunma ve strateji meraklısı gençler için özel bir abonelik kampanyası başlatıyor.

Basılı aboneliği 340 TL olan M5 Dergisi
"ÖĞRENCİLERE ÖZEL"
240₺
HAYDİ GENÇLER!

©ROKETSAN SPİG.PT.0100.1990.21/68

roketsan

www.roketsan.com.tr

HAVELSAN
TEKNOLOJİDE
BİR DÜNYA MARKASI
HAVELSAN
HAVELSAN Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın bir kuruluşudur.
www.havelsan.com.tr
HAVELSAN
@HAVELSANResmi
havelsan_resmi
HAVELSAN TV